

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO W 2008 ROKU

Zgodnie z art. 4 ust. 2 Ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym Komisja Nadzoru Finansowego ma obowiązek przedstawić Prezesowi Rady Ministrów coroczne sprawozdanie ze swojej działalności w terminie do dnia 31 lipca następnego roku. Realizując powyższy obowiązek ustawowy, *Komisja przyjęła Sprawozdanie z działalności Komisji Nadzoru Finansowego w 2008 roku* na jej LXXVII posiedzeniu w dniu 20 maja 2009 roku.

SPIS TREŚCI

LIST OD PRZEWODNICZĄCEGO KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO	7
--	---

I KOMISJA NADZORU FINANSOWEGO 9

Zadania	9
Zasady funkcjonowania	9
Skład	10
Posiedzenia i uchwały	11
Postanowienia i decyzje administracyjne wydane na podstawie upoważnienia Komisji	11
Dzienniki Urzędowe Komisji Nadzoru Finansowego	12
Urząd Komisji	12
Budżet Urzędu Komisji	14
Zarządzanie zasobami ludzkimi	14
Zintegrowany System Zarządzania	15
Zadania realizowane w zakresie bezpieczeństwa i ochrony informacji przetwarzanych w Urzędzie KNF	16

2 NADZÓR NAD RYNKIEM KAPITAŁOWYM I TOWAROWYM 17

Rynek papierów wartościowych	17
Firmy inwestycyjne (krajowe i zagraniczne)	17
Banki prowadzące rachunki papierów wartościowych (banki powiernicze)	18
Spółki prowadzące rynek regulowany	18
System rozliczeniowo-depozytowy (KDPW)	21
Oferty publiczne instrumentów finansowych innych niż certyfikaty inwestycyjne	21
Instytucje zbiorowego inwestowania	23
Rynek towarów giełdowych	25
Spółka prowadząca giełdę towarową (TGE)	25
Przedsiębiorstwa energetyczne prowadzące rejestry lub rachunki towarów giełdowych	25
Działania licencyjno-autoryzacyjne	25
Podmioty działające na rynku papierów wartościowych	25
Instytucje zbiorowego inwestowania	28
Podmioty działające na rynku towarów giełdowych	31
Działania nadzorcze	32
Podmioty działające na rynku papierów wartościowych	32
Instytucje zbiorowego inwestowania	35
Podmioty działające na rynku towarów giełdowych	38
Działalność sprawozdawcza i analityczna	38

3 NADZÓR UBEZPIECZENIOWY 39

Zakłady ubezpieczeń prowadzące działalność na terytorium RP	39
Działania licencyjno-autoryzacyjne	41
Działania nadzorcze	43
Nadzór nad sytuacją finansową	43
Nadzór nad wypełnianiem przez zakłady ubezpieczeń obowiązków informacyjnych	44
Kontrole w siedzibach zakładów ubezpieczeń	44
Działalność sprawozdawcza i analityczna	45

4 NADZÓR EMERYTALNY 49

Otwarte fundusze emerytalne i powszechne towarzystwa emerytalne.....	49
Pracownicze programy emerytalne.....	51
Działania licencyjno-autoryzacyjne.....	53
Otwarte fundusze emerytalne i powszechne towarzystwa emerytalne.....	53
Pracownicze programy emerytalne.....	54
Działania nadzorcze.....	55
Nadzór nad działalnością inwestycyjną OFE.....	55
Nadzór nad działalnością finansową i operacyjną oraz nad wypełnianiem obowiązków informacyjnych przez OFE i PTE.....	56
Nadzór nad pracowniczymi programami emerytalnymi.....	58
Działalność sprawozdawcza i analityczna.....	60
Inicjowanie działań zmierzających do usuwania barier w rozwoju pracowniczych programów emerytalnych.....	61
Publikacje statystyczne i raporty.....	61

5 NADZÓR BANKOWY 63

Sektor bankowy.....	63
Działania licencyjno-autoryzacyjne.....	66
Tworzenie banków oraz podejmowanie przez banki działalności operacyjnej.....	67
Zmiany w statutach banków.....	67
Zadania dotyczące zmian we władzach banków-spółek akcyjnych oraz banków spółdzielczych.....	69
Zadania dotyczące zmian w strukturze akcjonariatu banków-spółek akcyjnych.....	69
Prowadzenie działalności poprzez oddział lub w ramach działalności transgranicznej.....	70
Otwieranie i działalność przedstawicielstw banków zagranicznych i instytucji kredytowych.....	71
Powołanie powiernika i zastępcy powiernika przy banku hipotecznym.....	71
Działania nadzorcze.....	72
Bezpośredni nadzór analityczny nad działalnością banków.....	72
Nadzór analityczny nad działalnością banków spółdzielczych.....	73
Nadzór nad bankami objętymi postępowaniem naprawczym.....	75
Zadania inspekcyjne.....	77
Zadania o charakterze regulacyjno-ostrożnościowym.....	80
Rekomendacje.....	81
Działalność sprawozdawcza i analityczna.....	81

6 DZIAŁANIA O CHARAKTERZE MIĘDZYSEKTOROWYM 83

Pośrednicy finansowi.....	83
Działania nadzorcze.....	88
Ochrona klienta usług finansowych.....	88
Rozpatrywanie skarg.....	89
Nadzór nad rzetelnością przekazów reklamowych podmiotów rynku finansowego.....	90
Działania nadzorcze w zakresie praktyk rynkowych podmiotów rynku finansowego.....	91
Kontrola działalności podmiotów nadzorowanych w zakresie dotyczącym naruszenia interesów nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego.....	91
Organizacja i obsługa merytoryczno-administracyjna Sądu Polubownego przy KNF.....	92
Dobre praktyki rynku finansowego.....	92
Współpraca z podmiotami zewnętrznymi.....	93
Współpraca z uczestnikami rynku finansowego.....	93
Komitet Stabilności Finansowej (KSF).....	93
Działalność edukacyjna.....	94
Działalność informacyjna.....	96
Dostęp do informacji publicznej.....	96
Polityka informacyjna.....	96

Raporty i opracowania o charakterze międzysektorowym	96
System Nadzoru Oparty na Analizie Ryzyka (risk-based supervision).....	97
Plany awaryjne na wypadek zaistnienia sytuacji kryzysowej (contingency plans).....	97

7 DZIAŁANIA ZWIĄZANE ZE ZWALCZANIEM NADUŻYĆ NA RYNKU FINANSOWYM 99

Postępowania wyjaśniające i administracyjne w zakresie nadzoru nad rynkiem finansowym.....	99
Zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa	100
Akty oskarżenia	101
Wyroki skazujące i warunkowe umorzenia.....	102
Uprawnienia realizowane w postępowaniu karnym.....	103

8 PRACE LEGISLACYJNE 105

Projekty ustaw i powiązane z nimi akty wykonawcze	105
Ustawa z dnia 4 września 2008 r. o zmianie ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych oraz o zmianie innych ustaw (Dz.U. nr 231, poz. 1547).....	105
Ustawa o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz niektórych innych ustaw	105
Ustawa z dnia 4 września 2008 r. o zmianie ustawy o funduszach inwestycyjnych, ustawy Prawo bankowe oraz ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz.U. nr 231, poz. 1546).....	106
Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. z 2009 r. nr 13, poz. 69).....	107
Projekt ustawy o zmianie ustawy o działalności ubezpieczeniowej oraz niektórych innych ustaw.....	108
Ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz.U. 2008 nr 228 poz. 1507).....	108
Ustawa z dnia 6 listopada 2008 r. o zmianie ustawy o indywidualnych kontach emerytalnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. nr 220, poz. 1432).....	108
Ustawa z dnia 7 listopada 2008 r. o Komitecie Stabilności Finansowej (Dz.U. z 2008 r., nr 209, poz. 1317).....	109
Pozostałe akty wykonawcze	109
Projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń.....	109
Projekt rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie zakresu informacji wykazywanych w sprawozdaniach finansowych i skonsolidowanych sprawozdaniach finansowych, wymaganych w prospekcie emisyjnym dla emitentów z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, dla których właściwe są polskie zasady rachunkowości.....	110
Nowelizacja aktów wykonawczych do ustawy Prawo Bankowe	110
Prace nad innymi projektami aktów prawnych	111
Rada Rozwoju Rynku Finansowego przy Ministrze Finansów.....	111

9 ZAANGAŻOWANIE KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO WE WSPÓŁPRACĘ MIĘDZYNARODOWĄ 113

Organizacje międzynarodowe	113
Międzynarodowa Organizacja Komisji Papierów Wartościowych (IOSCO)	113
Międzynarodowe Stowarzyszenie Nadzorów Ubezpieczeniowych (IAIS)	113
Międzynarodowa Organizacja Nadzorów Emerytalnych (IOPS).....	113
Bazylejski Komitet ds. Nadzoru Bankowego (BIS).....	114
Komitet Nadzorów Bankowych z Krajów Europy Środkowej i Wschodniej (BSCEE)	114
Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD).....	114
Współpraca międzynarodowa związana z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu (MONEYVAL oraz FATF)	114
Współpraca na poziomie europejskim	115
Komitet Europejskich Regulatorów Rynku Papierów Wartościowych (CESR)	115
Komitet Europejskich Nadzorów Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (CEIOPS).....	117
Europejski Komitet Nadzorów Bankowych (CEBS)	118
Europejski Bank Centralny (ECB)	119
Biuro Statystyki Wspólnot Europejskich (EUROSTAT)	119

Współpraca dwustronna z zagranicznymi organami nadzoru	120
Zawieranie porozumień dwustronnych w zakresie rynku kapitałowego (Memorandum of Understanding – MoU)	120
Rewalidacja porozumień dwustronnych zawartych przez b. Komisję Nadzoru Bankowego (MoU)	120
Główne pola działań	120
Projekt Wyplacalność II	120
Zmiany do Dyrektywy CRD	122
Prace związane z dyrektywami rynku kapitałowego.....	123
Nadzór nad konglomeratami finansowymi.....	124
Przegląd procedury Lamfalussy’ego i udział w dyskusji nad kształtem nadzoru w Unii Europejskiej.....	124
Wielostronne porozumienia o współpracy (MMoU).....	125
Projekty pomocowe Unii Europejskiej	125

10 ANEKSY .....

Aneks 1. Informacje o uchwałach, decyzjach administracyjnych i postanowieniach wydanych przez KNF w 2008 roku	129
Aneks 2. Emitenci oraz fundusze inwestycyjne zamknięte, których prospekty emisyjne zostały zatwierdzone przez KNF w 2008 roku	137
Aneks 3. Przedmiotowy podział skarg kierowanych do KNF	140
Aneks 4. Zestawienie działań edukacyjnych podjętych przez KNF w 2008 roku	144
Aneks 5. Budżet Urzędu Komisji	145
Aneks 6. Akty prawne przywołane w sprawozdaniu z działalności KNF w 2008 roku	148
Aneks 7. Regulacje Unijne przywołane w sprawozdaniu z działalności KNF w 2008 roku	149
Aneks 8. Publikacje i opracowania przywołane w sprawozdaniu z działalności KNF w 2008 roku	150

List od Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego

W roku 2008 dobiegł końca kilkietapowy proces integracji nadzorów sektorowych. W sektorze bankowym Komisja Nadzoru Finansowego (KNF) przejęła zadania realizowane do końca 2007 roku przez Komisję Nadzoru Bankowego i z dniem 1 stycznia 2008 roku stała się organem administracji państwowej nadzorującym cały rynek finansowy w Polsce.

Połączenie nadzorów było konsekwencją zmian na rynku finansowym: rosnącego znaczenia międzynarodowych grup finansowych oraz wzajemnego przenikania się produktów finansowych. Dzięki integracji funkcjonalnej uzyskaliśmy pełny obraz rynku ułatwiający szybką i skuteczną reakcję na pojawiające się problemy, w szczególności bezpiecznej dywersyfikacji lokat w obrębie grup kapitałowych. Mogliśmy po raz pierwszy przeprowadzić wspólne czynności nadzorcze w podmiotach z różnych sektorów, np. łączone kontrole w bankach, zakładach ubezpieczeń i domach maklerskich. Rozwijając narzędzia nadzorcze, przyjęliśmy założenia budowy nowego systemu nadzoru opartego na analizie ryzyka, który pozwoli na alokację zasobów nadzoru adekwatnie do ryzyka działalności prowadzonej przez podmioty rynku finansowego.

Skutecznie reprezentowaliśmy interesy naszego rynku na arenie międzynarodowej. Udało się przekonać naszych europejskich partnerów, że inicjatywy legislacyjne Komisji Europejskiej, zmierzające w kierunku odebrania lokalnym organom nadzorczym kompetencji do określania i egzekwowania wymogów kapitałowych dla instytucji finansowych działających na danych rynkach w ramach grupy, są zagrożeniem dla bezpieczeństwa lokalnych rynków finansowych. Wartością jest nie tylko rentowność kapitału grupy jako całości, ale także rola gospodarcza i społeczna jaką kapitał odgrywa na rynku lokalnym. Wprowadzenie w pełni zintegrowanego zarządzania kapitałem na poziomie grupy będzie oznaczać, że priorytetem stanie się rentowność osiągnięta kosztem rynków lokalnych. Na takie ryzyko nie można się zgodzić.

W niespokojnych czasach zatrzymanie zysków jest najprostszą i najlepszą formą wsparcia kapitałowego instytucji finansowych. Dlatego pod wpływem działań UKNF zarządy i rady nadzorcze praktycznie wszystkich banków zdecydowały się zarekomendować akcjonariuszom zatrzymanie w bankach zysków za 2008 r. W poprzednich latach, kiedy nadzór bankowy pozostawał poza KNF, większość zysków banki przeznaczały na wypłatę dywidendy. W 2007 r. na wypłatę dywidend banki komercyjne przeznaczyły 5,7 mld zł, czyli 53 proc. zysku netto za 2006 r. Z kolei w 2008 r. było to już 4,5 mld zł (40 proc. zysku netto za 2007 r.). Liczby te świadczą o zmianie w polityce banków, które w 2008 r. wzmocniły swoją bazę kapitałową. Banki powinny dążyć do utrzymywania odpowiedniej bazy kapitałowej, co jest niezbędnym warunkiem aktywnego prowadzenia akcji kredytowej, bez tworzenia zagrożenia przekroczenia norm ostrożnościowych oraz na bezpiecznym, zapewniającym stabilność działania, poziomie.

Miarą efektywności nadzoru jest również dodatnie saldo przepływów między bankami działającymi w Polsce a zagranicą. Różnica między zobowiązaniami polskiego sektora wobec zagranicznych instytucji finansowych a należnościami wyniosła 115 mld zł w 2008 r. Rok wcześniej, przed przyłączeniem nadzoru bankowego do KNF, saldo to wyniosło 25 mld zł. Z niemałym zaangażowaniem nadzoru udało się przekonać zagraniczne instytucje finansowe do zwiększenia o 90 mld zł finansowania polskiego sektora bankowego przy jednoczesnym znacznym ograniczeniu powierzania środków bankom zagranicznym. Liczba ta jest miarą skuteczności nadzoru w egzekwowaniu od zagranicznych właścicieli płynności dla polskich banków. Wraz z eskalacją zjawisk kryzysowych UKNF wprowadził obowiązek codziennego raportowania przez banki nowych ekspozycji wobec podmiotów zagranicznych. Ostrzeżliśmy także przed transakcjami mającymi znamiona nieuzasadnionego transferowania środków do podmiotów macierzystych za granicą. W toku dziennego monitoringu takich transakcji nie stwierdzono.

Istotna jest też sprawa kredytów mieszkaniowych denominowanych we frankach szwajcarskich. W 2006 r. przewodnicząca KNF - Komisja Nadzoru Bankowego (KNB) - wydała rekomendację S. W naszej ocenie był to krok w dobrym kierunku, jednakże rekomendacja S nie spełniła wszystkich związanych z nią oczekiwań. W dwa lata od wejścia rekomendacji w życie udział kredytów denominowanych w walutach obcych nie uległ zmianie. Badanie ankietowe, jakie UKNF przeprowadził niezwłocznie po przejściu w ubiegłym roku nadzoru bankowego dowiodło słabości procesu zarządzania ryzykiem kredytowym w bankach. W szczególności ujawniono powszechną praktykę akceptacji nadmiernego obciążania długiem dochodów kredytobiorcy, przyjmowania niskiego progu kosztów utrzymania oraz finansowania kredytu ponad wartość zabezpieczenia. Dlatego w 2008 r. rozpoczęto w UKNF prace nad projektem nowej rekomendacji T w zakresie zarządzania ryzykiem, ograniczającej konkurencję banków bezpieczeństwem kredytowania oraz wyznaczającej standardy rzetelnej oceny zdolności kredytowej.

W 2008 r., wspomagając Ministerstwo Finansów, braliśmy czynny udział w przygotowywaniu i opiniowaniu kilkuset projektów aktów prawnych z zakresu rynku finansowego. Dla nadzoru ważna jest również ochrona interesów nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego, od 2008 r., dzięki szerszym ustawowym celom KNF, możliwa również w sektorze bankowym. KNF opracowała m.in. nowelizację rekomendacji S, która zmieniła praktyki bankowe w zakresie spreadów walutowych (tzw. rekomendacja S II) oraz wydała zalecenia dla zakładów ubezpieczeń w zakresie uwzględniania VAT w wypłatach odszkodowań z OC komunikacyjnego i przyjmowania przez agentów wypowiedzeń tych ubezpieczeń.

Mimo gwałtownych zmian, jakie nastąpiły po bankructwie Lehman Brothers w połowie września 2008 r., nie upadł żaden z działających w Polsce podmiotów finansowych. Inaczej niż w większości krajów, w Polsce nie była konieczna bezpośrednia, finansowana przez podatników pomoc dla jakiegokolwiek instytucji finansowej. Przed nami jednak kolejne wyzwania. Spodziewane spowolnienie gospodarcze oraz zawirowania na światowych rynkach finansowych będą wymagały włożenia olbrzymiej pracy w utrzymanie warunków dla bezpiecznego funkcjonowania rynku finansowego w naszym kraju. Będziemy dążyć do tego, aby stabilność systemu finansowego pozostała atutem polskiej gospodarki.

Stanisław Kluza
Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego

Komisja Nadzoru Finansowego

Komisja Nadzoru Finansowego

Komisja Nadzoru Finansowego (dalej „Komisja”, „KNF” lub „organ nadzoru”) rozpoczęła działalność 19 września 2006 r., tj. z dniem wejścia w życie przepisów Ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz.U. z 2006 r., nr 157 poz. 1119, z późn. zm.), zwanej dalej ustawą o nadzorze nad rynkiem finansowym. Nowy organ nadzoru przejął zadania zniesionej przepisami tejże ustawy Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych oraz Komisji Papierów Wartościowych i Giełd. Od 1 stycznia 2008 roku Komisja Nadzoru Finansowego przejęła zadania Komisji Nadzoru Bankowego.

Zadania

Komisja Nadzoru Finansowego sprawuje nadzór nad rynkiem kapitałowym, nadzór ubezpieczeniowy, nadzór emerytalny, nadzór bankowy oraz nadzór uzupełniający nad konglomeratami finansowymi, w których skład wchodzi nadzorowane podmioty.

Do zadań Komisji należy ponadto:

- podejmowanie działań służących prawidłowemu funkcjonowaniu rynku finansowego;
- podejmowanie działań mających na celu rozwój rynku finansowego i jego konkurencyjności;
- podejmowanie działań edukacyjnych i informacyjnych w zakresie funkcjonowania rynku finansowego;
- udział w przygotowywaniu projektów aktów prawnych w zakresie nadzoru nad rynkiem finansowym;

- stwarzanie możliwości polubownego i pojednawczego rozstrzygnięcia sporów między uczestnikami rynku finansowego, w szczególności sporów wynikających ze stosunków umownych między podmiotami podlegającymi nadzorowi Komisji a odbiorcami usług świadczonych przez te podmioty;
- wykonywanie innych zadań określonych ustawami.

Celem nadzoru nad rynkiem finansowym jest zapewnienie prawidłowego funkcjonowania tego rynku, jego stabilności, bezpieczeństwa oraz przejrzystości, zaufania do rynku finansowego, a także zapewnienie ochrony interesów uczestników tego rynku. Nadzór nad działalnością Komisji sprawuje Prezes Rady Ministrów.

Zasady funkcjonowania

Komisja Nadzoru Finansowego w zakresie swojej właściwości podejmuje uchwały, w tym wydaje decyzje administracyjne i postanowienia. Komisja podejmuje uchwały zwykłą większością głosów w głosowaniu jawnym, w obecności co najmniej czterech osób wchodzących w jej skład, w tym Przewodniczącego Komisji lub jego zastępcy. W razie równej liczby głosów rozstrzyga głos Przewodniczącego Komisji.

Uchwały w imieniu Komisji podpisuje Przewodniczący Komisji, a w razie jego nieobecności - upoważniony przez niego Zastępca Przewodniczącego.

Zgodnie z artykułem 12 ust. 1 ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym Komisja może upoważnić Przewodniczącego Komisji, Zastępców Przewodniczącego oraz pracowników Urzędu Komisji do podejmowania działań w zakresie właściwości Komisji, w tym do wydawania postanowień i decyzji administracyjnych.

Wykonując zadania ustawowe, Komisja Nadzoru Finansowego wydała w 2008 roku 2 970 decyzji i postanowień, w tym 351 zostało podjętych w formie uchwał, a 2 619 zostało wydanych na podstawie upoważnienia udzielonego przez Komisję.

Skład

Komisja jest organem kolegialnym. W skład Komisji wchodzi: Przewodniczący, dwóch Zastępców Przewodniczącego oraz czterech członków: minister właściwy do spraw instytucji finansowych albo jego przedstawiciel; minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego albo jego przedstawiciel; Prezes Narodowego Banku Polskiego albo delegowany przez niego wiceprezes Narodowego Banku Polskiego oraz przedstawiciel Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

W 2008 ROKU KOMISJA NADZORU FINANSOWEGO DZIAŁAŁA W SKŁADZIE:

Przewodniczący Komisji

STANISŁAW KLUZA

Zastępca Przewodniczącego Komisji

ARTUR K. KLUCZNY

Zastępca Przewodniczącego Komisji

LESŁAW GAJEK – od 22 kwietnia 2008 r.

CZŁONKOWIE KOMISJI:

Przedstawiciel Ministra Finansów

ADAM PEŹIOL – do 10 stycznia 2008 r.

PIOTR PIŁAT – od 11 stycznia 2008 r. do 12 listopada 2008 r.

DARIUSZ DANILUK – od 13 listopada 2008 r.

Przedstawiciel Ministra Pracy i Polityki Społecznej

AGNIESZKA CHŁOŃ-DOMIŃCZAK

Prezes Narodowego Banku Polskiego albo delegowany przez niego Wiceprezes NBP

KRZYSZTOF RYBIŃSKI – Wiceprezes NBP – do 18 lutego 2008 r.

SŁAWOMIR SKRZYPEK – Prezes NBP – od 19 lutego do 12 marca 2008 r.

PIOTR WIESIOŁEK – Wiceprezes NBP – od 13 marca 2008 r.

Przedstawiciel Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

DANUTA WAWRZYNKIEWICZ

Posiedzenia i uchwały

W 2008 roku odbyło się 31 posiedzeń Komisji, na których podjęto łącznie 408 uchwał, z czego 351 uchwał stanowiły decyzje i postanowienia.

TABELA I. LICZBA UCHWAŁ PODJĘTYCH PRZEZ KNF W 2008 ROKU

PRZEDMIOT UCHWAŁY	LICZBA PODJĘTYCH UCHWAŁ
Sprawy dotyczące rynku kapitałowego	151
Sprawy dotyczące rynku ubezpieczeń	97
Sprawy dotyczące rynku emerytalnego	66
Sprawy dotyczące sektora bankowego	78
Sprawy o charakterze międzysektorowym	3
Sprawy dotyczące organizacji wewnętrznej prac Komisji	13
Ogółem	408

Szczegółowe informacje dotyczące liczby podjętych uchwał w podziale na przedmiot sprawy znajdują się w tabeli 1.1 w Aneksie 1.

Postanowienia i decyzje administracyjne wydane na podstawie upoważnienia Komisji

W 2008 roku na podstawie upoważnienia udzielonego przez Komisję Nadzoru Finansowego¹ wydano 2 619 decyzji i postanowień.

TABELA 2. LICZBA DECYZJI ORAZ POSTANOWIEŃ WYDANYCH NA PODSTAWIE UPOWAŻNIENIA WYDANEGO PRZEZ KNF W 2008 ROKU

PRZEDMIOT DECYZJI ORAZ POSTANOWIEŃ	LICZBA DECYZJI ORAZ POSTANOWIEŃ
Sprawy dotyczące rynku kapitałowego	1 387
Sprawy dotyczące rynku ubezpieczeń	185
Sprawy dotyczące rynku emerytalnego	434
Sprawy dotyczące sektora bankowego	613
Ogółem	2 619

Szczegółowe informacje dotyczące liczby decyzji administracyjnych i postanowień wydanych na podstawie upoważnienia udzielonego przez Komisję w podziale na przedmiot sprawy znajdują się w tabeli 1.2 w Aneksie 1.

¹ Na podstawie Uchwały nr 1/2008 KNF z dnia 7 stycznia 2008 r. w sprawie udzielenia Przewodniczącemu oraz Zastępcom Przewodniczącego Komisji upoważnienia do podejmowania działań w zakresie właściwości KNF, w tym do wydawania postanowień i decyzji administracyjnych oraz na podstawie Uchwały nr 253/2008 KNF z dnia 4 sierpnia 2008 r. w sprawie udzielenia Przewodniczącemu oraz Zastępcom Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego upoważnienia do podejmowania działań w zakresie właściwości KNF, w tym do wydawania postanowień i decyzji administracyjnych oraz do udzielania dalszych pełnomocnictw.

Dzienniki Urzędowe Komisji Nadzoru Finansowego

Komisja wydaje Dziennik Urzędowy Komisji Nadzoru Finansowego. W okresie objętym sprawozdaniem wydano 8 numerów Dziennika Urzędowego Komisji, w którym publikowane były (o ile to było wymagane przepisami prawa) decyzje i uchwały

wydane przez KNF, zarządzenia Przewodniczącego Komisji, a także Komunikaty Komisji Egzaminacyjnych powołanych przez Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego.

Urząd Komisji

Komisja Nadzoru Finansowego i Przewodniczący Komisji wykonują swoje zadania przy pomocy Urzędu Komisji (dalej „Urząd KNF” lub „Urząd Komisji”), który działa na podstawie statutu nadanego Zarządzeniem nr 172 Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 listopada 2006 r. (M.P. z dnia 24 listopada 2006 r.), zmienionego Zarządzeniem nr 1 Prezesa Rady Ministrów z dnia 3 stycznia 2008 r. (M.P. z dnia 8 stycznia 2008 r.).

Urzędem kieruje Przewodniczący Komisji przy pomocy Zastępców Przewodniczącego, dyrektorów zarządzających pionami oraz dyrektorów komórek organizacyjnych.

Według stanu na 31 grudnia 2008 r. w skład Urzędu Komisji wchodziły:

- Pion Nadzoru Rynku Kapitałowego – wykonujący zadania z zakresu nadzoru nad rynkiem kapitałowym,
- Pion Nadzoru Ubezpieczeniowego – wykonujący zadania z zakresu nadzoru ubezpieczeniowego,
- Pion Nadzoru Emerytalnego – wykonujący zadania z zakresu nadzoru emerytalnego,
- Pion Nadzoru Bankowego – wykonujący zadania z zakresu nadzoru bankowego,
- Pion Polityki Rozwoju Rynku Finansowego i Polityki Międzysektorowej – wykonujący zadania w zakresie działań mających na celu rozwój rynku finansowego i jego konkuren-

cyjności oraz nadzoru nad konglomeratami finansowymi,

- Pion Organizacyjny – wykonujący zadania z zakresu obsługi finansowej, kadrowej i organizacyjnej Komisji oraz Urzędu Komisji,
- Gabinet Komisji – wykonujący zadania dotyczące bezpośredniej obsługi Komisji, Przewodniczącego Komisji i Zastępców Przewodniczącego,
- Pion Prawno-Legislacyjny – koordynujący przygotowywanie projektów aktów prawnych w zakresie nadzoru nad rynkiem finansowym w ramach Urzędu Komisji oraz wykonujący zadania z zakresu obsługi prawnej;

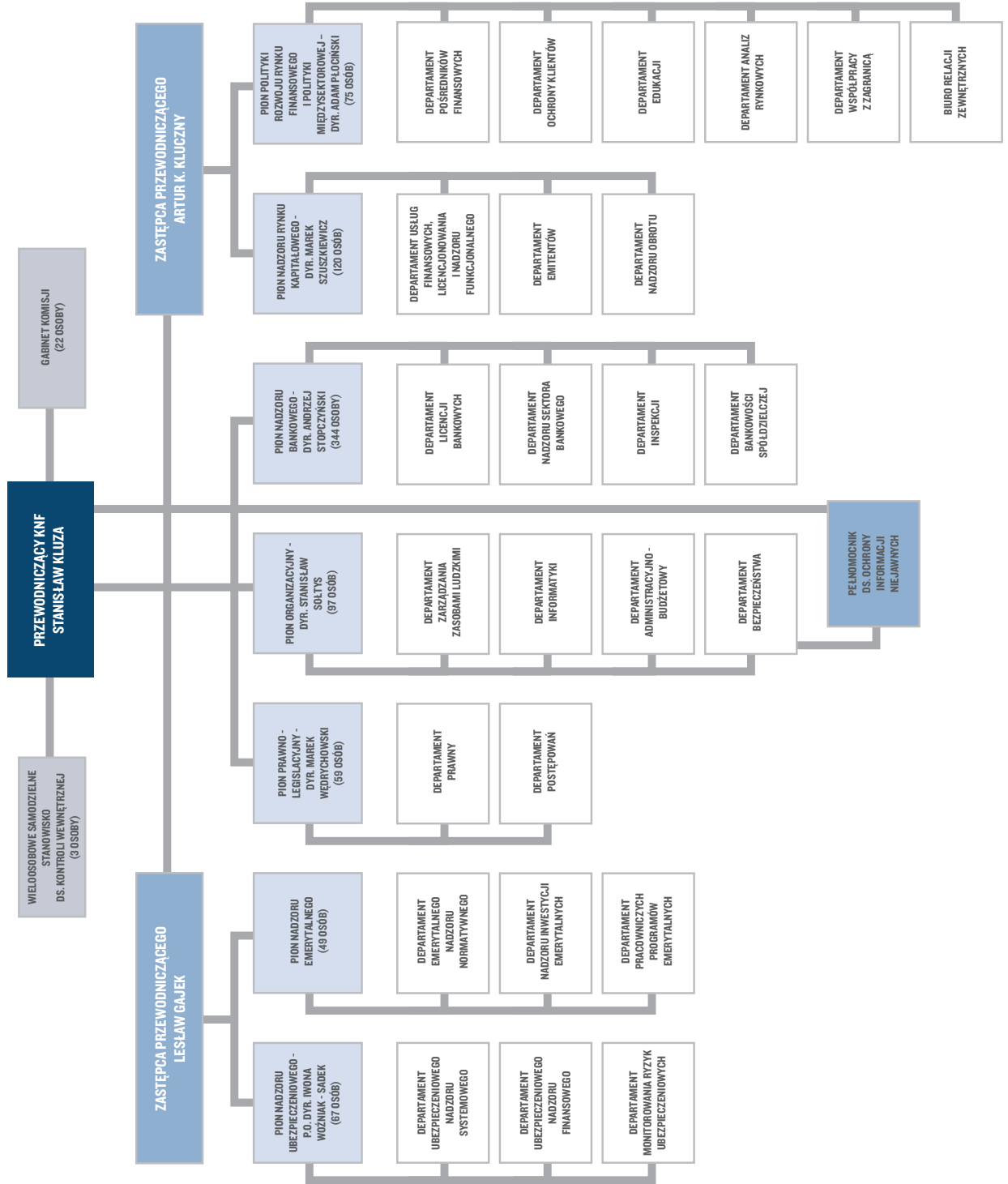
a ponadto:

- Wieloosobowe Samodzielne Stanowisko ds. Kontroli Wewnętrznej.

Urząd Komisji ma swoją siedzibę w Warszawie. Dodatkowo w ramach Pionu Nadzoru Bankowego funkcjonuje 15 jednostek terenowych zlokalizowanych w głównych miastach Polski.

Zadania komórek organizacyjnych Urzędu Komisji określa regulamin organizacyjny Urzędu nadawany zarządzeniem Przewodniczącego Komisji. Przewodniczący Komisji wydał w 2008 roku 88 zarządzeń, w większości dotyczących funkcjonowania Urzędu Komisji.

SCHEMAT ORGANIZACYJNY URZĘDU KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO

Budżet Urzędu Komisji

Urząd Komisji jest jednostką budżetową. Wydatki Urzędu są pokrywane bezpośrednio z budżetu państwa, a dochody Urzędu są dochodami budżetowymi odprowadzanymi na rachunek budżetu państwa. Jako podmiot sektora finansów publicznych Urząd prowadzi gospodarkę finansową zgodnie z przepisami prawa, w szczególności Ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz.U. 2005 nr 249 poz. 2104, z późn. zm.), Ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz.U. 2004 nr 19 poz. 177, z późn. zm.) i ustawy budżetowej oraz zgodnie z rocznym planem finansowym.

Podobnie jak w wielu krajach europejskich, koszty państwowego nadzoru nad poszczególnymi rynkami ponoszą jego uczestnicy.

Koszty nadzoru nad rynkiem kapitałowym określa ustawa o nadzorze nad rynkiem kapitałowym. Koszty są pokrywane z opłat, o których mowa w ustawie o funduszach inwestycyjnych, ustawie o giełdach towarowych, ustawie o obrocie instrumentami finansowymi oraz w ustawie o ofercie publicznej, a także są pokrywane z innych wpływów przekazywanych na rachunek dochodów Urzędu Komisji. Wysokość, sposób naliczania oraz warunki i terminy uiszczania opłat na pokrycie kosztów nadzoru nad rynkiem kapitałowym są określone również w formie rozporządzenia.

Zgodnie z regulacją ustawową koszty nadzoru nad działalnością ubezpieczeniową i brokerską ponoszone są przez zakłady ubezpieczeń, zaś koszty nadzoru nad działalnością funduszy emerytalnych przez powszechne towarzystwa emerytalne. Wysokość wpłat na pokrycie kosztów nadzoru nad działalnością ubezpieczeniową i brokerską oraz nad działalnością funduszy emerytalnych, sposób obliczania wpłat i terminy ich uiszczania przez zakłady ubezpieczeń i powszechne towarzystwa emerytalne są określone w formie rozporządzeń.

W 2008 roku zgodnie z ustawą o nadzorze nad rynkiem finansowym KNF przejęła zadania należące dotychczas do Komisji Nadzoru Bankowego. Zgodnie z Rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 2007 roku w sprawie wpłat

na pokrycie kosztów nadzoru nad bankami (Dz.U. z 2007 r., nr 249 poz. 1855) nadzorowane banki uiszczają wpłaty na pokrycie kosztów nadzoru.

Nieprzeznaczonymi na pokrycie kosztów nadzoru dochodami budżetu państwa są opłaty pobierane przez Urząd Komisji za dokonywane czynności urzędowe związane z egzaminami brokerskimi i aktuarialnymi. Ponadto dochodami budżetu państwa są kary finansowe nakładane przez Komisję na nadzorowane podmioty oraz na członków ich organów za działalność niezgodną z prawem.

Dochody budżetowe Urzędu Komisji w roku 2008 wyniosły 239 982,4 tys. zł. Podstawową część tych dochodów stanowiły wpłaty nadzorowanych podmiotów na pokrycie kosztów nadzoru. Kary nałożone na nadzorowane podmioty i zapłacone wyniosły 3 999,6 tys. zł.

Wydatki przeznaczone w budżecie państwa na rok 2008 na działalność Komisji zostały zaplanowane w kwocie 202 773,0 tys. zł. Kwota rzeczywiście wydatkowana wyniosła 183 491,2 tys. zł, co oznacza, iż wydatki Komisji były o 9,51% niższe od zaplanowanych.

W związku z włączeniem z dniem 1 stycznia 2008 r. nadzoru bankowego, dane za rok objęty sprawozdaniem nie zostały porównane do roku poprzedniego.

Realizując zapisy § 2 ust. 2, § 5 ust. 9 oraz § 6 ust. 15 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 18 maja 2007 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na rok 2008, Komisja opracowała i przedłożyła Szefowi Kancelarii Prezesa Rady Ministrów projekt swojego budżetu na dany rok budżetowy i dwa kolejne lata w układzie zadaniowym wynikającym z dyspozycji art. 124 pkt 9 ustawy o finansach publicznych.

Szczegółowe informacje dotyczące budżetu Urzędu Komisji w układzie zadaniowym oraz stanowiącego element ustawy budżetowej znajdują się w tabelach 5.1, 5.2 i 5.3 w Aneksie 5.

Zarządzanie zasobami ludzkimi

Podstawą wszystkich działań podejmowanych przez Urząd KNF w obszarze zarządzania zasobami ludzkimi było przekonanie, iż podstawowym kapitałem organizacji jest wykwalifikowana kadra pracowników. W okresie objętym sprawozdaniem nadzordnym celem działań podejmowanych w zakresie zarządzania zasobami ludzkimi była dalsza stabilizacja funkcjonowania zin-

tegowanego nadzoru finansowego w nowej strukturze organizacyjnej Urzędu, wynikającej z realizacji ostatniego etapu integracji nadzoru tj. przejęcia zasobów likwidowanego Generalnego Inspektoratu Nadzoru Bankowego (GINB).

W związku z tym realizacja zadań w pierwszej połowie 2008 r.

skupiła się wokół:

- podjęcia działań w zakresie zapewnienia prawidłowości funkcjonowania Pionu Nadzoru Bankowego od dnia 1 stycznia 2008 r., polegających na wyodrębnieniu kadry zarządzającej i powierzeniu w okresie przejściowym obowiązków i uprawnień do sprawowania funkcji zarządczych i administracyjnych w celu zapewnienia niezakłóconego toku prac od początku roku 2008 oraz prawidłowości przeprowadzania kontroli podmiotów nadzorowanych zaplanowanych na ten rok,
- zapewnienia odpowiednich zasobów etatowych oraz środków finansowych na zabezpieczenie właściwej obsługi prawnej, informatycznej, finansowej oraz administracyjnej nadzoru bankowego,
- wyeliminowania ryzyka związanego z obsługą kadrowo-płacową w chwili przejścia pracowników zlikwidowanego GINB.

Z uwagi na ustawowe terminy przedstawienia propozycji nowych warunków pracy i płacy pracownikom zlikwidowanego GINB oraz wygaśnięcia stosunków pracy osób, które nie przyjęły zaproponowanych nowych warunków pracy, formułowanie obecnie ocen efektów działań stabilizacyjnych w zakresie zasobów ludzkich jest przedwczesne. Wymiernym wskaźnikiem efektywności tych działań będą wyniki badania opinii pracowników, które to badanie zostało rozpoczęte pod koniec 2008 r.

W kolejnym etapie finalizowania procesu łączenia nadzoru w obszarze zarządzania zasobami ludzkimi kluczową sprawą stało się zintegrowanie zespołów pracowniczych i zapewnienie

właściwej komunikacji wewnątrz organizacji. W obliczu przejścia pracowników GINB szczególnego znaczenia nabrały działania zmierzające do zapewnienia poczucia bezpieczeństwa, obniżenie poziomu niepewności i przygotowania na zmiany pracowników tej instytucji.

Biorąc pod uwagę powyższe aspekty, zidentyfikowano i zrealizowano wiele zadań istotnych dla organizacji, z których główne to:

- zapewnienie stabilizacji kadry oraz wzrost intensywności rekrutacji wewnętrznej i zewnętrznej – w ramach działalności rekrutacyjnej zamieszczono ponad 100 ogłoszeń na stronach internetowych Urzędu KNF oraz na wyspecjalizowanych portalach, dokonano analizy ponad 2500 aplikacji oraz przeprowadzono testy analityczne, ekonomiczne i logiczne dla kilkuset kandydatów do pracy w Urzędzie;
- otwarcie Urzędu Komisji na absolwentów renomowanych uczelni kierunkowych – opracowano i wdrożono ok. 50 programów praktyk studenckich;
- budowanie kultury organizacyjnej i integracja pracowników – zorganizowano cykl wyjazdowych szkoleń z zakresu komunikacji i umiejętności interpersonalnych dla wszystkich pracowników Urzędu Komisji;
- realizacja polityki szkoleniowej i rozwoju pracowników – politykę szkoleniową Urzędu Komisji ukierunkowano na wewnętrzne szkolenia grupowe (merytoryczne, menedżerskie i językowe); miarą dużej liczby szkoleń skierowanych do szerokiej grupy uczestników był wskaźnik wynoszący 7,7 dni szkoleniowych na każdego pracownika;
- przeprowadzenie okresowej oceny pracowniczej.

Zintegrowany System Zarządzania

W Urzędzie Komisji funkcjonuje Zintegrowany System Zarządzania (dalej „ZSZ”) zgodny z wymogami norm międzynarodowych: ISO 9001:2000 (wymogi dotyczące systemów zarządzania jakością) i ISO/IEC 27001:2005 (wymogi dotyczące systemów zarządzania bezpieczeństwem informacji). System ten jest elementem mechanizmu zarządzania przejętym z Urzędu Komisji Papierów Wartościowych i Giełd i działa nieprzerwanie od 1 stycznia 2004 roku, w tym w Urzędzie KNF – od 19 września 2006 r.

W ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania zidentyfikowano i opisano 15 głównych procesów realizowanych w Urzędzie Komisji i objętych zakresem Systemu, jak również blisko 100 szczegółowych procedur, które zostały opisane zgodnie z metodą Architecture of Integrated Information Systems (ARIS). Procedury te wraz z pozostałą dokumentacją ZSZ są opublikowane w serwisie intranetowym dostępnym dla wszystkich pracowników. Liczba opublikowanych procedur ma charakter dynamiczny, ponieważ proces zarządzania nimi ma charakter ciągły. Pro-

cedury funkcjonujące w ZSZ są na bieżąco aktualizowane w celu ich dostosowywania do bieżących potrzeb Urzędu.

Rok 2008 to okres intensywnych działań zmierzających do rozszerzenia zakresu ZSZ na nowe obszary pracy Urzędu związane z integracją ze strukturami GINB. Głównym priorytetem dla ZSZ w tym czasie było przygotowanie Urzędu Komisji do pozytywnego zakończenia audytów nadzoru i utrzymania ważności certyfikatów wystawionych przez międzynarodową jednostkę certyfikującą. Wysiłki skupiały się głównie na adekwatnej do zachodzących zmian modyfikacji dokumentacji systemowej i stosowanych rozwiązań. W efekcie prowadzonych działań ważność certyfikatów udało się utrzymać i tym samym Zintegrowany System Zarządzania zachował ciągłość. ZSZ Urzędu Komisji uzyskał w 2008 r. dwa certyfikaty: certyfikat zgodności z normą ISO/IEC 27001:2005 (Nr 07741-2007-AIS-LDN-UKAS/Rev.1) oraz certyfikat zgodności z normą ISO 9001:2000 (Nr 35852-2008-AQ-POL-UKAS).

Certyfikaty dla Urzędu Komisji wystawione zostały przez międzynarodową jednostkę certyfikacyjną Det Norske Veritas (DNV) i posiadają akredytację brytyjskiej jednostki akredytacyjnej United Kingdom Accreditation Service (UKAS). Certy-

fikaty te potwierdzają, że Zintegrowany System Zarządzania Urzędu Komisji działa w sposób ciągły w oparciu o elementy i rozwiązania wymagane przez stosowne standardy międzynarodowe.

Zadania realizowane w zakresie bezpieczeństwa i ochrony informacji przetwarzanych w Urzędzie KNF

W roku 2008 realizowano zadania związane z bezpieczeństwem i ochroną informacji przetwarzanych w Urzędzie Komisji Nadzoru Finansowego. Do najważniejszych z nich należało:

- wykonywanie zadań związanych z projektowaniem i realizacją polityki bezpieczeństwa Urzędu KNF oraz kompleksowego systemu bezpieczeństwa Urzędu Komisji,
- realizacja obowiązków wynikających z przepisów Ustawy z dnia 22 stycznia 1999 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz.U. 1999 nr 11 poz. 95, z późn. zm.),
- zapewnienie ochrony i przetwarzania tajemnicy zawodowej, tajemnicy bankowej i innych informacji wrażliwych oraz danych osobowych,
- współpraca z organami oraz instytucjami działającymi w obszarze bezpieczeństwa państwa w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom dla bezpieczeństwa systemu finansowego,
- bieżąca współpraca z Krajowym Centrum Informacji Kryminalnych (KCIK) na podstawie zadań wynikających z regulaminu Urzędu KNF, w związku z wymogami Ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o gromadzeniu, przetwarzaniu i przekazywaniu informacji kryminalnych (Dz.U. 2001 nr 110 poz. 1189, z późn. zm.),
- wypełnianie obowiązku wynikającego z art. 47 Ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz.U. 2004 nr 159 poz. 1667, z późn.

zm.), zwanej dalej ustawą o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych,

- monitorowanie systemów bezpieczeństwa teleinformatycznego i nadzór nad nimi,
- monitorowanie, nadzorowanie i rozwój systemów bezpieczeństwa w zakresie ochrony osób i mienia,
- wykonywanie zadań związanych z zarządzaniem kryzysowym, pozamilitarnymi przygotowaniem obronnymi i obroną cywilną,
- monitorowanie i nadzorowanie zadań w obszarze planów ciągłości działania Urzędu Komisji oraz zarządzanie nimi.

W zakresie powyższych zadań w okresie objętym sprawozdaniem:

- wzmocniono system ochrony informacji niejawnych w Urzędzie Komisji,
- koordynowano działania Urzędu Komisji podczas procesu audytu certyfikacyjnego na zgodność z normą ISO/IEC 27001:2005 (patrz szerzej rozdział „Zintegrowany System Zarządzania”),
- wzmocniono ochronę budynków poprzez wprowadzenie nowych procedur dostępu gości, instalacje wspomagających systemów ochrony elektronicznej oraz zatrudnienie dodatkowej agencji ochrony,
- współtworzono plan awaryjny Urzędu Komisji.

**Nadzór nad rynkiem
kapitałowym
i towarowym**

2

Nadzór nad rynkiem kapitałowym i towarowym

Nadzorowi Komisji podlegają podmioty prowadzące działalność:

- na rynku papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych (dalej „rynek papierów wartościowych”):
  - firmy inwestycyjne,
  - agenci firm inwestycyjnych,
  - banki powiernicze,
  - spółki prowadzące rynek regulowany,
  - spółka prowadząca depozyt papierów wartościowych,
  - emitenci notowani na rynku regulowanym,
  - podmioty dokonujące publicznych ofert papierów wartościowych lub ubiegające się o dopuszczenie instrumentów finansowych do obrotu na rynku regulowanym,
- na rynku usług świadczonych przez instytucje zbiorowego inwestowania:
  - fundusze inwestycyjne,
  - towarzystwa funduszy inwestycyjnych,
- podmioty przyjmujące i przekazujące zlecenia w tytułach uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania,
- inne podmioty prowadzące obsługę funduszy inwestycyjnych,
- na rynku towarów giełdowych:
  - spółki prowadzące giełdy towarowe,
  - towarowe domy maklerskie,
  - zagraniczne osoby prawne prowadzące na terytorium RP działalność maklerską w zakresie obrotu towarami giełdowymi,
  - przedsiębiorstwa energetyczne prowadzące rachunki lub rejestry towarów giełdowych.

Działalność Komisji w zakresie nadzoru nad agentami firm inwestycyjnych oraz podmiotów pośredniczących w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych została omówiona w podrozdziale „Pośrednicy finansowi”.

Rynek papierów wartościowych

Firmy inwestycyjne (krajowe i zagraniczne)

Uczestnictwo inwestorów na rynku kapitałowym wymaga pośrednictwa firm inwestycyjnych. W Polsce mają prawo funkcjonować zarówno krajowe, jak i zagraniczne firmy inwestycyjne. Krajowymi firmami inwestycyjnymi są domy maklerskie oraz banki prowadzące działalność maklerską. Prowadzenie działalności maklerskiej przez powyższe podmioty wymaga uzyskania zezwolenia KNF. Ponadto zgodnie z regułą jednej licencji (*single license*), czyli tzw. paszportu europejskiego, działalność maklerską w Polsce mogą prowadzić również zagraniczne firmy inwestycyjne prowadzące działalność maklerską na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz zagraniczne osoby prawne z siedzibą na terytorium państwa należącego do Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju – OECD (*Organisation for Economic Co-operation and Development*) lub Światowej Organizacji Handlu – WTO (*World Trade Organization*), prowadzące na terytorium Rze-

czypospolitej Polskiej działalność maklerską. Zasada jednej licencji oznacza, że firma inwestycyjna (bądź inna instytucja), która uzyskała zgodę na świadczenie usług w swoim kraju macierzystym, może działać także na terenie innych krajów Unii Europejskiej, zarówno w formie operacji transgranicznych, jak i za pośrednictwem oddziału.

Katalog czynności maklerskich, do których upoważnione są firmy inwestycyjne, obejmuje szereg czynności, w tym m.in. pośrednictwo w transakcjach kupna i sprzedaży instrumentów finansowych, doradztwo inwestycyjne, przeprowadzanie operacji kapitałowych na własny rachunek, zarządzanie portfelami.

Poddano analizie roczne sprawozdania finansowe za rok 2007: 20 brokerskich domów maklerskich, 19 niebrokerskich domów maklerskich i 6 biur maklerskich, oraz za I półrocze 2008 r. 20 brokerskich domów maklerskich, 19 niebrokerskich domów maklerskich i 6 biur maklerskich.

W 2008 r. trzy domy maklerskie przekazały do Urzędu Komisji skonsolidowane sprawozdania finansowe za 2007 r.

Ogólnie rynek domów maklerskich w porównaniu do rynku bankowego wydaje się być mały. Suma aktywów domów maklerskich

wg stanu na 30.06.2008 wynosiła 9 049 mln zł wobec 881 493 mln zł sumy aktywów banków w tym okresie.

■ TABELA 3. DANE DOTYCZĄCE DOMÓW MAKLESKICH I BIUR MAKLESKICH

WYSZCZEGÓLNIENIE		31.12.2008	30.06.2008
Suma bilansowa (mln zł)	Domy maklerskie	bd	9 048,9
	Biura maklerskie	bd	1 381,4
Liczba rachunków klientów	Domy maklerskie	614 328	663 155
	Biura maklerskie	547 422	551 041
Wartość aktywów klientów na rachunkach (mln zł)	Domy maklerskie	63 447,4	88 694,4
	Biura maklerskie	25 949,5	29 948,9
Wartość aktywów klientów w zarządzaniu (mln zł)	Domy maklerskie	73 588,6	92 164,0
	Biura maklerskie	293,8	255,4

Dane pochodzą z półrocznych sprawozdań finansowych oraz z miesięcznych sprawozdań finansowych MRF sporządzonych za okres od 01.01.2008 do 01.12.2008 i są to dane wstępne, niezwyfikowane przez biegłego.

Banki prowadzące rachunki papierów wartościowych (banki powiernicze)

Grupę instytucji wyspecjalizowanych w świadczeniu usług pośrednictwa na rynku papierów wartościowych, licencjonowanych przez KNF, uzupełniają banki powiernicze. Podmioty te posiadają zezwolenie KNF w zakresie ewidencjonowania i przechowywania instrumentów finansowych dopuszczonych do obrotu zorganizowanego. W praktyce, rolą banków powierniczych jest przechowywanie aktywów dużych instytucji finansowych.

Spółki prowadzące rynek regulowany

Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.

Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. (dalej „GPW”) prowadzi rynek będący podstawowym miejscem obrotu instrumentami finansowymi w Polsce i podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego. GPW jest spółką akcyjną powołaną przez Skarb Państwa, który jest większościowym akcjonariuszem (posiada obecnie 98,8% udziału w kapitale zakładowym). Pozostałymi akcjonariuszami GPW są banki, domy maklerskie oraz emitenci papierów wartościowych. Giełda działa przy założeniu jednakowego dostępu do informacji rynkowej, w tym samym czasie i przy jednakowych warunkach zbywania i nabywania instrumentów finansowych dla wszystkich uczestników tego rynku. Stronami transakcji giełdowych są zasadniczo członko-

wie giełdy: krajowe domy maklerskie i banki, które pośredniczą w zawieraniu transakcji przez inwestorów oraz zdalni członkowie, czyli firmy zagraniczne. Głównymi instrumentami finansowymi notowanymi na GPW są akcje i instrumenty pochodne.

W 2008 r. główne indeksy GPW poruszały się w trendzie spadkowym, przy czym w przypadku najważniejszych indeksów GPW (WIG, WIG20) ich wartość w okresie roku spadła w przybliżeniu o połowę.² Największa dynamika spadków obserwowana była na giełdach europejskich w październiku, w rezultacie ujawniających się symptomów kryzysu finansowego, nabierającego charakteru globalnego.

■ TABELA 4. STOPY ZWROTU INDEKSÓW GPW W LATACH 2006–2008 (W %)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007	2008
WIG20	23,75	5,19	-48,21
mWIG40	69,10	7,90	-62,48
sWIG80	132,42	25,17	-56,95
WIG	41,60	10,39	-51,07
WIG-PL	42,76	9,23	-50,62

² Wartość indeksu WIG na zakończenie sesji w dniu 27 grudnia 2007 r. wynosiła 56.560,9 pkt, natomiast w dniu 29 grudnia 2008 r. – 27.095,9 pkt. Wartość indeksu WIG20 wynosiła odpowiednio: 3.529,9 pkt oraz 1.775,3 pkt.

Ochłodzenie nastrojów na rynku wtórnym nie pozostało bez wpływu na rynek pierwotny i skutkowało rezygnacją części spółek niepublicznych z zamiaru pozyskania kapitału w drodze emisji

akcji i wprowadzenia akcji do obrotu giełdowego. W 2008 r. odnotowano istotny spadek liczby debiutów giełdowych nowych spółek w stosunku do rekordowego pod tym względem roku 2007.

■ TABELA 5. LICZBA INSTRUMENTÓW NOTOWANYCH NA GPW W LATACH 2006–2008

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007	2008
Spółki	284	351	374
w tym zagraniczne	12	23	25
Liczba debiutów	38	81	33
Liczba wycofań	9	14	10
Obligacje	65	57	51
w tym zagraniczne	4	4	3
Kontrakty terminowe	48	42	40
Opcje	154	98	138

Zniżki kursów akcji przy jednoczesnym braku napływu nowych emitentów przyczyniły się do spadku łącznej kapitalizacji spółek notowanych na GPW w ciągu roku, przy czym należy zwrócić uwagę, że przy braku istotnych zmian w liczbie spółek polskich

i zagranicznych, znacznie większa dynamika spadku kapitalizacji w porównaniu z końcem 2007 r. nastąpiła w segmencie spółek zagranicznych.

■ TABELA 6. KAPITALIZACJA GPW W LATACH 2006–2008 (W MLN ZŁ)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007	2008
Spółki krajowe	437 719	509 887	267 359
Spółki zagraniczne	198 190	570 370	197 756
Obligacje krajowe	323 556	348 535	362 357
Obligacje zagraniczne	720	719	586

Łączna wartość obrotów wygenerowanych na GPW w 2008 r. była mniejsza niż w roku 2007 we wszystkich segmentach rynku z wyjątkiem obligacji, gdzie odnotowano wzrost obrotów o 43%.

Nieznaczny spadek wartości obrotów (9%) – mimo wzrostu średniego sesyjnego wolumenu o 28% – nastąpił również w segmencie kontraktów terminowych.

■ TABELA 7. WARTOŚĆ OBROTÓW NA GPW W LATACH 2006–2008 (W MLN ZŁ)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007	2008
Akcje	338 696	479 480	331 316
Obligacje	5 536	3 495	4 999
Kontrakty terminowe	380 939	674 132	613 495
Opcje	19 453	28 511	16 590

Alternatywny system obrotu (NewConnect)

Poza rynkiem regulowanym GPW prowadzi zorganizowany rynek akcji w formule alternatywnego systemu obrotu (NewConnect). Zgodnie z założeniami organizatora rynek ten jest dedykowany powstającym bądź młodym firmom o stosunkowo niewielkiej przewidywanej kapitalizacji (do ok. 20 mln zł), działających w sektorach tzw. nowych technologii np. IT, media elek-

troniczne, biotechnologia. Formalności są uproszczone, a koszty debiutu na NewConnect są niższe w porównaniu z rynkiem regulowanym. Mniejsze są także obowiązki informacyjne ciążyące na emitentach (np. w większości przypadków, raporty kwartalne są nieobowiązkowe i nie ma wymogu audytowania raportów półrocznych). Proces wejścia spółki na NewConnect jest szybszy w porównaniu z rynkiem regulowanym i wynosi ok. 3 miesiące.

■ TABELA 8. DANE DOTYCZĄCE ALTERNATYWNEGO SYSTEMU OBROTU NEWCONNECT W LATACH 2007-2008

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008
Wartość NCIndex na koniec roku	144,17	38,19
Stopa zwrotu NCIndex w bieżącym roku (%)	44,17	-73,51
Kapitalizacja spółek na koniec roku (mln zł)	1 184,79	1 396,17
Liczba spółek na koniec roku	24	84
Liczba debiutów	24	61
Liczba sesji	83	251
Wartość obrotów (tys. zł)	302 565,96	826 441,55
Liczba transakcji	59 674	247 576
Średnia wartość obrotu na sesję (tys. zł.)	3 645	3 293

Dekoniunktura na globalnych i krajowych rynkach akcji w nieco mniejszym stopniu dotknęła organizowany przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. alternatywny system obrotu NewConnect. Mimo spadkowego trendu głównego indeksu NCIndex w 2008 r., był to rynek atrakcyjny dla 61 nowych emitentów, których akcje zostały wprowadzone do obrotu. Napływ nowych spółek przyczynił się do wzrostu kapitalizacji całego rynku mimo spadku kursów notowanych akcji. Podstawowe dane liczbowe dotyczące rynku NewConnect przedstawione zostały w tabeli 8. Przy ocenie tych danych należy jednak mieć na uwadze, iż rynek NewConnect rozpoczął działalność w dniu 30 sierpnia 2007 r. i w związku z tym nie wszystkie pozycje zestawienia dla roku 2008 mogą być porównywane bezpośrednio z niepełnym rokiem 2007.

MTS – CeTO S.A.

MTS-CeTO S.A (dalej „MTS-CeTO”) prowadzi w Polsce Rynek Papierów Wartościowych CeTO (dalej „RPW CeTO”), będący rynkiem regulowanym pozagiełdowym i podlega nadzorowi KNF. Z założenia rynek pozagiełdowy stwarza mniejszym spółkom możliwość pozyskania kapitału i wspomaga ich rozwój poprzez kontakty z inwestorami działającymi na rynku. Dzięki niższym kosztom, oszczędności czasu i mniej rygorystycznej polityce informacyjnej, znacznie łatwiej jest spółce zadebiutować na MTS-CeTO niż na GPW, a ponadto rynek ten może być przedsięwzięciem przed wejściem na rynek giełdowy. Na rynku tym notowane są obligacje skarbowe, obligacje innych emitentów, listy zastawne oraz akcje. Obrót na RPW CeTO odbywa się za pośrednictwem członków – firm inwestycyjnych. Uczestnikami obrotu mogą być również działające wyłącznie we własnym imieniu i na własny rachunek inne podmioty dopuszczone do działania na rynku. Aktualnie akcjonariuszami MTS-CeTO są: GPW, Skarb Państwa, banki, domy maklerskie.

TABELA 9. DANE DOTYCZĄCE RYNKU POZAGIEŁDOWEGO W LATACH 2007-2008

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008
Index ITO na koniec roku	41 197,2	30 154,3
Stopa zwrotu Index ITO w bieżącym roku (%)	30,58%	-26,80%
Kapitalizacja spółek na koniec roku (tys. zł.)	475 338,5	380 626,8
Liczba notowanych instrumentów.	84	77
Liczba sesji	249	251
AKCJE		
Wartość podwójnie (tys. zł.)	343 043,2	5 986,6
Liczba transakcji	39 448	2 298
Liczba instrumentów	5	5
Średnia wartość obrotu na sesję (tys. zł.)	1 378	24
LISTY ZASTAWNE		
Wartość podwójnie (tys. zł.)	3 950,3	74 512,2
Liczba transakcji	7	87
Liczba instrumentów	11	14
OBLIGACJE		
Wartość podwójnie (tys. zł.)	68 358,1	202 622,0
Liczba transakcji	1 335	452
Liczba notowanych obligacji	68	58

Pod koniec 2008 r. na Rynku Papierów Wartościowych MTS-CeTO notowane było 77 instrumentów, w tym 5 akcji, 14 listów zastawnych oraz 58 obligacji. Osłabienie koniunktury na rynku papierów wartościowych dotknęło szczególnie rynek akcji. W ciągu 2008 r. nastąpił silny spadek wartości indeksu ITO. Na ostatniej sesji 2007 r. osiągnął wartość 41 197,2, w grudniu 2008 r. wartość indeksu spadła o 26% do poziomu 30 154,3. Równocześnie o 20% zmniejszyła się kapitalizacja rynku akcji, osiągając na ostatniej sesji 2008 r. 380 626,8 tys. zł. Zanotowano znaczny spadek wartości obrotów na rynku akcji papierów wartościowych notowanych na MTS CeTO. W 2007 r. liczona podwójnie wartość obrotu akcjami wyniosła 343 043,2 tys. zł., w 2008 r. wartość ta osiągnęła poziom 5 986,6 tys. zł. Oznacza to spadek o 98%. Jednocześnie zanotowano wzrost wartości obrotu na rynku obligacji oraz rynku listów zastawnych.

System rozliczeniowo-depozytowy (KDPW)

Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. (dalej „Krajowy Depozyt” albo „KDPW”) jest centralną instytucją odpowiedzialną za prowadzenie i nadzorowanie systemu depozytowo-rozliczeniowego w zakresie obrotu instrumentami finansowymi w Polsce. KDPW pełni rolę izby rozliczeniowej i depozytu dla instrumentów finansowych notowanych na GPW, MTS-CeTO, NewConnect oraz na rynku międzybankowym. Właścicielami KDPW

wrównych częściach są GPW, Skarb Państwa oraz Narodowy Bank Polski. Główne zadania realizowane przez KDPW to: rozliczanie i rozrachunek transakcji zawartych na rynku zorganizowanym, rejestrowanie oraz przechowywanie instrumentów finansowych podlegających dematerializacji, nadzór nad zgodnością wielkości emisji papierów wartościowych znajdujących się w obrocie, realizacja zobowiązań emitentów wobec właścicieli papierów wartościowych, zarządzanie Funduszem Rozliczeniowym, zarządzanie obowiązkowym Systemem Rekompensat, a także zadania związane z systemem zabezpieczenia społecznego.

Oferty publiczne instrumentów finansowych innych niż certyfikaty inwestycyjne

Publiczne proponowanie nabycia papierów wartościowych, określone jako proponowanie nabycia papierów wartościowych w dowolnej formie i w dowolny sposób, jeżeli propozycja jest skierowana do co najmniej 100 osób lub do nieoznaczonego adresata, może być dokonywane wyłącznie w drodze oferty publicznej. Oferta publiczna wymaga co do zasady sporządzenia prospektu emisyjnego, zatwierdzenia go przez Komisję oraz udostępnienia go do publicznej wiadomości. Przepisy prawa przewidują również szereg przypadków, w których przeprowadzenie ofert publicznych nie nakłada obowiązku prospektowego.

Zawirowania na światowych rynkach kapitałowych spowodowane globalnym kryzysem finansowym, których nasilenie obserwowano w III oraz IV kwartale 2008 r., miały negatywny wpływ na rynek ofert publicznych w Polsce. W segmencie pozyskiwania kapitału poprzez oferty publiczne (tzw. rynek pierwotny)

nastąpiło wyraźne ograniczenie liczby przeprowadzanych ofert publicznych.

W 2008 r. emitenci przeprowadzili 135 ofert publicznych, których strukturę przedstawia tabela 10.

TABELA 10. CHARAKTERYSTYKA OFERT PUBLICZNYCH PRZEPROWADZONYCH W 2008 ROKU

135 OFERT PUBLICZNYCH, W TYM: 52 PRZEPROWADZONE PRZEZ EMITENTÓW ZAGRANICZNYCH				
130 OFERT O CHARAKTERZE GOTÓWKOWYM			5 OFERT O CHARAKTERZE BEZGOTÓWKOWYM	
96 publicznych ofert akcji w tym: 24 oferty przeprowadzone bez konieczności sporządzenia i zatwierdzenia prospektu emisyjnego		27 publicznych ofert produktów strukturyzowanych wszystkie przeprowadzone przez emitentów zagranicznych		7 publicznych ofert obligacji w tym: 2 oferty przeprowadzone bez konieczności sporządzenia i zatwierdzenia prospektu emisyjnego
25 ofert przeprowadzonych przez emitentów zagranicznych				
8 publicznych ofert sprzedaży	88 publicznych subskrypcji			

Łączna wartość przeprowadzonych w 2008 r. ofert publicznych o charakterze gotówkowym wyniosła 7 301,4 mln zł, w tym wartość emisji akcji wyniosła 4 312,7 mln zł, wartość emisji obligacji 900,0 mln zł, publicznych ofert sprzedaży akcji – 1 016,2 mln zł, wartość publicznych ofert produktów strukturyzowanych – 1 072,5 mln zł.

spekty zostały zatwierdzone w 2008 r., zrezygnowało z przeprowadzenia oferty publicznej i pozyskania środków finansowych. W 2008 r. 32 spółki odwołały oferty publiczne lub też ich oferty zakończyły się niepowodzeniem, przy czym zdecydowana większość przypadków miała miejsce w III i IV kwartale roku. Osiem spółek, których prospekty zostały zatwierdzone w 2008 r., przesunęło terminy przeprowadzenia oferty na 2009 rok.

Z uwagi na globalny kryzys finansowy wiele spółek, których pro-

TABELA II. WARTOŚĆ I LICZBA OFERT PUBLICZNYCH O CHARAKTERZE GOTÓWKOWYM W LATACH 2006-2008

ROK	2006		2007		2008	
	LICZBA OFERT	WARTOŚĆ (W MLN ZŁ)	LICZBA OFERT	WARTOŚĆ (W MLN ZŁ)	LICZBA OFERT	WARTOŚĆ (W MLN ZŁ)
Publiczne emisje akcji	95	4 904,6	132	9 831,3	88	4 312,7
Publiczne emisje obligacji	4	209,8	12	851,2	7	900,0
Publiczne oferty sprzedaży akcji	20	1 761,2	36	3 192,9	8	1 016,2
Publiczne oferty produktów strukturyzowanych *	3	165,9	3	45,4	27	1 072,5
Publiczne oferty razem	122	7 041,6	183	13 920,8	130	7 301,4
W tym						
Pierwsze oferty publiczne	45	3 933,1	77	8 297,9	43	4 419,9

* w latach 2006, 2007 przeprowadzono w sumie 6 ofert obligacji strukturyzowanych. W dotychczasowych raportach z działalności KNF były one uwzględniane razem z ofertami obligacji korporacyjnych. Z uwagi na dynamiczny rozwój rynku produktów strukturyzowanych w 2008 r. (zarówno obligacji strukturyzowanych jak i certyfikatów strukturyzowanych) zdecydowano o wyodrębnieniu tej kategorii produktów. W celu zachowania porównywalności z danych dotyczących ofert obligacji za lata 2006–2007 wyodrębniono również oferty produktów strukturyzowanych.

Instytucje zbiorowego inwestowania

Towarzystwo funduszy inwestycyjnych (dalej „towarzystwo”) jest organem funduszu inwestycyjnego. Przedmiot działalności towarzystwa jest ograniczony wyłącznie do tworzenia i zarządzania funduszami inwestycyjnymi, reprezentowania ich wobec osób trzecich oraz zarządzania zbiorczym portfelem papierów wartościowych. Za zezwoleniem Komisji towarzystwo może rozszerzyć przedmiot działalności o: zarządzanie portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, oraz doradztwo inwestycyjne.

Fundusz inwestycyjny jest osobą prawną, której wyłącznym przedmiotem działalności jest lokowanie środków pieniężnych zebranych w drodze publicznego, a w przypadkach określonych w ustawie – również niepublicznego, proponowania nabycia jednostek uczestnictwa albo certyfikatów inwestycyjnych, w określone w ustawie o funduszach inwestycyjnych papiery wartościowe, instrumenty rynku pieniężnego i inne prawa majątkowe.

Fundusz inwestycyjny jest bardzo specyficzną osobą prawną, gdyż stanowi on jedynie masę majątkową utworzoną z wpłat uczestników i nabytych za te wpłaty aktywów. Środki funduszu (a więc jego uczestników) nie wchodzi w skład masy upadłościowej towarzystwa, które nim zarządza.

Zgodnie z Ustawą z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz.U. 2004 nr 146 poz. 1546, z późn. zm.) zwaną dalej „ustawą o funduszach inwestycyjnych” do utworzenia funduszu niezbędne jest nadanie mu statutu przez towarzystwo, zawarcie umowy z depozytariuszem o prowadzenie rejestru aktywów, wydanie zezwolenia przez Komisję, zebranie wpłat w wysokości i terminach określonych statutem oraz wpisanie funduszu do rejestru funduszy inwestycyjnych prowadzonego przez Sąd Okręgowy w Warszawie. Rejestr ten jest jawny, tj. każda osoba może go przeglądać bez konieczności wykazywania interesu prawnego lub faktycznego. Poprzez wpis do rejestru sądowego fundusz nabywa osobowość prawną i z tą chwilą może rozpocząć samodzielną działalność.

Rok 2008 był kolejnym rokiem rozwoju sektora funduszy inwestycyjnych. Według stanu na 31 grudnia 2008 r. zezwolenie Komisji Nadzoru Finansowego posiadało 39 towarzystw funduszy inwestycyjnych, zarządzających łącznie 319 funduszami inwestycyjnymi, w tym:

- 102 funduszami inwestycyjnymi otwartymi,
- 39 specjalistycznymi funduszami inwestycyjnymi otwartymi,
- 178 funduszami inwestycyjnymi zamkniętymi.

■ TABELA 12. LICZBA TOWARZYSTW FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH I FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH W LATACH 2005–2008 (NARASTAJĄCO)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	23	26	33	39
Fundusze inwestycyjne	190	241	277	319 ³

Powstawanie nowych funduszy inwestycyjnych w roku 2008 odbywało się w drodze:

- zezwolenia na utworzenie nowego funduszu inwestycyjnego,
- przekształcenia istniejących już funduszy inwestycyjnych w jeden fundusz inwestycyjny z wydzielonymi subfunduszami.

W okresie objętym sprawozdaniem nastąpił rozwój funduszy z wydzielonymi subfunduszami (tzw. funduszy parasolowych). W 2008 r. rozpoczęło działalność 10 nowych funduszy o takiej konstrukcji, z czego:

- 2 powstały w wyniku przekształcenia dotychczas istniejących funduszy otwartych,
- 8 było nowo utworzonymi produktami.

Pochodną wzrostu popularności funduszy parasolowych był również wzrost liczby subfunduszy tworzonych w ramach funduszy tego typu, ze 140 subfunduszy w grudniu 2007 r. do 222 subfunduszy na koniec grudnia 2008 roku.

Wzrostowa tendencja w roku 2008 dotyczyła także tworzenia funduszy typu zamkniętego. Zezwolenie na utworzenie uzyskało 121 funduszy inwestycyjnych zamkniętych, w tym 12 funduszy emitujących publiczne certyfikaty inwestycyjne.

Zainteresowanie towarzystw funduszy inwestycyjnych tworzeniem funduszy inwestycyjnych zamkniętych wynikało z faktu, iż fundusze te mają znacznie większe możliwości inwestycyjne niż fundusze otwarte (np. w spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, nieruchomości lub wierzytelności) oraz umożliwiają swobodniejsze dopasowanie polityki inwestycyjnej do preferencji

³ Liczba funduszy działających (zarejestrowanych), natomiast według wydanych przez KNF decyzji – 371

konkretnego inwestora. Dlatego też fundusze inwestycyjne zamknięte są coraz częściej produktami dedykowanymi i stworzonymi na potrzeby konkretnych inwestorów.

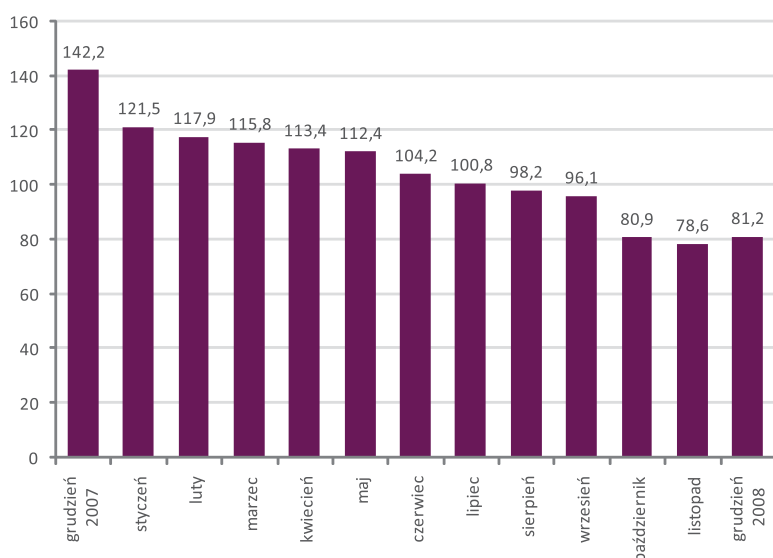
Zaobserwowano również wzrost zainteresowania tworzeniem funduszy aktywów niepublicznych. Wynika to z faktu, iż ich oferta skierowana jest do grupy inwestorów posiadających stosunkowo wysokie aktywa. Zachętą do inwestowania w ten typ funduszy jest możliwość prowadzenia elastycznej polityki inwestycyjnej uwzględniającej preferencje uczestników przy jednoczesnym zapewnieniu poczucia bezpieczeństwa aktywów – przede wszystkim z uwagi na fakt, że fundusze te są funduszami regulowanymi. Działalność towarzystw funduszy inwestycyjnych zarządzających funduszami regulowanymi jest nadzorowana przez Komisję Nadzoru Finansowego.

Na przestrzeni 2008 r. wartość aktywów zarządzanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych zmniejszyła się o 40,3 mld zł, by na dzień 31 grudnia 2008 r. osiągnąć wartość 81,2 mld zł⁴.

Od szczytowego momentu na koniec października 2007 r., kiedy wartość aktywów zarządzanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych wynosiła 149,9 mld zł, aktywa towarzystw do dnia 31 grudnia 2008 r. zmniejszyły się o 68,7 mld zł.

Wykres 1. ukazuje wartość aktywów zarządzanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych w poszczególnych miesiącach od grudnia 2007 r. do grudnia 2008 r. bez uwzględnienia towarzystwa, które uzyskało zezwolenie na prowadzenie działalności w grudniu 2008 roku.

■ WYKRES I. AKTYWA ZARZĄDZANE PRZEZ TOWARZYSTWA FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH W OKRESIE OD GRUDNIA 2007 ROKU DO GRUDNIA 2008 ROKU (W MLD ZŁ)

Największy spadek wartości aktywów nastąpił w styczniu oraz październiku 2008 roku. Spowodowane to było zarówno wycofywaniem środków przez uczestników funduszy inwestycyjnych,

jak również spadkami na giełdach, co odbiło się na wycenach aktywów funduszy zarządzanych przez towarzystwa.

⁴Sytuacja finansowa towarzystw funduszy inwestycyjnych i funduszy inwestycyjnych przedstawiona została na podstawie danych niezaudytowanych przekazanych do KNF przez towarzystwa w raportach miesięcznych.

Rynek towarów giełdowych

Spółka prowadząca giełdę towarową (TGE)

Poza funkcjonującym rynkiem kapitałowym istnieje w ograniczonym zakresie rynek towarów giełdowych. Od połowy 2000 r. działa w Polsce giełdowy rynek energii elektrycznej prowadzony przez Towarową Giełdę Energii S.A. (TGE). TGE prowadzi cztery rynki, na których przedmiotem obrotu mogą być przede wszystkim energia elektryczna, prawa majątkowe oraz uprawnienia do emisji CO₂. Jednocześnie TGE organizuje rozliczenia transakcji zawartych przez jej członków na poszczególnych rynkach, jak i w transakcjach pozasesyjnych. Stronami transakcji zawieranych na giełdzie mogą być wyłącznie podmioty, które zawarły z giełdą umowę o członkostwo i zostały dopuszczone do działania na giełdzie przez Zarząd TGE S.A. Akcjonariuszami TGE jest 17 podmiotów. Największy to Skarb Państwa, który posiada 22,3% akcji. KNF sprawuje nadzór nad działalnością TGE.

Przedsiębiorstwa energetyczne prowadzące rejestry lub rachunki towarów giełdowych

Przedsiębiorstwa energetyczne prowadzące rachunki lub rejestry towarów giełdowych to podmioty, które nabywają we własnym imieniu i na własny rachunek towary na giełdzie towarowej (TGE). Uprawnienie do prowadzenia ewidencji nabytych towarów giełdowych wymaga uprzedniego uzyskania zezwolenia KNF. Dodatkowym warunkiem jest m.in. zatrudnienie maklera giełd towarowych w celu reprezentowania tych podmiotów w transakcjach giełdowych. W 2008 r. funkcjonowało w Polsce ponad 40 przedsiębiorstw uprawnionych do prowadzenia rachunków lub rejestrów towarów giełdowych.

Działania licencyjno-autoryzacyjne

Podmioty działające na rynku papierów wartościowych

Firmy inwestycyjne i banki powiernicze

W kompetencji Komisji Nadzoru Finansowego znajdują się sprawy związane z licencjonowaniem podmiotów ubiegających się o zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej lub prowadzenie rachunków papierów wartościowych.

Ponadto Komisja przyjmuje i analizuje zawiadomienia o zamiarze rozpoczęcia prowadzenia działalności maklerskiej na terytorium RP przez zagraniczne podmioty oraz przekazuje zawiadomienia polskich firm inwestycyjnych, które zamierzają prowadzić działalność maklerską na terytorium innych niż Rzeczpospolita Polska państw członkowskich Unii Europejskiej.

W 2008 r. udzielono 5 zezwoleń na prowadzenie działalności maklerskiej, w tym cztery zezwolenia dla domów maklerskich:

- Investors Domu Maklerskiego S.A. (w dniu 23.01.2008),
- Doradztwo dla Polskich Przedsiębiorstw Securities S.A. (w dniu 20.05.2008),

- Domu Maklerskiego DFP Sp. z o.o. (w dniu 07.07.2008),
  - Domu Maklerskiego Banku BPS S.A. (w dniu 17.12.2008),
- oraz jedno zezwolenie dla banku prowadzącego działalność maklerską – dla Alior Banku S.A. (w dniu 05.09.2008). W trakcie rozpatrywania były 22 wnioski o udzielenie zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej. Ponadto w przedmiocie udzielenia zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej 5 postępowań zostało umorzonych, 2 wnioski zostały pozostawione bez rozpoznania, a 10 postępowań nie zostało zakończonych (w tym 3 zawieszono).

W 2008 roku zaobserwowano dalsze zainteresowanie polskich przedsiębiorców usługami maklerskimi. Świadczy o tym liczba złożonych wniosków o udzielenie zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej. Jednakże, w szczególności w drugim półroczu 2008 roku, wobec panującej sytuacji na rynkach finansowych znaczna liczba podmiotów ubiegających się o zezwolenie na prowadzenie działalności maklerskiej złożyła wnioski o umorzenie bądź o zawieszenie prowadzonego przez Urząd Komisji postępowania. Jednakże podmioty te, w przedstawianych Urzędowi Komisji wyjaśnieniach, wykazywały chęć ubiegania się o udzielenie zezwolenia w przyszłości, po ustabilizowaniu się sytuacji panującej na rynkach.

■ TABELA 13. LICZBA PODMIOTÓW PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ MAKLERSKĄ I RACHUNKI PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH W LATACH 2006–2008

RODZAJ PODMIOTU	2006	2007	2008
Domy maklerskie	37	41	45
Banki prowadzące działalność maklerską	10	12	13
Banki powiernicze	14	13	13
Razem	61	66	71

■ TABELA 14. LICZBA RACHUNKÓW PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH W LATACH 2006–2008

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007	2008
Banki prowadzące działalność maklerską	606 821	555 434	547 422
Domy maklerskie	568 440	646 652	693 948
Razem	1 175 261	1 202 086	1 241 370

W 2008 r. rozpatrzono 10 zawiadomień o zamiarze nabycia lub objęcia akcji bądź udziałów domów maklerskich. W 4 przypadkach wydano decyzję o braku sprzeciwu wobec zamiaru nabycia lub objęcia akcji/udziałów domów maklerskich i wyznaczeniu terminu, w ciągu którego nabycie lub objęcie może zostać dokonane. W 3 przypadkach zgłoszono sprzeciw wobec zamiaru nabycia akcji domu maklerskiego. W pozostałych 3 przypadkach umorzono postępowanie w trakcie. Ponadto według stanu na 31 grudnia 2008 r. jedno zawiadomienie było w trakcie rozpatrywania.

W 2008 roku zauważalna była tendencja do nabywania akcji domów maklerskich przez duże podmioty gospodarcze, w szczególności instytucje finansowe. Zmiany właścicielskie w tym kierunku niewątpliwie wpłyną będą pozytywnie na funkcjonowanie domów maklerskich, w szczególności zwiększając ich stabilność oraz stwarzając podstawy do dalszego rozwoju m.in. w przedmiocie oferty produktowej.

Włączenie nadzoru bankowego do Komisji Nadzoru Finansowego z dniem 1 stycznia 2008 roku sprawiło, że możliwa stała się wymiana informacji, w szczególności w zakresie funkcjonowania podmiotów nadzorowanych, gdy ich działalność odnosiła się do innych sektorów rynku. Pozwoliło to na zwiększenie dostępności materiałów i informacji na temat ewentualnych zastrzeżeń organu nadzoru do danej osoby w związku z wcześniejszym pełnie-

niem przez tę osobę funkcji w innych instytucjach finansowych, a także na gruncie innych postępowań, w szczególności związanych z zamiarem nabycia albo objęcia akcji domu maklerskiego oraz w toku sprawowania nadzoru bieżącego nad firmami inwestycyjnymi. To samo spostrzeżenie dotyczy także współpracy w zakresie nadzoru nad towarzystwami funduszy inwestycyjnych.

Notyfikacje zagranicznych firm inwestycyjnych

W okresie objętym sprawozdaniem do Komisji Nadzoru Finansowego wpłynęło 331 zawiadomień o zamiarze prowadzenia działalności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez zagraniczne firmy inwestycyjne. Z prowadzenia działalności maklerskiej na terytorium RP zrezygnowały 32 podmioty, w tym 31 zagranicznych firm inwestycyjnych i jedna zagraniczna instytucja kredytowa.

W 2008 roku wpłynęła znacząca liczba notyfikacji zagranicznych firm inwestycyjnych, deklarujących zamiar prowadzenia działalności maklerskiej na terytorium RP nie tylko transgranicznie, ale także w formie oddziałów. Taka tendencja świadczy o tym, że Polska wciąż jest postrzegana przez zagraniczne firmy inwestycyjne jako atrakcyjne miejsce zarówno do świadczenia usług maklerskich, jak i do inwestowania.

■ TABELA 15. LICZBA NOTYFIKACJI ZAGRANICZNYCH FIRM INWESTYCYJNYCH (WEDŁUG STANU NA 31 GRUDNIA 2008 ROKU)

RODZAJ PODMIOTU	LICZBA NOTYFIKACJI ZAGRANICZNYCH FIRM INWESTYCYJNYCH
Zagraniczna firma inwestycyjna, bez oddziału	913
Zagraniczna instytucja kredytowa, bez oddziału	203
Zagraniczna firma inwestycyjna, oddział	7
Zagraniczna instytucja kredytowa, oddział	20

Notyfikacje polskich firm inwestycyjnych

W 2008 r. do Komisji Nadzoru Finansowego wpłynęły 4 zawiadomienia o zamiarze prowadzenia działalności w formie oddziału na terytorium innych państw członkowskich (Słowacja, Niemcy, Rumunia, Francja) przez polską firmę inwestycyjną, X-Trade Brokers Dom Maklerski S.A.

Według stanu na 31 grudnia 2008 r. zamiar prowadzenia działalności maklerskiej na terytorium innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej zgłosiło 6 domów maklerskich, z czego:

- 5 działających bez otwierania oddziału,
- 1 działający w formie 3 oddziałów.

W porównaniu do lat ubiegłych daje się zauważyć dalszy rozwój polskich firm inwestycyjnych w kierunku ekspansji na rynki innych państw członkowskich. Polskie firmy inwestycyjne intensywniej wykorzystują instytucję jednolitego paszportu do poszerzania oferowanego zakresu usług i grona klientów. Zjawisko to może również być świadectwem, iż krajowe podmioty włączają się w integrację rynków kapitałowych Unii Europejskiej i swoją obecnością wzbogacają ofertę składaną inwestorom unijnym.

Spółki prowadzące rynek regulowany oraz depozyt papierów wartościowych

Na podstawie Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. z 2005 r., nr 183 poz. 1538, z późn. zm.), dalej zwanej ustawą o obrocie instrumentami, Komisja Nadzoru Finansowego zatwierdza lub udziela zgody:

- na dokonanie zmian w regulaminach: Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., alternatywnego systemu obrotu (ryнку NewConnect), MTS-CeTO S.A. i Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A., a także zatwierdza regulamin alternatywnego systemu obrotu,
- na dokonanie zmian w statucie Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. oraz MTS-CeTO S.A.,
- na dokonanie zmian w składzie zarządu spółki prowadzącej giełdę i spółki prowadzącej rynek pozagiełdowy,
- na nabycie akcji spółki prowadzącej giełdę i spółki prowadzącej rynek pozagiełdowy przez inne niż wskazane w ustawie krajowe i zagraniczne osoby prawne,
- na wykonywanie większej niż 5% ogólnej liczby głosów akcji spółki prowadzącej giełdę,
- na wykonywanie większej niż 10% ogólnej liczby głosów akcji spółki prowadzącej rynek pozagiełdowy.

Na podstawie wyżej wymienionych ustaw Komisja Nadzoru Finansowego również:

- opiniuje wnioski skierowane do ministra właściwego do spraw instytucji finansowych o wydanie zezwolenia na prowadzenie giełdy,
- udziela zezwolenia na prowadzenie rynku pozagiełdowego,

- opiniuje zawiadomienia o zamiarze bezpośredniego lub pośredniego nabycia lub objęcia akcji Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A. i spółki prowadzącej giełdę, wobec których przysługuje Komisji prawo sprzeciwu.

W 2008 r. Komisja Nadzoru Finansowego wydała:

- 5 decyzji udzielających zgody na dokonanie zmian w Regulaminie Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.,
- 3 decyzje udzielające zgody na dokonanie zmian w Regulaminie Alternatywnego Systemu Obrotu,
- 3 decyzje udzielające zgody na dokonanie zmian w Statucie Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.,
- 1 decyzję zatwierdzającą zmianę w Statucie MTS-CeTO S.A.,
- 4 decyzje zatwierdzające zmiany do Regulaminu Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A.

Rodzaje zmian wprowadzanych przez podmioty stanowiące infrastrukturę rynku kapitałowego, tak w statutach, jak i regulaminach, świadczą o podejmowaniu przez wymienione podmioty starań mających na celu systematyczne uatrakcyjnianie swoich ofert przy jednoczesnym dążeniu do pogłębienia zaufania do rynku kapitałowego oraz dbałości o interesy jego uczestników.

Przykładem powyższego jest odstąpienie GPW od pobierania opłat rocznych, jak i opłat za dostęp do systemów informatycznych giełdy od animatorów rynku. Zapewnia to korzystne warunki dla rozwoju rynku kapitałowego poprzez zmniejszenie kosztów funkcjonowania podmiotów zapewniających płynność instrumentów finansowych, przez co zwiększa aktywność wymienionych podmiotów w zakresie ich działalności tzn. zapewnienia płynności instrumentów finansowych.

Dodatkowo w celu wzmocnienia swojej atrakcyjności oraz umożliwienia wcześniejszego reagowania na zmieniającą się koniunkturę rynkową GPW przesunęła rozpoczęcie sesji z godziny 9:00 na godzinę 8:30. Zapewnia to dogodne środowisko do właściwej korespondencji zachowań inwestorów pomiędzy rynkami kapitałowymi w Europie.

Kolejnym potwierdzeniem aktywności umacniającej silną pozycję podmiotów stanowiących infrastrukturę rynku kapitałowego jest inicjatywa KDPW dotycząca procedury rejestrowania papierów wartościowych emitentów zagranicznych w depozycie papierów wartościowych. Zmiany te wpisują się w działania podejmowane w celu zachęcenia podmiotów zagranicznych do obecności na polskim rynku kapitałowym.

KDPW wprowadził również nowe regulacje w zakresie ustalania procedur ewidencji instrumentów finansowych prowadzonej przez uczestników depozytu. Zmiany mają na celu odejście od sztywnych i bardzo szczegółowych procedur ewidencjonowania transakcji określanych dotychczas przez KDPW na rzecz większej swobody uczestników w tym zakresie, zapewniając możliwość dynamicznego działania wobec zmiennych wymagań inwestorów na rynku kapitałowym.

Zatwierdzanie prospektów emisyjnych i aneksów

Na podstawie Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz.U. 2005 nr 184 poz. 1539, z późn. zm.), dalej zwanej ustawą o ofercie publicznej, Komisja Nadzoru Finansowego zatwierdza prospekty emisyjne oraz aneksy aktualizujące ich treść. Prospekt emisyjny jest podstawowym dokumentem, na podstawie którego emitent lub wprowadzający przeprowadza ofertę publiczną lub ubiega się o dopuszczenie papierów wartościowych do obrotu na rynku regulowanym. Prospekt emisyjny może być sporządzony jako dokument jednolity lub składający się z trzech odrębnych dokumentów: rejestracyjnego, ofertowego i podsumowującego (w tym przypadku możliwe jest oddzielne zatwierdzenie dokumentu rejestracyjnego, a oddzielnie – ofertowego i podsumowującego).

W okresie ważności prospektu emisyjnego emitent lub wprowadzający mają obowiązek niezwłocznie przekazywać Komisji

Nadzoru Finansowego, w formie aneksu do prospektu emisyjnego wraz z wnioskiem o jego zatwierdzenie, informacje o wszelkich zdarzeniach, które mogłyby w sposób znaczący wpłynąć na ocenę papieru wartościowego i które miały miejsce lub o których emitent lub wprowadzający powziął wiedzę po zatwierdzeniu prospektu emisyjnego.

W 2008 r. organ nadzoru wydał 896 takich decyzji, w tym:

- 95 decyzji zatwierdzających prospekty emisyjne (sporządzone w formie jednego lub trzech dokumentów),
- 732 decyzje zatwierdzające aneksy do prospektów emisyjnych,
- 17 decyzji zatwierdzających prospekty emisyjne certyfikatów inwestycyjnych emitowanych przez fundusze inwestycyjne zamknięte,
- 52 decyzje zatwierdzające aneksy do prospektów emisyjnych certyfikatów inwestycyjnych emitowanych przez fundusze inwestycyjne zamknięte.

Dane dotyczące liczby zatwierdzonych prospektów emisyjnych oraz aneksów do prospektów emisyjnych przedstawia tabela 16.

■ TABELA 16. LICZBA ZATWIERDZONYCH PROSPEKTÓW EMISYJNYCH ORAZ ANEKSÓW DO PROSPEKTÓW EMISYJNYCH W LATACH 2006-2008

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007	2008
Liczba zatwierdzonych prospektów emisyjnych	84	133	95
Liczba zatwierdzonych aneksów do prospektów emisyjnych	234	581	732
Liczba zatwierdzonych prospektów emisyjnych certyfikatów inwestycyjnych emitowanych przez fundusze inwestycyjne zamknięte	13	14	17
Liczba zatwierdzonych aneksów do prospektów emisyjnych certyfikatów inwestycyjnych emitowanych przez fundusze inwestycyjne zamknięte	8	16	52

Do KNF wpłynęło 17 zawiadomień o ofercie publicznej i ubieganiu się o wprowadzenie papierów wartościowych do obrotu na rynku regulowanym oraz 66 potwierdzeń zatwierdzenia prospektu emisyjnego od organów nadzoru innych państw.

Zestawienie emitentów oraz funduszy inwestycyjnych zamkniętych, których prospekty emisyjne zostały zatwierdzone przez Komisję Nadzoru Finansowego w 2008 roku zamieszczono w Aneksie 2, natomiast aktualna lista prospektów emisyjnych zatwierdzonych przez KNF znajduje się na stronie internetowej Komisji w dziale „Informacje dotyczące rynku kapitałowego”.

Inwestorzy kwalifikowani

W 2008 r. Komisja Nadzoru Finansowego dokonała wpisu dwóch podmiotów do rejestru inwestorów kwalifikowanych na podstawie art. 9 ustawy o ofercie publicznej. Według stanu na 31 grudnia 2008 r. w rejestrze inwestorów kwalifikowanych figuruje 10 wpisów w części „małe i średnie przedsiębiorstwa” oraz 5

wpisów w części „osoby fizyczne”.

Udzielanie zezwoleń na przywrócenie akcjom formy dokumentu

W 2008 r. Komisja Nadzoru Finansowego, na podstawie art. 91 ustawy o ofercie publicznej wydała 3 decyzje zezwalające na przywrócenie formy dokumentu akcjom spółek PRATERM S.A., INTERIA PL S.A. oraz PROVIMI-ROLIMPEX S.A.

Instytucje zbiorowego inwestowania

Na podstawie Ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz.U. 2004 nr 146 poz. 1546, z późn. zm.), dalej zwanej ustawą o funduszach inwestycyjnych, Komisja Nadzoru Finansowego:

- udziela zezwolenia na wykonywanie działalności przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych,

- udziela zezwolenia na rozszerzenie przedmiotu działalności towarzystwa funduszy inwestycyjnych o zarządzanie cudzym pakietem papierów wartościowych na zlecenie, o doradztwo w zakresie obrotu papierami wartościowymi,
- udziela zezwolenia na zarządzanie zbiorczym portfelem papierów wartościowych,
- udziela zezwolenia na utworzenie funduszu inwestycyjnego otwartego, specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego, funduszu inwestycyjnego zamkniętego,
- udziela zgody na prowadzenie zapisów na jednostki uczestnictwa oraz certyfikaty inwestycyjne niepodlegające wprowadzeniu do obrotu na rynku regulowanym za pośrednictwem podmiotu innego niż prowadzący działalność maklerską,
- udziela zezwolenia na zmianę statutu funduszu inwestycyjnego i na skrócenie terminu wejścia w życie zmian w statucie funduszu,
- udziela zgody na lokowanie aktywów funduszu w depozyty w bankach zagranicznych,
- udziela zgody na połączenie dwóch funduszy inwestycyjnych otwartych albo dwóch specjalistycznych funduszy inwestycyjnych otwartych,
- udziela zezwolenia na przekształcenie funduszy inwestycyjnych otwartych albo specjalistycznych funduszy inwestycyjnych otwartych w jeden fundusz z subfunduszami,
- udziela zgody na zmianę depozytariusza,
- udziela zgody na zawieszenie zbywania lub odkupywania jednostek uczestnictwa (na okres dłuższy niż 2 tygodnie),
- udziela zgody na lokowanie aktywów w papiery wartościowe lub instrumenty rynku pieniężnego będące przedmiotem obrotu na rynku zorganizowanym w państwie innym niż Rzeczypospolita Polska lub państwo należące do OECD,
- udziela zezwolenia na zawarcie umowy o obsługę sekurytyzowanych wierzytelności z podmiotem innym niż bank krajowy,
- udziela zgody na przedłużenie terminu do złożenia wniosku o dopuszczenie certyfikatów inwestycyjnych do obrotu na rynku regulowanym,
- rozpatruje zawiadomienia o nabyciu lub objęciu akcji towarzystwa funduszy inwestycyjnych, o zbyciu akcji towarzystwa funduszy inwestycyjnych,
- rozpatruje wnioski o wyznaczenie innego niż depozytariusz likwidatora funduszu,
- rozpatruje zawiadomienia o zamiarze zbywania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej tytułów uczestnictwa funduszy zagranicznych, funduszy inwestycyjnych otwartych z siedzibą w państwach należących do EEA oraz funduszy inwestycyjnych otwartych z siedzibą w państwie należącym do OECD innym niż państwo członkowskie lub państwo należące do EEA,
- rozpatruje zawiadomienia o zamiarze prowadzenia przez spółkę zarządzającą działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w formie oddziału lub w formie innej niż oddział.

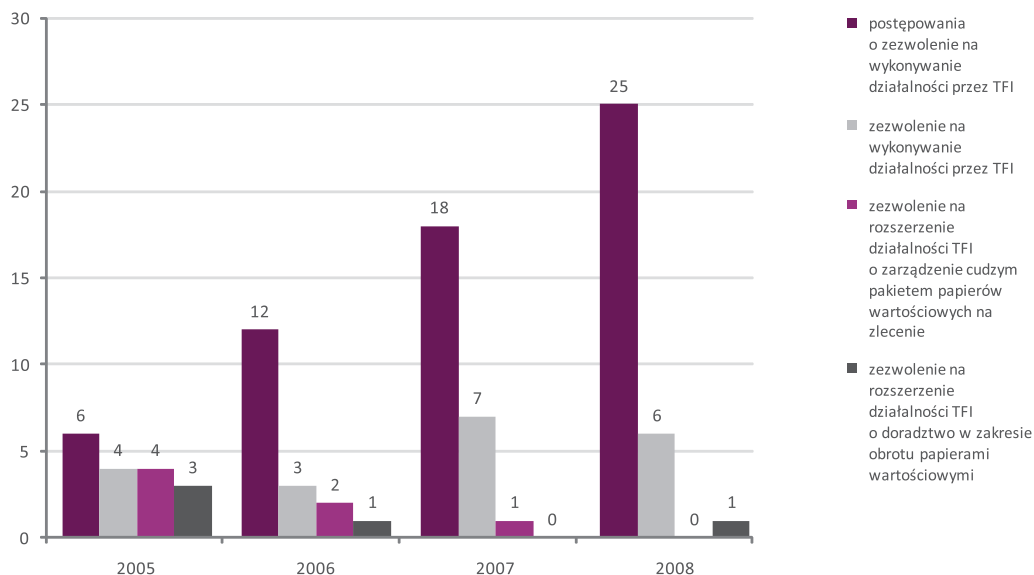
W 2008 roku organ nadzoru wydał 323 takie decyzje. Zestawienie liczby decyzji w zależności od przedmiotu zezwolenia lub zgody znajduje się w tabeli 1.3 w Aneksie 1.

W szczególności w okresie objętym sprawozdaniem Komisja Nadzoru Finansowego wydała 6 zezwoleń na utworzenie towarzystw funduszy inwestycyjnych następującym podmiotom:

- ALTUS Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.,
- BEST Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.,
- GO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.,
- QUERCUS Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.,
- SPATIUM Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.,
- Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych AGRO S.A.

Poniższy wykres obrazuje tendencje zmian liczby udzielonych przez KNF zezwoleń dla towarzystw funduszy inwestycyjnych na wykonywanie działalności przez towarzystwa oraz rozszerzenie dotychczasowej działalności towarzystw o zarządzanie cudzym pakietem papierów wartościowych na zlecenie oraz obrót papierami wartościowymi.

WYKRES 2. LICZBA UDZIELONYCH PRZEZ KNF ZEZWOLEŃ ORAZ PROWADZONYCH POSTĘPOWAŃ DLA TOWARZYSTW FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH W LATACH 2005–2008

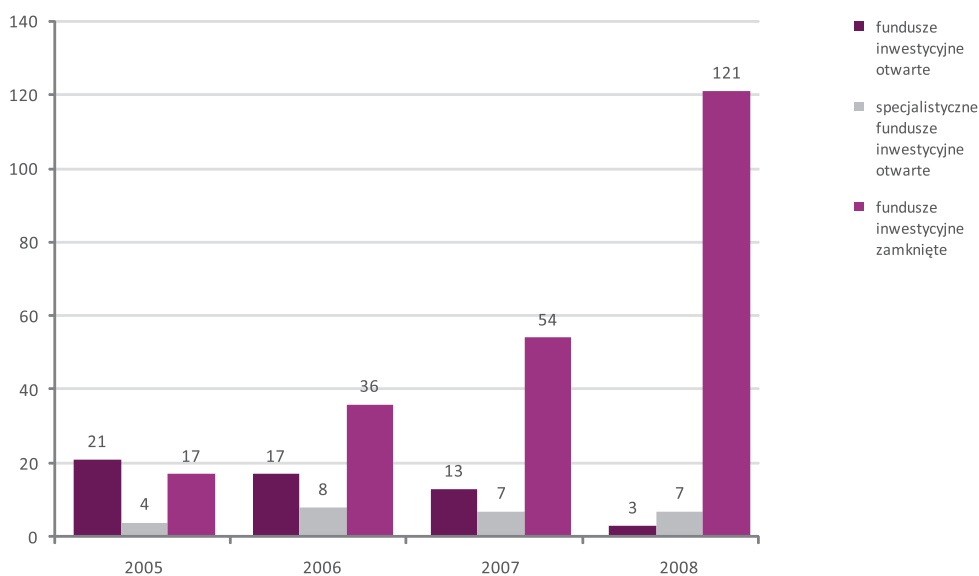
W 2008 r. Komisja Nadzoru Finansowego wydała również 131 zezwoleń na utworzenie funduszy inwestycyjnych, w tym:

- 3 – na utworzenie funduszy inwestycyjnych otwartych,
- 7 – na utworzenie specjalistycznych funduszy inwestycyjnych otwartych,

• 121 – na utworzenie funduszy inwestycyjnych zamkniętych.

Poniższy wykres obrazuje tendencje zmian liczby udzielonych przez KNF zezwoleń na utworzenie poszczególnych rodzajów funduszy inwestycyjnych.

WYKRES 3. LICZBA UDZIELONYCH PRZEZ KNF ZEZWOLEŃ NA UTWORZENIE FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH W LATACH 2005–2008

W porównaniu do roku 2007 utrzymała się znacząca przewaga wniosków o udzielenie zezwolenia na utworzenie funduszy inwestycyjnych zamkniętych w stosunku do funduszy inwestycyjnych otwartych i specjalistycznych funduszy inwestycyjnych otwartych, przy czym w przypadku funduszy zamkniętych odnotowano ponad dwukrotny wzrost liczby udzielonych zezwoleń (121 decyzji w roku 2008 w porównaniu do 54 decyzji wydanych w 2007 roku). Podkreślenia wymaga fakt, że były to głównie fundusze aktywów niepublicznych, w mniejszym zaś stopniu fundusze emitujące publiczne certyfikaty inwestycyjne i fundusze sekurytyzacyjne. Istotną część tych funduszy stanowiły fundusze lokujące swoje aktywa w inne fundusze, zarówno polskie, jak i zagraniczne.

Ponadto na podstawie ustawy o ofercie publicznej Komisja Nadzoru Finansowego w zakresie sektora funduszy inwestycyjnych:

- zatwierdza prospekt emisyjny funduszu inwestycyjnego zamkniętego emitującego publiczne certyfikaty inwestycyjne,
- zatwierdza aneks do prospektu emisyjnego funduszu inwestycyjnego zamkniętego emitującego publiczne certyfikaty inwestycyjne.

Informacje o liczbie wydanych w 2008 r. decyzji w tym zakresie zawarto w podrozdziale „Zatwierdzanie prospektów emisyjnych i aneksów”.

Komisja prowadzi także rejestr funduszy zagranicznych, funduszy inwestycyjnych otwartych z siedzibą w państwach należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego - EEA (European Economic Area), funduszy inwestycyjnych otwartych z siedzibą w państwie należącym do OECD innym niż państwo członkowskie lub państwo należące do EEA, które zbywają tytuły uczestnictwa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

W odniesieniu do funduszy zagranicznych w stosunku do 2007r. zaobserwowano wysoki wzrost liczby notyfikacji funduszy i subfunduszy zagranicznych. Do Komisji Nadzoru Finansowego złożone zostały 34 zawiadomienia o zamiarze zbywania tytułów uczestnictwa funduszy zagranicznych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Na podstawie tych zawiadomień Komisja Nadzoru Finansowego w 2008 roku wpisała do rejestru funduszy zagranicznych 20 funduszy i 377 subfunduszy. Dla porównania w 2007 r. wpisano 13 funduszy i 105 subfunduszy.

Ponadto Komisja Nadzoru Finansowego notyfikowała 5 spółek zarządzających, które zgłosiły zamiar prowadzenia działalności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

W 2008 r. wydano po raz pierwszy zgodę na lokowanie aktywów w papiery wartościowe lub instrumenty rynku pieniężnego będące przedmiotem obrotu na rynku zorganizowanym: *PFTS Stock Exchange* na Ukrainie, *Tel-Aviv Stock Exchange* w Izraelu, *Bolsa de Valores de Sao Paulo* w Brazylii i *Johannesburg Securities Exchange* w Republice Południowej Afryki.

Podmioty działające na rynku towarów giełdowych

Spółka prowadząca giełdę towarową

Na podstawie Ustawy z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych (Dz.U. z 2005 r., nr 121 poz. 1019), zwanej dalej ustawą o giełdach towarowych, Komisja Nadzoru Finansowego zatwierdza lub udziela zgody na dokonanie zmian w regulaminie oraz statucie Towarowej Giełdy Energii S.A. (TGE S.A.). W 2008 r. Komisja Nadzoru Finansowego wydała 2 decyzje udzielające zgody na dokonanie zmian w Regulaminie Towarowej Giełdy Energii S.A.

Przedsiębiorstwa energetyczne prowadzące rejestry lub rachunki towarów giełdowych

Do zadań Komisji Nadzoru Finansowego należą wszelkie sprawy związane z udzielaniem zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej w zakresie obrotu towarami giełdowymi albo na prowadzenie rachunków lub rejestrów towarów giełdowych.

Przedsiębiorstwa energetyczne posiadające koncesję na wytwarzanie, przesyłanie, dystrybucję lub obrót energią elektryczną oraz będący osobami prawnymi odbiorcy uprawnieni do korzystania z usług przesyłowych mogą być członkami giełdy i występować jako strona transakcji giełdowych, o ile spełniają określone warunki. Podmioty te mogą zawierać na giełdzie we własnym imieniu transakcje, których przedmiotem są towary giełdowe będące energią elektryczną, limitami wielkości produkcji i emisji zanieczyszczeń lub prawami majątkowymi, których cena zależy bezpośrednio lub pośrednio od wartości oznaczonych co do gatunku rzeczy, określonych rodzajów energii, mierników i limitów wielkości produkcji lub emisji zanieczyszczeń, pod warunkiem zatrudnienia maklera giełd towarowych (w celu reprezentowania tych podmiotów w transakcjach giełdowych) oraz:

- zawarcia z towarowym domem maklerskim, będącym członkiem giełdowej izby rozrachunkowej, umowy o rozliczanie transakcji albo
- uzyskania zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego na prowadzenie rachunków lub rejestrów towarów giełdowych (w przypadku niniejszych podmiotów rejestr towarów giełdowych służyłby do zapisywania energii elektrycznej oraz określonych limitów, a rachunek tych towarów – do zapisywania praw majątkowych).

W 2008 r. udzielono 2 zezwoleń dla przedsiębiorstw energetycznych na prowadzenie rachunków lub rejestrów towarów giełdowych. Ponadto uchylono 1 decyzję w przedmiocie udzielenia zezwolenia na prowadzenie rachunków lub rejestrów towarów giełdowych, a 1 postępowanie o udzielenie zezwolenia było w trakcie rozpatrywania.

Według stanu na 31 grudnia 2008 r. 47 przedsiębiorstw energetycznych posiadało zezwolenia na prowadzenie rachunków lub rejestrów towarów giełdowych.

Wyraźnie mniej niż w latach ubiegłych udzielono zezwoleń dla przedsiębiorstw energetycznych na prowadzenie rachunków i rejestrów towarów giełdowych. Oznaczać to może, iż relacja liczby przedsiębiorstw energetycznych jest wystarczająca w stosunku do zapotrzebowania na świadczone przez te przedsiębiorstwa usługi.

Działania nadzorcze

Podmioty działające na rynku papierów wartościowych

Firmy inwestycyjne i banki powiernicze

Głównym zadaniem Komisji w obszarze nadzoru wobec firm inwestycyjnych i banków powierniczych jest przeprowadzanie kontroli w celu ustalenia, czy dany podmiot działa zgodnie z przepisami prawa, nie narusza zasad uczciwego obrotu oraz interesów zleceniodawców. Ponadto Komisja nadzoruje sytuację finansową podmiotów poprzez analizowanie sprawozdań finansowych przesyłanych zgodnie z przepisami prawa.

Do podstawowych czynności związanych z nadzorem należą:

- przeprowadzanie kontroli działalności firm inwestycyjnych, banków powierniczych, zagranicznych firm inwestycyjnych prowadzących na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalność maklerską w formie oddziału,
- wydawanie zaleceń oraz monitorowanie ich wykonania,

- analizowanie sprawozdań finansowych przedkładanych przez nadzorowane podmioty w związku z obowiązkami wynikającymi z przepisów prawa, tj. miesięcznych, półrocznych i rocznych sprawozdań finansowych oraz półrocznych sprawozdań z działalności i funkcjonowania nadzoru wewnętrznego w podmiotach prowadzących działalność maklerską.

W 2008 r. Komisja przeprowadziła 15 kontroli w firmach inwestycyjnych, w tym 12 w domach maklerskich (w tym w oddziałach zagranicznych) i 3 w bankach prowadzących działalność maklerską. Jedną kontrolę przeprowadzono w banku prowadzącym rachunki papierów wartościowych. Zagadnienie prania pieniędzy było ujęte w zakresie 7 kontroli przeprowadzonych w wyżej wymienionych instytucjach. Wskazać również należy, iż w 2008 r. efekt synergii w działaniu połączonych nadzorów ujawnił się poprzez przeprowadzenie 2 kontroli wspólnie przez pracowników Pionu Nadzoru Kapitałowego (PNK) i Pionu Nadzoru Bankowego (PNB). Jedna z nich miała miejsce w firmie inwestycyjnej, druga – w banku.

■ TABELA 17. DANE Z RAPORTÓW ZA 12 MIESIĘCY 2007 ROKU (OD 2007-01-01 DO 2007-12-31) ORAZ ZA 12 MIESIĘCY 2008 ROKU (OD 2008-01-01 DO 2008-12-31) (W TYS. ZŁ)

WYSZCZEGÓLNIENIE	ŚREDNI POZIOM NADZOROWANYCH KAPITAŁÓW	ŚREDNI CAŁKOWITY WYMÓG KAPITAŁOWY	ŚREDNIE ODCHYLENIE POZIOMU NADZOROWANYCH KAPITAŁÓW OD CAŁKOWITEGO WYMOGU KAPITAŁOWEGO	ŚREDNI WYMÓG KAPITAŁOWY Z TYTUŁU STAŁYCH KOSZTÓW	ŚREDNIE ODCHYLENIE WYSOKOŚCI NADZOROWANYCH KAPITAŁÓW OD WYMOGU KAPITAŁOWEGO Z TYTUŁU STAŁYCH KOSZTÓW	ŚREDNIE ODCHYLENIE WYSOKOŚCI NADZOROWANYCH KAPITAŁÓW OD MINIMALNEJ WYSOKOŚCI KAPITAŁU ZAŁOŻYCIELSKIEGO
Biura maklerskie 2008	44 055,7	2 677,0	41 378,8	5 258,0	38 797,7	41 230,5
Biura maklerskie 2007	53 454,2	3 295,2	50 159,0	6 077,6	46 439,8	8 574,1
Brokerskie domy maklerskie 2008	61 539,0	6 850,0	54 689,0	8 682,0	52 857,0	57 752,9
Brokerskie domy maklerskie 2007	49 592,3	8 411,4	41 180,9	6 443,4	43 148,9	45 466,9
Niebrokerskie domy maklerskie 2008	10 776,3	2 201,1	8 590,1	2 126,7	8 833,1	10 035,0
Niebrokerskie domy maklerskie 2007	8 755,0	3 677,5	5 743,1	1 730,6	7 400,3	8 677,2

■ TABELA 18. DANE Z MIESIĘCZNYCH SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH MRF ZA 12 MIESIĘCY 2007 ROKU (OD 2007-01-01 DO 2007-12-31) ORAZ ZA 12 MIESIĘCY 2008 ROKU (OD 2008-01-01 DO 2008-12-31)

WYSZCZEGÓLNIENIE	ŚREDNIE POKRYCIE CAŁKOWITEGO WYMOGU KAPITAŁOWEGO KAPITAŁAMI NADZOROWANYMI	ŚREDNIE POKRYCIE WYMOGU Z TYTUŁU STAŁYCH KOSZTÓW KAPITAŁAMI NADZOROWANYMI	ŚREDNIE POKRYCIE MINIMALNEJ WYSOKOŚCI KAPITAŁU ZAŁOŻYCIELSKIEGO KAPITAŁAMI NADZOROWANYMI
Biura maklerskie 2008	26,83	6,33	15,74
Biura maklerskie 2007	47,51	7,29	17,08
Brokerskie domy maklerskie 2008	10,56	6,74	16,33
Brokerskie domy maklerskie 2007	6,39	7,41	13,31
Niebrokerskie domy maklerskie 2008	73,22	10,62	12,99
Niebrokerskie domy maklerskie 2007	51,62	21,35	13,63

dane wyrażone w jednostkach niemianowanych, przedstawiających średni iloraz nadzorowanych kapitałów do poszczególnych wymogów

Przedstawione dane wskazują, że firmy inwestycyjne w ujęciu całościowym posiadają zapasy kapitału ponad kapitały wymagane obecnie przepisami prawa. Ma to szczególne znaczenie w kontekście implementacji dyrektyw CRD w odniesieniu do firm inwestycyjnych, gdyż po wejściu w życie znowelizowanej ustawy o obrocie instrumentami finansowymi i aktów wykonawczych dostosowujących krajowe regulacje do norm europejskich przewidywane jest zwiększenie wymogów kapitałowych w porównaniu do obecnych.

W 2008 r. w ramach prac nad metodyką BION (Badanie i Oce-

na Nadzorcza), Komisja przeprowadziła testowe badania nadzorcze w 4 domach maklerskich. Celem wspomnianych badań, zakończonych nadaniem oceny nadzorczej, była kalibracja procedury BION opracowywanej przez PNK. Na rok 2009 zaplanowano kolejnych 12 testowych badań BION w podmiotach nadzorowanych.

W drugiej połowie 2008 r. odbyło się m.in. spotkanie PNK z przedstawicielami Izby Domów Maklerskich, którego celem była prezentacja metodyki BION opracowywanej przez PNK oraz odpowiedź na wątpliwości podmiotów nadzorowanych

związane z implementacją dyrektywy CRD. Na spotkaniu została podjęta decyzja o utworzeniu złożonego z przedstawicieli PNK oraz Izby Domów Maklerskich zespołu roboczego, mającego prowadzić konsultacje z rynkiem w sprawach związanych z adekwatnością kapitałową. Jego prace rozpoczęły się w roku 2009.

Wnioski ze wszystkich ww. analiz i konsultacji posłużą do uzupełnienia opracowywanego przez PNK podręcznika kontroli na miejscu i prezentowane są na spotkaniach zespołu ds. przygotowania podręczników punktowej oceny podmiotów nadzorowanych w ramach działań międzysektorowych.

Spółki prowadzące rynek regulowany oraz depozyt papierów wartościowych

Zadania Komisji Nadzoru Finansowego polegają na:

- przeprowadzaniu czynności kontrolnych w siedzibach nadzorowanych instytucji, takich jak Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., MTS-CeTO S.A., Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A.,
- sporządzaniu protokołów z przeprowadzonych kontroli,
- nadzorowaniu wykonywania zaleceń pokontrolnych,
- przygotowywaniu opinii do materiałów na posiedzenia rad nadzorczych i walnego zgromadzenia nadzorowanych instytucji,
- udziale przedstawiciela Komisji w posiedzeniach rad nadzorczych i walnego zgromadzenia nadzorowanych instytucji.

W okresie objętym sprawozdaniem przeprowadzono jedną kontrolę w siedzibie nadzorowanej instytucji, a przedstawiciel Komisji wziął udział w 37 posiedzeniach Rad Nadzorczych oraz Walnych Zgromadzeniach Akcjonariuszy, w tym:

- 11 posiedzeniach Rady Nadzorczej GPW S.A.,
- 7 posiedzeniach Rady Nadzorczej MTS-CeTO S.A.,
- 11 posiedzeniach Rady Nadzorczej KDPW S.A.,
- 1 Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy GPW S.A.,
- 4 Nadzwyczajnych Walnych Zgromadzeniach Akcjonariuszy GPW S.A.,
- 1 Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy MTS-CeTO S.A.,
- 2 Walnych Zgromadzeniach Akcjonariuszy KDPW S.A.

Emitenci

Do zadań Komisji Nadzoru Finansowego należy sprawowanie nadzoru nad wykonywaniem obowiązków określonych przepisami ustawy o ofercie publicznej oraz ustawy o obrocie instrumentami finansowymi przez emitentów, których papiery wartościowe są przedmiotem ubiegania się o dopuszczenie do obrotu na rynku regulowanym lub są dopuszczone do obrotu na

tym rynku. W tym zakresie KNF weryfikuje pod względem formalno-prawnym wszystkie przekazywane przez te podmioty informacje poufne, bieżące i okresowe. W szczególności bada, czy informacje te zostały przekazane w odpowiednim terminie oraz czy zawierają wszystkie elementy wymagane przepisami prawa.

W 2008 r. organ nadzoru zweryfikował pod względem zgodności z przepisami prawa około 27 000 raportów bieżących, okresowych i poufnych przekazanych przez spółki publiczne, a także około 2 400 zawiadomień przekazanych przez podmioty zobowiązane na podstawie art. 160 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (osoby wchodzące w skład organów zarządzających lub nadzorczych emitenta albo będące jego prokurentami oraz inne osoby pełniące w strukturze organizacyjnej emitenta funkcje kierownicze, które posiadają stały dostęp do informacji poufnych dotyczących bezpośrednio lub pośrednio tego emitenta oraz kompetencje w zakresie podejmowania decyzji wywierających wpływ na jego rozwój i perspektywy prowadzenia działalności gospodarczej).

W 2008 r. udostępniono inwestorom OAM (Official Appointed Mechanizm) – system scentralizowanego gromadzenia informacji regulowanych przekazywanych przez emitentów, których papiery wartościowe są dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym, o którym to systemie mowa w art. 21.2 oraz art. 22 Dyrektywy 2004/109/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie harmonizacji wymogów dotyczących przejrzystości informacji o emitentach, których papiery wartościowe dopuszczone są do obrotu na rynku regulowanym.

Ponadto Komisja Nadzoru Finansowego wydaje decyzje w sprawach wniosków na podstawie ustawy o ofercie publicznej:

- z art. 56 ust. 4 (o przedłużeniu terminu przekazania do publicznej wiadomości informacji okresowych),
- z art. 62 ust. 1 (o zwolnieniu z obowiązku przekazania do publicznej wiadomości informacji niestanowiącej informacji poufnej),
- z art. 71 (o zwolnieniu z obowiązku przekazania zawiadomienia, o którym mowa w art. 69 tej ustawy),
- z art. 91 (o udzielenie zezwolenia na przywrócenie akcjom formy dokumentu),

oraz kontroluje należyte wykonanie wydanych decyzji.

W 2008 r. wpłynęło 5 wniosków złożonych na podstawie art. 56 ust. 4 ustawy o ofercie publicznej o przedłużeniu terminu przekazania do publicznej wiadomości informacji okresowej. Komisja wydała 5 decyzji – w czterech przypadkach udzieliła zezwolenia na przedłużenie terminu, a w jednym przypadku odmówiono przedłużenia terminu przekazania do publicznej wiadomości informacji okresowej.

Emitenci dokonujący ofert publicznych i ubiegający się o dopuszczenie do obrotu na rynku regulowanym

W przypadku naruszenia lub uzasadnionego podejrzenia naruszenia przepisów prawa w związku z prowadzeniem oferty publicznej lub ubieganiem się o dopuszczenie do obrotu na rynku regulowanym papierów wartościowych na terytorium Polski, Komisji przysługuje szereg uprawnień określonych w art. 16, 17 i 18 ustawy o ofercie publicznej, takich jak:

- nakazanie wstrzymania rozpoczęcia oferty publicznej lub przerwania jej biegu na okres nie dłuższy niż 10 dni roboczych,
- zakazanie rozpoczęcia oferty publicznej albo dalszego jej prowadzenia,
- nakazanie wstrzymania dopuszczenia papierów wartościowych do obrotu na rynku regulowanym na okres nie dłuższy niż 10 dni roboczych,
- zakazanie dopuszczenia papierów wartościowych do obrotu na rynku regulowanym,
- opublikowanie na koszt emitenta lub wprowadzającego informacji o niezgodnym z prawem działaniu w związku z ofertą publiczną lub ubieganiem się o dopuszczenie papierów wartościowych do obrotu na rynku regulowanym.

W 2008 r. KNF 11 razy podejmowała działania na podstawie powyższych przepisów:

- w 6 przypadkach KNF umorzyła postępowanie administracyjne,
- w jednym przypadku KNF zakazała rozpoczęcia oferty publicznej oraz dopuszczenia papierów wartościowych do obrotu na rynku regulowanym,
- w jednym przypadku KNF zakazała dopuszczenia papierów wartościowych do obrotu na rynku regulowanym,
- w jednym przypadku KNF zakazała dalszego prowadzenia

oferty publicznej papierów wartościowych z jednoczesnym przekazaniem do publicznej wiadomości informacji o niezgodnym z prawem działaniu emitenta w związku z ofertą publiczną papierów wartościowych,

- w dwóch przypadkach KNF przekazała do publicznej wiadomości informację o niezgodnym z prawem działaniu emitenta w związku z ofertą publiczną papierów wartościowych oraz ubieganiem się o dopuszczenie do obrotu na rynku regulowanym papierów wartościowych.

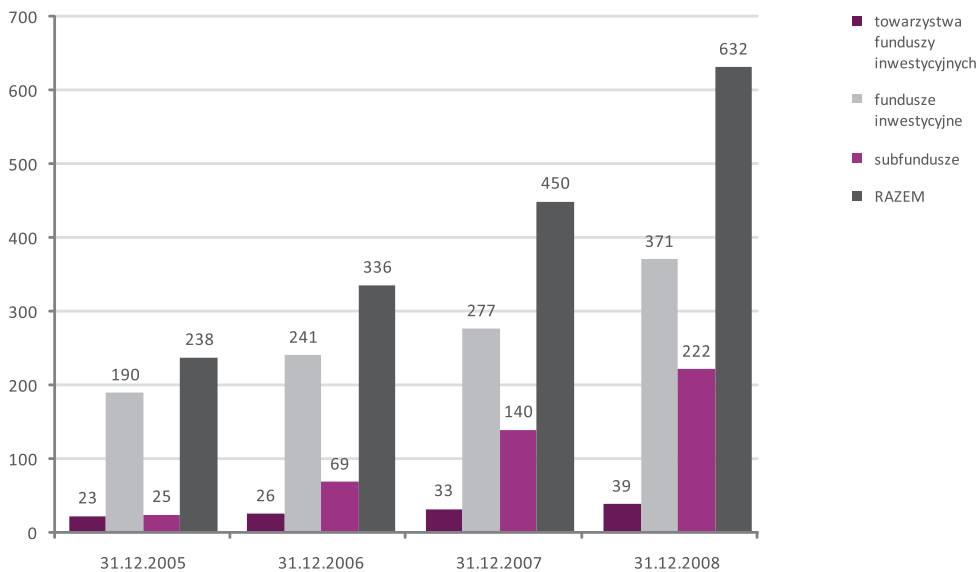
Wezwania na sprzedaż lub zamianę akcji spółki publicznej

Do zadań Komisji Nadzoru Finansowego należy sprawowanie nadzoru nad prawidłowością formalno-prawną ogłaszania i przeprowadzania wezwań do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę akcji spółek publicznych w związku z przekraczaniem przez akcjonariuszy poszczególnych progów w ogólnej liczbie głosów. W przypadku, gdy ogłoszone wezwanie nie odpowiada wymaganiom ustawowym, Komisja Nadzoru Finansowego może zgłosić żądanie wprowadzenia niezbędnych zmian lub uzupełnień w treści wezwania albo przekazania wyjaśnień dotyczących jego treści. W 2008 r. ogłoszono 15 wezwań do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę akcji spółek publicznych o łącznej wartości ponad 1,15 mld zł. Komisja Nadzoru Finansowego w przypadku dwóch wezwań zgłosiła żądanie wprowadzenia niezbędnych zmian lub uzupełnień w treści.

Instytucje zbiorowego inwestowania

Komisja Nadzoru Finansowego realizuje swoje ustawowe obowiązki nadzorcze wobec towarzystw funduszy inwestycyjnych oraz funduszy inwestycyjnych. W 2008 roku zaobserwowano znaczny wzrost liczby nadzorowanych podmiotów krajowych.

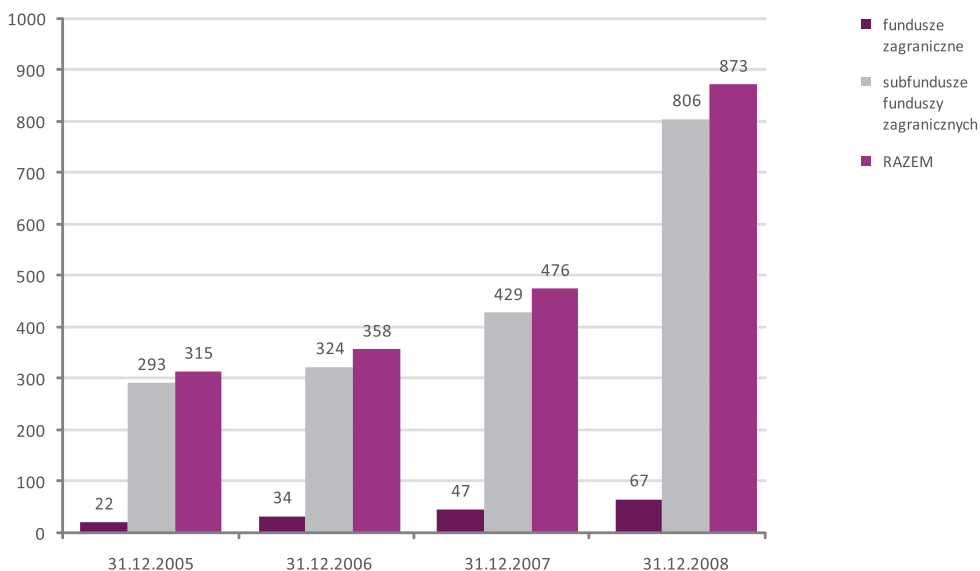
WYKRES 4. ŁĄCZNA LICZBA NADZOROWANYCH PODMIOTÓW KRAJOWYCH W LATACH 2005–2008 (NARASTAJĄCO Z PODZIAŁEM NA RODZAJE)

KNF sprawuje także nadzór nad zagranicznymi funduszami inwestycyjnymi i subfunduszami wchodzącymi w skład zagranicznych funduszy inwestycyjnych, które zbywają emitowane przez

siebie tytuły uczestnictwa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W 2008 r. nastąpił znaczny wzrost liczby tych podmiotów.

WYKRES 5. ŁĄCZNA LICZBA NADZOROWANYCH PODMIOTÓW ZAGRANICZNYCH W LATACH 2005–2008 (NARASTAJĄCO Z PODZIAŁEM NA RODZAJE)

Zadania nadzorcze Komisji Nadzoru Finansowego wobec towarzystw funduszy inwestycyjnych oraz funduszy inwestycyjnych, po uzyskaniu przez te podmioty stosownych zezwoleń, obejmują monitorowanie bieżącej sytuacji tychże podmiotów poprzez

analizę raportów bieżących, raportów okresowych i sprawozdań finansowych.

Raporty bieżące i okresowe funduszy inwestycyjnych będących

emitentami podlegają przekazaniu do publicznej wiadomości, natomiast raporty bieżące i sprawozdania okresowe pozostałych funduszy inwestycyjnych są przekazywane wyłącznie KNF.

Raporty bieżące towarzystw funduszy inwestycyjnych są przekazywane wyłącznie do Komisji Nadzoru Finansowego⁵.

■ TABELA 19. LICZBA PRZEANALIZOWANYCH RAPORTÓW BIEŻĄCYCH I OKRESOWYCH FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH I TOWARZYSTW FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH ORAZ INFORMACJI OD DEPOZYTARIUSZY W 2008 ROKU

RODZAJ RAPORTU/INFORMACJI	LICZBA RAPORTÓW
Raporty bieżące i okresowe towarzystw funduszy inwestycyjnych	2 115
Raporty bieżące i okresowe funduszy inwestycyjnych	11 973
Informacje od depozytariuszy	3 227
Razem	17 315

Działania nadzorcze związane z analizą informacji zawartych w raportach bieżących i okresowych funduszy inwestycyjnych oraz towarzystw mogą w przypadku wykrycia nieprawidłowości skutkować wszczęciem postępowań administracyjnych i zastosowaniem sankcji administracyjnych przewidzianych w ustawie o funduszach inwestycyjnych.

W 2008 r. Komisja przeprowadziła następujące kontrole:

- w towarzystwach funduszy inwestycyjnych – 3,
- u agenta transferowego – 1,
- u depozytariusza – 2,
- w przedstawicielstwach funduszy zagranicznych – 2.

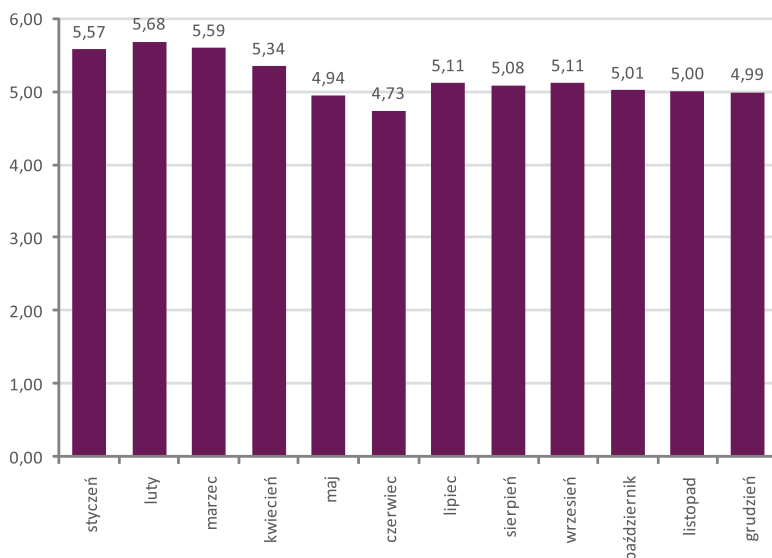
Zagadnienie prania pieniędzy było ujęte w zakresie jednej kontro-

li przeprowadzonej w towarzystwie funduszy inwestycyjnych.

W ramach corocznej działalności przygotowywane są również raporty dotyczące m.in. sytuacji finansowej i kapitałowej towarzystw funduszy inwestycyjnych oraz działalności dystrybucyjnej prowadzonej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez fundusze zagraniczne. Raporty te publikowane są na stronie internetowej Komisji Nadzoru Finansowego.

Pomimo panującej od początku roku dekonjunktury na rynkach kapitałowych, czego skutkiem są spadające aktywa funduszy inwestycyjnych, średnie wyniki finansowe towarzystw osiągnięte w 2008 r. pozostawały na stabilnym poziomie.

■ WYKRES 6. ŚREDNI WSPÓŁCZYNNIK POKRYCIA KAPITAŁU TOWARZYSTW FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH W 2008 ROKU (KAPITAŁ WŁASNY/MINIMALNY WYMÓG KAPITAŁOWY)

⁵Quercus TFI jest spółką notowaną na rynku NewConnect, która publikuje swoje raporty zgodnie z odrębnymi przepisami.

Średni współczynnik pokrycia kapitału dla całego sektora towarzystw funduszy inwestycyjnych wyniósł powyżej 5, co oznacza że towarzystwa posiadały kapitały średnio 5 razy wyższe niż poziom minimalnego obligatoryjnego kapitału własnego wymaganego przepisami ustawy o funduszach inwestycyjnych.

Podmioty działające na rynku towarów giełdowych

W zakresie nadzoru nad rynkiem towarów giełdowych zadania Komisji Nadzoru Finansowego polegają na:

- przeprowadzaniu czynności kontrolnych w siedzibach nadzorowanych instytucji, takich jak Towarowa Giełda Energii S.A.,

- sporządzaniu protokołów z przeprowadzonych kontroli,
- nadzorowaniu wykonywania zaleceń pokontrolnych,
- przygotowywaniu opinii do materiałów na posiedzenia rad nadzorczych i walnego zgromadzenia nadzorowanych instytucji,
- udziale przedstawiciela Komisji w posiedzeniach rad nadzorczych i walnego zgromadzenia nadzorowanych instytucji.

W okresie objętym sprawozdaniem przedstawiciel Komisji wziął udział w czterech posiedzeniach Rady Nadzorczej Towarowej Giełdy Energii S.A. oraz jednym Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy TGE.

W okresie objętym sprawozdaniem Komisja przeprowadziła jedną kontrolę w przedsiębiorstwie energetycznym prowadzącym rejestry lub rachunki towarów giełdowych.

Działalność sprawozdawcza i analityczna

W związku z pojawiającymi się w czwartym kwartale 2008 roku informacjami o problemach wynikających z zaangażowania spółek publicznych w walutowe instrumenty finansowe, Urząd Komisji podjął działania mające na celu uzyskanie od emitentów, których akcje są dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym, informacji o zaangażowaniu w instrumenty pochodne. W reakcji na wspomniane działania Urzędu większość spółek, które miały otwarte opcje na koniec 2008 r., przekazała do publicznej wiadomości informacje o ich wycenie w formie raportu bieżącego. Pozostałe zadeklarowały przed Urzędem Komisji, że wpływ tej wyceny na wynik finansowy jest nieistotny. Analiza przeprowadzona na podstawie pozyskanych danych pozwoliła oszacować wielkość zobowiązań przedsiębiorstw z tytułu transakcji walutowych, jak również zidentyfikować możliwe konsekwencje zawartych transakcji i wypracować dalsze działania nadzorcze.

W ramach prowadzonego nadzoru nad sprawozdawczością emitentów papierów wartościowych niebędących funduszami inwestycyjnymi, Urząd KNF przeprowadził w 2008 r. analizę 66 rocznych skonsolidowanych sprawozdań finansowych emitentów za rok obrotowy 2007 pod kątem ich zgodności z przepisami MSR/MSSF, wybranych w oparciu o zasady selekcji i analizy, o których mowa w Standardzie Nr 1 Komitetu Europejskich Regulatorów Rynku Papierów Wartościowych - CESR (*The Committee of European Securities Regulators*), dotyczącym nadzoru nad informacją finansową „Nadzór nad wdrażaniem standardów informacji finansowych w Europie”. W wyniku przeprowadzonej analizy w styczniu 2009 r. sporządzono i opublikowano na stronie internetowej KNF „Raport z analizy rocznych skonsolidowanych sprawozdań finansowych sporządzonych za rok

obrotowy 2007 przez emitentów papierów wartościowych pod kątem ich zgodności z wymogami MSR”.

W ramach nadzoru finansowego sprawowanego nad firmami inwestycyjnymi został przygotowany wewnętrzny raport na posiedzenie Komisji o sytuacji tych podmiotów w pierwszym półroczu 2008 r. Powyższy raport został opracowany na podstawie sprawozdań finansowych przesyłanych przez podmioty nadzorowane do Komisji Nadzoru Finansowego. Na jego podstawie na stronie internetowej KNF został umieszczony „Raport z działalności maklerskiej w 2007 r. i I połowie 2008 r.” zawierający wyniki przeprowadzonych analiz oraz wnioski podsumowujące.

Ponadto w ramach nadzoru nad rynkiem kapitałowym i towarowym opracowano następujące raporty i materiały informacyjne:

- „Sytuacja finansowa towarzystw funduszy inwestycyjnych w 2007 r. i w I półroczu 2008 r.”,
- „Materiał informacyjny na temat zbywania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej tytułów uczestnictwa emitowanych przez fundusze zagraniczne w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2008 r.”,
- „Materiał informacyjny na temat zbywania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej tytułów uczestnictwa emitowanych przez fundusze zagraniczne w okresie od 1 lipca do 31 grudnia 2007 r.”,
- „Odpowiedzialność za sporządzanie prospektu emisyjnego i innych dokumentów przygotowanych w związku z ofertą publiczną oraz ubieganiem się o dopuszczenie papierów wartościowych do obrotu na rynku regulowanym”.

Nadzór ubezpieczeniowy

3

The background is a solid teal color with a gradient. In the lower half, there are several curved, overlapping lines that create a sense of depth and movement, resembling a stylized wave or a modern architectural element. The lines are lighter teal and fade into the background.

Nadzór ubezpieczeniowy

Nadzorem ubezpieczeniowym objęta jest działalność ubezpieczeniowa oraz działalność w zakresie pośrednictwa ubezpieczeniowego, o której mowa w przepisach o działalności ubezpieczeniowej. Celem nadzoru jest ochrona interesów osób ubezpieczających, ubezpieczonych, uposażonych lub uprawnionych z umów ubezpieczenia.

Działalność Komisji w zakresie nadzoru nad pośrednictwem ubezpieczeniowym została opisana w rozdziale „Pośrednicy finansowi”.

Zakłady ubezpieczeń prowadzące działalność na terytorium RP

Według stanu na koniec 2008 r. zezwolenie na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej na terenie Rzeczypospolitej Polskiej posiadało 66 krajowych zakładów ubezpieczeń oraz jeden oddział główny zagranicznego zakładu ubezpieczeń, z czego 65 zakładów krajowych i jeden oddział główny prowadziło działalność ubezpieczeniową (w likwidacji znajdował się zakład WÜSTENROT ŻYCIE TU S.A.). W stosunku do roku 2007 liczba zakładów zmniejszyła się o dwa:

- działalność zakończyły wskutek połączenia z innymi zakładami ubezpieczeń 4 zakłady ubezpieczeń: ASPECTA ŻYCIE TU S.A., BENEFIA TUŃ S.A., FINLIFE TU na ŻYCIE S.A. oraz TU FILAR S.A.,
- zezwolenie na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej otrzymały BZ WBK – CU TUŃ S.A. oraz BZ WBK – CU TU OGÓLNYCH S.A.

Wśród krajowych zakładów ubezpieczeń działalność operacyjną prowadziło odpowiednio 30 zakładów ubezpieczeń na życie (działu I) oraz 35 zakładów ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych (działu II), w tym 1 zakład reasekuracyjny.

Notyfikację na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej w Polsce poprzez swobodę świadczenia usług posiadało na koniec 2008 r. 490 zakładów ubezpieczeń państw członkowskich UE i państw członkowskich EEA, natomiast w formie oddziału 15 zakładów ubezpieczeń. W porównaniu z 2007 r. liczby te zwiększyły się o 70 zakładów oraz o 1 oddział.

W 2008 r. na rynku ubezpieczeń zaobserwowano m.in. następujące zjawiska:

- największy od 1993 r. wzrost sektora ubezpieczeń na życie (dział I) – składka przypisana brutto tego sektora wzrosła

o 52,85% (w 2007 r. o 20,85%),

- stabilny rozwój sektora ubezpieczeń pozostałych osobowych oraz majątkowych (dział II) – składka przypisana brutto działu II wzrosła o 11,29%, o 0,24 pkt. proc. więcej niż w 2007 r. (najwięcej od 1999 r.),
- bardzo duży wzrost odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto w dziale I (o 85,91%),
- zmianę struktury portfela ubezpieczeń działu I - udział ubezpieczeń na życie (z grupy 1) zwiększył się o 34,15 pkt. proc. do poziomu 72,79% głównie kosztem ubezpieczeń z grupy 3 (ubezpieczenia na życie, jeżeli są związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym), których udział w rynku spadł z 46,88% (w 2007 r.) do poziomu 16,13%,
- brak istotnych zmian w strukturze portfela działu II – dominacja ubezpieczeń komunikacyjnych, gdzie ubezpieczenia OC z grupy 10 stanowią 34,43% składki przypisanej brutto działu, a ubezpieczenia AC pojazdów lądowych z grupy 10 stanowią 25,58% składki przypisanej brutto,
- zmianę struktury portfela lokat zakładów działu I – udział lokat w instytucjach kredytowych wzrósł z 10,63% na koniec 2007 r. do 34,03% na koniec 2008 r. głównie kosztem spadku udziału dłużnych papierów wartościowych (spadek udziału o 17 pkt. proc.),
- zakłady ubezpieczeń wykazały łącznie zysk finansowy netto równy 5,95 mld zł. Wynik ten jest drugim rezultatem w historii krajowego sektora ubezpieczeń – większy zysk zakłady ubezpieczeń wykazały jedynie w 2006 r. (6,65 mld zł).

Dane wyszczególnione w tabelach 20 i 21 w zakresie roku 2008 zostały opracowane na podstawie kwartalnych sprawozdań finansowych zakładów ubezpieczeń (przed badaniem przez biegłego rewidenta).

■ TABELA 20. PODSTAWOWE WIELKOŚCI CHARAKTERYZUJĄCE DZIAŁALNOŚĆ ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ W LATACH 2007–2008 (DANE FINANSOWE W MLD ZŁ)

WYSZCZEGÓLNIENIE	DZIAŁ I			DZIAŁ II			OGÓŁEM		
	2007	2008	ZMIANA ROCZNA (W%)	2007	2008	ZMIANA ROCZNA (W%)	2007	2008	ZMIANA ROCZNA (W%)
WYBRANE WIELKOŚCI RACHUNKÓW WYNIKÓW									
Składka przypisana brutto	25,5	39,0	52,83	18,3	20,4	11,29	43,8	59,3	35,48
Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	10,4	19,4	85,91	9,2	10,3	11,07	19,7	29,6	50,77
Koszty działalności ubezpieczeniowej	4,4	4,9	12,52	4,6	5,2	13,02	9,0	10,2	12,78
Koszty akwizycji	3,0	3,6	20,58	3,1	3,7	19,82	6,1	7,3	20,19
Koszty administracyjne	1,5	1,5	1,89	2,0	1,9	-1,78	3,5	3,5	-0,19
Wynik techniczny	3,5	3,4	-0,08	1,2	0,8	-39,92	4,7	4,2	-10,67
Wynik finansowy netto	3,3	2,6	-21,48	2,0	3,4	66,96	5,3	6,0	12,20
WYBRANE WIELKOŚCI BILANSOWE									
Lokaty (pozycja B aktywów)	40,4	54,5	34,93	40,8	45,2	10,57	81,3	99,7	22,69
Aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	36,0	26,3	-26,88	-	-	-	36,0	26,3	-26,88
Kapitały własne	11,3	11,6	2,51	21,5	24,2	12,60	32,8	35,8	9,13
Kapitały podstawowe	2,3	2,5	7,25	2,6	2,7	3,42	5,0	5,2	5,21
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto	65,7	71,0	8,00	24,3	26,9	11,03	90,0	97,9	8,81
Suma bilansowa	79,6	85,2	7,00	47,3	52,9	11,70	127,0	138,1	8,75

Wartości kluczowych wskaźników finansowych sektora ubezpieczeń w 2008 r. w porównaniu z wynikami lat poprzednich świadczą o jego dobrej kondycji finansowej. Mimo spadków wartości ustawowych wskaźników wypłacalności utrzymują się one

na poziomach znacznie przekraczających wymagane wartości (100%). Kształtowanie się wybranych wskaźników finansowych w latach 2007 – 2008 prezentuje tabela 21.

TABELA 21. WSKAŹNIKI FINANSOWE SEKTORA UBEZPIECZEŃ W LATACH 2007–2008 (W %)

WYSZCZEGÓLNIENIE	DZIAŁ I			DZIAŁ II			OGÓŁEM		
	2007	2008	ZMIANA ROCZNA (W PP)	2007	2008	ZMIANA ROCZNA (W PP)	2007	2008	ZMIANA ROCZNA (W PP)
WSKAŹNIKI POKRYCIA WYMOGÓW USTAWOWYCH									
Środki własne do marginesu wypłacalności	347,33	290,49	-56,84	667,05	647,02	-20,03	499,90	454,20	-45,69
Środki własne na pokrycie kapitału gwarancyjnego do kapitału gwarancyjnego	897,92	802,01	-95,92	1729,86	1723,71	-6,15	1294,16	1233,30	-60,86
Aktywa na pokrycie rezerw do rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	108,8	108,7	-0,17	153,9	155,3	1,4	120,9	121,4	0,51
WYBRANE WSKAŹNIKI FINANSOWE									
Kapitał obcy do kapitałów własnych	593,99	625,57	31,58	122,63	121,92	-0,71	284,85	284,75	-0,11
Szkodowość brutto	-	-	-	60,68	60,79	0,11	-	-	-
Koszty działalności ubezpieczeniowej do składki przypisanej na udziale własnym	17,36	13,05	-4,31	28,22	28,09	-0,12	21,64	18,03	-3,62
Wynik techniczny do składki przypisanej brutto	13,53	8,84	-4,68	6,83	3,69	-3,14	10,73	7,08	-3,66
Wynik finansowy do kapitałów własnych	29,08	22,27	-6,81	9,39	13,92	4,53	16,16	16,62	0,45
Wynik finansowy do aktywów	4,13	3,03	-1,1	4,27	6,38	2,11	4,18	4,31	0,13

Działania licencyjno-autoryzacyjne

Nadzór licencyjno-autoryzacyjny w sferze działalności ubezpieczeniowej jest jednym z elementów ogólnego nadzoru nad działalnością zakładów ubezpieczeń.

Rola nadzoru licencyjno-autoryzacyjnego zakładów ubezpieczeń polega na nadzorze prewencyjnym (zapobiegawczym), informacyjnym i kontrolnym.

Nadzór prewencyjny polega na badaniu wniosków dotyczących zakładów ubezpieczeń pod względem ich zgodności z przepisami prawa; jego celem jest wyeliminowanie nieprawidłowości na etapie prowadzonego postępowania administracyjnego.

Funkcja informacyjna nadzoru licencyjno-autoryzacyjnego w zakresie dotyczącym zakładów ubezpieczeń polega na przygotowywaniu odpowiedzi na zapytania w sprawach dotyczących licencjonowania (autoryzacji) zakładów ubezpieczeń, wykładni obowiązujących przepisów, współpracy z innymi organami administracji publicznej w zakresie dokonania obowiązującej wy-

kładni tych przepisów.

Funkcja kontrolna nadzoru licencyjno-autoryzacyjnego nad zakładami ubezpieczeń polega na monitorowaniu działalności zakładów ubezpieczeń oraz uczestnictwie w postępowaniach sądowych z zakresu postępowań rejestrowych dotyczących krajowych zakładów ubezpieczeń.

W wyniku ujawnionych nieprawidłowości podejmowane są odpowiednie czynności nadzorcze.

Do podstawowych zadań w zakresie licencjonowania i autoryzacji zakładów ubezpieczeń należy:

- wydawanie i cofanie zezwoleń na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej przez krajowy zakład ubezpieczeń i zagraniczny zakład ubezpieczeń w formie głównego oddziału,
- wydawanie zezwoleń w sprawie zmiany zasięgu terytorialnego lub zakresu rzeczowego działalności zakładu ubezpieczeń,

- wydawanie zezwoleń na zmianę rzeczowego zakresu działalności głównego oddziału zagranicznego zakładu ubezpieczeń,
- udzielanie zgody na powoływanie dwóch członków zarządu, w tym prezesa krajowego zakładu ubezpieczeń oraz dyrektora głównego oddziału zagranicznego zakładu ubezpieczeń lub jego zastępcy,
- monitorowanie składu zarządu i rady nadzorczej zakładu ubezpieczeń oraz zmian na stanowiskach dyrektora głównego oddziału zagranicznego zakładu ubezpieczeń lub jego zastępcy,
- zatwierdzanie zmian statutu krajowego zakładu ubezpieczeń i głównego oddziału zagranicznego zakładu ubezpieczeń,
- wykonywanie czynności w toku postępowania w sprawie nabycia lub objęcia akcji lub praw z akcji zakładu ubezpieczeń w wysokości zapewniającej przekroczenie progu 20%, 33%, 50% głosów na walnym zgromadzeniu lub udziału w kapitale zakładowym albo co do podjęcia innych działań, powodujących że krajowy zakład ubezpieczeń stanie się podmiotem zależnym, a także analizowanie wypełniania obowiązków informacyjnych zakładu ubezpieczeń w tym zakresie,
- uznawanie towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych za małe towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych; zatwierdzanie uchwały walnego zgromadzenia towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych o przekształceniu towarzystwa w spółkę akcyjną,
- składanie sprzeciwów wobec planowanych połączeń zakładów ubezpieczeń,
- prowadzenie rejestru aktuariuszy,
- podejmowanie czynności w związku z otrzymanymi od właściwych organów państw członkowskich Unii Europejskiej (UE) zawiadomieniami o zamiarze wykonywania przez zakład ubezpieczeń, który uzyskał w danym państwie członkowskim zezwolenie na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej, działalności ubezpieczeniowej na terytorium RP poprzez oddział bądź w sposób inny niż poprzez oddział w ramach swobody świadczenia usług,
- przekazywanie właściwym organom państw członkowskich UE zawiadomień o zamiarze wykonywania przez krajowy zakład ubezpieczeń działalności na terytorium państwa członkowskiego poprzez oddział bądź w sposób inny niż poprzez oddział w ramach swobody świadczenia usług albo wykonywanie czynności w toku postępowania w sprawie odmowy przekazania zawiadomienia.

W wyniku postępowań prowadzonych w zakresie właściwości Pionu Nadzoru Ubezpieczeniowego w okresie objętym sprawozdaniem, trzy nowe podmioty uzyskały zezwolenie na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej. W powyższym okresie organ nadzoru nie cofnął zezwoleń na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej żadnemu z uprawnionych podmiotów. Równocześnie przed organem nadzoru toczyły się cztery postępowania w przedmiocie zmiany rzeczowego zakresu działalności zakładu ubezpieczeń, z czego dwa postępowania zostały zakończone, a dwa kolejne pozostawały w toku.

Pod koniec 2008 r. nastąpiło wyraźne zwiększenie zainteresowania uzyskaniem uprawnień do wykonywania zawodu aktuarusza, co znalazło odzwierciedlenie w większej niż dotychczas liczbie wniosków o wpis do prowadzonego przez organ nadzoru rejestru aktuariuszy. O zainteresowaniu tym świadczą również kierowane do organu nadzoru zapytania dotyczące zasad uznawania kwalifikacji osób, które uzyskały uprawnienia do wykonywania zawodu aktuarusza w państwach członkowskich Unii Europejskiej.

Włączenie nadzoru bankowego do Komisji Nadzoru Finansowego z dniem 1 stycznia 2008 r. doprowadziło do zwiększenia przepływu informacji, w szczególności w zakresie postępowań w przedmiocie wyrażenia przez organ nadzoru zgody na powołanie danej osoby na członka organu instytucji finansowej. Pozwoliło to na znacznie szybsze i łatwiejsze uzyskanie informacji na temat ewentualnych zastrzeżeń organu nadzoru do danej osoby w związku z wcześniejszym pełnieniem przez tę osobę funkcji w innych instytucjach finansowych. Zwiększenie dostępności materiałów związanych z nadzorem nad innymi sektorami rynku finansowego było również widoczne na gruncie innych postępowań, w szczególności związanych z zamiarem nabycia albo objęcia akcji lub praw z akcji krajowego zakładu ubezpieczeń w liczbie zapewniającej dysponowanie albo przekroczenie wskazanych w Ustawie z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz.U. 2003 nr 124 poz. 1151, z późn. zm.) progów, jak również w toku sprawowania nadzoru bieżącego nad zakładami ubezpieczeń.

Wykaz postępowań licencyjno-autoryzacyjnych w 2008 roku został przedstawiony w tabeli 1.4 w Aneksie 1.

Działania nadzorcze

Nadzór nad sytuacją finansową

Głównym zadaniem Komisji Nadzoru Finansowego w obszarze bieżącego nadzoru finansowego jest ochrona stabilności finansowej rynku poprzez stałe monitorowanie sytuacji zakładów ubezpieczeń, a w stanie zagrożenia – podejmowanie odpowiednich działań korygujących. Czynności te są nakierowane na podstawowy cel, jakim jest zapewnienie, aby zakłady ubezpieczeń były w stanie wypłacić uprawnionym należne świadczenia.

Do podstawowych czynności związanych z bieżącym nadzorem należą:

- analizowanie sprawozdań przedkładanych przez zakłady w związku z obowiązkami wynikającymi z przepisów prawa, tj. kwartalnych i rocznych sprawozdań finansowych, skonsolidowanych sprawozdań finansowych, sprawozdań dotyczących koasekuracji, transakcji przeprowadzanych w ramach ubezpieczeniowej grupy kapitałowej, raportów aktuarialnych, sprawozdań dotyczących ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych i indywidualnych kont emerytalnych,
- monitorowanie wypłacalności oraz bezpieczeństwa, płynności i rentowności lokat oraz dopasowania aktywów do rezerw techniczno-ubezpieczeniowych,
- monitorowanie wykonywania przez zakłady ubezpieczeń obowiązków sprawozdawczych i informacyjnych w stosunku do organu nadzoru i klientów zakładów ubezpieczeń,
- wnioskowanie o podjęcie przewidzianych przepisami prawa czynności nadzorczych w stosunku do podmiotów nadzorowanych oraz przygotowywanie projektów aktów administracyjnych, w tym decyzji i postanowień w tych sprawach,
- wydawanie zaleceń wynikających ze sprawowania bieżącego nadzoru nad zakładami ubezpieczeń i monitorowanie ich wykonania oraz stosowanie sankcji,
- rozpatrywanie wystąpień nadzorowanych podmiotów o przyznanie im określonych uprawnień lub wyrażenie przez organ nadzoru zgody na określone czynności pozostające w zakresie nadzoru finansowego,
- współpraca w powyższym zakresie z organizacjami i organami państwowymi, krajowymi i międzynarodowymi.

Ocena sytuacji finansowej zakładów ubezpieczeń na życie oraz zakładów ubezpieczeń majątkowych, a w szczególności ocena ich wypłacalności dokonywana jest przede wszystkim na podstawie kwartalnych i rocznych sprawozdań finansowych zakładów, przekazywanych do organu nadzoru. Każde z przedłożonych sprawozdań było przedmiotem analizy, której wyniki zamieszczano w jednolitych raportach ułatwiających podejmowanie dalszych decyzji nadzorczych.

W wyniku analizy sprawozdań finansowych sporządzonych

przez zakłady ubezpieczeń w 2008 r. w przypadku 8 zakładów ubezpieczeń stwierdzono niezgodne z prawem stosunki finansowe, tzn. środki własne zakładu były mniejsze od wymaganego prawem limitu (większej z dwóch wielkości – marginesu wypłacalności lub kapitału gwarancyjnego). Komisja Nadzoru Finansowego monitorowała wykonanie przedstawionych przez te zakłady ubezpieczeń planów dostosowania działalności do prawa w zakresie wysokości środków własnych – w przypadku 1 zakładu ubezpieczeń czynności w przedmiotowej sprawie nie zostały zakończone w 2008 roku.

Ważnym elementem oceny sytuacji finansowej zakładów ubezpieczeń na życie oraz zakładów ubezpieczeń majątkowych jest badanie ich polityki inwestycyjnej oraz, odrębnie, lokowania środków stanowiących pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, przeprowadzane w trakcie badania kwartalnych i rocznych sprawozdań finansowych. Ponadto polityka inwestycyjna zakładów ubezpieczeń jest badana w trakcie kontroli prowadzonych w siedzibach zakładów.

Ponadto w toku sprawowania bieżącego nadzoru nad działalnością ubezpieczeniową:

- w 33 przypadkach organ nadzoru zwrócił się do zakładów ubezpieczeń o przekazanie dodatkowych wyjaśnień i informacji, w tym dotyczących m.in. wypłacalności, bezpieczeństwa, płynności i rentowności lokat, wysokości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych bądź ewidencji zdarzeń gospodarczych i sposobu sporządzania sprawozdań finansowych,
- w 202 przypadkach organ nadzoru zwrócił się do zakładów ubezpieczeń o przekazanie korekt lub uzupełnienie brakujących informacji do sprawozdań finansowych,
- w 24 przypadkach organ nadzoru dokonał analizy wewnętrznych regulacji zakładów ubezpieczeń, w tym regulaminów tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, taryf składek,
- w 8 przypadkach organ nadzoru badał wykonanie zaleceń wydanych zakładom ubezpieczeń,
- w przypadku 1 zakładu ubezpieczeń skierowano wniosek o wszczęcie postępowania o nałożenie kary na zakład z powodu prowadzenia działalności z naruszeniem prawa w związku z posiadaniem środków własnych na niższym poziomie niż margines wypłacalności,
- w przypadku 1 zakładu ubezpieczeń skierowano wniosek o wszczęcie postępowania o nałożenie kary na członka zarządu za prowadzenie działalności z naruszeniem prawa w zakresie rachunkowości i sprawozdawczości.

Oprócz czynności związanych z nadzorowaniem działalności zakładów, organ nadzoru rozpatruje wystąpienia nadzorowanych podmiotów o przyznanie im określonych uprawnień lub

wyrażenie zgody na określone czynności pozostające w zakresie nadzoru finansowego. W 2008 roku rozpatrywane były wnioski zakładów w sprawie:

- wyrażenia zgody na uznawanie określonych aktywów za aktywa stanowiące pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych – w przypadku 4 zakładów ubezpieczeń,
- wyrażenia zgody na zaliczenie do środków własnych określonego rodzaju aktywów – w przypadku 1 zakładu ubezpieczeń,
- wydania pozytywnej opinii o reasekuratorach – w przypadku 5 zakładów ubezpieczeń,
- wydania opinii o sytuacji finansowej zakładu – w przypadku 7 zakładów ubezpieczeń.

Nadzór nad wypełnianiem przez zakłady ubezpieczeń obowiązków informacyjnych

Przepisy regulujące działalność ubezpieczeniową nakładają na zakłady ubezpieczeń szereg obowiązków informacyjnych zarówno wobec organu nadzoru, jak i ubezpieczających. Warto podkreślić, że część powinności informacyjnych różni się w zależności od działu ubezpieczeń. Zadaniem organu nadzoru w tym zakresie jest weryfikacja zarówno faktu publikacji określonych informacji, jak też ich treści.

W związku z wypełnianiem przez zakłady ubezpieczeń ustawowych obowiązków informacyjnych, w 2008 roku przyjęto i poddano analizie:

- informacje o zwołaniu walnego zgromadzenia – w 55 przypadkach,
- zawiadomienia o zwołaniu rady nadzorczej – w 4 przypadkach,
- informacje o zmianach w składzie rady nadzorczej – w 48 przypadkach,
- informacje o wyborze biegłego rewidenta – w 68 przypadkach,
- informacje o wyborze aktuarusza – w 4 przypadkach,
- informacje o zmianach w zarządzie – w 40 przypadkach,
- informacje o wyborze osoby, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych – w 7 przypadkach,
- informacje o zmianach taryf składek – w 21 przypadkach,
- informacje o zbyciu/nabyciu akcji – w 4 przypadkach,
- publikację półrocznych sprawozdań Ubezpieczeniowych Funduszy Kapitałowych (UFK) na dzień 31 grudnia 2006 r. na stronie internetowej – w przypadku 23 zakładów,
- publikację rocznych sprawozdań UFK na dzień 31 grudnia 2007 r. na stronie internetowej – w 24 przypadkach,
- publikację półrocznych sprawozdań UFK na dzień 30 czerwca 2008 r. na stronie internetowej – w 23 przypadkach.

W związku ze stwierdzonymi naruszeniami przepisów prawa w przypadku 8 zakładów ubezpieczeń skierowano 7 wniosków o wszczęcie postępowania o nałożenie kar pieniężnych na zakład (w 2008 r. nałożono kary pieniężne na 3 zakłady ubezpieczeń).

Kontrole w siedzibach zakładów ubezpieczeń

W 2008 r. w ramach planowanych kontroli kompleksowych oraz problemowych czynności kontrolne przeprowadzono w 18 zakładach ubezpieczeń. W dwóch zakładach ubezpieczeń przeprowadzono kontrole kompleksowe.

Kontrole były w szczególności poświęcone istotnym obszarom działalności zakładów ubezpieczeń, w tym:

- organizacji i zarządzaniu zakładem ubezpieczeń,
- stosowaniu zasad rachunkowości,
- sporządzaniu sprawozdań finansowych,
- wycenie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych,
- polityce lokacyjnej,
- zabezpieczeniu interesów konsumentów, w tym w szczególności:
  - wypełnianiu obowiązków informacyjnych przez zakłady ubezpieczeń na życie,
  - spełnianiu świadczeń z umów ubezpieczenia,
- reasekuracji,
- rejestrze zawartych umów ubezpieczenia,
- ewidencji składki przypisanej brutto,
- ubezpieczeniowym funduszu kapitałowym,
- transakcjom z podmiotami powiązanymi kapitałowo,
- wypełnianiu obowiązków wynikających z Ustawy z dnia 15 lipca 2003 r. o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz o przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu (Dz.U. 2003 nr 153 poz. 1505, z późn. zm.).

Główne nieprawidłowości stwierdzone w trakcie wskazanych powyżej kontroli stanowiły:

- niezgodności regulacji wewnętrznych zakładów ubezpieczeń z przepisami prawa,
- niespójności regulacji wewnętrznych,
- niezgodność praktyki działalności zakładu ubezpieczeń z regulacjami wewnętrznymi,
- nieprawidłowości w zakresie podziału kompetencji pomiędzy członkami zarządu,
- niezgodności obowiązujących w zakładzie ubezpieczeń zasad rachunkowości z wymogami ustawy o rachunkowości,
- niezgodność z przepisami prawa zawartych w obowiązujących w zakładzie ubezpieczeń zasadach rachunkowości metod wyceny aktywów i pasywów,
- nieprawidłowa prezentacja pozycji sprawozdania finansowego,
- nieprawidłowości w wycenie aktywów i pasywów, w tym lokat oraz rezerw techniczno-ubezpieczeniowych,
- nieprawidłowości w wypełnianiu obowiązków informacyjnych przez zakłady ubezpieczeń na życie,
- naruszenia interesów ubezpieczonych w procesie likwidacji szkód/regulacji roszczeń, w tym uchybienia terminów

- do wypłaty odszkodowań/świadczeń,
- uchybienia w wykonywaniu obowiązków informacyjnych w związku z przyjęciem zgłoszenia roszczenia,
- niezgodności zasad przyznawania premii i rabatów ubezpieczonym z zapisami umów ubezpieczenia,
- niezgodności w prowadzeniu rejestrów, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń,
- nieprawidłowy/niejasny podział kosztów w grupie kapitałowej,
- niezapewnienie szkoleń pracownikom zakładu ubezpieczeń, w zakresie przeciwdziałania „praniu brudnych pieniędzy”,
- nieprawidłowe prowadzenie rejestru transakcji podejrzanych,
- nieprzesyłanie lub nieterminowe przesyłanie do GIIF informacji o transakcjach „ponadprogowych”/podejrzanych,
- niewykonanie zaleceń organu nadzoru.

W 2008 r. zakładom ubezpieczeń wydano zalecenia pokontrolne w celu:

- zapewnienia zgodności działalności zakładu ubezpieczeń z przepisami:
  - ustawy o rachunkowości,
  - ustawy o działalności ubezpieczeniowej,
  - kodeksu cywilnego,
  - rozporządzenia o rachunkowości zakładów ubezpieczeń,
  - rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych,

- zapewnienia trwałej zdolności zakładu ubezpieczeń do wykonywania zobowiązań.

Powyższe zalecenia dotyczyły zarówno naruszeń o charakterze indywidualnym, jak i systemowym. W przypadkach należących do drugiego rodzaju, interwencja organu nadzoru miała na celu wyeliminowanie niektórych nieprawidłowych praktyk rynkowych, stanowiących naruszenie przepisów prawa oraz interesów klientów instytucji finansowych.

Ponadto na podstawie ustaleń kontroli w 2008 r. skierowano 2 wnioski o nałożenie kary na zakłady ubezpieczeń.

Dzięki integracji struktur Urzędu Komisji, w okresie objętym sprawozdaniem możliwe było wspólne przeprowadzenie kontroli w instytucjach finansowych we współpracy z pracownikami zajmującymi się na co dzień nadzorem nad innym sektorem rynku finansowego niż sektor, w ramach którego kontrolowany podmiot prowadzi działalność. Takie rozwiązanie umożliwia w szczególności przeprowadzenie kontroli w zakresie prawidłowości rozliczeń z innymi instytucjami finansowymi, w tym podmiotami należącymi do tej samej grupy kapitałowej. Mając na uwadze powyższe, pragniemy wskazać, iż w 2008 roku przeprowadzono wspólnie z Pionem Nadzoru Bankowego kontrolę w 1 banku i 1 zakładzie ubezpieczeń.

Ponadto w 2008 r. w kontroli krajowego zakładu ubezpieczeń uczestniczył przedstawiciel holenderskiego organu nadzoru (De Nederlandsche Bank).

Działalność sprawozdawcza i analityczna

Z uwagi na pojawiające się w sierpniu 2008 r. symptomy ogólnoswiatowego kryzysu na rynkach finansowych, Komisja Nadzoru Finansowego zwróciła się do zakładów ubezpieczeń o przekazanie informacji na temat posiadanych przez nie aktywów wyemitowanych przez instytucje finansowe, w stosunku do których istniało niebezpieczeństwo wystąpienia ryzyka niewypłacalności. Analiza przekazanych informacji posłużyła do dokonania oceny potencjalnego zagrożenia utraty płynności dla polskiego sektora ubezpieczeń. W związku z nasileniem się kryzysu na międzynarodowych rynkach finansowych Komisja Nadzoru Finansowego zwróciła się do zakładów ubezpieczeń o comiesięczne przekazywanie danych w zakresie podstawowych wskaźników dotyczących wypłacalności zakładów oraz posiadanych lokat, ponadto kwartalne przekazywanie informacji dotyczących transakcji przeprowadzanych w ubezpieczeniowej grupie kapitałowej i zestawienia lokat ze wskazaniem ich emitentów. Dodatkowo

w przypadku zakładów prowadzących działalność ubezpieczeniową w dziale I zwrócono się o przekazanie informacji o oferowanych produktach ubezpieczeniowych z wbudowanym instrumentem strukturyzowanym. Obowiązek przekazywania przedmiotowych informacji został w 2009 roku utrzymany.

W ramach nadzoru nad działalnością zakładów ubezpieczeń poddano analizie również zagadnienia dotyczące:

- czynności zleczanych przez zakłady ubezpieczeń innym podmiotom, w wyniku czego został opracowany raport pt. „Outsourcing w zakładach ubezpieczeń”,
- wpływu kryzysu na amerykańskim rynku finansowym na sytuację polskich zakładów ubezpieczeń, w wyniku czego został opracowany raport pt. „Wpływ kryzysu na amerykańskim rynku kredytów hipotecznych na polski rynek ubezpieczeń”,

- funkcjonowania kontroli wewnętrznej w zakładach ubezpieczeń, w związku z czym został opracowany raport pt. „Kontrola wewnętrzna i audyt wewnętrzny w zakładach ubezpieczeń”,
- ryzyka w działalności zakładu ubezpieczeń i kontroli wewnętrznej, w związku z czym zostało sporządzone podsumowanie wyników ankiety na temat ryzyka,
- sposobu ustalania aktywów z tytułu podatku odroczonego, w związku z czym został opracowany raport pt. „Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego”,
- oferowanych przez zakłady ubezpieczeń produktów strukturyzowanych, w wyniku czego został opracowany raport pt. „Ubezpieczeniowe produkty strukturyzowane”.

Ponadto Komisja Nadzoru Finansowego zajmowała się problematyką w zakresie zagadnień aktuarialnych, w wyniku czego zostały podjęte następujące czynności:

- przeprowadzono symulację upadłości zakładu ubezpieczeń,
- wprowadzono zmiany do modelu ekonometrycznego dotyczącego przepływów finansowych zakładów emerytalnych,
- przygotowywano raport na temat syntezy informacji dotyczących tablic śmiertelności wykorzystywanych przez towarzystwa ubezpieczeniowe w Polsce,
- przygotowywano analizę raportów aktuarialnych o stanie portfela za rok 2007 sporządzanych przez zakłady ubezpieczeń.

We wrześniu 2008 r. przygotowano raport „Podsumowanie wyników ankiety nt. ryzyka w działalności zakładu ubezpieczeń i kontroli wewnętrznej”. Raport zawiera wyniki przeprowadzonej analizy ryzyka występującego w bieżącej działalności zakładów ubezpieczeń, oceny stopnia zaawansowania prac w zakładzie nad stworzeniem systemu zarządzania ryzykiem i przygotowaniem krajowych zakładów ubezpieczeń do wdrożenia rozwiązań projektu Wyłagalność II w tym zakresie oraz oceny funkcjonowania kontroli wewnętrznej. Raport powstał w oparciu o wyniki badania ankietowego przeprowadzonego w kwietniu 2008 r. wśród 66 zakładów ubezpieczeń działających w Polsce. Jego wyniki posłużą do wprowadzenia w Pionie Nadzoru Ubezpieczeniowego Urzędu Komisji systemu nadzoru opartego na analizie ryzyka oraz opracowania metodologii badania i oceny nadzorczej (BION).

Ponadto w 2008 r. podjęto prace nad przygotowaniem raportów na temat:

- reasekuracji ryzyka katastroficznego,
- przyjętych przez zakłady ubezpieczeń regulacji wewnętrznych i polityki podziału zysku finansowego,
- realizacji przepisów art. 4a Ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. 2002 nr 76 poz. 694, z późn. zm.),
- wykorzystania testów stresu w procesie nadzoru nad zakładami ubezpieczeń.

Zakończenie prac nad raportami przewidziane jest w 2009 roku.

W 2008 r. pracownicy Pionu Nadzoru Ubezpieczeniowego zaangażowani byli w realizację wielu zadań mających na celu poprawę efektywności sprawowanego przez Pion nadzoru oraz bezpieczeństwo ubezpieczonych:

- Zespół roboczy do realizacji projektu modyfikacji i wdrożenia Systemu Nadzoru Ubezpieczeń (SNU).
W 2008 r. prace zespołu koncentrowały się na zdefiniowaniu oraz wprowadzeniu niezbędnych zmian funkcjonalnych do trzech modułów systemu: rejestru zakładów ubezpieczeń, rejestru brokerów oraz rejestru aktuarialnych. Prace obejmowały również migrację danych z obecnych systemów Urzędu Komisji do ww. modułów oraz ich produkcyjne wdrożenie w urzędzie (które nastąpiło w listopadzie 2008 r.).
Pod koniec 2008 roku Zespół rozpoczął pracę nad II etapem projektu, obejmującym zmianę funkcjonalności kolejnych modułów systemu: aplikacji sprawozdawczej oraz sprawozdań zakładów ubezpieczeń i brokerów. Ich wdrożenie planowane jest do końca 2009 r;
- Zespół roboczy ds. realizacji projektu Unii Europejskiej Wyłagalność II – opis prac wykonanych przez zespół zamieszczono w dziale „Zaangażowanie Komisji Nadzoru Finansowego we współpracy międzynarodową” (rozdział „Główne pola działań”, podrozdział „Projekt Wyłagalność II”);
- Zespoły robocze „Rola ubezpieczającego a pośrednictwo ubezpieczeniowe w zakresie grupowych ubezpieczeń na życie” oraz „Prawa ubezpieczonego w umowie grupowego ubezpieczenia na życie”;
- Zespół roboczy „Obowiązki informacyjne w zakresie produktów strukturyzowanych, konstrukcja produktu, publikacja wyników, prezentacja kosztów etc. (w tym: w zakresie konstrukcji części premijowej wypłacanego świadczenia z tytułu dożycia)”;
- Zespół ds. konglomeratów finansowych;
- Zespół ds. ubezpieczeń zdrowotnych (wspólne uczestnictwo przedstawicieli niektórych komórek organizacyjnych Urzędu Komisji w pracach zespołu roboczego powołanego przy Ministrze Zdrowia).

Ponadto w ramach nadzoru nad rynkiem ubezpieczeniowym opracowano następujące materiały informacyjne:

- „Biuletyn Roczny. Rynek ubezpieczeń”,
- „Biuletyn Kwartalny. Rynek ubezpieczeń”,
- „Raport nt. ryzyka w działalności zakładu ubezpieczeń i kontroli wewnętrznej”,
- „Podsumowanie wyników ankiety nt. ryzyka w działalności zakładu ubezpieczeń i kontroli wewnętrznej”,
- „Raport o wypłacalności zakładów ubezpieczeń według stanu na dzień 30 września 2008 r.”, „Raport o wypłacalności zakładów ubezpieczeń według stanu na dzień 30 czerwca 2008 r.”, „Raport o wypłacalności zakładów ubezpieczeń według stanu na dzień 31 marca 2008 r.” i „Raport o wypłacalności zakładów ubezpieczeń według stanu na dzień 31 grudnia 2007 r.”,

- „Raport z analizy półrocznych sprawozdań ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych zakładów ubezpieczeń na życie, sporządzonych według stanu na dzień 30 czerwca 2008 r.”,
- „Raport z analizy półrocznych sprawozdań ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych, sporządzonych według stanu na dzień 31 grudnia 2007 r.”,
- „Działalność brokerów ubezpieczeniowych w 2007 r.”

Nadzór emerytalny

Nadzorem emerytalnym jest objęta działalność w zakresie funduszy emerytalnych (tzw. II filara systemu emerytalnego) i pracowniczych programów emerytalnych (tzw. III filara systemu emerytalnego). Celem nadzoru jest ochrona interesów członków funduszy emerytalnych oraz uczestników pracowniczych programów emerytalnych.

Otwarte fundusze emerytalne i powszechnie towarzystwa emerytalne

W 2008 roku nadzorem Komisji objętych było 15 otwartych funduszy emerytalnych i 15 zarządzających nimi powszechnych towarzystw emerytalnych. W związku z połączeniem AEGON PTE S.A. i PTE Skarbiec-Emerytura S.A. oraz procesem likwidacji OFE Skarbiec-Emerytura, który zakończył się 7 listopada 2008 roku poprzez przeniesienie aktywów tego Funduszu do AEGON OFE, na rynku pozostało 14 otwartych funduszy emerytalnych i 14 powszechnych towarzystw emerytalnych.

Na koniec 2008 roku do OFE należało 13,8 mln osób. Aktywa otwartych funduszy emerytalnych przekroczyły poziom 138 mld zł i w okresie roku spadły o 1,26%. W okresie objętym sprawozdaniem ZUS przekazał do OFE 20,9 mld zł składek, w tym 0,9 mld zł zaległych składek i odsetek przekazanych w formie obligacji Skarbu Państwa.

■ TABELA 22. WARTOŚĆ AKTYWÓW NETTO OTWARTYCH FUNDUSZY EMERYTALNYCH NA KONIEC LAT 2006-2008

OTWARTY FUNDUSZ EMERYTALNY	STAN NA DZIEŃ 31.12.2006		STAN NA DZIEŃ 31.12.2007		STAN NA DZIEŃ 31.12.2008	
	WARTOŚĆ AKTYWÓW NETTO (W TYS. ZŁ)	STRUKTURA RYNKU (%)	WARTOŚĆ AKTYWÓW NETTO (W TYS. ZŁ)	STRUKTURA RYNKU (%)	WARTOŚĆ AKTYWÓW NETTO (W TYS. ZŁ)	STRUKTURA RYNKU (%)
AEGON	2 682 474,4	2,30	2 945 276,6	2,10	5 897 308,8	4,27
AIG	9 701 305,3	8,32	11 467 587,3	8,19	11 116 810,0	8,04
Allianz Polska	2 873 353,3	2,46	3 458 509,1	2,47	3 644 819,4	2,64
AXA	4 881 776,5	4,19	6 194 058,5	4,42	6 557 593,2	4,74
BANKOWY	3 706 296,6	3,18	4 274 602,6	3,05	4 030 435,7	2,92
Commercial Union BPH CU WBK	30 955 855,9	26,55	37 323 999,2	26,65	36 116 879,3	26,12
Generali	4 186 384,6	3,59	5 264 475,7	3,76	5 476 018,4	3,96
ING	27 193 845,4	23,33	32 870 166,6	23,47	33 058 448,0	23,91
Nordea	4 224 523,7	3,62	4 950 558,2	3,54	5 122 815,3	3,71
PEKAO	1 853 768,6	1,59	2 245 213,7	1,60	2 218 323,1	1,60
Pocztalio	2 367 405,0	2,03	2 826 073,5	2,02	2 777 543,3	2,01
POLSAT	1 084 105,3	0,93	1 276 203,0	0,91	1 243 592,3	0,90
PZU Żłota Jesień	15 987 325,5	13,71	19 301 426,8	13,78	18 952 334,5	13,71

Skarbiec-Emerytura*	3 069 455,7	2,63	3 547 512,0	2,53	nd	nd
WARTA	1 809 856,0	1,55	2 085 230,9	1,49	2 048 526,1	1,48
Razem:	116 577 731,7	100,00	140 030 893,5	100,00	138 261 447,3	100,00

Źródło: dzienne sprawozdania OFE

* w dniu 7 listopada 2008 roku nastąpiło zakończenie likwidacji OFE Skarbiec-Emerytura i przeniesienie jego aktywów do AEGON OFE

TABELA 23. LICZBA CZŁONKÓW OTWARTYCH FUNDUSZY EMERYTALNYCH NA KONIEC LAT 2006-2008

OTWARTY FUNDUSZ EMERYTALNY	STAN NA DZIEŃ 31.12.2006		STAN NA DZIEŃ 31.12.2007		STAN NA DZIEŃ 31.12.2008	
	LICZBA CZŁONKÓW	STRUKTURA (%)	LICZBA CZŁONKÓW	STRUKTURA (%)	LICZBA CZŁONKÓW	STRUKTURA (%)
AEGON	370 943	3,00	351 050	2,67	770 268	5,57
AIG	1 029 101	8,33	1 070 319	8,15	1 113 209	8,05
Allianz Polska	306 883	2,48	327 001	2,49	354 721	2,57
AXA	535 778	4,34	608 538	4,63	680 188	4,92
BANKOWY	441 514	3,57	445 941	3,40	436 522	3,16
Commercial Union BPH CU WBK	2 610 638	21,13	2 725 239	20,75	2 859 620	20,69
Generali	473 560	3,83	538 874	4,10	605 920	4,38
ING	2 401 091	19,44	2 591 613	19,73	2 787 715	20,17
Nordea	688 580	5,57	731 651	5,57	776 365	5,62
PEKAO	245 189	1,98	291 799	2,22	333 944	2,42
Pocztalio	362 777	2,94	431 409	3,28	445 514	3,22
POLSAT	267 564	2,17	301 267	2,29	328 317	2,38
PZU Złota Jesień	1 894 778	15,34	1 959 058	14,92	2 018 066	14,60
Skarbiec-Emerytura*	443 630	3,59	446 440	3,40	nd	nd
WARTA	281 301	2,28	313 882	2,39	313 437	2,27
Razem	12 353 327	100,00	13 134 081	100,00	13 823 806	100,00

Źródło: Zakład Ubezpieczeń Społecznych

* w dniu 7 listopada 2008 roku nastąpiło zakończenie likwidacji OFE Skarbiec-Emerytura

Udział w rynku czterech największych funduszy emerytalnych (Commercial Union OFE BPH CU WBK, ING OFE, OFE PZU „Złota Jesień” oraz AIG OFE) mierzony wartością aktywów netto na koniec 2008 roku wynosił 71,8% (72,1% w roku 2007). Zmieniła się pozycja AEGON OFE, który w związku z połączeniem z OFE Skarbiec-Emerytura przesunął się na 6 miejsce na rynku. W przypadku pozostałych podmiotów zmiany udziałów poszczególnych funduszy nie przekroczyły jednego punktu procentowego.

Podobnie kształtowała się struktura rynku mierzona liczbą członków OFE. Udział 4 największych funduszy nie uległ istotnym zmianom i na koniec 2008 roku wynosił 63,5%, w porównaniu do 63,6% w roku poprzednim.

Struktura portfela inwestycyjnego OFE w 2008 roku uległa widocznym zmianom w porównaniu do 2007 roku. Wyraźnie zmniejszyło się zaangażowanie funduszy w instrumenty udziałowe z 34,6% do 21,6% wartości portfela, przy wzroście inwestycji w instrumenty dłużne, głównie obligacje i bony skarbowe z 64,4% do 77,8% wartości portfela. Sytuacja taka wynikała przede wszystkim z przeceny na krajowym rynku akcji, która rozpoczęła się w lipcu 2007 roku i trwała w 2008 roku, przyjmując rozmiary globalnego kryzysu finansowego.

W części udziałowej portfeli OFE dominowały wchodzące w skład indeksu WIG20 spółki o dużej kapitalizacji. W części dłużnej portfeli OFE najważniejszą pozycję stanowiły instrumenty emitowane przez Skarb Państwa, w tym przede wszystkim obligacje o stałym oprocentowaniu. Udział inwestycji zagranicznych OFE na koniec 2008 roku wynosił 0,65% wartości portfela i zmniejszył się o 0,4 p.p. w porównaniu do 2007 roku.

W 2008 roku na rynku papierów wartościowych utrzymywał się trend spadkowy, co spowodowało, że wszystkie OFE zanotowały ponad 10% spadek wartości jednostki rozrachunkowej w skali

roku. Średnia ważona aktywami netto wartość jednostki rachunkowej spadła w 2008 roku o 14,3%. W tym okresie WIG,

główny indeks Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie, spadł o 51%.

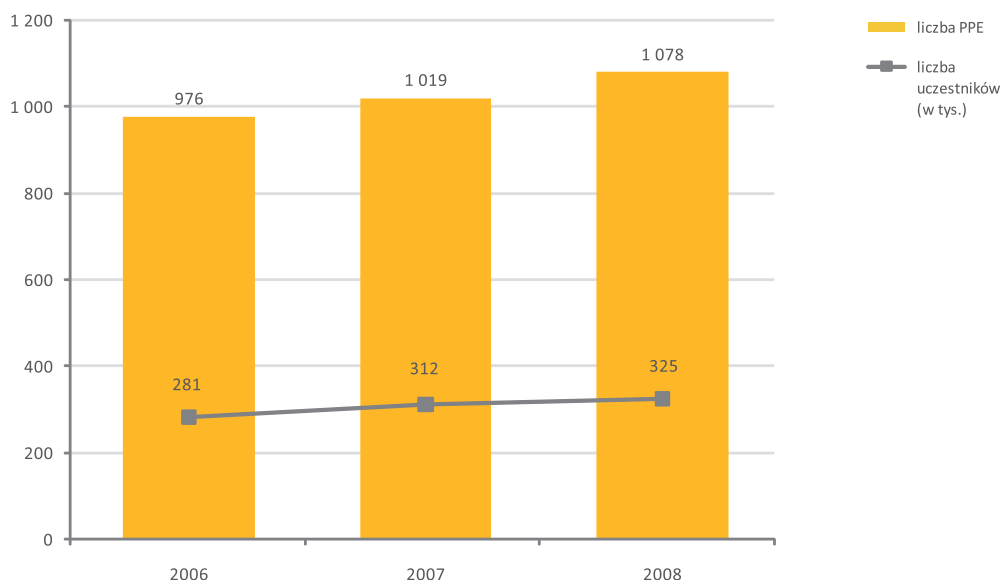
Pracownicze programy emerytalne

Dobrowolna część systemu emerytalnego stanowi tzw. III filar systemu emerytalnego, na który składają się pracownicze programy emerytalne oraz indywidualne konta emerytalne (dalej „IKE”). III filar wyróżnia się dobrowolnością uczestnictwa oraz udziałem państwa w tworzeniu tego rynku poprzez określenie ram prawnych gromadzenia środków i wykreowanie nowych produktów finansowych. Rozwój tego rynku jest wzmacniany poprzez zachęty w postaci zwolnień podatkowych i możliwość korzystania z ulg w zakresie składek na ubezpieczenia społeczne. Tworzenie dobrowolnych form gromadzenia oszczędności emerytalnych jest częścią polityki społecznej w zakresie zabezpieczenia odpowiedniego poziomu oszczędności emerytalnych. Stąd dla instytucji i produktów funkcjonujących w ramach III filaru przewidziano szereg regulacji mających na celu:

- ochronę uczestników pracowniczych programów emerytalnych,
- zapewnienie emerytalnego przeznaczenia gromadzonych środków,
- zapewnienie długoterminowego i systematycznego akumulowania kapitału emerytalnego.

W porównaniu z uregulowaniami odnoszącymi się do II filaru, przepisy normujące działalność instytucji funkcjonujących w ramach III filaru mają węższy zakres reglamentacji administracyjnej, co związane jest z dobrowolnością dodatkowych form oszczędzania emerytalnego.

■ WYKRES 7. ROZWÓJ PRACOWNICZYCH PROGRAMÓW EMERYTALNYCH W LATACH 2006-2008

Źródło: KNF, instytucje zarządzające środkami pracowniczych programów emerytalnych

Rynek pracowniczych programów emerytalnych istnieje od 1999 roku. W 2004 r. dokonano istotnej modyfikacji otoczenia regulacyjnego, polegającej na poluzowaniu reguł prowadzenia programów. W szczególności umożliwiono zawieszenie i ograniczenie wysokości odprowadzanych składek. W ramach zmiany regulacji prawnej doprowadzono także do przekształcenia w pracownicze programy emerytalne innych form grupowego oszczędzania emerytalnego funkcjonujących poza III filarem, co zaowocowało zwiększeniem liczby zarejestrowanych programów. Rozwój rynku PPE w latach 2006-2008 obrazuje wykres 7.

Gromadzenie oszczędności w ramach PPE możliwe jest w następujących formach:

- pracowniczego funduszu emerytalnego,
- umowy grupowego ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym,
- umowy o wnoszenie składek do funduszu inwestycyjnego,
- zarządzania zagranicznego.

Według stanu na 31 grudnia 2008 r. funkcjonowało 1078 pracowniczych programów emerytalnych, w tym:

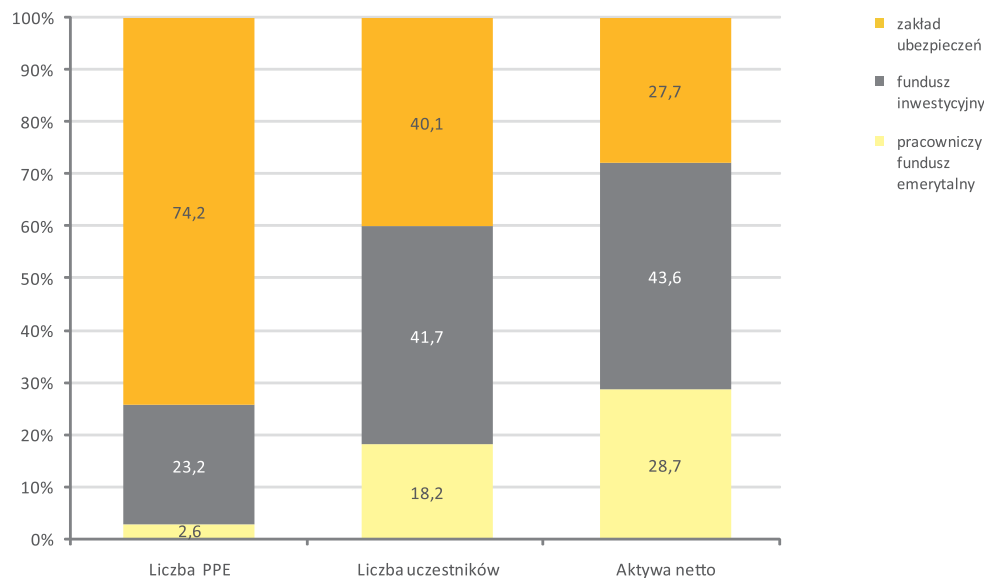
- 800 w formie umowy grupowego ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym,
- 250 w formie umowy o wnoszenie przez pracodawcę składek pracowników do funduszu inwestycyjnego,
- 28 w formie pracowniczego funduszu emerytalnego.

Pracownicze programy emerytalne posiadały 325 tys. uczestników, a wartość zgromadzonych aktywów wyniosła 3 608 mln złotych, co oznacza spadek wartości aktywów zgromadzonych na rachunkach uczestników PPE o prawie 200 mln zł w stosunku do 2007 roku.

Udział poszczególnych form w rynku PPE obrazuje wykres 8.

Szczególnymi rodzajami instytucji finansowych występujących tylko w obrębie III filaru są pracownicze fundusze emerytalne oraz zarządzające nimi pracownicze towarzystwa emerytalne. Według stanu na 31 grudnia 2008 r. istniało 5 pracowniczych towarzystw zarządzających 5 funduszami emerytalnymi. Pierwsze z nich zostało założone w 1999 roku natomiast ostatnie rozpoczęło działalność pod koniec 2004 r., co oznacza że na rynku funkcjonują podmioty o różnym stopniu rozwoju. Średnia stopa zwrotu uzyskana w 2008 roku przez pracownicze fundusze emerytalne wyniosła – 11,03% (w 2007 r. było to 5,54%). Warto zauważyć, iż od składek wpłacanych do pracowniczych funduszy nie są pobierane opłaty, a w niektórych przypadkach aktywa funduszy nie są także obciążane opłatą od aktywów, co z punktu widzenia uczestnika podnosi efektywność oszczędzania w tej formie. Cała kwota, która wpływa do tej instytucji finansowej jest alokowana.

■ WYKRES 8. STRUKTURA RYNKU PPE W 2008 ROKU (W %)

Źródło: KNE, instytucje zarządzające środkami pracowniczych programów emerytalnych

Średnia wysokość środków zgromadzonych na rachunku członka pracowniczego funduszu emerytalnego na koniec IV kwartału 2008 r. wyniosła ponad 17 tys. zł i nie zmieniła się w stosunku

do 2007 roku, a liczba uczestników pracowniczych funduszy emerytalnych wyniosła nieco ponad 59 tys. osób i zmniejszyła się o około 800 osób.

■ TABELA 24. WYNIKI INWESTYCYJNE PRACOWNICZYCH FUNDUSZY EMERYTALNYCH W LATACH 2006-2008 (STOPA ZWROTU LUB ZMIANA INDEKSU W %)

WYSZCZEGÓLNIENIE	LATA		
	2006	2007	2008
Średnia stopa zwrotu PFE	13,40	5,54	-11,03
Najniższa stopa zwrotu PFE	10,60	4,52	-13,86
Najwyższa stopa zwrotu PFE	15,40	6,23	-6,34
Inflacja	1,00	2,50	3,30
Zmiana WIG	41,60	10,39	-51,07
Zmiana WIG20	23,70	5,19	-48,21

Źródło: Pracownicze fundusze emerytalne (dane pozyskane przez Urząd KNF w ramach realizacji kwartalnych obowiązków informacyjnych)

■ TABELA 25. AKTYWA NETTO PRACOWNICZYCH FUNDUSZY EMERYTALNYCH NA KONIEC 2008 ROKU

WYSZCZEGÓLNIENIE	AKTYWA NETTO (W TYS. ZŁ)	UDZIAŁ W RYNKU (W %)	UDZIAŁ W RYNKU NARASTAJĄCO (W %)
PFE TELEKOMUNIKACJI POLSKIEJ	672 915,2	64,97	64,97
PFE „Nowy Świat”	189 141,9	18,26	83,23
PFE Słoneczna Jesień	145 565,6	14,05	97,28
PFE UNILEVER POLSKA	16 264,2	1,57	98,86
PFE NESTLE POLSKA	11 858,4	1,14	100,00
Ogółem	1 035 745,3	100,00	-

Źródło: Pracownicze fundusze emerytalne (dane pozyskane przez Urząd KNF w ramach realizacji kwartalnych obowiązków informacyjnych)

Działania licencyjno-autoryzacyjne

Otwarte fundusze emerytalne i powszechne towarzystwa emerytalne

Jako organ nadzoru emerytalnego Komisja Nadzoru Finansowego posiada pełne uprawnienia licencyjno-autoryzacyjne wobec podmiotów działających w ramach obowiązkowej części kapitałowego systemu emerytalnego. Obejmują one udzielanie zezwoleń na:

- utworzenie powszechnego towarzystwa emerytalnego (dalej „PTE”) i otwartego funduszu emerytalnego (dalej „OFE”),
- zmiany statutów ww. podmiotów,
- przejęcia zarządzania otwartymi funduszami emerytalnymi

- mi i połączenia powszechnych towarzystw emerytalnych,
- zmiany personalne w organach powszechnych towarzystw emerytalnych,
- nabycie akcji powszechnych towarzystw emerytalnych,
- zmiany banków depozytariuszy bądź umów z nimi.

Statystyka zadań licencyjno-autoryzacyjnych wobec powszechnych towarzystw emerytalnych i otwartych funduszy emerytalnych w 2008 roku została przedstawiona w tabeli 1.5 w Aneksie 1.

W 2008 r. KNF wydała 65 rozstrzygnięć w sprawach z zakresu reglamentacji administracyjno-prawnej rynku otwartych funduszy i powszechnych towarzystw emerytalnych.

Jako najbardziej istotną sprawę dla całokształtu rynku emerytalnego w 2008 r. należy uznać wnioski o wydanie zezwolenia na połączenie AEGON Powszechnego Towarzystwa Emerytalnego S.A. i Powszechnego Towarzystwa Emerytalnego Skarbiec-Emerytura S.A. W toku badania wniosku organ nadzoru poddał wnikliwej ocenie wszelkie okoliczności prawne i ekonomiczne połączenia, a także dokonał wszechstronnej analizy zachowania konkurencji na rynku OFE w przypadku połączenia AEGON PTE S.A. i PTE Skarbiec-Emerytura S.A. Ustalenia poczynione w toku postępowania nie doprowadziły do stwierdzenia negatywnych przesłanek wnioskowanego połączenia, wskazanych w ustawie z 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz.U. 2004 nr 159 poz. 1667, z późn. zm.), co pozwoliło Komisji Nadzoru Finansowego podjąć w dniu 9 maja 2008 r. decyzję zezwalającą na połączenie Towarzystw. W dniu 7 listopada 2008 r. zakończył się proces likwidacji OFE Skarbiec-Emerytura, a jego dotychczasowi członkowie zostali członkami „nowego” AEGON OFE.

Związane z połączeniem Towarzystw było również nabycie przez AEGON Woningen Nova B.V. od BRE Banku S.A. 49,7% akcji AEGON PTE S.A., na które organ nadzoru wydał zezwolenie w dniu 17 grudnia 2008 r. AEGON Woningen Nova B.V. stał się tym samym jedynym akcjonariuszem AEGON PTE S.A.

Jako istotną sprawę licencyjną w 2008 r. należy także wskazać zmianę depozytariusza Otwartego Funduszu Emerytalnego WARTA z Banku Pekao S.A. na Bank: PKO BP S.A. Bank PKO BP S.A. nie wykonywał dotychczas funkcji depozytariusza dla otwartych funduszy emerytalnych, co skutkowało koniecznością dokonania szczegółowej analizy przygotowania Banku do pełnienia nowej funkcji. W dniu 2 października 2008 r. KNF wydała zezwolenie na pełnienie przez PKO BP S.A. funkcji depozytowych dla OFE WARTA. Zmiana depozytariusza nastąpiła w dniu 9 listopada 2008 roku.

Pracownicze programy emerytalne

Nadzór nad pracowniczymi programami emerytalnymi (dalej „PPE”) ma w szczególności charakter prewencyjny, sprawowany na etapie rejestracji pracowniczego programu emerytalnego oraz nastawiony na pogłębioną weryfikację umów tworzących program, tak by późniejsze funkcjonowanie programu przebiegało bez zakłóceń.

Realizacja tego celu odbywa się w ramach postępowania o wpis pracowniczego programu emerytalnego do rejestru. Postępowanie to ma na celu weryfikację poprawności wniosku pod względem formalnym i merytorycznym. Formalna analiza wniosków ma w szczególności za zadanie zapewnienie ważności zawartych umów tworzących program i udziału prawidłowo wyłonionej reprezentacji pracowników w tworzeniu programu. Merytoryczna analiza wniosku koncentruje się na dogłębnej weryfikacji umów tworzących program (umowy zawieranej pomiędzy pracodawcą

a reprezentacją pracowników oraz umowy pracodawcy z instytucją zarządzającą środkami bądź statutu pracowniczego funduszu emerytalnego). Działania te są nastawione na zapewnienie zgodności warunków zakładanego programu z przepisami prawa oraz zapewnienie, by postanowienia umowne tworzące program nie powodowały w przyszłości zakłóceń w funkcjonowaniu programów.

Organ nadzoru sprawuje również nadzór następczy nad funkcjonowaniem pracowniczych programów emerytalnych w zakresie ich zgodności z prawem. Celem nadzoru jest zapewnienie realizacji przez pracodawców oraz instytucje zarządzające środkami PPE zadań związanych z prowadzeniem pracowniczego programu emerytalnego zgodnie z przepisami prawa. W przypadku uzyskania informacji uzasadniających podejrzenie zaistnienia nieprawidłowości w funkcjonowaniu programu, organ nadzoru jest uprawniony do żądania od pracodawcy lub zarządzającego realizujących program wszelkich informacji, dokumentów i wyjaśnień z tym związanych. Nadzór nad działalnością pracowniczych programów emerytalnych oparty jest w szczególności o przekazywane w ramach realizacji obowiązków informacyjnych informacje pozyskiwane od pracodawców prowadzących PPE. Dane pozyskiwane przez organ nadzoru tą drogą wykorzystywane są również na potrzeby analityczne.

W toku funkcjonowania programów przepisy prawne przewidują konieczność notyfikacji bądź uzyskiwania zgody organu nadzoru na zmiany w danych zgłaszanych do rejestru oraz w warunkach prowadzenia programu. Celem tych działań jest m.in. niedopuszczenie do wprowadzenia do reguł funkcjonowania programu zapisów, które już po uruchomieniu programów byłyby niezgodne z przepisami prawa. Działania te są realizowane w ramach postępowań o dokonanie wpisu zmian do rejestru PPE.

KNF pełni także istotną rolę przy zabezpieczeniu zgodności z prawem procesu likwidacji pracowniczego programu emerytalnego, co jest realizowane w ramach wniosku o wykreślenie PPE z rejestru.

Odrębną funkcją pełnioną przez organ nadzoru jest prowadzenie rejestru pracowniczych programów emerytalnych.

Liczba wydanych przez KNF decyzji w postępowaniach dotyczących pracowniczych programów emerytalnych w 2008 roku została przedstawiona w tabeli 1.6 w Aneksie 1.

Ponadto w okresie objętym sprawozdaniem Komisja stwierdziła:

- spadek liczby wniosków o wpis programu do rejestru o ok. 9% (rok 2008 – 75 wniosków, rok 2007 – 82 wnioski),
- wzrost liczby wniosków o wpis zmian programu do rejestru o ok. 113% (rok 2008 – 289 wniosków, rok 2007 – 136 wniosków),
- wzrost liczby wniosków o wykreślenie programu z rejestru o ok. 39% (rok 2008 – 25 wniosków, rok 2007 – 18 wniosków),

- spadek liczby zawiadomień o zmianie danych pracodawcy lub podmiotu zarządzającego w rejestrze pracowniczych programów emerytalnych o ok. 27% (rok 2008 – 84 zawiadomienia, rok 2007 – 115 zawiadomień).

W odniesieniu do działalności licencyjnej w okresie objętym sprawozdaniem nie prowadzono spraw związanych z utworzeniem nowych towarzystw i funduszy. Analogicznie nie składano wniosków związanych z ewentualnymi procesami połączenio-

wymi. Wzrost tego rynku związany był z procesem dołączania kolejnych pracodawców do utworzonych uprzednio pracowniczych towarzystw i funduszy.

Liczba udzielonych przez KNF zezwoleń w sprawach dotyczących pracowniczych towarzystw emerytalnych i pracowniczych funduszy emerytalnych w 2008 roku została przedstawiona w tabeli 1.7 w Aneksie 1.

Działania nadzorcze

Nadzór nad działalnością inwestycyjną OFE

Narastający globalny kryzys finansowy i jego wpływ na polski rynek finansowy spowodowały, że uwaga Urzędu skupiona była na monitorowaniu zaangażowania inwestycyjnego OFE w instrumenty finansowe emitowane przez podmioty najsilniej dotknięte kryzysem i na ocenie ryzyk związanych z tymi instrumentami, w tym w szczególności ryzyka kredytowego emitenta przedmiotowych papierów wartościowych. Należy jednak podkreślić, że udział aktywów zaliczanych do kategorii toxic assets w skali całego rynku był marginalny, a wyraźne pogorszenie wyników funduszy i ujemne stopy zwrotu w 2008 roku wynikały przede wszystkim z sytuacji na GPW związanej z globalnym kryzysem na rynkach finansowych.

Zadania z zakresu bieżącego nadzoru nad polityką inwestycyjną funduszy emerytalnych i towarzystw emerytalnych wykonywane były poprzez analizę danych finansowych przekazanych przez podmioty nadzorowane do Komisji Nadzoru Finansowego w formie elektronicznej oraz sprawozdań okresowych – miesięcznych, półrocznych i rocznych struktur aktywów. Niezależnie od powyższego, szczególnej uwadze poddano kwestię przekroczeń limitów inwestycyjnych oraz wyceny instrumentów finansowych przez podmioty nadzorowane.

Przyjmowanie oraz weryfikację poprawności przekazanych raportów dziennych oraz innych informacji prowadzono na bieżąco wraz z równoczesnym procesem wyjaśnień ewentualnych błędów stwierdzonych w przekazanych danych.

Zadania Komisji Nadzoru Finansowego w zakresie nadzoru nad polityką inwestycyjną funduszy emerytalnych i towarzystw emerytalnych realizowane były również poprzez:

- analizę sprawozdań finansowych podmiotów nadzorowanych w zakresie prowadzonej działalności inwestycyjnej,
- analizę transakcji zawieranych na rynku kapitałowym pod kątem rentowności oraz ryzyka związanego z nabyciem określonego instrumentu finansowego wynikającego z jego

konstrukcji oraz sytuacji finansowej emitenta,

- monitorowanie działań inwestycyjnych funduszy emerytalnych w zakresie zachowania nadrzędnej zasady rentowności i bezpieczeństwa lokat,
- weryfikację wycen instrumentów finansowych znajdujących się w portfelach inwestycyjnych funduszy emerytalnych,
- analizę struktur portfeli inwestycyjnych funduszy emerytalnych, jej zmienności w czasie i przyjętego poziomu ryzyka,
- badanie zgodności zaangażowania aktywów funduszy emerytalnych w określone przez przepisy prawa kategorie lokat,
- analizę dostępnych instrumentów finansowych oferowanych na rynku kapitałowym pod względem ich przydatności dla działalności lokacyjnej funduszy emerytalnych,
- ocenę efektywności działalności inwestycyjnej funduszy emerytalnych na tle bieżącej sytuacji na rynku kapitałowym oraz sytuacji makroekonomicznej,
- wyliczanie średniej ważonej stopy zwrotu wszystkich otwartych funduszy emerytalnych oraz minimalnej wymaganej stopy zwrotu otwartych funduszy emerytalnych,
- analizę procedur wewnętrznych oraz deklaracji zasad prowadzenia działalności inwestycyjnej w podmiotach nadzorowanych.

W ramach bieżącej kontroli Komisja Nadzoru Finansowego stwierdziła przypadki naruszenia przez otwarte fundusze emerytalne obowiązujących limitów inwestycyjnych. Bezpośrednią przyczyną występujących przekroczeń limitów były najczęściej: wzrost ceny rynkowej lokat oraz wzrost należności ze sprzedaży składników portfela. We wszystkich dniach wyceny okresu sprawozdawczego wystąpiło 177 przekroczeń limitów inwestycyjnych w działalności 8 otwartych funduszy emerytalnych, w tym 26 przekroczeń związanych z art. 142 ust. 1 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych oraz 151 przekroczeń związanych z par. 4 ust. 1 rozporządzenia w sprawie określenia maksymalnej części aktywów otwartego funduszu emerytalne-

go, jaka może zostać ulokowana w poszczególnych kategoriach lokat oraz dodatkowych ograniczeń w zakresie prowadzenia działalności lokacyjnej przez fundusze emerytalne.

Obowiązujące przepisy prawa dotyczące zasad wyceny aktywów i zobowiązań funduszy emerytalnych nakładały na Komisję Nadzoru Finansowego obowiązek każdorazowej weryfikacji przesyłanych przez fundusze emerytalne szczegółowych metodologii wycen instrumentów finansowych, dla których nie jest określony rynek wyceny lub nie jest możliwe dokonanie wyceny w sposób rynkowy z zachowaniem zasady ostrożności. W okresie objętym sprawozdaniem akceptacji organu nadzoru podlegało 208 metodologii wyceny.

Informacje na temat liczby przekazanych przez poszczególne OFE metodologii wyceny zostały przedstawione w tabeli 1.8 w Aneksie 1.

W okresie objętym sprawozdaniem Komisja Nadzoru Finansowego dwukrotnie wyliczyła i podała do publicznej wiadomości wysokość średniej ważonej stopy zwrotu wszystkich otwartych funduszy emerytalnych za okresy od 31 marca 2005 roku do 31 marca 2008 roku oraz od 30 września 2005 roku do 30 września 2008 roku. W obu przypadkach wszystkie OFE osiągnęły stopę zwrotu wyższą niż minimalna wymagana stopa zwrotu.

■ TABELA 26. USTAWOWE STOPY ZWROTU OFE WYLICZONE I OPUBLIKOWANE PRZEZ KNF W 2008 ROKU

NAZWA OFE	STOPA ZWROTU W OKRESIE OD 31.03.2005 DO 31.03.2008 (W %)	NAZWA OFE	STOPA ZWROTU W OKRESIE OD 30.09.2005 DO 30.09.2008 (W %)
Pekao OFE	35,242	Pekao OFE	17,944
OFE Polsat	34,280	OFE Polsat	16,766
AIG OFE	34,197	Generali OFE	16,637
Generali OFE	33,638	OFE Skarbiec-Emerytura	15,074
OFE Skarbiec-Emerytura	32,844	OFE Pocztylion	14,114
OFE Pocztylion	32,541	AIG OFE	13,925
OFE PZU „Złota Jesień”	31,864	Allianz Polska OFE	13,671
ING OFE	31,267	AXA OFE	13,649
Commercial Union OFE BPH CU WBK	31,068	OFE PZU „Złota Jesień”	12,153
AXA OFE	30,671	Commercial Union OFE BPH CU WBK	11,579
OFE WARTA	29,882	AEGON OFE	11,563
Allianz Polska OFE	29,257	Nordea OFE	11,316
Nordea OFE	29,084	OFE WARTA	10,796
AEGON OFE	28,830	ING OFE	10,710
Bankowy OFE	25,917	Bankowy OFE	8,196
Średnia ważona stopa zwrotu	31,481	Średnia ważona stopa zwrotu	12,576
Minimalna stopa zwrotu	15,741	Minimalna stopa zwrotu	6,288

Nadzór nad działalnością finansową i operacyjną oraz nad wypełnianiem obowiązków informacyjnych przez OFE i PTE

Podstawowy zakres nadzoru realizowanego przez Komisję Nadzoru Finansowego w obszarze działalności operacyjnej i sytuacji finansowej funduszy emerytalnych oraz towarzystw emerytalnych obejmował kontrolę formalno-prawną sprawozdań finan-

sowych podmiotów nadzorowanych, analizę tych sprawozdań oraz wypełnianie innych obowiązków informacyjnych określonych przepisami prawa. Szczegółowy zakres czynności nadzorczych prowadzonych przez Komisję Nadzoru Finansowego obejmował:

- realizację wypełniania obowiązków informacyjnych przez podmioty nadzorowane wobec organu nadzoru,
- analizę działalności finansowej i operacyjnej podmiotów nadzorowanych,
- zlecenie podmiotom trzecim czynności z zakresu działalno-

- ści funduszy emerytalnych oraz towarzystw emerytalnych,
- spełnianie wymogów kapitałowych towarzystw emerytalnych określonych przepisami prawa,
- analizę wysokości kosztów naliczanych i pokrywanych z aktywów funduszy emerytalnych,
- spełnianie wymogów zabezpieczenia wypłacalności w przypadku wystąpienia niedoboru w otwartym funduszu emerytalnym.

Dane finansowe otrzymywane od podmiotów nadzorowanych w wyniku realizacji ustawowych obowiązków sprawozdawczych poddawane były systematycznej analizie. Zdecydowana większość danych dotyczących sytuacji finansowej oraz działalności operacyjnej podmiotów nadzorowanych była przekazywana do Komisji Nadzoru Finansowego w formie elektronicznej. Taka forma raportowania obejmowała:

- codzienne i miesięczne raporty finansowe OFE, zawierające

bilanse funduszy wraz z notami objaśniającymi, zestawienia portfeli inwestycyjnych, rachunki wyników wraz z notami objaśniającymi, zestawienia zawartych transakcji i ważnych zleceń oraz informacje o wartości jednostki rachunkowej, środkach na rachunku rezerwowym i środkach zgromadzonych na części dodatkowej Funduszu Gwarancyjnego;

- raporty operacyjne OFE dotyczące członków i prezentujące liczbę zawartych umów o członkostwo w OFE, przekazane do OFE składki, zewnętrzne i wewnętrzne wypłaty transferowe, liczbę członków na koniec kwartału oraz liczbę rachunków ogółem, tzw. martwych, niesystematycznych i systematycznych;
- sprawozdania finansowe PTE, obejmujące bilanse towarzystw, rachunki wyników, informacje o wynagrodzeniach w PTE, zobowiązania PTE oraz relacje kapitałowe towarzystw emerytalnych.

■ **TABELA 27. RAPORTY WRAZ Z KOREKTAMI, PRZESŁANE I ZWERYFIKOWANE W RAMACH REALIZACJI OBOWIĄZKÓW INFORMACYJNYCH OFE I PTE OTRZYMANE W 2008 ROKU**

RODZAJ PRZESŁANYCH RAPORTÓW	RAPORTY POPRAWNE	RAPORTY BŁĘDNE
Raporty finansowe OFE	63 222	977
Raporty operacyjne OFE	6 686	87
Raporty PTE	506	33

Weryfikacji KNF podlegały również publikowane przez OFE miesięczne, półroczne i roczne struktury aktywów funduszy emerytalnych.

Po stwierdzeniu poprawności formalnej danych sprawozdawczych w obszarze nadzoru nad PTE sporządzane były okresowe analizy operacyjne. Analizowano działalność operacyjną funduszy emerytalnych oraz towarzystw emerytalnych (zestawienie zmian w kapitale, opłata od składki i opłata za zarządzanie, sposób ujęcia zdarzeń w księgach powszechnych towarzystw emerytalnych) oraz wysokość kapitałów własnych powszechnych towarzystw emerytalnych. Stwierdzone nieprawidłowości były na bieżąco wyjaśniane.

Jednocześnie w ramach działań kontrolnych i szacowania potencjalnego ryzyka wystąpienia niedoboru na bieżąco analizowano wysokość zabezpieczenia ujmowanego w kapitale rezerwowym otwartych funduszy emerytalnych oraz kapitale części dodatkowej Funduszu Gwarancyjnego, jak również sposób uzupełniania kapitału części dodatkowej Funduszu Gwarancyjnego.

W ramach monitorowania wysokości kosztów naliczanych i pokrywanych z aktywów funduszy emerytalnych, Komisja Nadzoru Finansowego poddała analizie koszty ponoszone przez OFE na rzecz banków depozytariuszy. W 2008 roku 3 otwarte fundusze emerytalne obniżyły opłaty z tego tytułu.

W trakcie procesu likwidacji OFE Skarbiec-Emerytura organ nadzoru na bieżąco monitorował prawidłowość funkcjonowania AEGON OFE oraz OFE Skarbiec-Emerytura, ze szczególnym uwzględnieniem kwestii związanych z połączeniem dotyczących limitów inwestycyjnych oraz wyceny aktywów. Na dzień zakończenia likwidacji skontrolowano sprawozdania finansowe AEGON OFE pod kątem prawidłowości połączenia aktywów OFE.

Postępowania kontrolne w siedzibach nadzorowanych podmiotów

Zgodnie z przepisami ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, Komisja Nadzoru Finansowego może w ramach nadzoru nad rynkiem funduszy emerytalnych przeprowadzać kontrole następujących podmiotów:

- towarzystw i funduszy emerytalnych – w celu sprawdzenia, czy działalność towarzystwa lub funduszu jest zgodna z prawem, statutem towarzystwa lub funduszu oraz interesem członków funduszu,
- banków depozytariuszy – w celu sprawdzenia, czy ich działalność związana z przechowywaniem aktywów funduszy jest zgodna z prawem, z umową o przechowywanie aktywów funduszu oraz z interesem członków funduszu,

- osób trzecich, którym fundusz lub towarzystwo powierzyły wykonywanie niektórych czynności – w celu sprawdzenia, czy ich działalność związana z wykonywaniem niektórych czynności na rzecz funduszu oraz towarzystwa jest zgodna z prawem lub z interesem członków funduszu.

W 2008 r. przeprowadzono 11 postępowań kontrolnych w powszechnych towarzystwach emerytalnych i otwartych funduszach emerytalnych (w przypadku 2 kontroli w powszechnych towarzystwach emerytalnych i otwartych funduszach emerytalnych czynności kontrolne nie zostały zakończone w 2008 r.) oraz 2 kontrole w bankach pełniących funkcję depozytariuszy dla otwartych funduszy emerytalnych.

Spośród przeprowadzonych przez Komisję Nadzoru Finansowego kontroli działalności powszechnych towarzystw emerytalnych oraz otwartych funduszy emerytalnych 9 kontroli miało charakter kompleksowy i obejmowało pełen zakres działalności kontrolowanych podmiotów, tzn.:

- organizację i zarządzanie powszechnego towarzystwa emerytalnego (w tym działanie organów statutowych),
- kontrolę wewnętrzną w towarzystwie, kontrole podmiotów zewnętrznych (w tym akcjonariuszy),
- prorowadzenie polityki inwestycyjnej,
- umowy z akcjonariuszami, członkami władz, podmiotami grupy kapitałowej,
- zlecanie podmiotom trzecim czynności z zakresu działalności funduszu i towarzystwa,
- prorowadzenie działalności akwizycyjnej,
- zasady rachunkowości, księgi rachunkowe i sporządzanie sprawozdań finansowych,
- proces transferu członków w ramach wypłat transferowych,
- prorowadzenie rachunków indywidualnych członków,
- rozpatrywanie skarg członków funduszu.

Ponadto w ramach jednej kontroli o charakterze kompleksowym monitorowano połączenie otwartych funduszy emerytalnych – kontroli poddano działalność dwóch łączących się otwartych funduszy emerytalnych oraz jednego powszechnego towarzystwa emerytalnego zarządzającego łączącymi się otwartymi funduszami emerytalnymi, natomiast jedna kontrola miała charakter problemowy i dotyczyła prorowadzenia przez otwarty fundusz emerytalny działalności akwizycyjnej.

Przeprowadzone kontrole w bankach pełniących funkcję depozytariuszy dla otwartych funduszy emerytalnych kompleksowo weryfikowały działalność tych podmiotów pozostającą w związku z przechowywaniem aktywów otwartych funduszy emerytalnych.

Postępowania pokontrolne przeprowadzone w związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi w trakcie kontroli

W 2008 roku Komisja Nadzoru Finansowego przeprowadziła 11 postępowań pokontrolnych w powszechnych towarzystwach emerytalnych i otwartych funduszach emerytalnych, z czego 4 podmioty zgłosiły uwagi do powiadomień o stwierdzonych nieprawidłowościach i zgodnie z przepisami prawa dla tych podmiotów sporządzano powiadomienia o rozpatrzeniu zastrzeżeń do powiadomień o stwierdzonych nieprawidłowościach.

W okresie objętym sprawozdaniem wobec 2 podmiotów (banków pełniących funkcję depozytariuszy dla otwartych funduszy emerytalnych) nie prorowadzono postępowań pokontrolnych ze względu na niestwierdzenie nieprawidłowości w ich działalności.

Najczęściej stwierdzanymi nieprawidłowościami w działalności powszechnych towarzystw emerytalnych i otwartych funduszy emerytalnych były: opóźnienia w zgłaszaniu umów do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, nieprawidłowości w zawieraniu umów o członkostwo w otwartym funduszu emerytalnym, niezgłaszanie zdarzeń podlegających obowiązkowemu wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego oraz do rejestru otwartych funduszy emerytalnych, zaniedbywanie obowiązków informacyjnych wobec członków otwartych funduszy emerytalnych, wstrzymywanie transferów do innego otwartego funduszu emerytalnego.

Nadzór nad pracowniczymi programami emerytalnymi

Komisja Nadzoru Finansowego realizuje nadzór nad funkcjonowaniem instytucji zarządzających środkami PPE, w szczególności pracowniczych funduszy emerytalnych oraz pracowniczych towarzystw emerytalnych.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami pracodawca ma obowiązek przedkładać organowi nadzoru informacje o realizacji prorowadzonego przez niego PPE za dany rok kalendarzowy. Droga tą organ nadzoru uzyskuje istotne informacje o funkcjonowaniu poszczególnych pracowniczych programów emerytalnych, a po agregacji informacji otrzymuje informacje na temat funkcjonowania tego rynku, istotnych zjawisk oraz występujących trendów.

Monitorowanie realizacji ww. obowiązku, gromadzenie danych i wyjaśnianie niezgodności ze względu na liczbę oraz rodzaj podmiotów nim objętych (na koniec 2008 r. funkcjonowało 1 078 PPE, przy czym część PPE ma charakter międzyzakładowy, w których uczestniczy więcej niż 1 pracodawca) jest procesem

złożonym i rozciągniętym w czasie. W okresie objętym sprawozdaniem przyjęto sprawozdania od 1 080 podmiotów, w tym 161 pracodawców nie zrealizowało obowiązku informacyjnego wobec organu nadzoru. Wobec tych pracodawców organ nadzoru wystosował wezwania w związku z nieprawidłową realizacją niniejszego obowiązku.

W 2008 r. Komisja Nadzoru Finansowego stwierdziła na podstawie analizy uzyskiwanych informacji od pracodawców, że istnieją programy emerytalne, w stosunku do których w 2008 r. w szczególności pracodawcy nie odprowadzali składek podstawowych za uczestników programu, pomimo istniejącego obowiązku wynikającego z zawartej z reprezentacją pracowników umowy zakładowej. W innych przypadkach pracodawcy nie podejmowali działań zmierzających do uruchomienia pracowniczego programu. Wobec takich pracodawców organ nadzoru prowadził postępowania o charakterze nadzorczym. W jednym przypadku w 2008 r. stwierdzono nieprawidłowości polegające na naruszeniu przepisów prawa, skutkujące wystosowaniem wezwania do usunięcia nieprawidłowości w wyznaczonym przez organ nadzoru terminie.

Zadania organu nadzoru wobec pracowniczych funduszy emerytalnych (dalej „PFE”) i zarządzających nimi pracowniczych towarzystw emerytalnych (dalej „PrTE”) są zbliżone do tych, jakie dotyczą otwartych funduszy emerytalnych i powszechnych towarzystw emerytalnych. W szczególności Komisja Nadzoru Finansowego wobec obu kategorii podmiotów ma uprawnienia licencyjno-autoryzacyjne oraz kontrolne. Organ nadzoru wyposażony jest zarówno w uprawnienia kontrolne w siedzibach podmiotów nadzorowanych, jak i narzędzia pozwalające na zdalne monitorowanie działalności tych podmiotów poprzez regularne dostarczanie informacji, jak też możliwość doraźnego zwracania się o potrzebne informacje. Wśród najważniejszych cech specyficznych dla pracowniczych towarzystw emerytalnych należy wyróżnić:

- akcjonariuszami towarzystw emerytalnych są pracodawcy tworzący programy emerytalne, w ramach których odprowadzane składki trafiają do funduszy emerytalnych zarządzanych przez te towarzystwa,
- towarzystwa emerytalne nie mogą mieć zarobkowego charakteru,
- koszty towarzystw niepokryte z opłat są finansowane przez akcjonariuszy/pracodawców,
- rady nadzorcze towarzystw emerytalnych w połowie składają się z przedstawicieli członków pracowniczych funduszy wnoszących składki do zarządzanych przez nie funduszy,
- regulacje odnoszące się do inwestycji funduszy emerytalnych przewidują możliwość przekazania zarządzania aktywami podmiotom zewnętrznym,
- obowiązki informacyjne pracowniczych funduszy i towarzystw emerytalnych różnią się zakresem i częstotliwością w stosunku do obowiązków przewidzianych dla rynku otwartych funduszy emerytalnych.

O zakresie i przyjętej polityce nadzorczej wobec pracowniczych towarzystw i funduszy emerytalnych decydują nie tylko regulacje prawne, ale i etap rozwoju nadzorowanego rynku oraz specyfika działalności nadzorowanych podmiotów. Jako podmioty o krótkiej historii, pracownicze fundusze emerytalne i pracownicze towarzystwa emerytalne wymagają szeroko zakreślonych działań kontrolnych. Kontrole kompleksowe pozwalają na objęcie nadzorem pełnego zakresu działalności nadzorowanych podmiotów, tak by organ nadzoru posiadał aktualną i kompleksową wiedzę na temat ryzyk związanych z działalnością nadzorowanych podmiotów i mógł stosować adekwatne środki nadzorcze.

Ze względu na duży udział bieżącego finansowania pracowniczych towarzystw emerytalnych przez pracodawców znaczna część działań nadzorczych realizowana jest w ramach nadzoru pośredniego nakierowanego w szczególności na monitorowanie ciągłości finansowania pracowniczych towarzystw, gwarantującego bezpieczeństwo finansowe i ciągłość działania tych podmiotów. Specyfiką pracowniczych towarzystw jest też większy niż w powszechnych towarzystwach emerytalnych udział procesów realizowanych przez podmioty zewnętrzne, co powoduje, iż część działań kontrolnych obejmuje podmioty inne niż towarzystwa. Ta cecha rynku sprawia, że nadzorem musi być objęta większa liczba podmiotów wykonujących czynności związane z działalnością PFE bądź PrTE.

Nadzór nad sytuacją finansową pracowniczych towarzystw emerytalnych i pracowniczych funduszy emerytalnych

W odniesieniu do bieżącego nadzoru działalności pracowniczych funduszy emerytalnych należy wskazać, iż jest on oparty w dużej mierze na analizie bieżących i okresowych raportów przekazywanych przez podmioty nadzorowane. Te działania mają głównie charakter prewencyjny. Dokonywane są cykliczne analizy sytuacji nadzorowanych podmiotów. Standardowo badane są struktura aktywów i pasywów, wynik finansowy, płynność i wypłacalność, wysokości kapitałów własnych, efektywność inwestycji pracowniczych funduszy.

W ramach działań nadzorczych badano w szczególności sytuację finansową pracowniczych towarzystw emerytalnych, w sposób szczególny koncentrując się na bieżącym finansowaniu działalności pracowniczych towarzystw przez ich akcjonariuszy, gwarantującym bezpieczeństwo finansowe oraz ciągłość działania.

W ramach kontroli działalności inwestycyjnej pracowniczych funduszy emerytalnych Komisja Nadzoru Finansowego stwierdziła przypadki naruszenia obowiązujących limitów inwestycyjnych. Bezpośrednią przyczyną występujących przekroczeń limitów był najczęściej wzrost należności ze sprzedaży składników portfela. W okresie objętym sprawozdaniem zanotowano 10 przekroczeń limitów inwestycyjnych w działalności 2 pra-

cowniczych funduszy emerytalnych, w tym 4 przekroczenia dotyczyły art. 142 ust. 2 pkt 5 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, a 6 przekroczeń dotyczyło art. 142 ust. 2 pkt 5 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych.

Postępowania kontrolne w siedzibach nadzorowanych podmiotów

W 2008 r. przeprowadzono 3 kontrole banków pełniących funkcję depozytariuszy dla pracowniczych funduszy emerytalnych oraz przeprowadzono 1 kontrolę w zakresie działalności pracowniczego towarzystwa emerytalnego i pracowniczego funduszu emerytalnego.

Celem kontroli banków depozytariuszy jest sprawdzenie, czy ich działalność związana z przechowywaniem aktywów funduszy jest zgodna z prawem, z umową o przechowywanie aktywów funduszu oraz z interesem członków funduszu. W zakresie działalności pracowniczych towarzystw i pracowniczych funduszy kontrolą objęto w szczególności:

- organizację i zarządzanie,
- zlecanie czynności podmiotom trzecim,
- stosowane zasady rachunkowości, księgi rachunkowe i sporządzanie sprawozdań finansowych,
- prowadzenie rachunków indywidualnych członków.

Postępowania przeprowadzone w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w działalności pracowniczych towarzystw emerytalnych oraz pracowniczych funduszy emerytalnych

W 2008 r. organ nadzoru przeprowadził 6 postępowań w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w działalności pracowniczych towarzystwach emerytalnych i pracowniczych funduszy emerytalnych. Powyższe postępowania były wynikiem uprzednio przeprowadzonych kontroli w siedzibach nadzorowanych podmiotów, jak również efektem tzw. nadzoru „pośredniego”, tj. sytuacji, gdy organ nadzoru stwierdza nieprawidłowości w trybie innym niż kontrola bezpośrednia w siedzibie podmiotu. Objęte nadzorem podmioty zgłosiły zastrzeżenia do treści 4 powiadomień o stwierdzonych nieprawidłowościach i zgodnie z przepisami prawa dla tych podmiotów zostały sporządzane powiadomienia o rozpatrzeniu zastrzeżeń. W żadnym z tych przypadków zastrzeżenia nie były umotywowane.

Najczęściej stwierdzanymi nieprawidłowościami w działalności towarzystw i funduszy emerytalnych były w szczególności nieprawidłowości związane z prowadzeniem rachunków indywidualnych członków, realizacją wypłat dla członków pracowniczych funduszy, realizacją obowiązków informacyjnych wobec członków pracowniczych funduszy, prowadzeniem ksiąg

rachunkowych, nieprawidłowości w funkcjonowaniu organów statutowych pracowniczych towarzystw emerytalnych oraz nieprawidłowości w działalności inwestycyjnej. Powyższe nieprawidłowości związane były z naruszeniem przepisów prawa, statutów bądź interesu członków funduszu.

Działalność sprawozdawcza i analityczna

W 2008 roku, oprócz standardowych działań nadzorczych, nadzór musiał zmierzyć się z dynamicznymi zdarzeniami i zjawiskami związanymi z globalnym kryzysem na rynkach finansowych. Kryzys był oczywiście odczuwalny również w sektorze emerytalnym, co znalazło odzwierciedlenie przede wszystkim w stopach zwrotu oraz strukturze portfeli inwestycyjnych, jednak nie spowodował on zagrożenia dla stabilności finansowej funkcjonujących podmiotów.

W związku z kryzysem Urząd Komisji monitorował również ryzyko wystąpienia niedoboru w otwartych funduszach emerytalnych oraz zdolność kapitałową powszechnych towarzystw emerytalnych do pokrycia ewentualnego niedoboru. W 2008 roku wszystkie otwarte fundusze emerytalne osiągnęły 3-letnie stopy zwrotu powyżej minimalnej wymaganej stopy zwrotu i w żadnym OFE nie wystąpił niedobór. Informacja na temat wpływu kryzysu na rynek OFE oraz możliwych metod łagodzenia skutków kryzysu na rynku emerytalnym została przedstawiona na posiedzeniu Komisji Nadzoru Finansowego w grudniu 2008 roku.

W zakresie rozwoju rynku finansowego i jego konkurencyjności Urząd Komisji Nadzoru Finansowego przeprowadził prace analityczne dotyczące rynku emerytalnego, w ramach których zidentyfikowano najistotniejsze problemy i przygotowano propozycje rozwiązań. Efektem powyższych prac były opracowania „Konkurencja na rynku OFE” oraz „Rekomendacje zmian w zakresie ograniczeń inwestycyjnych OFE”, które zostały również przedstawione do wiadomości Komisji Nadzoru Finansowego, a następnie stały się przedmiotem debaty publicznej. W szczególności rekomendowano podjęcie prac związanych z adekwatnością kapitałową powszechnych towarzystw emerytalnych, utworzeniem subfunduszy o zróżnicowanej polityce inwestycyjnej i zróżnicowanym poziomie ryzyka, zmiany w systemie akwizycji oraz w zakresie ograniczeń w polityce inwestycyjnej otwartych funduszy emerytalnych. Część rekomendacji KNF znalazła się w założeniach nowelizacji ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych przygotowanych przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.

Ponadto Urząd Komisji Nadzoru Finansowego zajmował się problematyką w zakresie analizy ryzyka działalności inwestycyjnej OFE oraz adekwatności kapitałowej powszechnych towarzystw emerytalnych, a także rozwojem narzędzi informatycznych wykorzystywanych w ramach nadzoru. W ramach prowadzonych prac podjęte zostały następujące czynności:

- wdrożono nowe źródła informacji wykorzystywane w nadzorze nad działalnością inwestycyjną OFE poza granicami kraju,
- opracowano założenia i rozpoczęto prace nad wdrożeniem modelu umożliwiającego kontrolę wyceny instrumentów niepiętnych,
- rozpoczęto prace przygotowujące do nadzoru nowego obszaru rynku emerytalnego tj. wypłat okresowych emerytur kapitałowych z OFE, które rozpoczęły się w 2009 roku,
- opracowano model symulacyjny sytuacji dochodowej powszechnych towarzystw emerytalnych oraz rozwinięto model rynku OFE,
- uczestniczono w pracach projektowych mających na celu wdrożenie zintegrowanego systemu nadzoru nad rynkiem finansowym opartego na analizie ryzyka,
- prowadzono prace związane z poprawą wydajności systemu raportowego, optymalizacją baz danych i automatyzacją procesów zasilania danych i śledzenia nieprawidłowości.

Inicjowanie działań zmierzających do usuwania barier w rozwoju pracowniczych programów emerytalnych

W okresie objętym sprawozdaniem koncentrowano się przede wszystkim na usunięciu przeszkód związanych z dopuszczalnością tworzenia programów przez pracodawców sektora publicznego. Przygotowano obszerną analizę prawną ukazującą w sposób kompleksowy problem prawny związany z dopuszczalnością tworzenia pracowniczych programów emerytalnych przez pracodawców sektora publicznego, z uwzględnieniem obowiązującego otoczenia normatywnego, w tym kompetencji KNF w zakresie weryfikacji wniosków o wpis pracowniczych programów emerytalnych do rejestru oraz pożądanego kierunku rozwoju rynku pracowniczych programów emerytalnych. Powyższy dokument stanowił punkt wyjścia dla zainicjowania działań mających na celu jednoznaczne rozstrzygnięcie zagadnienia tworzenia pracowniczych programów emerytalnych przez pracodawców sektora publicznego.

Ponadto został opracowany raport na temat usprawnienia procesu rejestracji pracowniczego programu emerytalnego, w którym dokonano identyfikacji barier faktycznych i prawnych utrudniających procedowanie w sprawach dotyczących PPE. W grudniu 2008 r. rozpoczęto prace nad standaryzacją wniosków o wpis pracowniczego programu emerytalnego do rejestru w celu usprawnienia procedowania w zakresie przedmiotowych wniosków.

Kolejną identyfikowaną barierą rozwoju III filara jest obszar związany z edukacją emerytalną społeczeństwa. W zakresie realizacji zadań o charakterze edukacyjnym w 2008 r. opracowano „Poradnik uczestnika pracowniczego programu emery-

talnego”, który jest trzecią broszurą omawiającą zagadnienia z zakresu pracowniczych programów emerytalnych. Adresatami niniejszego opracowania są uczestnicy pracowniczego programu emerytalnego realizowanego przez pracodawcę. Broszura jest skierowana zarówno do obecnych, jak i do potencjalnych uczestników pracowniczych programów emerytalnych. Ponadto w 2008 r. zakończono prace nad opracowywaniem „Poradnika pracodawcy prowadzącego pracowniczy program emerytalny” dla pracodawców realizujących programy dla swoich pracowników. Powyższe publikacje wraz z opracowaną wcześniej broszurą skierowaną do pracodawców organizujących program – „Jak utworzyć pracowniczy program emerytalny? Poradnik pracodawcy planującego utworzenie PPE” stanowią kompleksowy pakiet informacyjny dla pracodawców i uczestników pracowniczych programów emerytalnych. Celem poradników ma być pogłębienie świadomości uczestników pracowniczych programów emerytalnych w zakresie ich praw i obowiązków związanych z uczestnictwem w PPE, jak też zmiana wizerunku programu jako skomplikowanego przedsięwzięcia. Wszystkie powyższe opracowania zostały zamieszczone na stronie internetowej organu nadzoru.

Publikacje statystyczne i raporty

W 2008 roku opracowano periodyczne publikacje obejmujące dane finansowo-statystyczne opisujące rynek emerytalny:

- „Biuletyn Roczny. OFE”,
- „Biuletyn Kwartalny. Rynek OFE”,
- „Biuletyn Kwartalny. Rynek PFE”.

Ponadto dodatkowo przygotowywano następujące dane:

- o losowaniach członków OFE,
- stopy zwrotu OFE,
- transfery,
- losowania ZUS.

Na podstawie gromadzonych systematycznie danych o działalności podmiotów nadzorowanych prowadzone są analizy sytuacji rynkowej. W tym zakresie przygotowano następujące raporty:

- „Sytuacja finansowa powszechnych towarzystw emerytalnych w 2007 roku”,
- „Sytuacja finansowa powszechnych towarzystw emerytalnych w I połowie 2008 roku”,
- „Działalność inwestycyjna funduszy emerytalnych w okresie od 31 marca 2005 roku do 31 marca 2008 roku”,
- „Działalność inwestycyjna funduszy emerytalnych w okresie od 30 września 2005 roku do 30 września 2008 roku”,
- „Konkurencja na rynku OFE”,
- „Rekomendacje zmian w zakresie ograniczeń inwestycyjnych OFE”,
- „Rynek OFE 2007”,
- „III Filar – dane za 2007”,
- „Rynek pracowniczych programów emerytalnych w 2007 roku”,

- „Indywidualne konta emerytalne w 2007 roku”,
- „Indywidualne konta emerytalne po I półroczu 2008 roku”.

Raporty te były przekazywane na posiedzenia Komisji Nadzoru Finansowego oraz publikowane na stronach internetowych organu nadzoru. Stanowią one unikalne źródło informacji, gdyż oparte są na danych dostarczanych przez wszystkich uczestników w ramach obowiązków informacyjnych. Ich agregacja i późniejsza publikacja poprzedzona jest weryfikacją ich poprawności i wiarygodności. Powtarzalność ich gromadzenia i jednolity

układ sprawozdawczy wynikający z przepisów prawa gwarantują porównywalność wyników analiz w kolejnych okresach. Raporty zawierają również analizy z zakresu rozwoju rynku dobrowolnych form oszczędzania emerytalnego i jego konkurencyjności, przedstawiają przegląd najważniejszych zjawisk i trendów zachodzących na rynku PPE oraz IKE.

W ramach współpracy z Głównym Urzędem Statystycznym przekazywano dane dotyczące rynku otwartych funduszy emerytalnych i powszechnych towarzystw emerytalnych w Programie Badań Statystycznych Statystyki Publicznej na rok 2008.

Nadzór bankowy

5

Nadzór bankowy

Komisja Nadzoru Finansowego sprawuje nadzór nad sektorem bankowym od dnia 1 stycznia 2008 roku. Celem nadzoru jest zapewnienie bezpieczeństwa środków pieniężnych gromadzonych na rachunkach bankowych oraz zapewnienie zgodności działania banków z przepisami prawa i decyzją o wydaniu zezwolenia na utworzenie banku.

Sektor bankowy

Nadzorowany przez Komisję Nadzoru Finansowego sektor bankowy jest największym i najbardziej rozwiniętym segmentem polskiego rynku finansowego. W 2008 r. jego aktywa osiągnęły

1 042 mld zł i były o 31,4% wyższe niż przed rokiem. Stanowiły one 85% PKB (67% w 2007 r.)⁶. Wybrane dane na temat polskiego sektora bankowego w latach 2004 – 2008 ilustruje tabela 28.

■ TABELA 28. PODSTAWOWE DANE SEKTORA BANKOWEGO W POLSCE W LATACH 2004-2008

	2004	2005	2006	2007	2008
kredyty dla sektora niefinansowego (mld zł)	227,7	258,5	322,8	427,5	593,6
depozyty sektora niefinansowego (mld zł)	302,9	329,1	375,6	419,3	494,1
fundusze własne krajowego sektora bankowego (mld zł)	42,9	45,6	51,2	61,8	75,0
aktywa sektora bankowego (mld zł)	538,5	586,4	681,8	792,8	1041,8
PKB (mld zł)	922,0	980,7	1060,0	1175,3	1232,7*
aktywa w relacji do PKB (%)	58,4	59,8	64,3	67,5	84,6

* dane za 2008 rok wg szacunków wstępnych GUS

W 2008 r. liczba krajowych banków komercyjnych zwiększyła się o 2, ponieważ działalność operacyjną podjęły Allianz Bank Polska S.A. i Alior Bank S.A. Liczba oddziałów instytucji kredytowych zwiększyła się o 4 – działalność operacyjną podjęły BNP Paribas Securities Services Limited (Sp. z o.o.) Oddział w Polsce, Skandinaviska Enskilda Banken S.A. Oddział w Polsce, DEPPA BANK plc S.A. Oddział w Polsce oraz Banco Espirito Santo de Investimento S.A. Oddział w Polsce.

W dniu 31 grudnia 2008 r. działało 579 banków spółdzielczych, tj. o dwa mniej niż rok wcześniej.

Ogółem na koniec roku 2008 działalność operacyjną prowadziło 649 banków, z czego:

- 51 w formie spółki akcyjnej (w tym 3 zrzeszające banki spółdzielcze),
- 1 bank państwowy,

- 18 oddziałów instytucji kredytowych,
- 579 banków spółdzielczych.

Banki spółdzielcze były zrzeszone w Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. w Warszawie (350), Gospodarczym Banku Wielkopolski S.A. w Poznaniu (151) oraz Mazowieckim Banku Regionalnym S.A. w Warszawie (77). Jeden bank spółdzielczy działa samodzielnie.

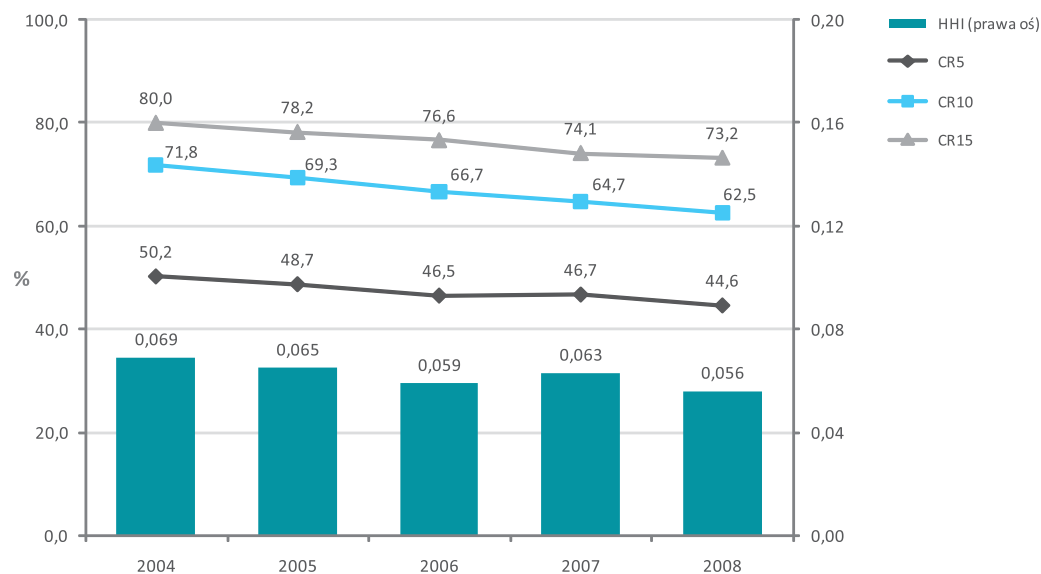
W 2008 r. struktura własnościowa sektora uległa niewielkim zmianom. Skarb Państwa nadal kontrolował 4 banki (w tym 2 bezpośrednio), reprezentujące 17,3% łącznych aktywów. Do zagranicznych instytucji finansowych należały 42 banki i 18 oddziałów instytucji kredytowych (14 w 2007 r.) posiadających 72,3% aktywów. Na 6 banków prywatnych z przewagą kapitału polskiego przypadało 4,9%, a na 579 banków spółdzielczych (581 w 2007 r.) 5,4% aktywów.

⁶ Dane za grudzień 2008 r. przedstawione w niniejszym rozdziale mają charakter danych wstępnych.

Stabilność sektora bankowego w Polsce w znacznym stopniu determinuje sytuacja 10 największych banków. Na koniec 2008 r. ich aktywa stanowiły 62,5% aktywów sektora bankowego, a zgromadzone przez nie depozyty i kredyty od/dla podmiotów sektora

niefinansowego odpowiednio 69,8% i 58,9%. Przedstawione na wykresie 9 wartości wskaźników koncentracji nie wskazują na problemy z konkurencją horyzontalną w sektorze bankowym.⁷

■ WYKRES 9. KONCENTRACJA AKTYWÓW W LATACH 2004–2008

HHI – wskaźnik Herfindahla-Hirschmana; miara koncentracji rynku określająca szacunkowy poziom zagęszczenia w danej branży oraz poziom konkurencji na danym rynku, obliczany jako suma kwadratów udziałów w rynku poszczególnych podmiotów (np. suma kwadratów udziałów banków w aktywach sektora bankowego ogółem)

CR5, CR10, CR15 – wskaźniki określające udziały 5, 10 oraz 15 największych banków w sumie kredytów, depozytów i aktywów ogółem

Wielkość funduszy własnych stanowi kluczowy element odporności systemu bankowego na efekty różnych faz cyklu ekonomicznego oraz szoki zewnętrzne i wewnętrzne. W 2008 r. fundusze własne krajowych banków komercyjnych zwiększyły się o 21,8%⁸, a spółdzielczych o 16,2%. Wzrost całkowitego wymogu kapitałowego nie został zrównoważony odpowiednio dużym wzrostem funduszy własnych. W konsekwencji nastąpiło obniżenie średniego współczynnika wypłacalności krajowego sektora bankowego z 12,1% na koniec 2007 r. do 10,8% na koniec

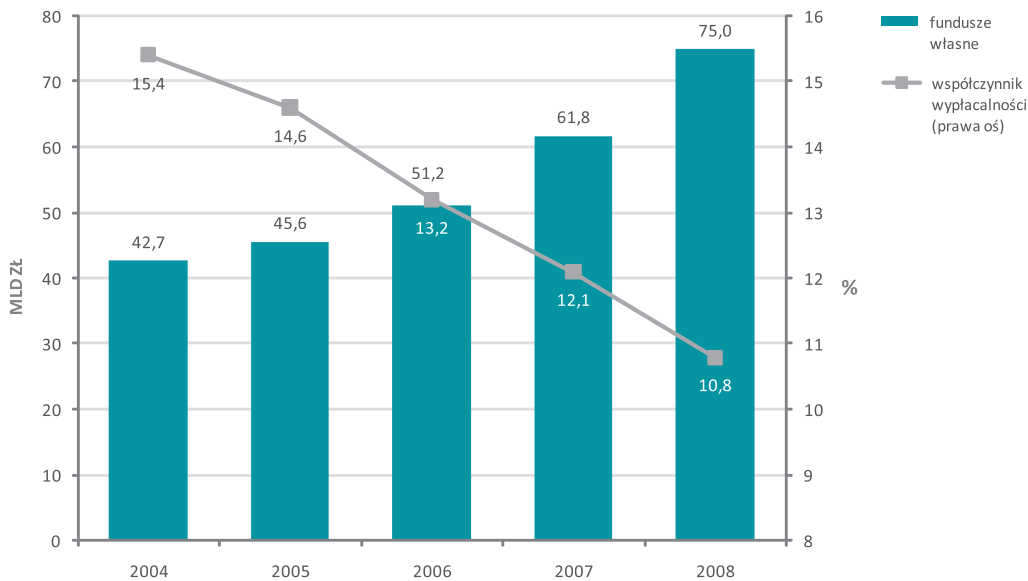
2008 r. (dla banków komercyjnych z 12,0% do 10,7%, a dla spółdzielczych z 13,8% do 13,2%). Kształtował się on jednak nadal powyżej wymaganego minimum.

Największe znaczenie miał wymóg z tytułu ryzyka kredytowego, który wynosił 48,7 mld zł i stanowił 87,6% całkowitego wymogu (55,6 mld zł). Wymóg z tytułu ryzyka operacyjnego wynosił 5,7 mld zł, co stanowiło 10,2% całkowitego wymogu. Znaczenie wymogów z tytułu pozostałych rodzajów ryzyka było marginalne.

⁷ Por. Wytyczne w sprawie oceny horyzontalnego połączenia przedsiębiorstw na mocy rozporządzenia Rady w sprawie kontroli koncentracji przedsiębiorstw (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej, 2004/C 31/03), ust. 19.

⁸ Należy zaznaczyć, że rachunek adekwatności kapitałowej banków komercyjnych (a co za tym idzie całego sektora bankowego) został częściowo zniekształcony przez podjęcie działalności operacyjnej przez dwa nowe banki posiadające znaczne fundusze własne.

■ WYKRES 10. FUNDUSZE WŁASNE I ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA KRAJOWEGO SEKTORA BANKOWEGO W LATACH 2004–2008

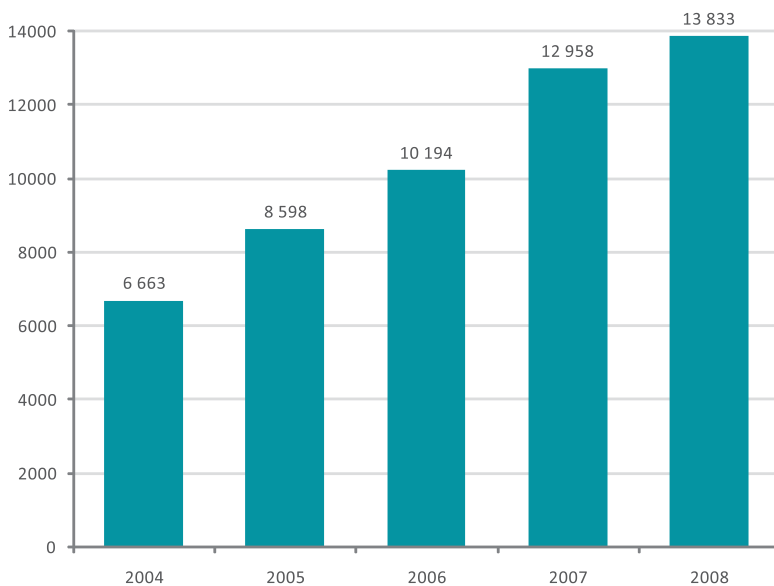

Pomimo sygnałów o słabnięciu koniunktury gospodarczej, sytuacja polskiego sektora bankowego w 2008 r. była dobra (szczególnie w pierwszych trzech kwartałach). Odpowiednie wyposażenie w kapitały zapewniało mu możliwość zaabsorbowania nawet znacznych strat, które w przypadku wielu banków pojawiły się w IV kwartale.

W rezultacie wyższej zdolności do obsługi zadłużenia i rosną-

cego zainteresowania klientów (indywidualnych i korporacyjnych) kredytami, nastąpiło przyspieszenie wzrostu portfeli kredytowych banków w porównaniu do 2007 roku (o 38,8% do 593,6 mld zł). Wzrosły również depozyty sektora niefinansowego (o 17,8%). Na rachunkach bankowych podmioty sektora niefinansowego zdeponowały ponad 494,1 mld zł depozytów, z czego 41,5 mld zł w bankach spółdzielczych.

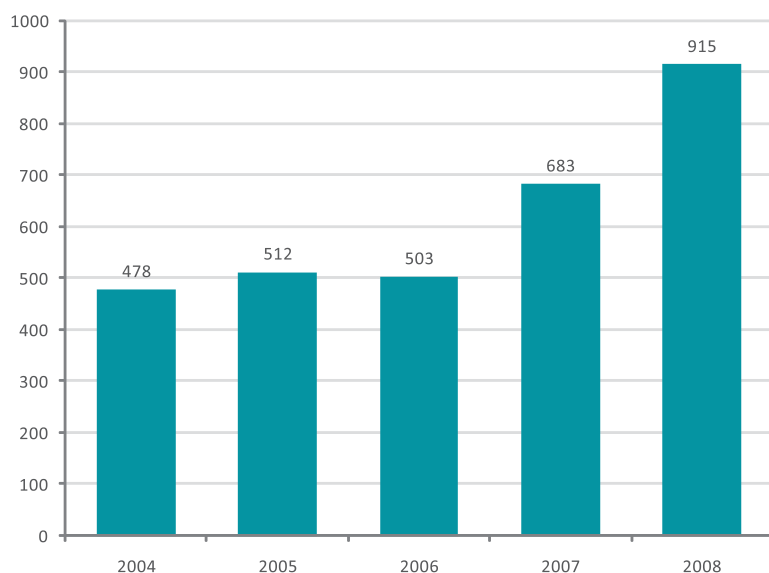
■ WYKRES 11. WYNIK FINANSOWY NETTO BANKÓW KOMERCYJNYCH I ODDZIAŁÓW INSTYTUCJI KREDYTOWYCH W LATACH 2004–2008 (W MLN ZŁ)

Wynik finansowy netto sektora ukształtował się na poziomie 14,7 mld zł – najwyższym od początku transformacji (wzrost o 8,1% w porównaniu do 2007 r.). W bankach komercyjnych

i oddziałach instytucji kredytowych wynik netto wzrósł o 6,8%, a w spółdzielczych o 33,4% (wykresy 11 i 12).

■ WYKRES 12. WYNIK FINANSOWY NETTO BANKÓW SPÓŁDZIELCZYCH W LATACH 2004–2008 (W MLN ZŁ)

Działania licencyjno-autoryzacyjne

Główne zadania Komisji Nadzoru Finansowego w zakresie licencjonowania sektora bankowego w 2008 roku obejmowały rozpatrywanie wniosków i zawiadomień dotyczących m.in.:

- tworzenia banków oraz podejmowania działalności operacyjnej,
- zmian w statutach banków,
- zmian składu zarządów banków,
- wykonywania prawa głosu na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy banków w formie spółki akcyjnej,
- prowadzenia działalności poprzez oddziały lub w ramach działalności transgranicznej,
- otwierania przedstawicielstw banków zagranicznych i instytucji kredytowych,
- podziału banków,
- łączenia banków.

Nadrzędnym celem nadzoru bankowego w zakresie licencjonowania było zapewnienie stabilności sektora bankowego. Zadanie

to realizowano przede wszystkim poprzez:

- dopuszczanie do sektora bankowego w charakterze założycieli akcjonariuszy, członków organów, w szczególności członków zarządów, osób dających rękojmię ostrożnego i stabilnego zarządzania bankiem,
- kontrolę, czy środki przeznaczone na objęcie lub nabycie akcji nie pochodzą z pożyczki, kredytu lub źródeł nieudokumentowanych,
- określenie minimalnego kapitału założycielskiego, w który powinien być wyposażony nowo tworzony bank, z uwzględnieniem przedmiotu i zakresu zamierzonej działalności,
- kontrolę, czy przepisy obowiązujące w miejscu siedziby lub zamieszkania założyciela bądź akcjonariusza umożliwiają Komisji Nadzoru Finansowego sprawowanie efektywnego nadzoru,
- kontrolę, czy powiązania założycieli banku z innymi podmiotami nie uniemożliwiają skutecznego nadzoru nad bankiem.

Tworzenie banków oraz podejmowanie przez banki działalności operacyjnej

W 2008 roku wydano zezwolenia na utworzenie Allianz Bank Polska S.A. z siedzibą w Warszawie oraz Alior Bank S.A. z siedzibą w Warszawie. Banki te otrzymały również zezwolenia na rozpoczęcie działalności operacyjnej. Komisja Nadzoru Finansowego odmówiła wydania zezwolenia na utworzenie Banku Oszczędnościowo-Kredytowego S.A. z siedzibą w Sopocie.

Postępowanie licencyjne jest dwuetapowe. Celem pierwszego etapu postępowania, wszczynanego na wniosek założycieli, jest wszechstronna ocena sytuacji prawnej i finansowej założycieli oraz stwierdzenie, czy osoby przewidziane do objęcia w banku stanowisk członków zarządu dają rękojmię ostrożnego i stabilnego zarządzania bankiem. Ocena obejmuje również podmiot dominujący wobec założyciela, jeśli Komisja Nadzoru Finansowego uzna, że stopień zależności może wpływać na prowadzenie przyszłej działalności bankowej. Ten etap postępowania kończy decyzja w sprawie zezwolenia na utworzenie banku (licencja). Wydana licencja wraz z wydanymi oddzielnie zgodami Komisji Nadzoru Finansowego na powołanie prezesa i członka zarządu są podstawą do zarejestrowania banku w Krajowym Rejestrze Sądowym.

W przypadku pozytywnej decyzji licencyjnej, na drugim etapie wszczynanego na wniosek banku postępowania sprawdzana

jest gotowość banku do rozpoczęcia działalności. Kontroli podlegają przede wszystkim wniesienie przez założycieli deklarowanego kapitału założycielskiego, dysponowanie odpowiednim lokalem i wyposażeniem, kwalifikacje pracowników, posiadanie wewnętrznych regulaminów i instrukcji koniecznych do prowadzenia zamierzonej działalności.

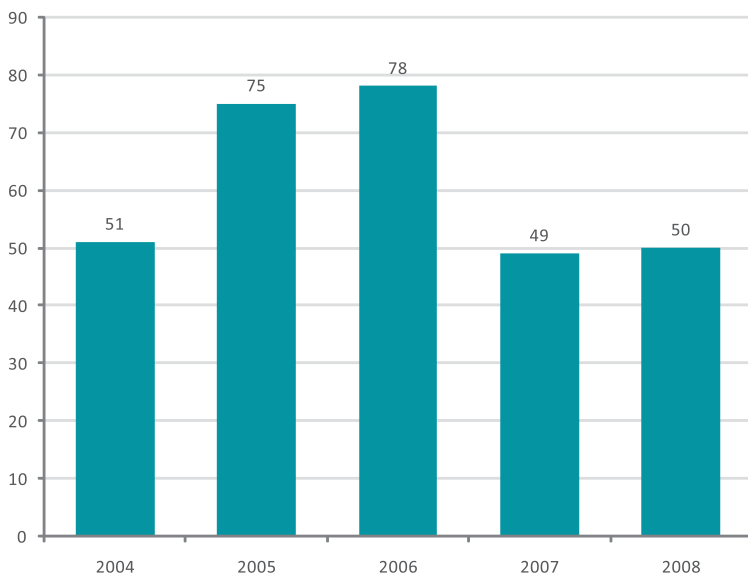
Zmiany w statutach banków

W wyniku rozpatrzenia złożonych wniosków dotyczących zmian w statutach banków Komisja Nadzoru Finansowego wydała w 2008 roku 414 decyzji w sprawie wydania zezwolenia na dokonanie zmian w statutach banków, w tym:

- 50 decyzji w sprawie wydania zezwolenia na dokonanie zmian w statutach banków w formie spółki akcyjnej,
- 364 decyzji w sprawie wydania zezwolenia na dokonanie zmian w statutach banków spółdzielczych.

Wnioski w sprawie zmian w statutach banków były badane pod względem zgodności projektowanych zmian z przepisami prawa oraz ich wpływu na sprawne i bezpieczne zarządzanie bankiem. W ocenie istotną rolę odgrywa zgodność statutu z zasadami ładu korporacyjnego. Upowszechnienie zasad ładu korporacyjnego, także wśród banków nienotowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych, sprzyja przejrzystości sektora bankowego, co zwiększa jego stabilność.

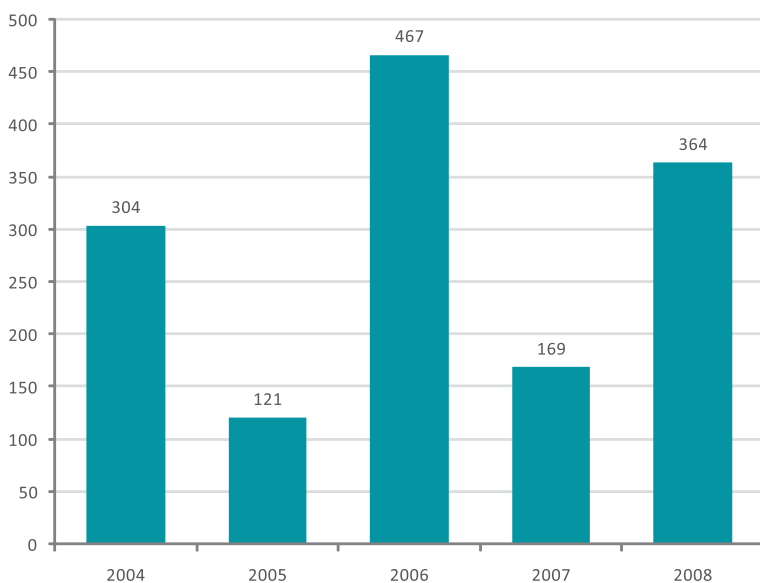
■ WYKRES 13. LICZBA WYDANYCH DECYZJI ZEZWALAJĄCYCH NA ZMIANY W STATUTACH BANKÓW KOMERCYJNYCH W LATACH 2004–2008

Szczególne uwagę Komisja Nadzoru Finansowego zwracała na podział kompetencji pomiędzy członków zarządów banków powoływanych za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego, ze szczególnym uwzględnieniem w podziale kompetencji nadzoru nad zarządzaniem ryzykiem kredytowym i nadzoru nad audytem

wewnętrznym. W przypadku banków spółdzielczych szczególnie zwracano uwagę na przypisanie do kompetencji Prezesa Zarządu odpowiedzialności za zarządzanie ryzykiem kredytowym oraz dostosowanie zakresu terytorialnego działania banku do jego możliwości finansowych i organizacyjnych.

■ WYKRES 14. LICZBA WYDANYCH DECYZJI ZEZWALAJĄCYCH NA ZMIANY W STATUTACH BANKÓW SPÓŁDZIELCZYCH W LATACH 2004–2008

Zadania dotyczące zmian we władzach banków-spółek akcyjnych oraz banków spółdzielczych

Zadania te realizowane były poprzez:

- monitorowanie zmian w składach rad nadzorczych i zarządów banków (w drodze analizowania informacji dotyczących wykształcenia i doświadczenia zawodowego członków władz banków oraz współpracy w tym zakresie z nadzorcami banków zagranicznych, instytucjami krajowymi i departamentami Urzędu KNF),
- rozpatrywanie wniosków rad nadzorczych banków o wyrażenie przez Komisję Nadzoru Finansowego zgody na powołanie członków zarządu banku, w tym prezesa zarządu banku-spółki akcyjnej oraz prezesa zarządu banku spółdzielczego na podstawie art. 22b ust.1 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (Dz.U. 2002 nr 72 poz. 665, z późn. zm.), zwanej dalej ustawą Prawo bankowe,
- monitorowanie podziału kompetencji pomiędzy członków zarządów banków, w szczególności w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym i nadzoru nad komórką audytu wewnętrznego, i analiza zmian w tym zakresie (w drodze zbierania informacji dotyczących podległości członkom zarządu banku ww. kompetencji),
- ocenę rękojmi kandydatów na stanowiska w zarządach banków zgodnie z wymogami ustawy Prawo bankowe.

Komisja Nadzoru Finansowego w roku 2008 podjęła w formie uchwał 45 decyzji dotyczących zmian we władzach banków, w tym:

- 44 uchwały w sprawie wyrażenia zgody na powołanie członków zarządu banku,
- 1 uchwałę utrzymującą w mocy zaskarżoną uchwałę KNB w sprawie wyrażenia zgody na powołanie prezesa zarządu banku.

Zadania dotyczące zmian w strukturze akcjonariatu banków-spółek akcyjnych

Zadania realizowane były poprzez:

- rozpatrywanie wniosków inwestorów o wydanie przez Komisję Nadzoru Finansowego zezwolenia na wykonywanie prawa głosu na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy banku (na podstawie art. 25 ustawy Prawo bankowe),
- nadzorowanie wywiązywania się inwestorów z deklarowa-

nych wobec organu nadzoru działań w stosunku do banków, w odniesieniu do których uzyskali zezwolenie po 2000 roku na wykonywanie prawa głosu.

Komisja Nadzoru Finansowego rozpatrzyła w 2008 roku 2 wnioski dotyczące wydania zezwolenia na wykonywanie prawa głosu na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy banku, podejmując 2 decyzje w formie uchwał.

Wydając zezwolenie na wykonywanie prawa głosu na walnym zgromadzeniu banków, Komisja Nadzoru Finansowego każdorazowo oceniała, czy inwestor daje rękojmię prowadzenia spraw banku w sposób należyście zabezpieczający interesy jego klientów, badała sytuację ekonomiczno-finansową inwestora (możliwość wniesienia deklarowanego kapitału oraz wsparcia banku kapitałowo w późniejszym czasie w przypadku ewentualnych kłopotów) i grupy kapitałowej, dotychczasową działalność inwestora w Polsce, deklarowaną strategię wobec banku oraz czy środki przeznaczone na nabycie akcji nie pochodzą z pożyczki, kredytu lub źródeł nieudokumentowanych. Szczególnie ważne dla Komisji Nadzoru Finansowego jest przejrzyste przedstawienie struktury akcjonariatu inwestora oraz struktury powiązań. W przypadku inwestorów zagranicznych Komisja brała pod uwagę także oceny przyznane im przez międzynarodowe agencje ratingowe.

Rozpatrując wnioski w sprawach zezwoleń na wykonywanie prawa głosu ze znacznych pakietów akcji, umożliwiających inwestorom przejście kontroli nad bankami, Komisja Nadzoru Finansowego brała pod uwagę m.in. wielkość i znaczenie danego banku dla całego sektora bankowego. Udzielenie zezwolenia w przypadku banku mającego istotne znaczenie dla sektora bankowego wiązało się ze składaniem przez inwestora strategicznego zobowiązań dotyczących odpowiednich działań w stosunku do przejmowanego banku. Zobowiązania te dotyczyły m.in.:

- zachowania lokalnego charakteru banku poprzez utrzymanie polskiej nazwy banku i zapewnienie większościowej reprezentacji polskich obywateli we władzach banku,
- strategii biznesowej rozwoju banku, głównie w zakresie podwyższania kapitałów, redukcji kosztów, rozszerzenia oferty, wypłaty dywidendy,
- w przypadku banków, których akcje są notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie:
  - utrzymania notowań akcji banku na giełdzie i zapewnienia ich płynności w obrocie giełdowym,
  - przestrzegania zasad ładu korporacyjnego, w szczególności zapewnienia w statucie zapisów gwarantujących odpowiedni udział niezależnych członków w składzie rad nadzorczych.

Prowadzenie działalności poprzez oddział lub w ramach działalności transgranicznej

W myśl zasady jednej licencji bankowej instytucja kredytowa⁹, która otrzymała licencję bankową w jednym z krajów członkowskich EEA może w zakresie zezwolenia otrzymanego w państwie macierzystym podejmować i prowadzić bez odrębnych zezwoleń działalność na terytorium innego państwa członkowskiego. Zobowiązana jest jedynie do zawiadomienia nadzoru państwa goszczącego o zamiarze podjęcia działalności na jego terytorium (notyfikacja). Zawiadomienie składane jest za pośrednictwem nadzoru macierzystego i określa czynności, jakie instytucja kredytowa zamierza wykonywać w ramach tej działalności.

Działalność na terytorium państwa goszczącego może być prowadzona w dwóch formach: poprzez oddział lub w ramach działalności transgranicznej. Działalność w wymienionych formach jest podejmowana na podstawie swobód istniejących na wewnętrznym rynku UE, tj. na podstawie swobody przedsiębiorczości (oddział) oraz swobody świadczenia usług (działalność transgraniczna).

Podjęcie przez instytucję kredytową działalności na terytorium Polski poprzez oddział jest możliwe najwcześniej po upływie dwóch miesięcy od dnia otrzymania przez Komisję Nadzoru Finansowego zawiadomienia (notyfikacji) zawierającego informacje, o których mowa w art. 48l ust. 1 ustawy Prawo bankowe. Do tego czasu Komisja może wskazać warunki, które w interesie

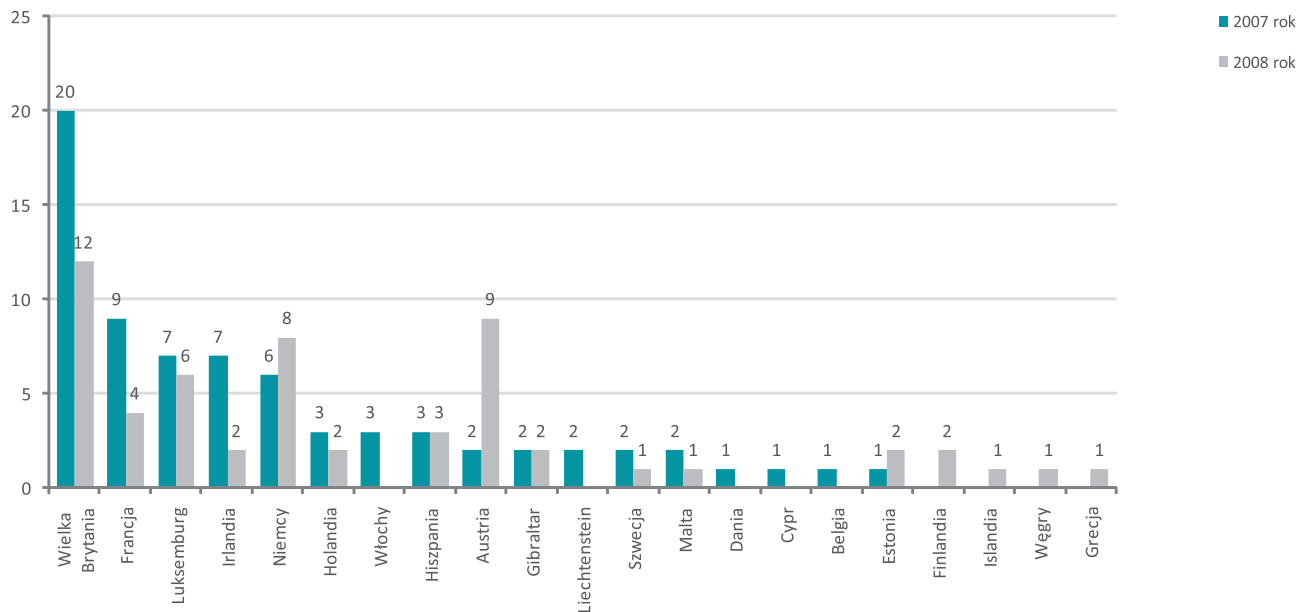
ogólnym, w szczególności w celu ochrony dóbr konsumenta, zapewnienia bezpieczeństwa obrotu gospodarczego lub zapobieżenia naruszeniom prawa musi spełniać oddział instytucji kredytowej, prowadząc działalność.

W 2008 roku Komisja Nadzoru Finansowego przyjęła od właściwych władz nadzorczych państw należących do EEA następujące zawiadomienia:

- 4 zawiadomienia (notyfikacje) w sprawie podjęcia działalności poprzez oddział na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez instytucje kredytowe,
- 57 zawiadomień (notyfikacji) w sprawie podjęcia działalności transgranicznej na terytorium Polski przez instytucje kredytowe,
- 2 zawiadomienia informujące o zakończeniu działalności transgranicznej instytucji kredytowej na terytorium Polski.
- 2 zawiadomienia (notyfikacje) w sprawie podjęcia działalności transgranicznej na terytorium Polski przez instytucje finansowe.

⁹ Instytucja kredytowa – podmiot mający swoją siedzibę za granicą Rzeczypospolitej Polskiej na terytorium jednego z państw członkowskich Unii Europejskiej, zwanych dalej „państwami członkowskimi”, prowadzący we własnym imieniu i na własny rachunek, na podstawie zezwolenia właściwych władz nadzorczych, działalność polegającą na przyjmowaniu depozytów lub innych środków powierzonych pod jakimkolwiek tytułem zwrotnym i udzielaniu kredytów lub na wydawaniu pieniądza elektronicznego (art. 4 pkt 17 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe).

■ WYKRES 15. LICZBA NOTYFIKACJI DOTYCZĄCYCH PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI TRANSGRANICZNEJ NA TERYTORIUM POLSKI W LATACH 2007–2008

Ponadto w 2008 roku do Komisji Nadzoru Finansowego wpłynęło od banków krajowych 25 zawiadomień (notyfikacji) w sprawie podjęcia działalności transgranicznej w państwach należących do EEA. Wszystkie te zawiadomienia zostały złożone przez trzy 3 banki krajowe.

Otwieranie i działalność przedstawicielstw banków zagranicznych i instytucji kredytowych

W 2008 roku w wyniku rozpatrzenia złożonych wniosków dotyczących otwarcia w Polsce przedstawicielstw instytucji kredytowych, Komisja Nadzoru Finansowego wydała 2 decyzje zezwalające na ich otwarcie.

Powołanie powiernika i zastępcy powiernika przy banku hipotecznym

W okresie objętym sprawozdaniem KNF wydała decyzję zezwalającą na powołanie powiernika oraz decyzję zezwalającą na powołanie zastępcy powiernika przy BRE Banku Hipotecznym S.A.

Działania nadzorcze

Nadzór analityczny nad bankami polega na stałym monitorowaniu i ocenie sytuacji sektora bankowego i poszczególnych banków, identyfikowaniu rzeczywistych lub potencjalnych zagrożeń oraz, w razie konieczności, podejmowaniu działań interwencyjnych.

Na podstawie składanych przez banki sprawozdań, badań ankietowych i innych dostępnych informacji systematycznie analizuje się i ocenia ich sytuację ekonomiczno-finansową oraz ekspozycję na poszczególne rodzaje ryzyka zarówno w ujęciu jednostkowym, jak i skonsolidowanym. Przedmiotem oceny są w szczególności zmiany zachodzące w bankach, przestrzeganie obowiązujących przepisów prawa i norm ostrożnościowych, zwłaszcza dotyczących adekwatności kapitałowej.

Bezpośredni nadzór analityczny nad działalnością banków

Nadzór analityczny sprawowany bezpośrednio nad działalnością poszczególnych banków wzmacniał bezpieczeństwo polskiego sektora bankowego. Był on prowadzony na podstawie miesięcznych i kwartalnych sprawozdań przekazywanych przez banki do NBP oraz Raportu Wskaźników Ekonomiczno-Finansowych na tle grupy rówieśniczej, opracowywanego w cyklu kwartalnym oraz dodatkowych niestandardowych sprawozdań opracowywanych przez banki na wniosek Urzędu KNF zgodnie z bieżącymi potrzebami.

Czynności nadzorcze polegały na bieżącym monitorowaniu oraz kwartalnej analizie sytuacji ekonomiczno-finansowej banków. Na jej podstawie nadawano ocenę punktową banku w systemie CAEL¹⁰ oraz wskazywano obszary mogące być źródłem zagrożeń i wymagające szczegółowej kontroli w trakcie inspekcji. Wnioski prezentowane były w Streszczeniach dla Kierownictwa (SDK). Ponadto na bieżąco aktualizowano Arkusze Analityczno-Nadzorcze zawierające najistotniejsze informacje o poszczególnych bankach. Zgodnie z zasadą przejrzystości nadzoru, informacje o nadanej ocenie CAEL wraz z uzasadnieniem przekazywano zarządowi i radzie nadzorczej banku¹¹, a w przypadku banków realizujących programy naprawcze oraz banków korzystających z pożyczek Bankowego Funduszu Gwarancyjnego (BFG) – także do wiadomości funduszu.

Na bieżąco analizowano zgodność działalności banków z obowiązującymi przepisami prawa (m.in. ustawą Prawo bankowe, uchwałami KNF, rozporządzeniami Ministra Finansów), w tym pod kątem przestrzegania przez banki norm ostrożnościowych.

Analizie poddawano także prawidłowość sporządzanej przez banki sprawozdawczości.

Monitorowano wykonanie przez banki obowiązków wynikających z art. 141g ustawy Prawo bankowe, dotyczących przekazania skonsolidowanych sprawozdań finansowych banków, holdingów oraz sprawozdań finansowych podmiotów zależnych i blisko powiązanych. W ramach nadzoru skonsolidowanego analizowano skonsolidowane sprawozdania finansowe banków, sytuację ekonomiczno-finansową holdingów oraz podmiotów dominujących wobec banków. Działania te nabrały szczególnego znaczenia w obserwowanych w ostatnich miesiącach warunkach pogorszenia sytuacji ekonomiczno-gospodarczej.

W ramach bezpośredniego nadzoru analitycznego typowano banki do inspekcji kompleksowych i problemowych. Na bieżąco opiniowano wnioski banków o wyrażenie przez organy nadzorcze zgody na podjęcie konkretnych działań, np. strategii biznesowe opracowane przez inwestorów banków.

Rozpatrywane były również wystosowywane przez banki – na podstawie przepisów Prawo bankowe – wnioski w sprawach indywidualnych związanych np. z zaliczaniem do funduszy uzupełniających zobowiązań podporządkowanych (7 wniosków), z zaliczaniem do funduszy uzupełniających zobowiązań z tytułu obligacji (1 wniosek), ze zwolnieniem z obowiązku przekazywania sprawozdań finansowych podmiotów blisko powiązanych z bankiem (12 wniosków), ze zwolnieniem z obowiązku przekazania do KNF sprawozdań skonsolidowanych w wersji przetłumaczonej na język polski (5 wniosków), z zamianą metody obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego z metody standardowej na metodę podstawowego wskaźnika (1 wniosek).

Prowadzono także intensywną współpracę z zagranicznymi nadzorami macierzystymi, związaną z prowadzonymi przez właściwe władze nadzorcze procesami walidacji wniosków o stosowanie zaawansowanych metod statystycznych do wyliczania wymogów kapitałowych, które obejmowały także modele wdrażane przez banki polskie. KNF m.in. informowała nadzory macierzyste (które zawiadamiały o składanych przez instytucje kredytowe wnioskach grupowych) o zakresie wzajemnej współpracy podczas oceny objętych takimi wnioskami modeli stosowanych przez banki w Polsce. Przekazywała ponadto, po przeprowadzonych postępowaniach, opinie do decyzji wydawanych przez te władze.

W 2008 r. kontynuowano analizę wniosków i zawiadomień outsourcingowych. Dotyczyły one przede wszystkim 27 wniosków

¹⁰ Do oceny CAEL wchodzi: C - adekwatność kapitału, A - jakość aktywów, E - wynik finansowy, L - płynność.

¹¹ W przypadku sektora spółdzielczego banki o sumie bilansowej powyżej 100 mln zł otrzymują informację o ocenie CAEL bezpośrednio, pozostałe – za pośrednictwem banków zrzeszających.

związanych z wykonywaniem czynności przez przedsiębiorców zagranicznych lub za granicą – świadczenia usług przetwarzania danych, udostępniania systemów informatycznych, obsługi i utrzymywania systemów informatycznych oraz 82 wniosków związanych z wykonywaniem w imieniu i na rzecz banku pośrednictwa w zakresie czynności bankowych polegających m.in. na zawieraniu i zmianie rachunków oraz umów bankowych. Ponadto rozpatrywane były wnioski o umorzenie prowadzonych postępowań administracyjnych dotyczących złożonych wniosków outsourcingowych (5 wniosków), umorzenie postępowania w sprawie akceptacji odmiennego w stosunku do innych produktów bankowych – ujmowania w księgach i w sprawozdaniu informacji związanych ze zobowiązaniami pozabilansowymi z tytułu poręczeń i gwarancji Krajowego Funduszu Poręczeń Kredytowych oraz Funduszu Poręczeń Unijnych i udzielenie zezwolenia na przeznaczenie do podziału między akcjonariuszy banku kwoty przekraczającej zysk za rok obrotowy.

Tak jak w poprzednich latach, w ramach nadzoru analitycznego w 2008 r. przygotowywano:

- informacje w sprawie nadania numerów Ewidencji Klientów Zagranicznych (EKZ) – 632 pisma, 3 112 numerów EKZ,
- informacje w związku z udostępnieniem danych Krajowemu Centrum Informacji Kredytowej (przeanalizowano ok. 500 podmiotów),
- dane dla inspekcji w bankach (6 inspekcji w bankach komercyjnych i 20 inspekcji w bankach spółdzielczych),
- kwartalne zestawienia rozbieżności w klasyfikacji należności oraz w akcjonariacie.

Tworzone były doraźne i przekrojowe zestawienia, w tym w związku z pogorszeniem sytuacji finansowej poszczególnych kredytobiorców i ich grup, monitorowano respektowanie limitów koncentracji, jak również przygotowywano analizy powiązań kapitałowych i personalnych banków oraz grup kredytobiorców.

Wzorem lat ubiegłych w 2008 r. prowadzono analizy porównawcze klasyfikacji należności od tego samego kredytobiorcy przez różne banki, a także prezentacji akcjonariatu niektórych znaczących klientów banków – w przypadku stwierdzenia rozbieżności podejmowano odpowiednie działania.

W związku z trudną sytuacją na rynkach finansowych oraz pojawiającymi się informacjami dotyczącymi pogłębiających się problemów instytucji finansowych na rynkach światowych, u źródła których leżał kryzys na rynku nieruchomości w USA podjęto szereg działań w stosunku do nadzorowanych jednostek w celu bieżącego monitorowania ich działalności, a zwłaszcza pozycji płynnościowej. Organ nadzoru niezwłocznie reagował na docierające sygnały dotyczące problemów grup kapitałowych, które mogły przełożyć się na sytuację spółek zależnych działających w Polsce, koncentrując się na spotkaniach z zarządami banków, kontaktach z nadzorami macierzystymi oraz pracach regulacyjnych.

Działania monitorujące prowadzone przez Komisję Nadzoru Fi-

nansowego w odpowiedzi na kryzys finansowy realizowane były wielotorowo, tj. poprzez:

- nałożenie na banki zobowiązania do regularnego raportowania informacji dotyczących płynności walutowej i transakcji z podmiotami zagranicznymi, w tym codziennego raportowania przez banki nowych ekspozycji wobec podmiotów zagranicznych,
- zobowiązanie do dokonania weryfikacji polityki kredytowej, w szczególności badania zdolności kredytowej,
- analizę danych w obszarze walutowych transakcji pochodnych, spotkania z przedstawicielami banków, klientów oraz instytucji reprezentujących klientów banków,
- indywidualne działania podejmowane wobec wybranych banków, które obejmowały m.in.: zobowiązanie banku do codziennego raportowania – w rozszerzonym zakresie – bieżącej sytuacji płynnościowej, szczególne monitorowanie pod kątem kształtowania się zaangażowania wobec inwestora strategicznego, grupy lub podmiotów z grupy.

Szczególną uwagę zwrócono na transakcje mogące mieć znamiona nieuzasadnionego transferowania środków do podmiotów macierzystych. Z prowadzonego na bazie dziennej monitoringu nie zaobserwowano transakcji mogących mieć znamiona nieuzasadnionego transferowania środków do podmiotów macierzystych. Transakcje z podmiotami powiązanymi i niepowiązanymi kapitałowo utrzymywały się na zbliżonym poziomie.

Analiza przepływów finansowych w polskim sektorze bankowym w zakresie transakcji zagranicznych wskazała, iż na koniec 2008 r. udział należności od zagranicznego sektora finansowego w należnościach spadł do poziomu 40,6% (z 46,3% w grudniu 2007 r.), natomiast udział zobowiązań wobec zagranicznego sektora finansowego wzrósł do 65,8% (z 52,1%). Saldo należności i zobowiązań wobec zagranicznego sektora finansowego wyniosło na koniec ub. r. - 115,7 mld zł wobec - 24,6 mld zł na koniec 2007 r.

Organ nadzoru zarekomendował także bardzo ostrożne podejście do wypłaty dywidendy i przeznaczenie jak największej części zysków za 2008 r. na zasilenie funduszy własnych. W razie wypłacenia dywidendy i niskiego, zdaniem nadzoru, poziomu kapitałów, banki nie mogą liczyć na zgodę Komisji na zaliczenie do funduszy własnych pożyczek podporządkowanych.

Nadzór analityczny nad działalnością banków spółdzielczych

Jednym z ważniejszych zagadnień podlegających stałemu monitorowaniu była kwestia funduszy własnych banków spółdzielczych. Na koniec 2007 r. 7 banków nie spełniało wymaganego minimum kapitałowego, przy czym w 4 przypadkach było to spowodowane błędami rachunkowymi lub sprawozdawczymi, w jednym tzw. siłą wyższą. Pozostałe dwa banki połączyły się z innymi bankami spółdzielczymi z dniem 31 grudnia 2007 r. i 1 stycznia 2008 r.

Od początku 2008 r. zmieniły się zasady przeliczania funduszy własnych banków na ich równoważność w euro. O ile do końca 2007 r. (zgodnie z Ustawą z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (Dz.U. 2000 nr 119 poz. 1252, z późn. zm.) fundusze własne przeliczane były według kursu PLN/EUR z dnia 29 stycznia 2006 r., to od pierwszego stycznia 2008 r. (zgodnie z ustawą Prawo bankowe) do przeliczania funduszy własnych na równoważność w euro stosuje się średni kurs NBP z dnia sprawozdawczego. Wysokość funduszy własnych została zatem silnie uzależniona od wahań kursu złotego w stosunku do euro, co w przypadku niektórych banków powoduje, że ich fundusze własne wyrażone w euro oscylują wokół kwoty 1 mln euro.

Z powodu silnego spadku kursu złotego w końcu listopada 2008 r. 5 banków nie spełniało minimum kapitałowego w kwocie równoważnej 1 mln euro. Do czterech z nich Pion Nadzoru Bankowego wystosował w grudniu 2008 r. zapytanie dotyczące sposobów osiągnięcia wymaganego minimum. Sprawa piątego banku jest rozpatrywana w odrębnym trybie, ponieważ nie spełnia on wymaganego minimum (z powodów niezależnych od zmian kursu PLN/EUR). W związku z powyższym, od czerwca 2008 roku bank ten realizuje program postępowania naprawczego, przewidujący połączenie z innym bankiem spółdzielczym.

Na skutek dalszego osłabienia złotego w grudniu 2008 r., kiedy to

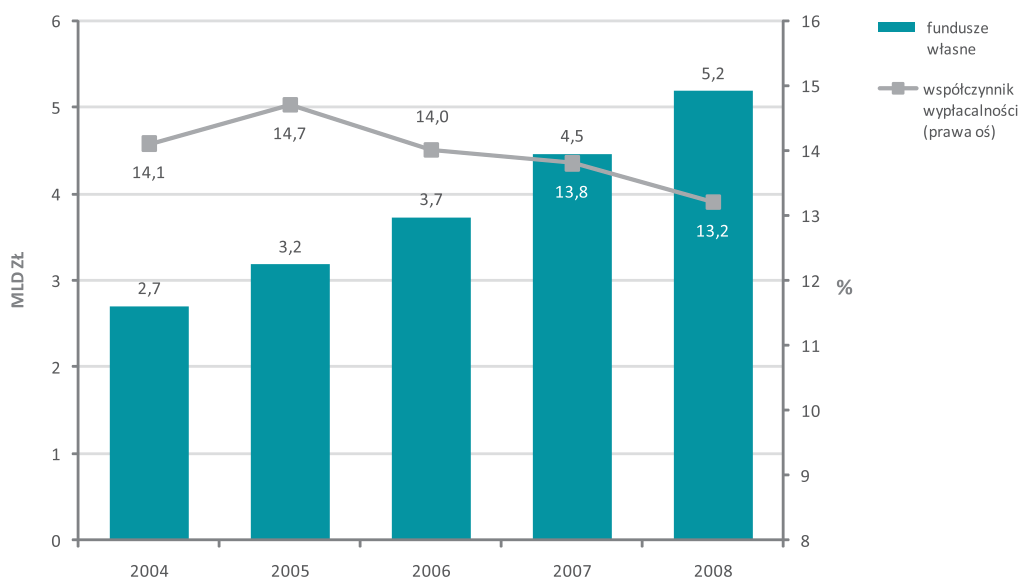
kurs PLN/EUR zmienił się z poziomu 3,7572 w końcu listopada do 4,1724 w dniu 31 grudnia 2008 r., 77 banków spółdzielczych nie spełniało wymaganego minimum kapitałowego w kwocie 1 mln euro według stanu na 31 grudnia 2008 r. Realizowane przez Pion Nadzoru Bankowego działania przewidują następujące sposoby odbudowania przez banki spółdzielcze funduszy własnych wyrażonych w euro do właściwego poziomu:

- zaliczenie w trakcie 2009 r. zweryfikowanego zysku netto do funduszy własnych (co pozwoli 71 spośród wyżej wymienionych banków osiągnięcie wymaganego minimum);
- zaciągnięcie pożyczek podporządkowanych;
- zwiększenie funduszu udziałowego poprzez pozyskanie nowych udziałowców (w tym banków zrzeszających);
- połączenia z innymi bankami spółdzielczymi.

Departament Bankowości Spółdzielczej stale monitoruje kwestię zgodności funduszy własnych banków spółdzielczych wyrażonych w euro z wymaganym minimum i przygotował cykl spotkań z przedstawicielami banków zrzeszających i zainteresowanymi bankami zrzeszonymi w celu omówienia tych problemów.

Należy zwrócić uwagę, że z ostrożnościowego punktu widzenia – poza poziomem funduszy własnych wyrażonych w euro – sytuacja tych banków nie budzi większych zastrzeżeń. W szczególności banki te posiadają współczynnik wypłacalności znacznie powyżej ustawowego minimum.

■ WYKRES 16. FUNDUSZE WŁASNE I ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA BANKÓW SPÓŁDZIELCZYCH W LATACH 2004–2008

Organ nadzoru wydał w 2008 r. 29 decyzji o zaliczeniu pożyczek podporządkowanych w 28 bankach spółdzielczych do funduszy uzupełniających banku. Kwota początkowa tych pożyczek wynosiła 96,8 mln zł, kwota zaliczona do funduszy uzupełniających w dniu 31 grudnia 2008 r. wynosiła 95,4 mln zł. Komisja wyraziła również zgodę na przedterminowy zwrot pożyczki podporządkowanej przez jeden bank.

Ponadto w 2008 r. Komisja wydała w zakresie nadzoru analitycznego nad działalnością banków spółdzielczych:

- 62 zalecenia poinspekcyjne dla nadzorowanych banków,
- 50 innych zaleceń dotyczących w szczególności wskaźnika koncentracji zaangażowań i norm płynności,
- 166 zaleceń dotyczących klasyfikacji ekspozycji kredytowych do poszczególnych grup ryzyka – w przypadku klientów, którym kredytów udzieliło kilka banków,
- 283 potwierdzenia uprawnień do wykonywania działalności bankowej.

Nadzór nad bankami objętymi postępowaniem naprawczym

W 2008 r. w grupie banków komercyjnych postępowaniem naprawczym były objęte 4 banki (w 2007 r. – 6), a 1 bank (w 2007 r. – 2) prowadził działania restrukturyzacyjne w przejętym przedsiębiorstwie bankowym innego banku. Spośród czterech banków objętych postępowaniem naprawczym, w okresie objętym sprawozdaniem dwa banki zakończyły realizację programów postępowania naprawczego. W 2008 r. akceptację KNF uzyskały programy postępowania naprawczego dwóch banków.

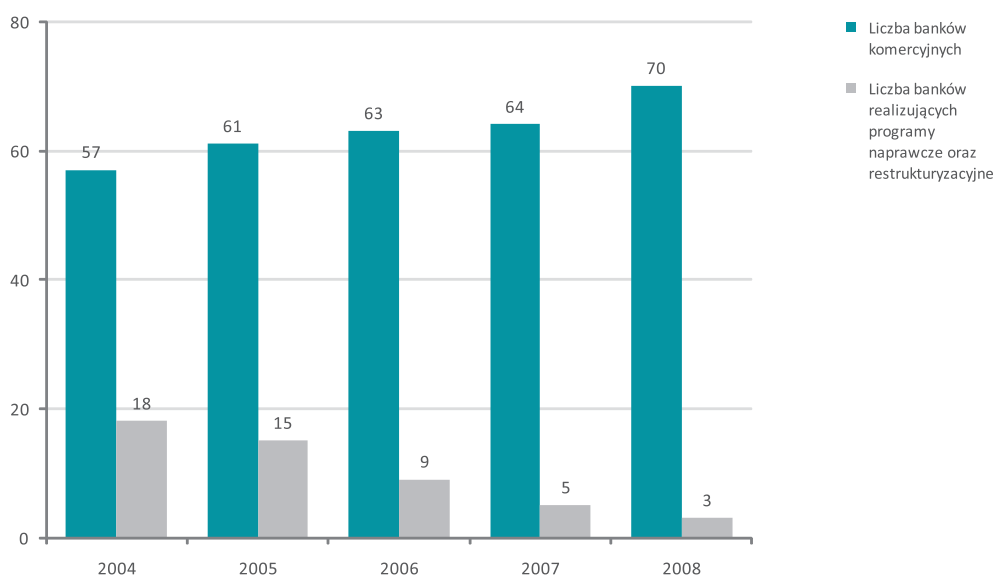
Działania Komisji Nadzoru Finansowego wobec banków objętych postępowaniem naprawczym – podobnie jak w latach poprzednich – były ukierunkowane na poprawę ich efektywności działania oraz jakości zarządzania. Stosowane przez Komisję wobec banków środki nadzorcze były uzależnione od oceny ryzyka występującego w tych bankach.

Analiza sytuacji banków prowadzących procesy naprawcze wskazuje na ich stabilizację finansową oraz poprawę bezpieczeństwa działania. Zadania nadzorcze wobec tej grupy banków obejmowały w szczególności:

- prowadzenie bieżącej analizy sytuacji ekonomiczno-finansowej banków oraz dokonywanie oceny realizacji programów postępowania naprawczego,
- sporządzanie opinii nt. przygotowanych przez banki programów postępowania naprawczego,
- przygotowywanie dla KNF propozycji działań w trybie nadzoru,
- współpracę z kuratorami banków,
- wymianę informacji z Bankowym Funduszem Gwarancyjnym o sytuacji finansowej niektórych banków oraz powiadamianie Funduszu o działaniach podejmowanych w trybie nadzoru,
- wymianę informacji z Narodowym Bankiem Polskim w ramach podpisanej umowy dotyczącej współpracy oraz wymiany informacji pomiędzy KNF a NBP.

W porównaniu z 2007 r. liczba banków komercyjnych realizujących programy naprawcze oraz restrukturyzacyjne obniżyła się, co ilustruje wykres 17.

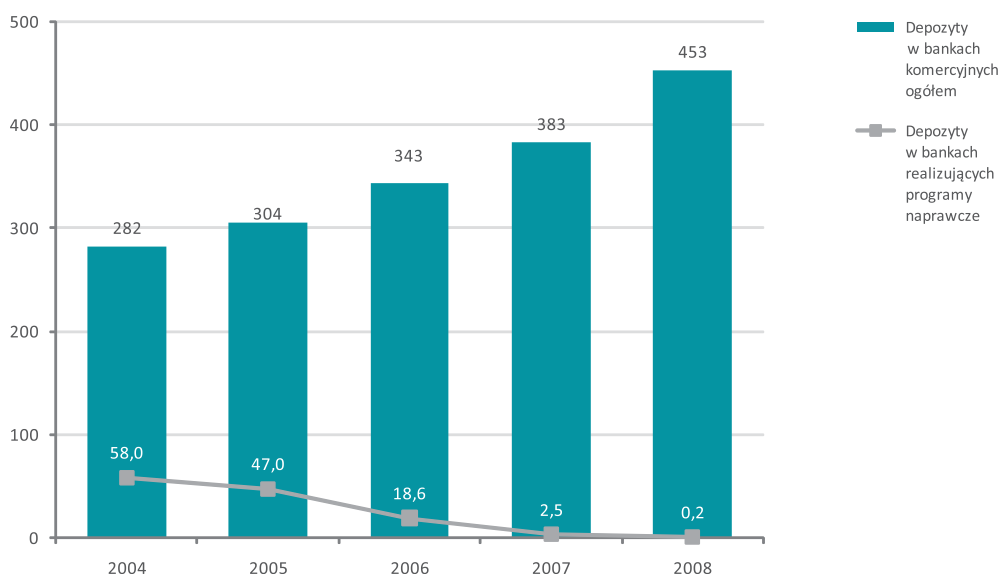
■ WYKRES 17. PROGRAMY NAPRAWCZE I RESTRUKTURYZACYJNE W BANKACH KOMERCYJNYCH W LATACH 2004–2008

Podejmowane przez Komisję działania wobec banków miały na celu zapewnienie bezpieczeństwa depozytów zgromadzonych na rachunkach bankowych. Ma to szczególne znaczenie, biorąc

pod uwagę wielkość środków powierzonych bankom przez podmioty sektora niefinansowego.

■ WYKRES 18. DEPOZYTY SEKTORA NIEFINANSOWEGO W BANKACH KOMERCYJNYCH W LATACH 2004–2008 (W MLD ZŁ)

W 2008 r. monitorowano również 4 postępowania likwidacyjne i 2 upadłościowe rozpoczęte w latach poprzednich. W 2008 roku zakończyło się postępowanie likwidacyjne w stosunku do jednego banku.

W grupie banków spółdzielczych na koniec 2007 r. postępowaniem naprawczym objętych było 13 banków. W ciągu 2008 r. jeden bank zakończył program, a dwa zostały zobowiązane do jego opracowania. Na koniec 2008 r. 14 banków spółdzielczych wykonywało programy postępowania naprawczego.

Upomnienia

Na podstawie art. 138 ust. 3 ustawy Prawo bankowe jednemu bankowi udzielono dwóch upomnień:

- udzielono upomnienia zarządowi banku z uwagi na:
  - przejściowe obniżenie współczynnika wypłacalności poniżej normy ostrożnościowej, wymaganej postanowieniami art. 128 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo bankowe,
  - naruszenie przez bank postanowień art. 79a ust. 4 pkt 1 ustawy Prawo bankowe.
- udzielono upomnienia bankowi z powodu braku realizacji zaleceń poinspekcyjnych Komisji Nadzoru Bankowego z 2006 roku.

Wszczęcie postępowania administracyjnego

W przypadku jednego banku KNF wszczęła z urzędu postępowanie administracyjne w sprawie ograniczenia działalności w zakresie udzielania kredytów długoterminowych. Wszczęcie postępowania w sprawie było wynikiem braku realizacji przez bank zaleceń poinspekcyjnych Komisji Nadzoru Bankowego z 2006 r. i 2007 r. w zakresie zapewnienia finansowania długoterminowych kredytów hipotecznych pasywami o odpowiednich terminach wymagalności oraz zapewnienia odpowiedniej dywersyfikacji tych pasywów. Według stanu na 31 grudnia 2008 roku postępowanie było w toku.

Objęcie banku szczególnym nadzorem

W związku z odnotowanymi przez jeden z banków problemami w zakresie płynności, związanymi z odpływem depozytów, został on zobowiązany do przesyłania dziennych raportów na temat sytuacji płynnościowej. W siedzibie organu nadzoru odbyły się trzy spotkania z przedstawicielami banku. Prowadzona była również korespondencja z nadzorem zagranicznym, dotycząca sytuacji polskiego podmiotu zależnego (banku) w związku z trudną sytuacją grupy, do której należy.

Zobowiązanie banku do dodatkowego raportowania

W związku z obserwowanymi przez Komisję problemami płynnościowymi, w tym m.in. przekroczeniem w II połowie 2008 r. nadzorczej miary płynności M4 z uchwały 9/2007 r. KNB, jeden bank został zobowiązany do przysyłania dziennych raportów dotyczących stanu depozytów i kredytów.

Przygotowanie opinii dla Sądu

Stosownie do art. 165 ust. 1 ustawy Prawo bankowe, w związku z art. 536 Ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. 2003 nr 60 poz. 535, z późn. zm.), zwanej dalej ustawą Prawo upadłościowe i naprawcze, Komisja Nadzoru Finansowego przekazała do Sądu opinię do oferty banku na nabycie przedsiębiorstwa bankowego w upadłości.

Stosownie do art. 165 ust. 2 ustawy Prawo bankowe, w związku z art. 536 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze, Komisja Nadzoru Finansowego przekazała do Sądu opinię do oferty złożonej przez jeden z banków dotyczącej nabycia przedsiębiorstwa bankowego w upadłości.

Zadania inspekcyjne

Czynności kontrolne w bankach

Czynności realizowane w ramach inspekcji kompleksowych obejmowały badanie następujących obszarów: jakość aktywów, płynność, ryzyko stopy procentowej, ryzyko operacji walutowych, ryzyko operacyjne, wynik finansowy, kapitał, zarządzanie z uwzględnieniem przestrzegania przepisów prawa regulujących działalność bankową, statutu i spełniania warunków określonych w zezwoleniu na utworzenie banku. W trakcie czynności kontrolnych koncentrowano się na najistotniejszych – z punktu widzenia bezpieczeństwa środków finansowych klientów banków i systemu bankowego – rodzajach ryzyka występujących w działalności poszczególnych banków.

Czynności kontrolne w bankach prowadzono w oparciu o jednolite standardy inspekcji zawarte w Podręczniku inspekcji na miejscu oraz uzupełniających je metodykach inspekcji. W 2008 roku prowadzone były prace w zakresie dostosowywania metod badania i działania zespołów inspekcyjnych do zmienionych przepisów prawa regulujących działalność bankową. Zakończono również prace nad metodyką BION (Badanie i Ocena Nadzorcza) mającą służyć przeprowadzaniu rocznego badania i oceny nadzorczej, która zostanie wdrożona w 2009 roku.

W trakcie czynności kontrolnych szczególną uwagę zwracano na następujące kwestie:

- zgodność działania banków z przepisami znowelizowanej

ustawy Prawo bankowe oraz uchwałami Komisji, wprowadzającymi postanowienia Dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej,

- sposób badania przez banki zdolności kredytowej klientów,
- zarządzanie ryzykiem płynności przez banki,
- zarządzanie ryzykiem rynkowym przez banki,
- zarządzanie przez banki ryzykiem związanym z kredytami na finansowanie nieruchomości, m.in. w zakresie praktycznych aspektów realizacji zapisów Rekomendacji S dotyczącej dobrych praktyk w zakresie ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie i ich wpływu na efektywność zarządzania ryzykiem przez badane banki (ze szczególnym uwzględnieniem walutowych kredytów mieszkaniowych dla gospodarstw domowych),
- proces sprzedaży walutowych transakcji pochodnych.

W 2008 r. przeprowadzono następujące czynności kontrolne:

- 74 inspekcje kompleksowe, w tym:
  - 14 inspekcji w bankach komercyjnych,
  - 60 inspekcji w bankach spółdzielczych;
- 25 inspekcji problemowych, w tym:
  - 4 inspekcje w bankach komercyjnych – dotyczące oceny finansowania rynku nieruchomości,
  - 20 inspekcji w bankach spółdzielczych,
  - 1 inspekcję w oddziale instytucji kredytowej;
- 28 inspekcji problemowych w zakresie określonym w ustawie o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz o przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu, w tym:
  - 9 inspekcji w bankach komercyjnych,
  - 19 inspekcji w bankach spółdzielczych;
- 8 postępowań wyjaśniających, w tym:
  - 5 w bankach komercyjnych,
  - 3 w bankach spółdzielczych;
- 2 kontrole w zakresie przygotowania banku komercyjnego do podjęcia działalności operacyjnej.

Integracja nadzorów umożliwiła przeprowadzanie wspólnych czynności nadzorczych w podmiotach powiązanych. W 2008 roku Pion Nadzoru Bankowego przeprowadził następujące wspólne czynności kontrolne:

- z Pionem Nadzoru Kapitałowego dokonano inspekcji w jednym z banków komercyjnych oraz kontroli w domu maklerskim,
- z Pionem Nadzoru Ubezpieczeniowego dokonano inspekcji w jednym z banków komercyjnych oraz kontroli w zakładzie ubezpieczeń.

W ramach współpracy Urzędu KNF i NBP przeprowadzone zostały kontrole prawidłowości naliczania i odprowadzania wymaganej wysokości rezerwy obowiązkowej w bankach komercyjnych – w trakcie 9 inspekcji kompleksowych.

Ustalenia wynikające z przeprowadzonych czynności kontrolnych zostały zawarte w protokołach z inspekcji. Protokoły

z inspekcji były przygotowywane zgodnie z zasadami opisanymi w metodyce inspekcji.

Każda inspekcja kompleksowa kończyła się panelem oceniającym, na którym w oparciu o ustalenia zespołu inspekcyjnego, przyznawano ocenę globalną i oceny cząstkowe dla obszarów objętych badaniem, które przekazywano bankowi.

Wyniki inspekcji przeprowadzonych w 2008 r. wskazały, że banki nie dostosowały się w stopniu zadowalającym do znowelizowanych przepisów prawa. Najistotniejsze lub najczęściej powtarzające się nieprawidłowości, dotyczyły:

- oceny zdolności kredytowej,
- monitorowania portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
- systemu limitów ograniczających ryzyko portfela ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie,
- niedostosowania struktury terminowej źródeł finansowania do struktury długoterminowych aktywów,
- procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego,
- procesu zarządzania ciągłością działania,
- zarządzania ryzykiem braku zgodności,
- zakresu, jakości i/lub częstotliwości sprawozdawczości zarządczej banków,
- kontroli wewnętrznej.

Stwierdzone podczas czynności kontrolnych nieprawidłowości skutkowały skierowaniem do banków zaleceń poinspekcyjnych. Po inspekcjach kompleksowych przeprowadzonych w 2008 roku Komisja Nadzoru Finansowego wydała 467 szczegółowych zaleceń¹² (skierowanych do banków komercyjnych), które dotyczyły głównie:

W zakresie jakości aktywów:

- Oceny zdolności kredytowej. Zalecono wyeliminowanie nieprawidłowości polegających m.in. na dokonywaniu oceny zdolności kredytowej na podstawie oświadczeń, a nie zaświadczeń o dochodach oraz przyjmowaniu do obliczeń oceny zdolności kredytowej zbyt niskiego poziomu minimalnego dochodu kredytobiorcy i dochodu pozostającego do dyspozycji kredytobiorcy po opłaceniu raty kredytu,
- Poprawy działania wewnętrznego systemu przeglądu zaangażowań, w tym zapewnienie działania systemu zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Finansów z 10.12.2003 w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz.U. z 2003 r. Nr 218 poz. 2147), tj. dokonywanie ocen sytuacji ekonomiczno-finansowej oraz ocen mierników jakościowych podmiotów gospodarczych,
- Wyeliminowania nieprawidłowości w zakresie dostosowania zasad wyceny aktywów i zobowiązań pozabilansowych do wymogów ostrożnościowej rekomendacji R oraz posta-

- nowień Międzynarodowych Standardów Rachunkowości,
- Administrowania kredytami, bieżącego monitoringu kredytów (w tym m.in. monitorowania indywidualnych wartości wskaźników LTV w trakcie trwania umów kredytowych) oraz sprawowanej w tym zakresie kontroli wewnętrznej,
- Przeprowadzania testów warunków skrajnych, oceniających wpływ zmian warunków ekonomicznych na poziom odpisów aktualizujących oraz wpływ ryzyka kursowego dłużnika, spadku wartości nieruchomości i zmiany stóp procentowych na poziom ryzyka związanego z kredytowaniem nieruchomości, udoskonalenie obowiązujących procedur z zakresu testów warunków skrajnych,
- Opracowania planów awaryjnych na wypadek skrajnie niekorzystnych zmian na rynku nieruchomości.

W zakresie procesu zarządzania ryzykiem związanym z ekspozycjami kredytowymi na nieruchomości:

- Monitorowania portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie i stosowania limitów ograniczających ryzyko portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie;
- Określenia zasad postępowania w sytuacji zaistnienia nieprzewidzianych zdarzeń skutkujących spadkiem wartości nieruchomości, stanowiących zabezpieczenie ekspozycji kredytowych;
- Przeprowadzania analiz wpływu zmian kursowych i stopy procentowej np. poprzez wykonywanie testów warunków skrajnych;
- Kontroli i monitorowania wartości nieruchomości stanowiącej zabezpieczenie kredytu.

W zakresie ryzyka płynności:

- Zapewnienia stabilnych i zdywersyfikowanych źródeł finansowania portfela kredytów na nieruchomości;
- Przeprowadzania kompleksowych analiz płynności długoterminowej oraz dostosowanie struktury terminowej źródeł finansowania do struktury długoterminowych aktywów;
- Uwzględnienia w systemie limitów ograniczających ryzyko płynności, limitów dotyczących pozycji płynności związanej bezpośrednio z finansowaniem długoterminowych kredytów zabezpieczonych hipotecznie;
- Dokonania przeglądu planów awaryjnych utrzymania płynności m.in. pod kątem uwzględnienia możliwego braku płynności na rynku lokalnym lub ograniczenia wsparcia ze strony podmiotu dominującego;
- Poprawy jakości zarządzania ryzykiem płynności (poprzez udoskonalanie metod pomiaru ryzyka np. urealnianie luki płynności i analizowanie poziomu ryzyka płynności w podmiotach zależnych).

¹² Stan na 26 marca 2009 roku – w przypadku 2 banków czynności poinspekcyjne obejmujące wystosowanie zaleceń nie zakończyły się.

W zakresie ryzyka stopy procentowej i ryzyka operacji walutowych:

- Przeprowadzania testów warunków skrajnych;
- Uzupełnienia systemu limitów np. ustanowienie limitów maksymalnego poziomu ryzyka rynkowego akceptowanego przez bank w księdze bankowej.

W zakresie ryzyka operacyjnego:

- Zapewnienia bezpieczeństwa danych w systemach informatycznych;
- Zwiększenia bezpieczeństwa transakcji dokonywanych za pośrednictwem bankowości internetowej;
- Opracowania/aktualizacji planu utrzymania ciągłości działania, dostosowanego do skali i zakresu działalności banku.

W zakresie adekwatności kapitału:

- Opracowania i wdrożenia procedury określającej szczegółowe zasady klasyfikacji należności do poszczególnych klas ekspozycji oraz przypisywania ekspozycjom wag ryzyka kredytowego na potrzeby obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego;
- Zapewnienia poprawnych obliczeń wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, m.in. poprzez właściwe wyliczanie kapitału krótkoterminowego, poprawną klasyfikację należności do właściwych klas ekspozycji i przypisywanie poprawnych wag ryzyka;
- Opracowania i zatwierdzenia procedury szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego;
- Dostosowania metod i modeli szacowania kapitału wewnętrznego do skali i złożoności działalności banku, określenia kryteriów uznawania poszczególnych rodzajów ryzyka za istotne oraz przeprowadzenia analizy istotności ryzyk w działalności banku.

W zakresie zarządzania:

- Dokonania przeglądu i aktualizacji strategii biznesowej oraz struktury organizacyjnej banku;
- Zapewnienia właściwego zarządzania ryzykiem braku zgodności;
- Zwiększenia efektywności nadzoru sprawowanego przez radę nadzorczą i zarząd banku nad procesem zarządzania ryzykiem kredytowym (w szczególności w zakresie finansowania rynku nieruchomości);
- Poprawy jakości informacji zarządczej;
- Wyeliminowania błędów w sprawozdawczości i zapewnienie ich poprawności w przyszłości;

- Wzmocnienia mechanizmów systemu kontroli wewnętrznej w celu zapewnienia przestrzegania przepisów prawa obowiązujących bank.

W wyniku inspekcji kompleksowych przeprowadzonych w 2008 roku Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego udzielił jednego upomnienia bankowi komercyjnemu za brak skutecznych działań w celu realizacji zaleceń poinspekcyjnych po inspekcji kompleksowej i problemowej oraz naruszenie przepisów prawa w zakresie adekwatności kapitałowej i wadliwy system zarządzania.

Konsekwencją ustaleń inspekcyjnych i analitycznych były działania regulacyjne o charakterze systemowym. Wykazały one potrzebę wprowadzenia m.in. Rekomendacji S (II) dotyczącej dobrych praktyk w zakresie ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie oraz dokonania zmian w uchwale nr 382/2008 KNF w sprawie szczegółowych zasad i warunków uwzględniania zaangażowań przy ustalaniu przestrzegania limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań (...) w zakresie stosowanych wyłączeń z limitów koncentracji zaangażowań.

Po każdej inspekcji banki były zobowiązane do przygotowania szczegółowego harmonogramu prac związanych z realizacją zaleceń poinspekcyjnych i usunięciem nieprawidłowości w działalności banku. Monitorowanie wykonania prac związanych z realizacją zaleceń następowało w ramach analizy z załącznikami przy wykorzystaniu kwartalnych sprawozdań z realizacji zaleceń przedkładanych przez zarządy banków, jak również miało miejsce podczas przeprowadzania kolejnej inspekcji w banku. Działania nadzorcze prowadzone w stosunku do indywidualnych banków jako skutek przeprowadzonych czynności kontrolnych obejmowały także spotkania z kierownictwem banków oraz kontakty z nadzorami macierzystymi, które m.in. pozwalają na uzupełnienie informacji o ocenę sytuacji podmiotów dominujących wobec instytucji działających w Polsce.

Czynności inspekcyjne prowadzone w 2008 roku oraz zastosowane w ich konsekwencji działania nadzorcze przyczyniły się do zapewnienia stabilności systemu bankowego i bezpieczeństwa środków zgromadzonych na rachunkach bankowych. Ograniczanie ryzyka występującego w systemie bankowym następowało w szczególności w wyniku:

- wykrywania w działalności indywidualnych banków zagrożeń oraz zalecania bankom działań korygujących,
- egzekwowania od banków przestrzegania obowiązujących przepisów prawa,
- propagowania zmian jakościowych dotyczących dobrej praktyki bankowej, w tym podnoszenia jakości i skuteczności procedur wewnętrznych, metod pomiaru ryzyka, jak również mechanizmów kontrolnych.

Walidacja wniosków o stosowanie zaawansowanych metod wyliczania wymogów kapitałowych

W 2008 roku w wyniku oceny wniosków banków o wyrażenie zgody na stosowanie w ramach grupy zaawansowanych metod wyliczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredyto-

wego, rynkowego i operacyjnego, KNF – jako nadzór goszczący - wydała opinie do wniosków złożonych przez 3 banki, z czego 2 wnioski dotyczyły stosowania zaawansowanych metod wyliczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego (IRB), a 1 – z tytułu ryzyka operacyjnego (AMA). KNF wydała również jedną zgodę na stosowanie współczynnika delta dla celów wyliczenia ekwiwalentu walutowych transakcji opcyjnych.

Zadania o charakterze regulacyjno-ostrożnościowym

Do najważniejszych zadań regulacyjno-ostrożnościowych w 2008 roku należało:

- przygotowanie projektów nowelizujących uchwały KNB¹³ w związku z wynikającą z art. 80 ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz.U. Nr 157, poz.1119 z późn. zm.) koniecznością wydania przez Komisję Nadzoru Finansowego w terminie do 1 stycznia 2009 r. aktów wykonawczych do ustawy – Prawo bankowe, wydanych przez Komisję Nadzoru Bankowego i wygasających z końcem 2008 r. Uchwały zostały przyjęte przez Komisję Nadzoru Finansowego na posiedzeniu w dniu 17 grudnia 2008 r. Szczegółowy opis dotyczący zmian regulacji ostrożnościowych dokonanych w 2008 roku znajduje się w dziale „Prace legislacyjne”,
- wyjaśnianie i rozstrzyganie wątpliwości banków w zakresie regulacji ostrożnościowych, szczególnych zasad rachunkowości banków, sporządzania sprawozdań finansowych, w tym skonsolidowanych sprawozdań finansowych banków,
- opracowywanie we współpracy z bankami i NBP zmian w systemie sprawozdawczości nadzorczej banków, wynikających ze zmian w obowiązujących aktach prawnych oraz z potrzeb w zakresie pozyskiwania informacji od banków dla celów nadzoru bankowego,
- opracowywanie w ramach udziału w grupach eksperckich Unii Europejskiej, Komitetu Bazylejskiego ds. Nadzoru Bankowego, a także na podstawie innych informacji w zakresie nadzoru bankowego, wydawanych przez zagraniczne nadzory bankowe po uwzględnieniu lokalnych czynników

ryzyka i sytuacji polskiego sektora bankowego propozycji lub zmian regulacji i rekomendacji ostrożnościowych w zakresie obejmującym w szczególności: adekwatność kapitału, utrzymywanie płynności płatniczej, kryteria oceny jakości kredytów i pożyczek pieniężnych, tworzenie niezbędnych rezerw na aktywa obciążone ryzykiem, ograniczanie i zarządzanie różnymi rodzajami ryzyka, jak np. ryzyko stopy procentowej, ryzyko operacyjne.

Wśród przyjętych przez Komisję na posiedzeniu w dniu 17 grudnia 2008 r. uchwał, szczególne znaczenie ma uchwała w sprawie szczegółowych zasad i warunków uwzględniania zaangażowań przy ustalaniu przestrzegania limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań (Uchwała nr 382/2008, zastępująca i nowelizująca Uchwałę nr 3/2007 KNB). Wprowadzenie tej uchwały oznacza m.in. ograniczenie do 100% funduszy własnych dla zaangażowania banku wobec podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie. Wydanie Uchwały miało na celu większą dywersyfikację zaangażowania w polskim sektorze bankowym.

W 2008 r. przygotowano szereg interpretacji przepisów krajowych, zarówno ustawy Prawo bankowe, jak i uchwał KNB z 2007 roku. W ramach wykonywania obowiązków nadzorczych do sektora bankowego skierowano pisma mające na celu ograniczenie niekorzystnych zjawisk, które w szczególności dotyczyły procesu akceptacji ryzyka oraz procesu zarządzania ryzykiem płynności.

¹³ Art. 80 ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz.U. Nr 157, poz.1119 z późn. zm.) stanowi, iż do czasu wydania przepisów wykonawczych na podstawie upoważnień zmienianych niniejszą ustawą, zachowują moc przepisy dotychczasowe, nie dłużej jednak niż przez 12 miesięcy. Wynikające z przepisów ustawy Prawo bankowe upoważnienia do wydawania przez Komisję Nadzoru Bankowego uchwał, które to uchwały należy uznać za rodzaj aktów wykonawczych, zostały zmienione na mocy przepisu art. 33 pkt 10 ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym. Zmiana upoważnienia polegała na wskazaniu innego organu uprawnionego do ich wydania: w obecnym stanie prawnym jest nim Komisja Nadzoru Finansowego. Powołany przepis art. 33 pkt 10, na podstawie art. 82 pkt 2 ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym, wszedł w życie w dniu 1 stycznia 2008r. Od tego dnia należy zatem liczyć maksymalny termin zachowania mocy przez przepisy dotychczasowe stanowiące podstawę prawną dla uchwał KNB. Tym samym do dnia 1 stycznia 2009 należy zastąpić przedmiotowe uchwały KNB uchwałami KNF.

Rekomendacje

Rekomendacja S (II) dotycząca spreadów walutowych

W związku z potrzebą rozszerzenia zakresu szczegółowości wydanej przez Komisję Nadzoru Bankowego Rekomendacji S dotyczącej dobrych praktyk w zakresie ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, zatwierdzonej przez Komisję Nadzoru Bankowego na posiedzeniu w dniu 15 marca 2006 r., zwanej dalej Rekomendacją S, Urząd KNF przygotował projekt Rekomendacji, który został opracowany jako przenoszący treść Rekomendacji S wraz z rozszerzeniem go o zmiany merytoryczne wynikające z potrzeby uregulowania obszaru spreadów walutowych.

Komisja Nadzoru Finansowego na posiedzeniu w dniu 17 grudnia 2008 r. przyjęła uchwałę wprowadzającą Rekomendację S (II).

Projekt Rekomendacji T

W dniu 9 czerwca 2008 r. skierowano do banków ankietę dotyczącą stosowanych przez banki zasad i procedur badania zdolności kredytowej. Dane w ankiecie zostały podzielone ze względu na rodzaj produktu (kredyty mieszkaniowe, konsumpcyjne, samochodowe, karty kredytowe, limity w koncie, kredyty na zakup papierów wartościowych, lombardowe, inne rewolwingowe oraz kredyty dla małych i średnich przedsiębiorstw MSP – zarządzanych przez bank portfelowo).

Ponadto w ramach badań ankietowych została przeprowadzona symulacja, której celem było ustalenie wysokości maksymalnej kwoty kredytu, jakiej poszczególne banki są w stanie udzielić przy określonych warunkach.

W oparciu o przeprowadzone w lipcu i sierpniu 2008 r. badania ankietowe dotyczące stosowanych przez banki zasad i procedur badania zdolności kredytowej, dane pochodzące ze sprawozdawczości banków oraz wyniki protokołów z inspekcji, przygotowany został projekt Rekomendacji T dotyczącej dobrych praktyk w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym ekspozycji wobec gospodarstw domowych. Punktem wyjścia do opracowania ww. rekomendacji stała się Rekomendacja S dotycząca dobrych praktyk w zakresie ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.

Do końca 2008 roku środowisko bankowe przygotowywało uwagi do przekazanego projektu Rekomendacji T.

Projekt aktualizacji Rekomendacji A

W 2008 r. rozpoczęto prace nad uzupełnieniem i rozwinięciem Rekomendacji A (dotyczącej zarządzania ryzykiem towarzyszącym zawieraniu przez banki transakcji na rynku instrumentów pochodnych) o zagadnienia, w których wystąpiły słabości w procesie zarządzania ryzykiem związanym z walutowymi transakcjami pochodnymi.

Działalność sprawozdawcza i analityczna

Komisja Nadzoru Finansowego dokonywała kompleksowej oceny sytuacji sektora bankowego, przyjmując opracowanie „Raport o sytuacji sektora bankowego w 2007 r.” oraz – w okresach kwartalnych 2008 r. - „Informacje o sytuacji banków”. Wymienione powyżej opracowania (także ich wersje anglojęzyczne) są udostępniane szerokiemu gronu odbiorców za pośrednictwem strony internetowej KNF.

W związku z trwającym i rozszerzającym się światowym kryzysem finansowym Komisja Nadzoru Finansowego opracowała i przygotowała w 2008 r. wiele informacji i analiz problemowych w zakresie głównych obszarów ryzyka sektora bankowego.

Przedmiotem szczegółowej analizy było m.in. dynamicznie rosnące zaangażowanie banków w finansowanie inwestycji mieszkaniowych gospodarstw domowych. Jej wyniki zawarto w przygotowywanym corocznie raporcie „Finansowanie nieruchomości

przez banki w Polsce”, dostępnym na stronie internetowej Komisji. W opracowaniu tym, poza częścią analityczną, zaprezentowano opinię organu nadzoru na temat szans i potencjalnych zagrożeń dla systemu bankowego, wynikających ze skali zaangażowania banków w sektor nieruchomości. Monitorowano również ryzyka dla polskiego sektora bankowego wynikające z kryzysu w USA.

W związku z gwałtownym osłabieniem polskiej waluty w wyniku zdarzeń na światowych rynkach finansowych oraz obserwowanym wzrostem poziomu zobowiązań klientów banków z tytułu walutowych transakcji pochodnych, UKNF podjął działania zmierzające do oszacowania skali zjawiska oraz określenia obszarów generowanego przez nie ryzyka. W grudniu 2008 r. został opracowany raport prezentujący skalę i strukturę zaangażowań oraz ocenę wpływu zawieranych przez banki z klientami walutowych kontraktów pochodnych na stabilność systemu banko-

wego. Wnioski z przeprowadzonych analiz zostały zakomunikowane na spotkaniach z bankami, w tym w szczególności kwestie wymagające poprawy w zakresie zarządzania ryzykiem, jak i dotyczące informowania klientów o potencjalnych skutkach zawierania walutowych transakcji pochodnych.

W 2008 r. kontynuowano prace nad budową nowego jednostkowego, kwartalnego Raportu Wskaźników Ekonomiczno-Fi-

nansowych, który jest podstawowym narzędziem analitycznym opartym na nowym systemie sprawozdawczości SIS.

Prowadzono również prace mające na celu migrację systemów informatycznych nadzoru bankowego z NBP do Urzędu KNF oraz rozbudowę funkcjonalności systemu SIS. Trwały także prace nad projektem budowy portalu do bezpiecznej wymiany informacji z podmiotami nadzorowanymi przez KNF.

Działania o charakterze międzysektorowym

6

Działania o charakterze międzysektorowym

Pośrednicy finansowi

Do zadań Komisji Nadzoru Finansowego w obszarze pośrednictwa finansowego należy:

- prowadzenie rejestrów agentów firm inwestycyjnych, agentów ubezpieczeniowych, brokerów ubezpieczeniowych i osób uprawnionych do wykonywania czynności akwizycyjnych na rzecz funduszy emerytalnych;
- prowadzenie list maklerów papierów wartościowych, doradców inwestycyjnych i maklerów giełd towarowych;
- rozpatrywanie wniosków o:
  - wydanie zezwolenia na pośrednictwo w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych,
  - wydanie zezwolenia na prowadzenie działalności brokerskiej w zakresie ubezpieczeń i reasekuracji,
  - wpis do rejestru agentów firm inwestycyjnych,
  - wpis do rejestru agentów ubezpieczeniowych,
  - wpis do rejestru osób uprawnionych do wykonywania czynności akwizycyjnych na rzecz funduszy emerytalnych,
  - wpis na listy maklerów papierów wartościowych, doradców inwestycyjnych i maklerów giełd towarowych;
- wykonywanie czynności kontrolnych w zakresie:
  - agentów firm inwestycyjnych,
  - podmiotów pośredniczących w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych,
  - wykonywania zawodu przez maklerów papierów wartościowych, maklerów giełd towarowych i doradców inwestycyjnych,
  - działalności zakładów ubezpieczeń w zakresie korzystania z usług agentów ubezpieczeniowych,
  - spełniania przez agentów ubezpieczeniowych obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej,
  - brokerów ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych,
  - działalności akwizycyjnej funduszy emerytalnych i działalności podmiotów, którym fundusze emerytalne powierzyły prowadzenie działalności akwizycyjnej;
- prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawach:
  - agentów firm inwestycyjnych,
  - podmiotów pośredniczących w zbywaniu i odkupywaniu

ni jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych,

- maklerów papierów wartościowych, doradców inwestycyjnych i maklerów giełd towarowych,
- zakazu korzystania zakładu ubezpieczeń z usług agentów ubezpieczeniowych,
- brokerów ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych,
- osób uprawnionych do wykonywania czynności akwizycyjnych na rzecz funduszy emerytalnych.

Agenci firm inwestycyjnych

Agent firmy inwestycyjnej to pośrednik działający w imieniu firmy inwestycyjnej (przy czym może to być zarówno osoba fizyczna, osoba prawna jak i jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej). Promuje usługi świadczone przez firmę inwestycyjną i zdobywa dla niej nowych klientów. Firma inwestycyjna może w drodze pisemnej umowy powierzyć agentowi wykonywanie czynności pośrednictwa w zakresie działalności prowadzonej przez tę firmę inwestycyjną.

Komisja prowadzi rejestr podmiotów posiadających prawo do wykonywania czynności agenta firmy inwestycyjnej. Osoba fizyczna, aby uzyskać wpis do rejestru agentów firm inwestycyjnych, powinna spełniać przesłanki art. 81 ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, w tym zdać egzamin na agenta firmy inwestycyjnej. Maklerzy papierów wartościowych i doradcy inwestycyjni mający prawo wykonywania zawodu, spełniają te warunki bez konieczności zdawania egzaminu.

Rejestr agentów firm inwestycyjnych wg stanu na 31 grudnia 2008 r. zawierał 43 podmioty, w tym 19 osób prawnych i 24 osoby fizyczne.

W 2008 roku do rejestru agentów firm inwestycyjnych zostało wpisanych 5 osób prawnych i 4 osoby fizyczne.

W okresie objętym sprawozdaniem 3 zagraniczne firmy inwestycyjne powiadomiły Komisję Nadzoru Finansowego o zamiarze korzystania z usług 4 zagranicznych agentów firm inwestycyjnych.

Według stanu na 31 grudnia 2008 r. łącznie 5 zagranicznych firm inwestycyjnych prowadzących działalność transgraniczną powiadomiło Komisję Nadzoru Finansowego o zamiarze korzystania z usług 21 zagranicznych agentów firm inwestycyjnych na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

W dniu 9 listopada 2008 roku odbył się egzamin na agenta firmy inwestycyjnej. Do egzaminu przystąpiło 77 kandydatów, zdało 8 kandydatów.

Za przeprowadzenie egzaminu dla kandydatów na agentów firm inwestycyjnych była odpowiedzialna Komisja Egzaminacyjna (której członków powołuje Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego) w składzie – według stanu na 31.12.2008 r.:

- Przewodniczący – Marek Szuszkiewicz,
- Zastępca Przewodniczącego – Piotr Radziwonka,
- Sekretarz – Tomasz Banaszczyk,
- Członkowie: Maciej Bombol, Arkadiusz Famirski, Maciej Kurzajewski.

Podmioty pośredniczące w zbywaniu i odkupywaniu jednostek lub tytułów uczestnictwa

Komisja Nadzoru Finansowego wydaje zezwolenia na pośredniczenie w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych lub tytułów uczestnictwa funduszy zagranicznych. W świetle art. 32 ust. 2 ustawy o funduszach inwestycyjnych jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych lub tytuły uczestnictwa funduszy zagranicznych, funduszy inwestycyjnych otwartych z siedzibą w państwach EEA oraz funduszy inwestycyjnych otwartych z siedzibą w państwach należących do OECD, innych niż państwo członkowskie lub państwo należące do EEA, mogą być zbywane za pośrednictwem podmiotu innego niż podmiot prowadzący działalność maklerską. Zezwolenia udzielane są na wniosek podmiotu zainteresowanego prowadzeniem tejże działalności.

Zakres przedmiotowy zezwolenia na pośredniczenie w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych lub tytułów uczestnictwa funduszy zagranicznych, udzielanego przez Komisję Nadzoru Finansowego na podstawie art. 32 ust. 2 ww. ustawy, ma charakter ogólny i obejmuje zezwolenie na pośredniczenie w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa wszelkich funduszy inwestycyjnych otwartych i specjalistycznych funduszy inwestycyjnych otwartych z siedzibą na terytorium RP lub tytułów uczestnictwa funduszy zagranicznych.

Według stanu na 31 grudnia 2008 r. lista dystrybutorów jednostek uczestnictwa obejmowała 213 podmiotów innych niż podmioty prowadzące działalność maklerską.

W okresie objętym sprawozdaniem Komisja Nadzoru Finansowego wydała 30 zezwoleń na pośredniczenie w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych

lub tytułów uczestnictwa funduszy zagranicznych (w tym 2 decyzje rozszerzające zezwolenie o pośredniczenie w zbywaniu i odkupywaniu jednostek lub tytułów uczestnictwa funduszy zagranicznych). Banki spółdzielcze uzyskały 9 zezwoleń Komisji, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością – 10 zezwoleń oraz 9 zezwoleń – inne podmioty.

Maklerzy papierów wartościowych

Makler papierów wartościowych jest zawodem związanym przede wszystkim z obsługą profesjonalnego obrotu papierami wartościowymi i innymi instrumentami finansowymi. Do typowych zadań realizowanych przez maklerów należą, m.in. przyjmowanie, przekazywanie i wykonywanie zleceń składanych przez inwestorów oraz obsługa ofert publicznych. Ponadto osoby, które zostały wpisane na listę maklerów papierów wartościowych po wejściu w życie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz osoby, które zdały egzamin uzupełniający mogą zgodnie z art. 218 ww. ustawy wykonywać czynności doradztwa inwestycyjnego. Podstawowymi instytucjami zatrudniającymi maklerów są firmy inwestycyjne, a więc domy maklerskie, banki prowadzące działalność maklerską oraz zagraniczne firmy inwestycyjne prowadzące na terenie Polski działalność w formie oddziału.

Prawo wykonywania zawodu maklera przysługuje osobom, które są wpisane na listę maklerów papierów wartościowych. Aby uzyskać wpis na listę maklerów papierów wartościowych należy spełnić przesłanki art. 127 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, w tym zdać egzamin na maklera papierów wartościowych. Wpis na listę bez konieczności zdawania egzaminu może uzyskać także osoba posiadająca uprawnienia i wykonująca zawód maklera w innych państwach, jeżeli kwalifikacje takiej osoby, stwierdzone przez Komisję Nadzoru Finansowego, dają rękojmię należytego wykonywania zawodu.

Licencja maklerska to nie tylko uprawnienie do wykonywania zawodu maklera, ale również świadectwo znacznej wiedzy o funkcjonowaniu rynku kapitałowego. Maklerzy papierów wartościowych, wykonując zawód, są obowiązani działać zgodnie z przepisami prawa i zasadami uczciwego obrotu oraz mieć na względzie słuszne interesy zleceniodawców.

Według stanu na 31 grudnia 2008 r. liczba licencjonowanych maklerów papierów wartościowych wynosiła 1992 osoby.

Na listę maklerów papierów wartościowych w 2008 r. zostały wpisane 133 osoby.

W 2008 r. Komisja Nadzoru Finansowego wydała:

- 1 decyzję uznającą kwalifikacje zawodowe do wykonywania zawodu maklera papierów wartościowych,
- 1 uchwałę skreślającą z listy maklerów papierów wartościowych,

- 1 decyzję o umorzeniu postępowania o zmianę decyzji ostatecznej w sprawie maklera papierów wartościowych,
- 2 decyzje o zawieszeniu uprawnień maklera papierów wartościowych na okres 1 roku,
- 1 decyzję utrzymującą w mocy decyzję Komisji Nadzoru Finansowego o skreśleniu maklera papierów wartościowych z listy maklerów papierów wartościowych.

W 2008 r. odbyły się 2 egzaminy dla kandydatów na maklera papierów wartościowych. Do egzaminów tych przystąpiły łącznie 632 osoby. Egzaminy te zdało łącznie 99 osób. Dotychczas egzamin na maklera papierów wartościowych zdało 2 158 osób.

W 2008 r. odbyły się 2 egzaminy uzupełniające dla maklerów papierów wartościowych. Do egzaminów tych przystąpiło łącznie 39 osób. Egzaminy te zdało łącznie 16 osób. Dotychczas egzamin uzupełniający dla maklerów papierów wartościowych zdały 74 osoby.

Za przeprowadzenie egzaminu na maklerów papierów wartościowych i egzaminu uzupełniającego dla maklerów papierów wartościowych była odpowiedzialna Komisja Egzaminacyjna (której członków powołuje Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego) w składzie – według stanu na 31.12.2008 roku:

- Przewodniczący – Witold Pochmara,
- Zastępca Przewodniczącego – Marta Kłosińska,
- Sekretarz – Beata Ciężkowska,
- Członkowie: Maciej Bombol, Grzegorz Łętocha, Krzysztof Witczak.

Doradcy inwestycyjni

Doradcy inwestycyjni zajmują się zarządzaniem portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba maklerskich instrumentów finansowych, oraz doradztwem inwestycyjnym. Instytucjami zatrudniającymi doradców są firmy inwestycyjne świadczące usługi z zakresu zarządzania aktywami, towarzystwa funduszy inwestycyjnych, powszechne towarzystwa emerytalne zarządzające otwartymi funduszami emerytalnymi oraz zakłady ubezpieczeń.

Aby uzyskać wpis na listę doradców inwestycyjnych, należy spełnić przesłanki art. 127 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, w tym zdać egzamin na doradcę inwestycyjnego. Wpis na listę doradców może uzyskać także osoba posiadająca uprawnienia i wykonująca zawód doradcy w innych państwach, jeżeli jej kwalifikacje, stwierdzone przez Komisję, dają rękojmię należytego wykonywania zawodu, a także posiadacz tytułu CIIA (*Certified International Investment Analyst*).

Licencja doradcy inwestycyjnego jest świadectwem bardzo wysokich kwalifikacji oraz dogłębnej znajomości zagadnień związanych z funkcjonowaniem rynku kapitałowego.

Doradcy inwestycyjni, wykonując zawód, są obowiązani działać zgodnie z przepisami prawa i zasadami uczciwego obrotu oraz

mieć na względzie słuszne interesy zleceniodawców. Prawo wykonywania zawodu doradcy przysługuje osobom, które są wpisane na listę doradców.

Według stanu na 31 grudnia 2008 r. liczba licencjonowanych doradców inwestycyjnych wynosiła 271 osób. Na listę doradców inwestycyjnych w 2008 roku zostało wpisanych 14 osób.

W 2008 r. Komisja Nadzoru Finansowego wydała jedną decyzję o umorzeniu postępowania wobec maklera papierów wartościowych i doradcy inwestycyjnego.

W dniu 16 marca 2008 r. odbył się pierwszy z trzech etapów egzaminu na doradcę inwestycyjnego. Drugi etap odbył się dnia 11 maja 2008 r., natomiast trzeci 13 lipca 2008 roku. Cały cykl egzaminacyjny zdało 14 osób. Dnia 28 września 2008 r. rozpoczął się kolejny cykl egzaminacyjny na doradcę inwestycyjnego. Pierwszy etap nowego cyklu egzaminacyjnego zdało 29 kandydatów, natomiast drugi etap zdało 10 osób. Trzeci etap odbędzie się w roku 2009.

Za przeprowadzenie egzaminu dla kandydatów na doradców inwestycyjnych była odpowiedzialna Komisja Egzaminacyjna (której członków powołuje Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego) w składzie według stanu na 31.12.2008 r.:

- Przewodniczący – Marek Szuszkiewicz,
- Zastępca Przewodniczącego – Ewa Dudkowska,
- Sekretarz Komisji – Tomasz Banaszczyk,
- Członkowie: Adam Drozdowski, Jerzy Gajdka, Andrzej Rutkowski.

Maklerzy giełd towarowych

Podstawowymi instytucjami zatrudniającymi maklerów giełd towarowych są przedsiębiorstwa energetyczne. Aby uzyskać wpis na listę maklerów giełd towarowych, należy spełnić przesłanki art. 27 ustawy o giełdach towarowych, w tym zdać egzamin na maklera giełd towarowych. Wpis na listę maklerów giełd towarowych może uzyskać także osoba posiadająca uprawnienia i wykonująca zawód maklera w innych państwach, jeżeli kwalifikacje takiej osoby, stwierdzone przez Komisję, dają rękojmię należytego wykonywania zawodu.

Prawo wykonywania zawodu maklera przysługuje osobom, które są wpisane na listę maklerów giełd towarowych. Maklerzy giełd towarowych, wykonując zawód, są obowiązani działać zgodnie z przepisami prawa i zasadami uczciwego obrotu oraz mieć na względzie słuszne interesy zleceniodawców.

Według stanu na 31 grudnia 2008 r. liczba licencjonowanych maklerów giełd towarowych wynosiła 145 osób. Na listę maklerów giełd towarowych w 2008 roku zostało wpisanych 12 osób.

W 2008 r. odbyły się 2 egzaminy na maklera giełd towarowych. Do egzaminów tych przystąpiły łącznie 34 osoby. Egzaminy te

zdało łącznie 7 osób. Dotychczas egzamin na maklera giełd towarowych zdało 145 osób.

Za przeprowadzenie egzaminu na maklerów giełd towarowych odpowiedzialna była Komisja Egzaminacyjna (której członków powołuje Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego) w składzie według stanu na 31.12. 2008 r.:

- Przewodniczący – Witold Pochmara,
- Zastępca Przewodniczącego – Marta Kłosińska,
- Sekretarz – Beata Ciężkowska,
- Członkowie - Maciej Bombol, Piotr Radziwonka, Jacek Tomaszewski.

Agenci ubezpieczeniowi

Agentem ubezpieczeniowym jest przedsiębiorca wykonujący działalność agencyjną na podstawie umowy agencyjnej zawartej z zakładem ubezpieczeń i wpisany do rejestru agentów ubezpieczeniowych. Działalność agencyjna polega na pozyskiwaniu klientów, wykonywaniu czynności przygotowawczych zmierzających do zawierania umów ubezpieczenia, zawieraniu umów ubezpieczenia oraz uczestniczeniu w administrowaniu i wykonywaniu umów ubezpieczenia, także w sprawach o odszkodowanie, jak również na organizowaniu i nadzorowaniu czynności agencyjnych. Działalność agencyjna powinna być wykonywana z zachowaniem staranności określonej w art. 355 § 2 Kodeksu cywilnego oraz dobrych obyczajów.

Od pojęcia „agent ubezpieczeniowy” należy natomiast odróżnić pojęcie „osoby wykonującej czynności agencyjne” oznaczające osobę fizyczną, która łącznie spełnia przesłanki określone w art. 9 ust. 1 ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym i której dane są zgłoszone do rejestru agentów ubezpieczeniowych jako jedna z danych agenta ubezpieczeniowego. Osoba wykonująca czynności agencyjne nie może być powiązana z agentem ubezpieczeniowym umową agencyjną z uwagi na powyżej cytowany zapis

kodeksu cywilnego oraz z uwagi na zapis art. 12 ust. 4 ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym. Ponadto osoba ta legitymuje się jedynie upoważnieniem do działania w imieniu agenta ubezpieczeniowego, a nie bezpośrednim pełnomocnictwem zakładu ubezpieczeń. Zakład ubezpieczeń nie ma również prawa udzielenia pełnomocnictwa agentowi ubezpieczeniowemu, upoważniającego go do dawania dalszych pełnomocnictw - art. 12 ust. 3 ww. ustawy. Osoba wykonująca czynności agencyjne jest jednak objęta pełnomocnictwem zakładu ubezpieczeń jako jednym z elementów agenta ubezpieczeniowego - jako jego „pracownik”.

Instytucje agenta ubezpieczeniowego i osoby wykonującej czynności agencyjne są zatem instytucjami odrębnymi, jednakże w jednym przypadku mogą dotyczyć tej samej osoby - występującej jako przedsiębiorca i równocześnie jako osoba wykonująca czynności agencyjne. Nie oznacza to jednak, iż w obu tych przypadkach osobę tę należy traktować jednakowo na gruncie ww. ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym. Ustawa bowiem jednoznacznie rozgranicza obydwie pojęcia, przez co nakłada inne obowiązki na agenta ubezpieczeniowego, a inne na osobę wykonującą czynności agencyjne.

W zakresie nadzoru nad działalnością agentów ubezpieczeniowych i osób wykonujących czynności agencyjne do obowiązków Komisji należy prowadzenie w formie elektronicznej rejestru tych podmiotów.

W 2008 r. dokonano w rejestrze 59 871 czynności polegających na rejestracji wniosków o wpis do rejestru, zmianę danych objętych wpisem oraz wykreślenie z rejestru. Dokonano 9054 zmiany dotyczące danych agentów i 44 869 zmian dotyczących osób wykonujących czynności agencyjne. Na skutek rozwiązania 10 941 umów agencyjnych wykreślono z rejestru 7624 agentów, a w przypadku 3 317 agentów dokonano zmian ich danych. Wykreślono 30 481 osób wykonujących czynności agencyjne, w tym 16 091 osób zostało wykreślonych całkowicie, a 14 390 osobom zmieniono dane.

■ **TABELA 29. LICZBA ZAREJESTROWANYCH AGENTÓW UBEZPIECZENIOWYCH ORAZ OSÓB WYKONUJĄCYCH CZYNNOŚCI AGENCYJNE NA KONIEC 2007 I 2008 ROKU**

WYSZCZEGÓLNIENIE		2007	2008
Agenci	wyłącznie	8 146	8 289
	multiagenci	3 335	3 801
	Ogółem	11 481	12 090
Osoby wykonujące czynności agenta ubezpieczeniowego	pracujące dla jednego agenta	34 014	43 134
	pracujące dla co najmniej dwóch agentów	4 714	4 400
	Ogółem	38 728	47 534

W rejestrze agentów ubezpieczeniowych zarejestrowano w 2008 r. również 80 podmiotów wykonujących czynności agencyjne przez osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę, wobec których przepisy prawa przewidują uproszczenia w uzyskaniu uprawnień, w tym:

- 32 banki prowadzące działalność agencyjną poprzez osoby zobowiązane do ukończenia szkolenia jedynie w zakresie ogólnych i szczególnych warunków ubezpieczeń zakładu ubezpieczeń, z którymi współpracują zarejestrowane podmioty, informacji o taryfach, zasadach obliczania składek ubezpieczeniowych oraz o rozliczeniach ilościowo-wartościowych z tytułu zawieranych umów ubezpieczenia i inkaasa składek ubezpieczeniowych;
- 48 przedsiębiorców, którzy na podstawie umowy zawartej z zakładem ubezpieczeń działu II wykonują działalność agencyjną jako działalność uzupełniającą do podstawowej działalności gospodarczej, jeżeli działalność agencyjna:
  - pozostaje w bezpośrednim związku z podstawową działalnością tego przedsiębiorcy,
  - nie wymaga szczegółowej wiedzy w zakresie ubezpieczeń,
  - czas trwania umowy ubezpieczenia nie przekracza
  - 12 miesięcy.

Brokerzy ubezpieczeniowi i reasekuracyjni

Działalność brokerska polega na zawieraniu lub doprowadzaniu do zawarcia umów ubezpieczenia, wykonywaniu czynności przygotowawczych do zawarcia umów ubezpieczenia oraz uczestniczeniu w zarządzaniu i wykonywaniu umów ubezpieczenia, także w sprawach o odszkodowanie, jak również na organizowaniu i nadzorowaniu czynności brokerskich. Brokerzy są pośrednikami ubezpieczeniowymi, którzy działają w imieniu osób szukających ochrony ubezpieczeniowej. Broker powinien działać wyłącznie w interesie klienta, w szczególności wybierać najkorzystniejsze dla niego rozwiązanie oraz negocjować najlepsze warunki umowy bez względu na własne preferencje i ewentualne korzyści. Stąd konieczność zachowania niezależności tej grupy pośredników od zakładów ubezpieczeń i zapewnienia wysokiej jakości ich usług.

Zezwolenia na wykonywanie działalności brokerskiej są wydawane osobom fizycznym i prawnym. Organ nadzoru weryfikuje, czy kandydat na brokera spełnia określone warunki oraz czy daje rękojmię należytego wykonywania działalności brokerskiej.

W 2008 r. Komisja Nadzoru Finansowego wydała łącznie 44 zezwolenia na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie ubezpieczeń, w tym 28 osobom fizycznym oraz 16 osobom prawnym. W tym okresie wydano 3 zezwolenia na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie reasekuracji (wszystkie wydano osobom prawnym).

■ TABELA 30. STAN REJESTRU BROKERÓW NA 31 GRUDNIA 2008 ROKU

BROKERZY	OSOBY FIZYCZNE	OSOBY PRAWNE	RAZEM
ubezpieczeniowi	633	255	888
reasekuracyjni	5	12	17
Ogółem	638	267	905

W okresie objętym sprawozdaniem przeprowadzono 14 kontroli w miejscu prowadzenia działalności brokerskiej. Na skutek przeprowadzonych kontroli w 3 przypadkach nałożono kary finansowe, a w 5 przypadkach podmiotom wykonującym działalność brokerską wydano zalecenia pokontrolne.

W 2008 r. nałożono 14 kar pieniężnych na brokerów ubezpieczeniowych za prowadzenie działalności z naruszeniem przepisów prawa.

Wymogi dotyczące posiadania przez brokerów odpowiedniego poziomu wiedzy są bardziej rygorystyczne niż w przypadku agentów ubezpieczeniowych. W związku z tym egzaminy dla brokerów są organizowane przez organ nadzoru i przeprowadzane przez Komisję Egzaminacyjną powołaną przez Ministra Finansów, a nie – jak w przypadku agentów – przez zakłady ubezpieczeń.

W okresie objętym sprawozdaniem odbyło się pięć egzaminów, w tym jeden dla brokerów reasekuracyjnych i cztery dla brokerów ubezpieczeniowych. Ogółem do egzaminów przystąpiły 253 osoby (w tym 251 do egzaminu na brokera ubezpieczeniowego), natomiast zdały 84 osoby (w tym 84 osoby zdały egzamin na brokera ubezpieczeniowego).

Notyfikowani pośrednicy ubezpieczeniowi

W 2008 r. notyfikowano 789 pośredników ubezpieczeniowych, mających zamiar prowadzenia działalności na terenie RP, zgłoszonych przez organy rejestrowe lub organy nadzoru krajów członków UE. Według stanu na 31 grudnia 2008 r. liczba notyfikowanych pośredników ubezpieczeniowych wyniosła 7711.

Akwizytorzy otwartych funduszy emerytalnych

Jednym z istotnych działań w zakresie nadzoru nad działalnością akwizycyjną OFE jest prowadzenie i aktualizacja rejestru osób uprawnionych do wykonywania czynności akwizycyjnych. Rejestr wykorzystywany jest przy identyfikacji akwizytorów w działaniach nadzorczych Komisji Nadzoru Finansowego, w szczególności przy rozpatrywaniu skarg oraz kontroli prawidłowości prowadzenia działalności akwizycyjnej. Urząd Komisji dokonuje wpisu akwizytorów do rejestru na podstawie zgłoszeń dokonywanych przez otwarte fundusze emerytalne. Według stanu na 31 grudnia 2008 r. w rejestrze odnotowano 132 361 aktywnych akwizytorów.

■ TABELA 3I. PROWADZENIE REJESTRU AKWIZYTORÓW W LATACH 2007-2008

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008
Wpisy akwizytorów do rejestru (nowe osoby w rejestrze)	15 305	20 053
Zmiany wpisu w rejestrze (zmiany podmiotu lub funduszu lub zmiany danych osobowych)	4 550	13 120
Wpisy informacji o zaprzestaniu wykonywania czynności akwizycyjnych	12 390	24 321
Wykreślenie wzmianki o zaprzestaniu wykonywania czynności akwizycyjnych na wniosek (wznowienie wykonywania czynności na rzecz tego samego podmiotu i funduszu)	546	555

Działania nadzorcze

Wykonując nadzór nad działalnością pośredników finansowych działających w różnych segmentach rynku finansowego: kapitałowym (podmiotów pośredniczących w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa, agentów firm inwestycyjnych, maklerów papierów wartościowych i maklerów giełd towarowych oraz doradców inwestycyjnych), ubezpieczeniowym (agentów ubezpieczeniowych, brokerów ubezpieczeniowych), emerytalnym (osób uprawnionych do wykonywania czynności akwizycyjnych na rzecz funduszy emerytalnych), Urząd Komisji uczestniczył w procesie wydawania zezwoleń na prowadzenie działalności podmiotom, które chciały świadczyć usługi na rynku pośrednictwa finansowego, zapewnił sprawną obsługę rejestrów, list

ww. podmiotów i prowadził czynności kontrolne. Ponadto Komisja prowadziła postępowania administracyjne (sanacyjne) związane z działalnością ww. podmiotów.

Jednocześnie Urząd Komisji brał udział w pracach nad implementacją przepisów Unii Europejskiej do polskiego systemu prawnego (w szczególności Dyrektywy MIFID) oraz zainicjował prace w celu zapewnienia unowocześnień i sprawnego działania prowadzonych rejestrów.

Aktywny dialog z podmiotami nadzorowanymi przyczynił się do budowania wzajemnych relacji z podmiotami funkcjonującymi na rynku finansowym, upowszechniając jednocześnie znajomość obowiązujących regulacji prawnych.

Ochrona klienta usług finansowych

Jednym z celów nadzoru nad rynkiem finansowym jest zapewnienie ochrony interesów uczestników tego rynku. Działania Komisji w tym zakresie polegają na stałym monitorowaniu praktyki rynkowej, jak i na działaniach interwencyjnych, szczególnie na tych polach działalności nadzorowanych podmiotów, na których mogą występować naruszenia prawa lub interesów nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego.

Komisja Nadzoru Finansowego monitoruje praktyki rynkowe, wykorzystując uprawnienia nadzorcze pozwalające na żądanie informacji i wyjaśnień bezpośrednio od podmiotów nadzorowanych, jak i samodzielnie gromadząc dane. Działania nadzorcze podejmowane są w odpowiedzi na zidentyfikowane problemy występujące aktualnie na rynku, a także jako efekt kierowanych do organu nadzoru próśb o interwencję, zapytań i skarg.

Zakres zadań realizowanych przez organ nadzoru w obszarze ochrony nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego objął w szczególności:

- rozpatrywanie skarg w sprawach indywidualnych,
- nadzór nad przekazami reklamowymi podmiotów rynku finansowego,
- działania nadzorcze w zakresie praktyk rynkowych podmiotów rynku finansowego,
- kontrolę działalności podmiotów nadzorowanych w zakresie dotyczącym naruszenia interesów nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego,
- działania o charakterze analitycznym,
- działania o charakterze legislacyjnym,
- działania o charakterze edukacyjnym,
- organizację i obsługę merytoryczno-organizacyjną Sądu Polubownego przy KNF.

Rozpatrywanie skarg

W szeroko pojmowanej funkcji ochrony interesów ubezpieczających, ubezpieczonych i uprawnionych z tytułu umów ubezpieczenia, członków funduszy emerytalnych, klientów banków, a także drobnych inwestorów mieści się przyjmowanie skarg i dokonywanie indywidualnych interwencji dotyczących różnej wagi nieprawidłowości w działalności podmiotów nadzorowanych. Wynikające ze skarg informacje o sporach pomiędzy podmiotami nadzorowanymi a ich klientami pozwalają na pozyskanie ważnych informacji o zjawiskach zachodzących na rynku.

Przedmiotem badania każdorazowo staje się postępowanie nadzorowanego podmiotu w indywidualnej sprawie przedstawionej przez skarżącego. Następnym rozpatrzenia skargi może być podjęcie kroków mających na celu zbadanie stanu faktycznego i prawnego sprawy pod kątem ewentualnego zastosowania środków o charakterze nadzorczym oraz poinformowanie osoby zainteresowanej o przewidzianej przepisami prawa drodze dochodzenia roszczeń w przypadku stwierdzenia sporu o charakterze cywilnoprawnym.

W związku z rozpatrywanymi skargami w wyniku stwierdzenia nieprawidłowości, KNF zastosowała szereg środków nadzorczych celem eliminacji stwierdzonych praktyk naruszających interesy nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego.

W roku 2008 r. do Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego wpłynęło ogółem 6018 skarg klientów podmiotów sektora ubezpieczeniowego, podmiotów rynku kapitałowego, podmiotów sektora bankowego oraz otwartych funduszy emerytalnych.

W celu lepszego uwzględnienia systemowego charakteru informacji płynących ze skarg i wprowadzenia rozwiązań likwidujących zidentyfikowane niekorzystne praktyki rynkowe, wprowadzony został nowy model rozpatrywania skarg, zakładający całościowe podejście do skarg klientów.

Skargi dotyczące funkcjonowania podmiotów rynku kapitałowego

W okresie objętym sprawozdaniem wpłynęło 413 pism dotyczących nieprawidłowego funkcjonowania rynku kapitałowego.

■ TABELA 32. PRZEDMIOTOWY PODZIAŁ SKARG WPŁYWAJĄCYCH DO URZĘDU KNF DOTYCZĄCYCH PODMIOTÓW RYNKU KAPITAŁOWEGO W LATACH 2007-2008

SKARGI SKIEROWANE DO URZĘDU KNF DOTYCZĄCE PROBLEMATYKI RYNKU KAPITAŁOWEGO	2007	%	2008	%
Fundusze inwestycyjne, towarzystwa funduszy inwestycyjnych, depozytariusze, agenci transferowi, dystrybutorzy jednostek uczestnictwa	91	33,96	190	46,00
Firmy inwestycyjne	94	35,07	119	28,81
Spółki publiczne	59	22,01	68	16,46
Zachowania uczestników rynku	20	7,46	29	7,02
Spółki prowadzące giełdę	4	1,49	7	1,69
Ogółem	268	100,00	413	100,00

Przedmiotowy podział wpływających do Urzędu KNF skarg na spółki publiczne, firmy inwestycyjne oraz na fundusze inwestycyjne, towarzystwa funduszy inwestycyjnych, depozytariuszy, agentów transferowych, dystrybutorów jednostek uczestnictwa został przedstawiony odpowiednio w tabelach: 3.1, 3.2 oraz 3.3 w Aneksie 3.

Skargi na działalność zakładów ubezpieczeń

W okresie objętym sprawozdaniem wpłynęło łącznie 1568 skarg na działalność zakładów ubezpieczeń, w tym 188 skarg na zakłady ubezpieczeń na życie oraz 1380 skarg na zakłady ubezpieczeń majątkowych i pozostałych osobowych.

Skargi skierowane do KNF na poszczególne zakłady ubezpieczeń z podziałem na dwa działy ubezpieczeń:

- Dział I – Ubezpieczenia na życie, 188 skarg (11,98% ogółu skarg),
- Dział II – Pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe, 1 380 skarg (88,02% wszystkich zgłoszonych skarg).

Przedmiotowy podział wpływających do Urzędu KNF skarg dotyczących zakładów ubezpieczeń na życie został przedstawiony w tabeli 3.4 w Aneksie 3, natomiast podział skarg dotyczących zakładów ubezpieczeń majątkowych - w tabeli 3.5 w Aneksie 3.

Skargi na działalność otwartych funduszy emerytalnych

W 2008 r. wpłynęło 1939 skarg dotyczących nieprawidłowego funkcjonowania otwartych funduszy emerytalnych. Przedmiotowy podział skarg w tym zakresie został przedstawiony w tabeli 3.6 w Aneksie 3.

Ponadto w okresie objętym sprawozdaniem wpłynęło 109 zapytań dotyczących problematyki otwartych funduszy emerytalnych.

Skargi dotyczące funkcjonowania podmiotów sektora bankowego

W 2008 r. wpłynęło 2 098 pism dotyczących nieprawidłowego funkcjonowania podmiotów sektora bankowego, z czego 2 047 skarg dotyczyło działalności banków komercyjnych, a 51 skarg działalności banków spółdzielczych.

Przedmiotowy podział wpływających do Urzędu KNF w 2008 roku skarg na banki komercyjne oraz banki spółdzielcze został przedstawiony odpowiednio w tabelach 3.7 oraz 3.8 w Aneksie 3.

Nadzór nad rzetelnością przekazów reklamowych podmiotów rynku finansowego

W celu ochrony interesów nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego przed nierzetelnymi informacjami reklamowymi, Komisja Nadzoru Finansowego prowadzi monitoring przekazów reklamowych, polegający na przeglądzie materiałów informacyjno-reklamowych publikowanych na zlecenie lub na rzecz podmiotów nadzorowanych przez KNF albo przez te podmioty.

Monitoringiem objęto przekazy reklamowe emitowane w wytypowanych tytułach prasowych i kanałach telewizyjnych. Okresowo dokonywane były również przeglądy stron internetowych nadzorowanych podmiotów, jak również popularnych portali, gdzie rozpowszechniane są przekazy o charakterze reklamowym. Prowadzony jest wycinkowy przegląd ulotek reklamowych i druków informacyjnych podmiotów nadzorowanych. Ponadto gromadzone są informacje o nieprawidłowościach w zakresie przekazu reklamowego przesyłane przez odbiorców usług finansowych, m.in. za pośrednictwem udostępnionego w serwisie internetowym KNF formularza umożliwiającego przekazywanie sygnałów o komunikatach reklamowych budzących zastrzeżenia.

Ocena przekazu reklamowego ma na celu ustalenie, czy badane treści nie naruszają przepisów prawa lub interesów nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego, w szczególności

czy nie wprowadzają odbiorców reklamy w błąd na etapie przedkontraktowym. Należy podkreślić, iż jako perspektywę oceny rzetelności komunikatów reklamowych przyjęto model przeciętnego odbiorcy usług finansowych. Zaznaczyć przy tym należy, że do istotnych standardów oceny rzetelności przekazów reklamowych należy dokonywanie oceny w sposób całościowy, z uwzględnieniem kontekstu całej kampanii reklamowej oraz sposobu i formy prezentacji informacji reklamowych wpływających na odbiór przekazywanych treści.

Prowadzony w 2008 roku monitoring wykazał znaczne nieprawidłowości w zakresie informacji reklamowych rozpowszechnianych przez banki oraz zakłady ubezpieczeń.

W celu wyeliminowania naruszających przepisy prawa i wprowadzających w błąd przekazów reklamowych dotyczących usług bankowych i ubezpieczeniowych, Komisja Nadzoru Finansowego podjęła szeroko zakrojone działania analityczne, edukacyjne oraz nadzorcze. W szczególności wymienić należy dwie uchwały przyjęte przez Komisję Nadzoru Finansowego w dniu 2 października 2008 roku w sprawie zasad reklamowania usług bankowych i ubezpieczeniowych. Niniejsze uchwały stanowią zbiór zasad precyzujących oczekiwania Komisji Nadzoru Finansowego co do sposobu reklamowania usług przez banki i ubezpieczycieli, a także na rzecz banków i ubezpieczycieli. Uchwały KNF stanowią kontynuację działań zmierzających do podniesienia poziomu bezpieczeństwa uczestników rynku finansowego poprzez zapewnienie im dostępu do rzetelnych informacji reklamowych. Celem uchwał jest położenie akcentu na obowiązki informacyjne banków i ubezpieczycieli. W ocenie Komisji w przekazie reklamowym banku lub zakładu ubezpieczeń powinny się znaleźć w szczególności informacje o kosztach, opłatach, wyłączeniach i innych ograniczeniach wynikających z oferowanej usługi. Konieczne jest także wskazanie w reklamach zakresu informacji, których analiza przez nieprofesjonalnych uczestników rynku pozwoliłaby na świadome podejmowanie decyzji.

Ponadto Komisja Nadzoru Finansowego podjęła 22 środki nadzorcze mające na celu doprowadzenie do zaprzestania rozpowszechniania przez banki i ubezpieczycieli przekazów reklamowych, które mogą wprowadzać w błąd.

Wskutek podjętych działań w znacznym stopniu uporządkowano kwestie przekazów reklamowych w omawianym obszarze.

W 2008 roku Komisja Nadzoru Finansowego przygotowała propozycję nowelizacji przepisów ustaw normujących poszczególne segmenty rynku finansowego w zakresie dotyczącym publikacji informacji reklamowych przez podmioty nadzorowane przez KNF. Przygotowane i przekazane do Ministerstwa Finansów propozycje legislacyjne ujednoliciły w skali całego rynku finansowego wymogi dotyczące przekazów reklamowych, jak i kompetencje KNF zabezpieczające realizację tych wymogów.

Działania nadzorcze w zakresie praktyk rynkowych podmiotów rynku finansowego

Monitoring praktyk rynkowych stosowanych przez nadzorowane podmioty jest konsekwencją kompleksowego podejścia do problematyki ochrony interesów nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego. Organ nadzoru musi dysponować stałą i aktualną wiedzą na temat działań podmiotów nadzorowanych ukierunkowanych bezpośrednio na ich klientów.

Prowadzone w 2008 roku działania miały na celu identyfikację i eliminowanie praktyk rynkowych naruszających przepisy prawa lub interesy nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego w zidentyfikowanym obszarze, a także wskazanie rekomendacji dla zastosowania środków nadzorczych lub propozycji podjęcia innych działań: edukacyjnych lub w zakresie samoregulacji.

Do najważniejszych należały działania dotyczące stosowania przez banki odmiennych kursów kupna i sprzedaży walut obcych w udzielanych kredytach denominowanych w walutach obcych, w szczególności zabezpieczonych hipotecznie. Różnica pomiędzy niższym kursem waluty, po którym bank przelicza kredyt w chwili wypłaty środków kredytu denominowanego w tej walucie a wyższym kursem tej waluty stosowanym przez bank przy wyliczaniu wysokości rat kredytu (określana jako tzw. spread walutowy) wpływa na wysokość ponoszonego przez klientów kosztu kredytu. Chociaż kwestia stosowania różnic kursowych w kredytach denominowanych w walutach obcych nie została uregulowana w ustawie Prawo bankowe, nie oznacza to że banki posiadają całkowitą dowolność w podejściu do tego zagadnienia.

W związku z powyższym Komisja Nadzoru Finansowego przyjęła w dniu 17 grudnia 2008 r. Rekomendację S (II) dotyczącą dobrych praktyk w zakresie ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie. W myśl założeń Rekomendacji S (II), w zakresie dotyczącym stosowanych przez banki różnic kursowych, banki udzielające kredytów denominowanych w walutach obcych winny zwracać szczególną uwagę na prowadzenie odpowiedniej polityki informacyjnej (w tym rzetelnie informować klientów o zasadach funkcjonowania spreadu walutowego oraz jego wpływie na koszt kredytu), a także zamieszczać w umowach kredytu precyzyjne, jednoznaczne i zrozumiałe dla klienta postanowienia regulujące zasady ustalania przez banki kursów walut oraz przeliczania według tych kursów kwoty wypłacanego kredytu i wysokości rat kredytu. Ponadto Rekomendacja dopuszcza na życzenie klienta możliwość zmiany sposobu spłaty kredytu indeksowanego do waluty w taki sposób, aby spłata następowała w walucie indeksacyjnej.

Prawidłowa praktyka w tym zakresie powinna umożliwić klientom podjęcie decyzji dotyczącej umowy przy pełnej znajomości faktów i dokonanie wyboru oferty kredytowej najbardziej do-

pasowanej do konkretnych potrzeb. Stosowanie takiej praktyki powinno zwiększyć zaufanie klientów do banków, pokazując iż działają one w sposób budzący zaufanie, wykazując się należytą dbałością o klientów oraz przejrzystością swoich działań.

Pozostałe istotne działania dotyczące ochrony interesów nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego obejmowały:

- Działania dotyczące problemu uwzględniania wartości podatku VAT w wyliczonych tzw. metodą kosztorysową odszkodowaniach z tytułu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych;
- Działania dotyczące problemu ograniczania możliwości wypowiedzania umów ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych;
- Działania dotyczące problemu powstającego na tle sprzedaży ubezpieczeń w tzw. systemie direct;
- Działania dotyczące analizy konstrukcji produktów oferowanych na rynkach finansowych oraz analiza wzorców umownych przez nadzorowane podmioty.

W zakresie analizy produktów rynku finansowego w okresie objętym sprawozdaniem dokonano następujących analiz:

- Produktów strukturyzowanych oferowanych w formie umowy ubezpieczenia na życie;
- Sposobu i zakresu prezentacji informacji w serwisach internetowych towarzystw funduszy inwestycyjnych dotyczących funduszy z ochroną kapitału;
- Analizy opłat i prowizji kart płatniczych oferowanych przez banki dla klientów detalicznych oraz analizy informacji umieszczanych przez banki na stronach internetowych w zakresie kart płatniczych.

Kontrola działalności podmiotów nadzorowanych w zakresie dotyczącym naruszenia interesów nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego

KNF prowadzi zarówno kontrole kompleksowe, jak i problemowe kontrole nadzorowanych podmiotów. W ramach realizowanej polityki konsumenckiej kontrole wykorzystywane są jako instrument do szybkiego i efektywnego wyjaśniania stanu faktycznego, który następnie stanowi podstawę odpowiedniej reakcji nadzorczej. Stąd też kontrole ukierunkowane tematycznie na zagadnienia związane z relacjami podmiotów nadzorowanych z ich klientami są kontrolami incydentalnymi.

W 2008 roku zakończono dwa postępowania kontrolne (rozpoczęte w roku 2007) zmierzające do ustalenia, czy miało miejsce naruszenie interesów nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego. Pierwsze postępowanie dotyczyło procesu przygotowywania i rozpowszechniania przez towarzystwo fundu-

szy inwestycyjnych informacji reklamowych oraz rzetelności publikowanych informacji reklamowych dotyczących funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez to towarzystwo. Drugie postępowanie miało na celu ustalenie, czy deklaracja zakładu ubezpieczeń o wykonaniu zalecenia w sprawie uwzględniania wartości podatku VAT w odszkodowaniach z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych ma swoje odzwierciedlenie w rzeczywistości. W obu przypadkach organ nadzoru podjął stosowne środki nadzorcze mające na celu zapobieżenie naruszeniu interesów nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego w zakresie objętym kontrolą.

Ponadto w roku 2008 przeprowadzono kontrolę wykonania zaleceń organu nadzoru dotyczących ograniczenia pełnomocnictw agentów ubezpieczeniowych co do możliwości przyjmowania oświadczeń woli klientów o wypowiedzeniu obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. Według stanu na 31 grudnia 2008 roku żaden z ubezpieczycieli nie stosował kwestionowanej praktyki.

Organizacja i obsługa merytoryczno-administracyjna Sądu Polubownego przy KNF

Realizując ustawowy obowiązek wynikający z art. 18 ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym, organ nadzoru powołał

Dobre praktyki rynku finansowego

W 2008 r. kontynuowano prace nad Kanonem Dobrych Praktyk Rynku Finansowego, w których brało udział 30 organizacji zrzeszających podmioty oferujące produkty i usługi finansowe, organizacji i instytucji reprezentujących interesy klientów, a także innych instytucji rynkowych (w tym Komisja Nadzoru Finansowego). W pracach brała również udział grupa profesorów – autorytetów rynku i etyki biznesu. Końcowy tekst Kanonu został ogłoszony w marcu 2008 r. na wspólnej konferencji prasowej, po czym rozpoczął się proces jego wdrażania. W marcu 2008 r. Komisja Nadzoru Finansowego podjęła uchwałę rekomendującą podmiotom finansowym przyjęcie Kanonu do stosowania. Uznając wiodącą rolę Kanonu Dobrych Praktyk Rynku Finansowego jako uniwersalnego zbioru zasad opracowanego przez szerokie grono uczestników rynku finansowego, Komisja traktuje Kanon jako punkt odniesienia dla bardziej szczegółowych rekomendacji. W październiku 2008 r. Kom-

isja podjęła dwie uchwały nawiązujące do Kanonu – w sprawie zasad reklamowania usług bankowych oraz w sprawie zasad reklamowania usług ubezpieczeniowych. Komisja kieruje się również zasadami sformułowanymi w Kanonie przy określaniu sposobu postępowania ze skargami składanymi przez uczestników rynku finansowego, w szczególności w odniesieniu do zalecanego sposobu polubownego rozwiązywania sporów. Do końca 2008 r. 14 uczestników prac (w tym Komisja) podjęło konkretne decyzje o rekomendowaniu Kanonu do stosowania przez podmioty finansowe. Część uczestników deklaruje wydanie takiej rekomendacji w najbliższej przyszłości, jednak konsultacje z niektórymi uczestnikami się przedłużają. Na stronie internetowej Komisji można znaleźć aktualne informacje dotyczące Kanonu, a także listę organizacji i instytucji, które rekomendują jego stosowanie oraz listę podmiotów finansowych, które przyjęły Kanon do stosowania.

W skład Zgromadzenia Ogólnego Arbitrów Sądu Polubownego Przewodniczący KNF powołał 38 wybitnych przedstawicieli nauki i praktyki polskiego rynku finansowego (w tym 14 osób legitymujących się tytułem naukowym doktora, 9 osób legitymujących się co najmniej tytułem naukowym doktora habilitowanego, 7 radców prawnych oraz 1 adwokata). Na liście mediatorów znalazło się zaś 25 osób posiadających kwalifikacje w tym zakresie.

W 2008 roku Sąd Polubowny działał przez 9 miesięcy. Mimo tak krótkiego okresu, efekty działalności Sądu należy ocenić pozytywnie. Do dnia 31 grudnia 2008 r. do Sądu wpłynęły 43 wnioski dotyczące zapytania drugiej strony o wyrażenie zgody na rozstrzygnięcie sporu przez Sąd Polubowny przy KNF. Skumulowana wartość przedmiotu sporu wszystkich spraw przekroczyła 12 milionów złotych. Jest to kwota nieosiągalna dla wielu innych instytucji służących polubownemu rozwiązywaniu sporów. W 4 wypadkach skierowanie sporu do Sądu skłoniło instytucje finansowe do pozytywnego załatwienia sprawy na rzecz konsumenta bez wdawania się w spór. W listopadzie 2008 roku po raz pierwszy podmiot instytucjonalny wyraził zgodę na rozpoznanie sporu przed Sądem Polubownym przy KNF.

Współpraca z podmiotami zewnętrznymi

Współpraca z uczestnikami rynku finansowego

W 2008 r. Urząd Komisji zorganizował spotkania kierownictwa Komisji z szefami organizacji zrzeszających uczestników rynku kapitałowego, bankowego, ubezpieczeniowego i emerytalnego. Spotkania umożliwiły zaprezentowanie najistotniejszych problemów związanych z funkcjonowaniem instytucji poszczególnych sektorów rynku finansowego. Zorganizowano następujące spotkania:

- z przedstawicielami rynku ubezpieczeniowego nt. budowy nadzoru opartego na analizie ryzyka – 29 kwietnia 2008 r.,
- z przedstawicielami PTE nt. wypłat świadczeń ze środków zgromadzonych w OFE i ograniczeń inwestycyjnych funduszy emerytalnych – 7 maja 2008 r.,
- z przedstawicielami największych banków w Polsce dotyczące najważniejszych zagadnień nadzorczych w drugiej połowie 2008 r. – 11 czerwca 2008 r.,
- z przedstawicielami organizacji związanych z polskim sektorem bankowym dotyczące najważniejszych zagadnień nadzorczych w drugiej połowie 2008 r. – 20 czerwca 2008 r.,
- ze środowiskiem funduszy inwestycyjnych nt. założeń zmian w nadzorze nad niepublicznymi funduszami inwestycyjnymi zamkniętymi oraz założeń systemu nadzoru nad funduszami inwestycyjnymi opartego na analizie ryzyka – 27 czerwca 2008 r.,
- ze środowiskiem domów maklerskich nt. zmian na rynku finansowym wprowadzonych przez unijną dyrektywę MiFID, wpływu dyrektyw CRD na polskie regulacje dotyczące domów maklerskich oraz Numeru Identyfikacyjnego Klienta (NIK) na kasowym rynku giełdowym – 23 września 2008 r.,
- ze środowiskiem banków spółdzielczych – 19 listopada 2008 r.

Komitet Stabilności Finansowej (KSF)

W dniu 21 grudnia 2007 r. podpisane zostało porozumienie pomiędzy Ministrem Finansów, Prezesem Narodowego Banku Polskiego oraz Przewodniczącym Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie współpracy na rzecz wspierania stabilności krajowego systemu finansowego.

Porozumienie powołuje Komitet Stabilności Finansowej (KSF) oraz określa zasady współdziałania Stron Porozumienia w celu wytworzenia mechanizmów znajdujących zastosowanie w przypadku kryzysu finansowego. Podpisanie porozumienia realizuje ideę tworzenia efektywnych krajowych systemów zarządzania w sytuacjach kryzysowych w krajach członkowskich UE.

KSF działa zgodnie z Ustawą z dnia 7 listopada 2008 r. o Komitecie Stabilności Finansowej (Dz.U. z 2008 r., nr 209, poz. 1317). Celem działania Komitetu jest zapewnienie efektywnej współpracy w zakresie wspierania i utrzymania stabilności krajowego systemu finansowego poprzez wymianę informacji, opinii i ocen sytuacji w systemie finansowym w kraju i za granicą, a także koordynację działań w tym zakresie.

W 2008 r. Urząd Komisji przygotował informacje dla KSF, które dotyczyły m.in.:

- procesu opracowania i przyjęcia przez Komisję Nadzoru Bankowego uchwały nr 9/2007 z dnia 13 marca 2007 r. w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności,
- stanu prac Komitetu Bazylejskiego ds. Nadzoru Bankowego i gremiów unijnych (CEBS i Komisja Europejska) nad opracowaniem zasad zarządzania ryzykiem płynności w instytucjach kredytowych i firmach inwestycyjnych,
- działań dotyczących zakresu raportowania stanu przestrzegania limitów nadzorczych miar płynności w okresie przejściowym,
- informacji dotyczących wyzwań polityki nadzorczej sektora bankowego w wymiarze międzynarodowym.

Działalność edukacyjna

Komisja Nadzoru Finansowego realizuje wskazane ustawowo zadania w zakresie edukacji finansowej. Edukacja finansowa realizowana przez Komisję Nadzoru Finansowego to szereg działań zmierzających do upowszechniania i popularyzacji wiedzy nt. zasad funkcjonowania rynku finansowego.

Działania edukacyjne Komisji skierowane są do:

- nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego: uczniów, nauczycieli i dyrektorów szkół ponadgimnazjalnych, studentów, konsumentów i inwestorów,
- profesjonalnych uczestników rynku finansowego,
- innych grup docelowych, np. sędziów, prokuratorów, dziennikarzy.

Do najważniejszych obszarów zainteresowania Komisji Nadzoru Finansowego należy:

- zwiększenie rangi edukacji ekonomicznej na wszystkich szczeblach kształcenia poprzez wprowadzenie przedmiotu *Podstawy przedsiębiorczości* jako przedmiotu wybieranego fakultatywnie na egzaminie maturalnym,
- podniesienie kwalifikacji zawodowych nauczycieli w zakresie treści związanych z ekonomią i finansami, jak również ochroną klienta usług finansowych,
- podniesienie poziomu wiedzy na temat rynku finansowego wśród studentów kierunków nieekonomicznych,
- wspieranie inicjatyw uczelni wyższych zmierzających do podniesienia poziomu konferencji, seminariów i warsztatów o tematyce związanej z rynkiem finansowym,
- podniesienie poziomu podręczników i środków dydaktycznych do nauczania treści związanych z ekonomią i finansami,
- wzrost wiedzy i zaufania do rynku finansowego wśród potencjalnych konsumentów usług finansowych,
- upowszechnianie wiedzy nt. zasad funkcjonowania rynku finansowego wśród profesjonalnych uczestników rynku.

W związku z ogłoszeniem przez Ministerstwo Edukacji Narodowej projektu zmian podstawy programowej podstaw przedsiębiorczości (w ramach prowadzonej reformy edukacji), Komisja jako członek koalicji edukacyjnej prowadziła działania zmierzające do wprowadzenia tego przedmiotu jako fakultatywnie wybieranego na maturze. KNF zaangażowała w te działania również środowiska akademickie.

W ramach współpracy z MEN przedstawiciel Urzędu KNF uczestniczył w 4 spotkaniach z sekretarzem stanu prof. Zbigniewem Marciniakiem. Efektem tych spotkań było wprowadzenie do edukacji na etapie licealnym *Podstaw przedsiębiorczości* w wymiarze 60 zamiast 30 godzin, a także wprowadzenie samodzielnego dodatkowego przedmiotu w nowej podstawie programowej (od 2012 r.) *Ekonomia w praktyce* oraz uzyskanie wstępnej akceptacji dla projektu zakładającego w przyszłości poświę-

cenie tego przedmiotu edukacji finansowej. Ponadto w ramach działań zmierzających do wprowadzenia *Podstaw przedsiębiorczości* jako przedmiotu maturalnego w związku z ogłoszeniem przez MEN projektu zmiany podstawy programowej, Komisja brała udział w programach telewizyjnych i jednym radiowym (TVP INFO, TVN Biznes, Polsat, Radio Tok FM), z czego dwa miały charakter polemiczny z przedstawicielem MEN.

W 2008 roku Komisja przeprowadziła następujące inicjatywy mające na celu podnoszenie wiedzy i kompetencji ekonomicznych wśród uczniów i nauczycieli:

- Warsztaty pt. „Inwestuj efektywnie” skierowane do nauczycieli podstaw przedsiębiorczości – 7 marca 2008 r. (Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu, Wydział w Bydgoszczy).
- Współorganizacja z Fundacją Edukacji Rynku Kapitałowego (FERK) IV Ogólnopolskiej Konferencji Nauczycieli Przedsiębiorczości pt. „Jak bezpiecznie inwestować na rynku kapitałowym” – 4 czerwca 2008 r. (Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie).
- Współorganizacja IX seminarium dla nauczycieli przedsiębiorczości – 23 października 2008 r. (Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie).
- Współorganizacja kolejnych edycji (II i III) kursu e-learningowego pt. „Giełda papierów wartościowych i rynek kapitałowy” realizowanych w okresie marzec – maj 2008 roku przez FERK we współpracy z KNF. Na bazie kursu wydana została publikacja książkowa.
- Przeprowadzenie w okresie 17 września 2007 r. – 21 kwietnia 2008 r., we współpracy z FERK i Stowarzyszeniem Emitentów Giełdowych (SEG), projektu pt. „Lekcja przedsiębiorczości – Nie ma zysku bez ryzyka”, skierowanego do uczniów szkół ponadgimnazjalnych.
- Prace komitetu organizacyjnego XXI Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej organizowanej przez Polskie Towarzystwo Ekonomiczne.

W ramach swojej działalności edukacyjnej, Komisja Nadzoru Finansowego brała czynny udział w licznych inicjatywach mających na celu podnoszenie wiedzy i kompetencji ekonomicznych wśród uczniów i nauczycieli również o charakterze ogólnopolskim:

- *Certyfikat Jakości „Szkoła Przedsiębiorczości”* – inicjatywa koordynowana przez Fundację Młodzieżowej Przedsiębiorczości. W ramach programu promującego szkolną edukację ekonomiczną i finansową zorganizowano w okresie 10 marca – 24 kwietnia 2008 r. 16 konferencji wojewódzkich oraz Spotkanie Liderów wieńczące projekt. W każdej konferencji pracownik z ramienia Komisji Nadzoru Finansowego brał udział w charakterze prelegenta, uczestniczył również w merytorycznych posiedzeniach Komisji Certyfikującej. W przedsięwzięciu wzięło udział ok. 22 tysięcy uczniów szkół licealnych (226 szkół zostało wyróżnionych).

- II edycja akcji społecznej „Tydzień dla Oszczędzania” związanej ze Światowym Dniem Oszczędzania. Na potrzeby akcji uruchomiono społecznościowy serwis internetowy oraz przygotowano programy dla szkół, mające na celu zwrócić uwagę na potrzebę edukacji finansowej i oszczędzania, a także konkursy dla uczniów. W ramach akcji opracowano i wydano w nakładzie 50 tys. egz. insert do czasopisma *NewswEEK* dotyczący wiedzy finansowej i oszczędzania Polaków oraz wyprodukowano filmy edukacyjne (do pobrania z serwisu internetowego akcji oraz ze stron KNF). W związku z akcją opracowano raport dot. oszczędności Polaków, wykonany przez PENTOR. Przedsięwzięcie miało charakter ogólnopolski, a w jego ramach zarejestrowano ponad 90 tysięcy aktywnych uczestników wymieniających materiały za pośrednictwem serwisu internetowego, jak też biorących udział w konkursach.

Ponadto Komisja Nadzoru Finansowego aktywnie współpracuje ze środowiskiem akademickim, tj. uczelniami, kołami naukowymi i stowarzyszeniami w zakresie edukacji finansowej. W ramach współpracy w okresie objętym sprawozdaniem Komisja zorganizowała wspólnie ze środowiskiem naukowym następujące projekty edukacyjne:

- konferencję „Zarządzanie talentami – jak rozpoznawać i rozwijać kompetencje menedżerskie uczniów” – 16 kwietnia 2008 r. (Wyższa Szkoła Zarządzania Polish Open University),
- konferencję „Rynki finansowe Ukrainy i Polski” – 12 czerwca 2008 r. (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie),
- konferencję „Instytucje finansowe na rzecz edukacji finansowej” – 24 czerwca 2008 r. (SGH, Katedra Ubezpieczenia Społecznego),
- projekt *Homo Economicus* realizowany w ramach Akademii Liderów Rynku Kapitałowego – wykład dotyczący funduszy inwestycyjnych – 19 kwietnia 2008 r. (Uniwersytet Łódzki),
- Akademię Dobrego Państwa – 22-26 września 2008 r. (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Niepołomice),
- I Ogólnopolski Zjazd Nauczycieli Przedsiębiorczości – 7 października 2008 r. (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie),
- Akademickie Targi Finansowe – 20 listopada 2008 r. (Kołło Naukowe „Młody Manager” – Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku Białej),
- III Ogólnopolskie Forum Kół Naukowych Rynku Kapitałowego – 28 listopada 2008 r. (Międzyzdroje),
- ogólnopolską konferencję pt. „Rynek kapitałowy a koniunktura gospodarcza” – 4-5 grudnia 2008 r. (Politechnika Łódzka).

W 2008 roku przeprowadzono I edycję *Konkursu na pracę magisterską o nagrodę Przewodniczącego KNF*, którego celem było propagowanie wiedzy o regulacjach i nadzorze nad rynkiem finansowym oraz promowanie jej w środowiskach akademickich. W tym samym okresie ogłoszono również I edycję konkursu

dotyczącego prac doktorskich, który zostanie rozstrzygnięty w 2009 roku.

W ramach działań skierowanych do profesjonalnych uczestników rynku finansowego w 2008 roku zorganizowano cykl 24 seminariów, w którym wzięło udział blisko 2 tys. słuchaczy reprezentujących wszystkie grupy instytucji nadzorowanych przez KNF. W seminariach uczestniczyli ponadto sędziowie i prokuratorzy oraz miejscy i powiatowi rzecznicy konsumenta. Szczegółowe informacje dotyczące tematyki seminariów zostały przedstawione w Aneksie 4.

Komisja Nadzoru Finansowego zorganizowała również spotkania dotyczące pracowniczych programów emerytalnych dla pracodawców, organizacji zrzeszających pracodawców i pracowników, a także samorządów. W 2008 r. Komisja zorganizowała spotkania dotyczące pracowniczych programów emerytalnych, które odbyły się w:

- Zielonej Górze (Urząd Miasta) – spotkanie z przedstawicielami pracodawców,
- Toruniu (Urząd Marszałkowski) – spotkanie z przedstawicielami organizacji zrzeszających pracodawców i z poszczególnymi pracodawcami z woj. kujawsko-pomorskiego,
- Gdańsku (Urząd Miasta) – spotkanie z przedstawicielami samorządu – Miejskiego i Marszałkowskiego, przedstawicielami zrzeszeń pracodawców oraz związków zawodowych,
- Lublinie (Urząd Miasta) – spotkanie z przedstawicielami samorządów z wybranych gmin z woj. lubelskiego oraz przedstawicielami org. pracodawców,
- Rzeszowie – spotkanie z przedstawicielami izby gospodarczej i poszczególnymi pracodawcami z woj. podkarpackiego,
- Opolu – z przedstawicielami Urzędu Marszałkowskiego, regionalnej izby gospodarczej oraz poszczególnymi pracodawcami z woj. opolskiego.

Działania Komisji skierowane do szerokiego grona konsumentów produktów i usług finansowych obejmowały w 2008 roku:

- udział w przedsięwzięciu organizowanym przez GPW „Cała ta Giełda” (9-11 października 2008 r.), przeprowadzenie wykładu pt. „Ochrona klienta usług finansowych”,
- udział w dniach otwartych na GPW (6-7 grudnia 2008 r.), przeprowadzanie wykładu pt. „Ochrona klienta usług finansowych”.

W dniu 16 czerwca 2008 roku na zaproszenie Przewodniczącego Komisji przybył do Warszawy profesor Edward C. Prescott, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie ekonomii z 2004 r. Prof. Prescott w swoim wykładzie poruszył problemy związane z kryzysem finansowym w Stanach Zjednoczonych. W spotkaniu wzięło udział ponad 500 uczestników reprezentujących wszystkie sektory rynku finansowego w Polsce.

Działalność informacyjna

Dostęp do informacji publicznej

Zgodnie z wymogiem Ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2001 r., nr 112 poz. 1198, z późn. zm.), zwanej dalej ustawą o dostępie do informacji publicznej i towarzyszącego jej rozporządzenia MSWiA, Komisja Nadzoru Finansowego jest zobowiązana do udostępnienia w określonym zakresie informacji na stronach podmiotowych „Biuletynu Informacji Publicznej” (BIP), wydzielonych jako autonomiczna część serwisu internetowego Komisji.

W ramach realizacji ustawy o dostępie do informacji publicznej w 2008 r. rozpatrzono 26 wniosków o dostęp do informacji publicznej.

Polityka informacyjna

Komisja Nadzoru Finansowego prowadzi otwartą politykę informacyjną. Zadania w tym zakresie obejmują, m.in.:

- utrzymywanie bezpośrednich kontaktów z podmiotami zewnętrznymi m.in. poprzez wyspecjalizowane Centrum Informacyjne Komisji,
- utrzymywanie dobrych kontaktów z przedstawicielami mediów i odpowiadanie na ich pytania,
- publiczne prezentowanie stanowisk oraz wyników prac Komisji i jej Urzędu,
- informowanie o działaniach, inicjatywach i programach prowadzonych przez Komisję,

- komentowanie wydarzeń na rynku finansowym.

Kontakty Komisji Nadzoru Finansowego z mediami opierały się przede wszystkim na dwóch metodach: otwartości komunikacyjnej oraz stałym zwiększaniu roli Internetu jako medium komunikacji z Urzędem. Szczegółowe działania w zakresie współpracy z mediami skupiły się na następujących obszarach:

- komunikatach informacyjnych,
- konferencjach prasowych,
- wywiadach tradycyjnych,
- serwisie internetowym Komisji – www.knf.gov.pl,
- monitorowaniu prasy,
- artykułach autorstwa przedstawicieli Komisji.

W 2008 roku odbyło się 8 konferencji prasowych z udziałem Przewodniczącego Komisji Stanisława Kluzy:

- *Nadzór bankowy w KNF – bilans otwarcia* – 11.01.2008 r.
- *Nadzór zintegrowany – szanse i wyzwania* – 28.01.2008 r.
- *III filar emerytalny w 2007 roku* – 19.02.2008 r.
- *Kanon Dobrych Praktyk Rynku Finansowego* – 13.03.2008 r.
- *Zmiany sposobu zatwierdzania prospektów* – 03.04.2008 r.
- *Polski sektor bankowy a sytuacja na rynkach międzynarodowych oraz podstawy przedsiębiorczości jako przedmiot materialny* – 08.04.2008 r.
- *Kryzys finansowy w Stanach Zjednoczonych a rynek finansowy w Polsce* – z udziałem laureata nagrody Nobla – prof. Edwarda Prescottta – 16.06.2008 r.
- *Sytuacja sektora finansowego w Polsce oraz działania podjęte przez KNF* – 22.10.2008 r.

Raporty i opracowania o charakterze międzysektorowym

Jesienią 2008 r. rozpoczęto pracę nad projektem analizy stabilności systemu finansowego. Raport na temat przygotowania projektu, głównych zamierzeń harmonogramu prac i niezbędnych zasobów został przyjęty przez Kierownictwo Urzędu KNF w październiku 2008 roku. W listopadzie i grudniu podjęto prace

związane z analizą systemu wewnętrznej komunikacji i wymiany danych z punktu widzenia potrzeb analizy ryzyka w sektorze finansowym. Podjęto również prace związane z budową i analizą bazy podstawowych danych makroekonomicznych.

System Nadzoru Oparty na Analizie Ryzyka (risk-based supervision)

Jednym z najważniejszych projektów realizowanych w Urzędzie Komisji Nadzoru Finansowego jest budowa Systemu Nadzoru Opartego na Analizie Ryzyka. Prace koncepcyjne rozpoczęły się już w 2007 roku. Ogromne znaczenie dla kierunku prowadzonych prac miało włączenie od 1 stycznia 2008 roku nadzoru bankowego w struktury organizacyjne KNF. Stosowany z powodzeniem w ostatnich latach w polskim nadzorze bankowym model punktowej oceny banków przyjęto jako wzorcowe rozwiązanie dla pozostałych podmiotów nadzorowanych.

Projekt zakłada wypracowanie zharmonizowanej w ramach Urzędu metodologii działań nadzorczych, uwzględniającej poziom ryzyka jako podstawowe kryterium priorytetów i częstotliwości tych działań. Metodologia ta będzie stosowana zarówno w tzw. analizach zza biurka, jak również w pracach inspekcyjnych. W związku z tym ustalono, że we wszystkich pionach nadzorczych powstaną oparte na jednolitym podejściu podręczniki punktowej oceny nadzorowanych podmiotów, precyzujące ocenę ryzyka związanego z działalnością poszczególnych podmiotów nadzorowanych i umożliwiające lepszą ocenę ryzyka działalności różnych grup kapitałowych na polskim rynku finansowym. Podręczniki te będą określały metody oceny systemu zarządzania ryzykiem i mechanizmów kontrolnych

w podmiotach nadzorowanych, sposoby oceny zgodności działania tych podmiotów z odpowiednimi ustawami i regulacjami ostrożnościowymi oraz metody identyfikacji nieprawidłowości w prowadzonej działalności.

Do koordynacji prac związanych z budową Systemu Nadzoru Opartego na Analizie Ryzyka powołano został zespół roboczy, w skład którego wchodziły osoby odpowiedzialne za prace metodologiczne we wszystkich pionach nadzorczych Urzędu KNF. W ramach prac zespołu opracowywane są również podręczniki inspekcji podmiotów nadzorowanych dotyczące analizy ryzyka, mające na celu ujednoczenie praktyk w zakresie kontroli. Wspomniane prace zostały już zakończone w Pionie Nadzoru Bankowego, a przeprowadzanie rocznego badania i oceny nadzorczej banków zostanie wdrożone w 2009 roku. W 2008 r. Pion Nadzoru Kapitałowego prowadził prace nad opracowaniem podręcznika kontroli na miejscu. Prace te będą kontynuowane w 2009 roku. Pod koniec 2009 roku Urząd KNF powinien być gotowy do testowania Systemu Nadzoru Opartego na Analizie Ryzyka w praktyce. W prowadzonych pracach uwzględniane są również doświadczenia zagranicznych nadzorów finansowych, które stosują już metody nadzorcze oparte na analizie ryzyka.

Plany awaryjne na wypadek zaistnienia sytuacji kryzysowej (contingency plans)

Zgodnie z wytycznymi przyjętymi na forum Unii Europejskiej, państwa członkowskie zobowiązane zostały m.in. do opracowania planów awaryjnych na wypadek zaistnienia sytuacji kryzysowej (*contingency plans*). W organie nadzoru powołano zespół ds. przygotowania planu awaryjnego Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego na wypadek wystąpienia zagrożenia dla stabilności krajowego systemu finansowego.

W sektorze kapitałowym skupiono się na przygotowaniu planów awaryjnych na wypadek wystąpienia sytuacji kryzysowych w obszarze działalności podmiotów nadzorowanych, w szczególności podmiotów odpowiedzialnych za organiza-

cję obrotu, rozliczeń oraz firm inwestycyjnych. W przypadku sektora ubezpieczeniowego za zagrożenie takie przyjęto znaczące zachwianie prawidłowego funkcjonowania rynku ubezpieczeniowego, jego stabilności, bezpieczeństwa oraz przejrzystości, mogące skutkować pogorszeniem ochrony interesów uczestników tego rynku (ubezpieczających, ubezpieczonych, uposażonych lub uprawnionych z umów ubezpieczenia) bądź spadkiem zaufania do niego. Prace w sektorze bankowym objęły m.in. opracowanie planów awaryjnych na wypadek skrajnie niekorzystnych zmian na rynku nieruchomości i wykonanie przeglądu planów awaryjnych utrzymania płynności.

**Działania związane
ze zwalczaniem nadużyć
na rynku finansowym**

7

A decorative graphic consisting of numerous thin, curved lines that sweep across the bottom half of the page from left to right, creating a sense of motion and depth.

Działania związane ze zwalczaniem nadużyć na rynku finansowym

Postępowania wyjaśniające i administracyjne w zakresie nadzoru nad rynkiem finansowym

W 2008 r. Komisja prowadziła 13 postępowań wyjaśniających w celu ustalenia, czy istniały podstawy do złożenia zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa określonego w ustawach regulujących funkcjonowanie rynku finansowego w Polsce lub do wszczęcia postępowania administracyjnego w sprawie naruszenia przepisów prawa w zakresie podlegającym nadzorowi Komisji. Postępowania dotyczyły:

- ujawnienia i wykorzystania informacji poufnej,
- manipulacji instrumentem finansowym,
- niewywiązywania się lub nienależytego wywiązywania się z obowiązków dotyczących znacznych pakietów akcji,
- ujawnienia tajemnicy zawodowej.

W okresie objętym sprawozdaniem Komisja prowadziła 91 postępowań administracyjnych w zakresie następujących ustaw:

- ustawy o obrocie instrumentami finansowymi – 28,
- ustawy o ofercie publicznej – 37,
- ustawy o funduszach inwestycyjnych – 7,
- ustawy o działalności ubezpieczeniowej – 10,
- Ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. 2003 nr 124 poz. 1152, z późn. zm.), zwanej dalej ustawą o ubezpieczeniach obowiązkowych – 7,
- ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych – 2.

Prowadzone w 2008 roku postępowania administracyjne dotyczyły:

- nieprawidłowości związanych z wykonywaniem działalności maklerskiej przez firmy inwestycyjne, stanowiących naruszenie przepisów prawa, zasad uczciwego obrotu, interesów zleceniodawcy (art. 167 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi) – 3,
- niedokonania zawiadomienia o zamiarze nabycia akcji powyżej progu wskazanego w ustawie (art. 106 ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi) – 2,

- manipulacji instrumentem finansowym (art. 39 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi) – 1,
- dokonania transakcji na akcjach emitenta w okresie zamkniętym (art. 159 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi) – 11,
- niewywiązania się lub nienależytego wywiązania się z obowiązku informacyjnego (art. 160 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi) – 10,
- nierzetelnego sporządzenia rekomendacji (art. 42 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi) – 1,
- niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków informacyjnych przez emitenta (art. 56 ustawy o ofercie publicznej) – 15,
- niewywiązywania się lub nienależytego wywiązywania się z obowiązków dotyczących znacznych pakietów akcji (art. 69 ustawy o ofercie publicznej) – 12,
- nabycia akcji emitenta oraz zwiększenia udziału bez wymaganego prawem ogłoszenia wezwania (art. 72 ustawy o ofercie publicznej) – 1,
- rażącego naruszenia obowiązków przez członków zarządu emitenta (art. 96 ustawy o ofercie publicznej) – 3,
- nieprzekazania do Komisji informacji w związku z koniecznością dokonania wpisu do ewidencji papierów wartościowych (art. 10 ust. 5 w zw. z art. 96 ust. 13 ustawy o ofercie publicznej) – 3,
- nieprawidłowości związanych z przekazywaniem raportów bieżących i informacji do Komisji (art. 228 ustawy o funduszach inwestycyjnych) – 2,
- wykonywania prawa głosu z więcej niż 10% ogólnej liczby głosów (art. 104 ust. 7 w zw. z art. 228 ustawy o funduszach inwestycyjnych) – 4,
- niedostosowania struktury portfela inwestycyjnego do wymogów z art. 187 ustawy o funduszach inwestycyjnych w terminie określonym w art. 157 ustawy o funduszach inwestycyjnych – 1,
- nałożenia kar na członków zarządu zakładu ubezpieczeń w związku ze stwierdzonymi naruszeniami (art. 212 ust. 1 pkt 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej) – 4,

- nałożenia kar na zakład ubezpieczeń za naruszenie przepisów prawa, statutu, zawartych umów ubezpieczenia (art. 212 ust. 1 pkt 2 ustawy o działalności ubezpieczeniowej) – 6,
- niedotrzymania terminu w zakresie likwidacji szkody (art. 14 ust. 3a ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych) – 7,
- przekroczenia limitów inwestycyjnych (art. 156 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych) – 1,
- naruszenia przepisów prawa przez pracownice towarzystwo emerytalne (art. 204a ust. 7 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych) – 1,
- innych naruszeń – 3.

■ TABELA 33. LICZBA I RODZAJ POSTĘPOWAŃ PROWADZONYCH PRZEZ KNF W LATACH 2007-2008

RODZAJ POSTĘPOWANIA	2007		2008	
	LICZBA WSZCZĘTYCH POSTĘPOWAŃ	LICZBA ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWAŃ	LICZBA WSZCZĘTYCH POSTĘPOWAŃ	LICZBA ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWAŃ
Wyjaśniające	27	50	13	8
Administracyjne	37	35	71	68
Razem	64	85	84	76

W roku 2008 wydano 84 decyzje w prowadzonych postępowaniach administracyjnych.

Komisja Nadzoru Finansowego nałożyła w 2008 r. kary pieniężne w wysokości 4 249 000 zł, w tym:

- 550 tys. zł na domy maklerskie,
- 1 070 tys. zł na emitentów,
- 310 tys. zł na fundusze inwestycyjne,
- 1 080 tys. zł na zakłady ubezpieczeń,
- 50 tys. zł na towarzystwa emerytalne,
- 375 tys. zł na inne instytucje finansowe,
- 814 tys. zł na osoby fizyczne.

Zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa

W 2008 r. Urząd Komisji skierował do Prokuratury Okręgowej w Warszawie 42 zawiadomienia o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa w zakresie następujących ustaw:

- ustawy o obrocie instrumentami finansowymi – 27 zawiadomień,
- ustawy o ofercie publicznej – 9 zawiadomień,
- ustawy o funduszach inwestycyjnych – 2 zawiadomienia,
- kodeksu karnego – 3 zawiadomienia,
- Ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o pośrednictwie ubezpieczeniowym (Dz.U. 2003 nr 124 poz. 1154, z późn. zm.), dalej zwanej ustawą o pośrednictwie ubezpieczeniowym – 1 zawiadomienie.

■ TABELA 34. ZAWIADOMIENIA SPORZĄDZONE W ROKU 2008 Z PODZIAŁEM WEDŁUG RODZAJU NARUSZONEJ NORMY PRAWNEJ

RODZAJ NARUSZONEJ NORMY PRAWNEJ	LICZBA ZAWIADOMIEŃ O PODEJRZENIU POPEŁNIENIA PRZESTĘPSTWA
Art. 99 ustawy o ofercie publicznej (publiczne proponowanie nabycia papierów wartościowych bez zezwolenia)	2
Art. 100 ustawy o ofercie publicznej (podawanie nieprawdziwych lub zatajanie prawdziwych danych w prospekcie)	7
Art. 178 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (prowadzenie działalności maklerskiej bez zezwolenia)	1
Art. 179 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (ujawnienie lub wykorzystanie tajemnicy zawodowej)	2
Art. 180 i 181 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (ujawnienie i wykorzystanie informacji poufnej)	13
Art. 183 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (manipulacja instrumentem finansowym)	11
Art. 296 ustawy o funduszach inwestycyjnych (nieuprawnione użycie w nazwie określenia, o którym mowa w art. 14 ust. 4 ustawy)	2
Art. 270 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz.U. 1997 nr 88 poz. 553, z późn. zm.) (fałszerstwo)	1
Art. 296 § 2 kodeksu karnego (nadużycie uprawnień, niedopełnienie obowiązku)	1
Art. 286 § 1 kodeksu karnego (oszustwo)	1
Art. 47 ust. 1 ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym (wykonywanie działalności agencyjnej bez upoważnienia)	1
Razem	42

Akty oskarżenia

W 2008 roku Urząd KNF otrzymał informacje o skierowaniu przez Prokuraturę do sądów powszechnych 8 aktów oskarżenia.

Ponadto Przewodniczący KNF, korzystając z przysługujących mu uprawnień, skierował do sądu 1 subsydiarny akt oskarżenia.

■ TABELA 35. AKTY OSKARŻENIA SKIEROWANE DO SĄDÓW W 2008 R. Z PODZIAŁEM WEDŁUG RODZAJU NARUSZONEJ NORMY PRAWNEJ

RODZAJ NARUSZONEJ NORMY PRAWNEJ	AKTY OSKARŻENIA W 2008 R.
Art. 100 ustawy o ofercie publicznej (podawanie nieprawdziwych lub zatajanie prawdziwych danych w prospekcie lub innych dokumentach informacyjnych)	1
Art. 180 i 181 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (ujawnienie i wykorzystanie informacji poufnej)	1
Art. 183 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (manipulacja instrumentem finansowym)	4
Art. 296 ustawy o funduszach inwestycyjnych (nieuprawnione użycie w nazwie określenia, o którym mowa w art. 14 ust. 4 ustawy)	1
Art. 585 kodeksu spółek handlowych (działanie na szkodę spółki) w zb. z art. 296 par. 1 i 2 kodeksu karnego (nadużycie zaufania)	1
Art. 47 w zb. z art. 48 ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym (wykonywanie działalności agencyjnej bez upoważnienia i nieuprawnione używanie nazwy)	1
Razem	9

Wyroki skazujące i warunkowe umorzenia

W 2008 r. sądy powszechne wydały 10 wyroków skazujących w zakresie następujących ustaw:

- ustawy o obrocie instrumentami finansowymi – 7 wyroków,
- ustawy o funduszach inwestycyjnych – 2 wyroki,
- ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym – 1 wyrok.

Wyroki skazujące dotyczyły następujących spraw:

- Wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy Śródmieścia z dnia 17.01.2008 r. w sprawie z art. 177 ustawy Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi (obecnie art. 183 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi - manipulacja instrumentem finansowym). Trzej oskarżeni skazani zostali na kary po 1 roku pozbawienia wolności w zawieszeniu na 2 lata oraz kary grzywny w wysokości 8 000 zł, 7 000 zł i 3 000 zł (wyrok jest nieprawomocny).
- Wyrok Sądu Rejonowego w Pszczynie z dnia 7.02.2008 r. w sprawie z art. 177 ustawy Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi (obecnie art. 183 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi – manipulacja instrumentem finansowym). Sąd wymierzył oskarżonemu karę grzywny w wysokości 1 000 zł.
- Wyrok Sądu Rejonowego w Skierniewicach z dnia 23.04.2008 r. w sprawie z art. 183 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (manipulacja instrumentem finansowym). Dwaj oskarżeni dobrowolnie poddali się karze. Sąd wymierzył im kary grzywny po 6 000 zł.
- Wyrok Sądu Rejonowego w Ostrołęce z dnia 9.05.2008 r. w sprawie z art. 177 ustawy Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi (obecnie art. 183 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi – manipulacja instrumentem finansowym). Sąd wymierzył oskarżonemu karę grzywny w wysokości 5 000 zł.
- Wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy Śródmieścia z dnia 15.05.2008 r. w sprawie z art. 176 ust. 2 ustawy Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi (obecnie art. 181 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi – wykorzystanie informacji poufnej). Dwaj oskarżeni dobrowolnie poddali się karze. Jednemu z nich Sąd wymierzył karę grzywny w wysokości 7 000 zł, drugiemu w wysokości 5 000 zł.
- Wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy Woli z dnia 9.06.2008 r. w sprawie z art. 295 ustawy o funduszach inwestycyjnych (wykonywanie działalności, o której mowa w art. 32 ust. 2 ustawy bez zezwolenia). Oskarżona dobrowolnie

poddała się karze. Sąd orzekł wobec oskarżonej karę ograniczenia wolności w wymiarze 2 miesięcy w zawieszeniu na okres próby wynoszący 1 rok oraz świadczenie pieniężne w wysokości 16 000 zł.

- Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 6.06.2008 r. utrzymujący w mocy wyrok Sądu Rejonowego z dnia 26.04.2007 r. w sprawie z art. 177 ustawy Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi (obecnie art. 183 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi – manipulacja instrumentem finansowym) wymierzający każdemu z dwóch oskarżonych karę 1 roku pozbawienia wolności w zawieszeniu na 4 lata, po 50 000 zł grzywny oraz karę zakazu wykonywania zawodu maklera i doradcy inwestycyjnego przez okres 4 lat.
- Wyrok Sądu Rejonowego w Kielcach z dnia 8.08.2008 r. w sprawie z art. 183 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (manipulacja instrumentem finansowym). Sąd jednemu z oskarżonych wymierzył karę grzywny w wysokości 250 000 zł, drugiemu karę grzywny w wysokości 60 000 zł (wyrok jest nieprawomocny).
- Wyrok Sądu Rejonowego w Giżycku z dnia 9.10.2008 r. w sprawie z art. 296 ustawy o funduszach inwestycyjnych. Zapadł wyrok skazujący. Według stanu na 31.12.2008 r. do Urzędu KNF nie wpłynął jeszcze odpis wyroku.
- Wyrok Sądu Rejonowego w Braniewie w sprawie z art. 47 w zb. z art. 48 ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym (prowadzenie działalności bez wymaganego prawem wpisu do rejestru i nieuprawnione używanie określeń wskazujących na wykonywanie czynności agencyjnych lub brokerskich w zakresie ubezpieczeń lub asekuracji). Zapadł wyrok skazujący. Według stanu na 31.12.2008 r. do Urzędu KNF nie wpłynął jeszcze odpis wyroku.

Informacje o prawomocności wyroków lub jej braku według stanu na dzień 1 stycznia 2009 roku.

W 2008 r. otrzymano informację o wydaniu przez sąd powszechny 1 wyroku o warunkowym umorzeniu postępowania karnego. Wyrok dotyczył przestępstwa z art. 177 ustawy Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi (obecnie art. 183 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi). Warunkowo umarżając postępowanie karne sąd oznaczył 2-letni okres próby oraz orzekł świadczenie pieniężne w wysokości 5 000 zł.

■ TABELA 36. WYROKI SKAZUJĄCE I WARUNKOWE UMORZENIA W 2008 R. Z PODZIAŁEM WEDŁUG RODZAJU NARUSZONEJ NORMY PRAWNEJ

PODSTAWA SKAZANIA	LICZBA WYROKÓW SKAZUJĄCYCH I WARUNKOWYCH UMORZEŃ
Art. 177 ustawy Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi/art.183 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (manipulacja instrumentem finansowym)	7
Art. 176 ust. 2 ustawy Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi (wykorzystanie informacji poufnej)	1
Art. 296 ustawy o funduszach inwestycyjnych (nieuprawnione użycie w nazwie określenia, o którym mowa w art. 14 ust. 4 ustawy)	1
Art. 295 ustawy o funduszach inwestycyjnych (wykonywanie działalności, o której mowa w art. 32 ust. 2 tej ustawy bez zezwolenia)	1
Art. 47 w zb. z art. 48 ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym (prowadzenie działalności bez wymaganego prawem wpisu do rejestru i nieuprawnione używanie nazwy)	1
Razem	11

Uprawnienia realizowane w postępowaniu karnym

W 2008 r. radcy prawni umocowani przez Przewodniczącego KNF działali w charakterze oskarżyciela posiłkowego w 25 sprawach:

- w 10 przypadkach wydano wyroki skazujące,
- w 1 przypadku wydano wyrok warunkowo umarzający po-

stępowanie karne,

- w 1 przypadku sąd umorzył postępowanie karne z powodu depenalizacji zarzucanego sprawcy czynu.

Pozostałe sprawy wg stanu na 31 grudnia 2008 r. były w toku.

Prace legislacyjne

8

A decorative graphic consisting of numerous curved lines that sweep across the bottom right portion of the page. The lines are dark blue and vary in thickness, creating a sense of motion and depth against the light blue background.

Prace legislacyjne

Do zadań Komisji Nadzoru Finansowego należy udział w przygotowywaniu projektów aktów prawnych w zakresie nadzoru nad rynkiem finansowym.

Projekty ustaw i powiązane z nimi akty wykonawcze

Ustawa z dnia 4 września 2008 r. o zmianie ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych oraz o zmianie innych ustaw (Dz.U. nr 231, poz. 1547)

W 2008 r. przedstawiciele Urzędu KNF brali czynny udział w pracach nad rządową autopoprawką do projektu ustawy o zmianie ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych oraz o zmianie innych ustaw. Proponowane zmiany miały na celu wdrożenie przepisów dyrektywy 2004/109/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie harmonizacji wymogów dotyczących przejrzystości informacji o emitentach, których papiery wartościowe dopuszczane są do obrotu na rynku regulowanym oraz zmieniającej dyrektywę 2001/34/WE (tzw. „Dyrektywę o przejrzystości”) oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/25/WE z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie ofert przejęcia. Ponadto proponowane zmiany mają na celu doprecyzowanie niektórych przepisów ustawy, jak również usunięcie pewnych luk w ustawie, które stały się widoczne dopiero w praktyce stosowania przepisów niniejszej ustawy.

Projekt ustawy przygotowany przez Urząd Komisji został po nieznacznych zmianach wniesiony przez rząd pod obrady parlamentu. Ostatecznie ustawa została ogłoszona 29 grudnia 2008 r., natomiast 13 stycznia 2009 roku weszła w życie. Ustawa przewiduje m.in. zmiany dotyczące podmiotów legitymowanych i trybu ubiegania się o dopuszczenie papierów wartościowych do obrotu na rynku regulowanym, zmiany dotyczące obowiązków informacyjnych oraz w zakresie wezwań do zapisywania się na

sprzedaż lub zamianę akcji spółki publicznej.

W związku ze zmianą ww. ustawy Urząd Komisji w omawianym zakresie brał udział w przygotowaniu następujących projektów aktów wykonawczych:

- projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sposobu prowadzenia przez Komisję Nadzoru Finansowego ewidencji instrumentów finansowych, na podstawie art. 10 ust. 7 ww. ustawy;
- projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie określenia kryteriów, jakie muszą spełniać podmioty ubiegające się o status agencji informacyjnej, na podstawie art. 58 ust. 3 ww. ustawy;
- projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim, na podstawie art. 60 ust. 2 ww. ustawy.

Ustawa o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz niektórych innych ustaw

Zmiany wprowadzane do Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. nr 183, poz. 1538 z późn. zm.) są w większości konsekwencją konieczności implementacji do polskiego porządku prawnego przepisów dyrektywy 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych (zwanej dyrektywą „MiFID”), rozporządzenia Komisji (WE) nr 1287/2006 z dnia 10 sierpnia 2006 r. wprowadzającego środki wykonawcze do dyrektywy 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do zobowiązań przedsiębiorstw inwestycyjnych

w zakresie prowadzenia rejestrów, sprawozdań z transakcji, przejrzystości rynkowej, dopuszczania instrumentów finansowych do obrotu oraz pojęć zdefiniowanych na potrzeby tejże dyrektywy oraz dyrektywy 2006/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie adekwatności kapitałowej firm inwestycyjnych i instytucji kredytowych.

Obok implementacji dyrektyw, wprowadzono również rozwiązania sprzyjające rozwojowi polskiego rynku kapitałowego, takie jak ułatwienie funkcjonowania mechanizmów tzw. krótkiej sprzedaży.

W niniejszej ustawie przygotowywanej przez Urząd Komisji zaproponowano w szczególności: poszerzenie katalogu instrumentów finansowych, uszczegółowienie zasady zawierania przez firmy inwestycyjne transakcji bezpośrednio z dającym zlecenie (w ramach usługi wykonywania zleceń), zmiany w zakresie regulacji dotyczących systemu rozliczeniowego, zmianę funkcjonującego obecnie modelu nadzoru nad rynkiem towarowym.

W dniu 4 września 2008 r. ustawa o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz niektórych innych ustaw została uchwalona, jednakże w dniu 22 września 2008 r. Prezydent skierował do Trybunału Konstytucyjnego wnioski o zbadanie zgodności niniejszej ustawy z Konstytucją.

Urząd Komisji brał udział w przygotowaniu następujących projektów aktów wykonawczych do przedmiotowej ustawy:

- rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie szczegółowych warunków, jakie musi spełniać rynek regulowany;
- rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie trybu i warunków postępowania firm inwestycyjnych, banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy oraz banków powierniczych;
- rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania całkowitego wymogu kapitałowego, w tym wymogów kapitałowych, dla domów maklerskich oraz określenia maksymalnej wysokości kredytów, pożyczek i wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w stosunku do kapitałów;
- rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie warunków, jakie musi spełniać organizowany przez firmę inwestycyjną alternatywny system obrotu;
- rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie zakresu, trybu, formy oraz terminów przekazywania informacji przez firmy inwestycyjne, banki, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy i banki powiernicze;
- rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie określenia szczegółowych warunków technicznych i organizacyjnych dla firm inwestycyjnych, banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy i banków powierniczych oraz warunków szacowania przez dom maklerski kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania tego kapitału;
- rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie zakresu, trybu, formy oraz terminów upowszechniania informacji

związanych z adekwatnością kapitałową;

- rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie obowiązków sprawozdawczych w zakresie obrotu papierami wartościowymi emitowanymi przez Skarb Państwa;
- rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej domów maklerskich;
- rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie cech transakcji długoterminowych instrumentami finansowymi nabywanymi lub zbywanymi na własny rachunek domu maklerskiego;
- rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie terminów, trybu, formy przeprowadzania badania i oceny nadzorczej;
- rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie wymogów, jakim powinny odpowiadać wnioski domów maklerskich o wydanie zgody na niektóre czynności w ramach prowadzonej działalności maklerskiej;
- rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie warunków, jakim powinny odpowiadać wnioski o udzielenie zgody na zastosowanie przez dom maklerski wybranych metod wykorzystywanych do obliczania wysokości wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego;
- rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie ocen wiarygodności kredytowej nadawanych przez zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej (ECAI);
- rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie warunków, jakim powinny odpowiadać wnioski o udzielenie zgody na stosowanie przez dom maklerski wybranych metod pomiaru ryzyka operacyjnego;
- rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie warunków, jakim powinny odpowiadać wnioski o udzielenie zgody na stosowanie przez dom maklerski metod wyznaczania wartości ekspozycji niektórych transakcji do obliczania wysokości wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta (CCR);
- rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie egzaminów na maklera papierów wartościowych, doradcę inwestycyjnego i agenta firmy inwestycyjnej oraz sprawdzianu umiejętności;
- rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie egzaminu uzupełniającego dla maklerów papierów wartościowych uprawniającego do wykonywania czynności doradztwa inwestycyjnego.

Ustawa z dnia 4 września 2008 r. o zmianie ustawy o funduszach inwestycyjnych, ustawy Prawo bankowe oraz ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz.U. nr 231, poz. 1546)

W 2008 r. przedstawiciele Urzędu KNF brali czynny udział w pracach nad rządową autopoprawką do projektu ustawy

o zmianie ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych, która transponuje do polskiego porządku prawnego z zakresu funduszy inwestycyjnych postanowienia następujących dyrektyw:

- dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/39/WE z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych (tzw. dyrektywa „MiFID”) zmieniającej dyrektywy Rady 85/611/EWG i 93/6/EWG i dyrektywę 2000/12/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylającą dyrektywę Rady 93/22/EWG,
- dyrektywy Komisji 2006/73/WE z dnia 10 sierpnia 2006 roku wprowadzającej środki wykonawcze do dyrektywy 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów organizacyjnych i warunków prowadzenia działalności przez przedsiębiorstwa inwestycyjne oraz pojęć zdefiniowanych na potrzeby tejże dyrektywy,
- dyrektywy Komisji 2007/16/WE z dnia 19 marca 2007 r. dotyczącej wykonania dyrektywy Rady 85/611/EWG w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS) w zakresie wyjaśnienia niektórych definicji.

Ustawa z dnia 4 września 2008 r. o zmianie ustawy o funduszach inwestycyjnych, ustawy – Prawo bankowe oraz ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz.U. 2008, nr 231, poz. 1546) przewiduje szereg zmian systemowych, a także zmiany mające umożliwić sprawowanie przez Urząd Komisji skuteczniejszego nadzoru nad funduszami inwestycyjnymi. Projekt ustawy przygotowywanej przez Urząd Komisji został po nieznacznych zmianach wniesiony przez rząd pod obrady parlamentu. Ostatecznie ustawa została ogłoszona 29 grudnia 2008 r. i weszła w życie 13 stycznia 2009 roku.

W związku z przygotowaną nowelizacją ustawy o funduszach inwestycyjnych, Urząd Komisji brał udział w przygotowaniu projektów następujących aktów wykonawczych do niniejszej ustawy:

- rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie trybu i warunków prowadzenia działalności pośrednictwa w zbywaniu i odkupywaniu tytułów uczestnictwa funduszy inwestycyjnych, na podstawie art. 32a ust. 6 ww. ustawy;
- rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie trybu i warunków postępowania towarzystw funduszy inwestycyjnych wykonujących działalność w zakresie zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych albo doradztwa inwestycyjnego, na podstawie art. 47 ust. 7 ww. ustawy;
- rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie trybu, warunków i zakresu działania kontroli wewnętrznej w towarzystwie funduszy inwestycyjnych, sposobu prowadzenia ewidencji zawartych transakcji, sposobu zapobiegania występowania konfliktu interesów oraz sposobu dokumentowania źródeł będących podstawą decyzji inwestycyjnych, na podstawie art. 48 ust. 3 ww. ustawy;

- rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie zawierania przez fundusz inwestycyjny otwarty umów, których przedmiotem są instrumenty pochodne, w tym niewystandaryzowane instrumenty pochodne, na podstawie art. 94 ust. 7 ww. ustawy;
- rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie prospektu informacyjnego funduszu inwestycyjnego otwartego oraz specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego, a także skrótu tego prospektu, na podstawie art. 221 ww. ustawy.

Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. z 2009 r. nr 13, poz. 69)

W 2008 r. przedstawiciele Urzędu KNF brali czynny udział w pracach nad rządowym projektem Ustawy o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, która transponuje do polskiego porządku prawnego postanowienia dyrektywy 2007/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 roku w sprawie wykonywania niektórych praw akcjonariuszy spółek notowanych na rynku regulowanym.

Ustawa została uchwalona w dniu 5 grudnia 2008 r. i ogłoszona w dniu 28 stycznia 2009 r., a wejdzie w życie w dniu 3 sierpnia 2009 r. Ustawa wprowadza wiele kluczowych zmian w organizacji walnych zgromadzeń spółek publicznych, które spowodują że:

- zwiększy się zakres i dostępność informacji przed walnym zgromadzeniem;
- spółki będą zobowiązane do udzielania odpowiedzi na wszystkie pytania dotyczące spraw umieszczonych w porządku obrad;
- akcjonariusze będą mieli większe możliwości wpływania na porządek obrad;
- zakazane będzie:
  - uzależnianie udziału w walnym zgromadzeniu od zablokowania lub ograniczenia możliwości zbywania akcji,
  - ograniczanie prawa do ustanawiania pełnomocników, a równocześnie jasno zostaną określone obowiązki pełnomocników wobec mocodawców;
- możliwe będzie:
  - zdalne uczestnictwo w walnym zgromadzeniu za pośrednictwem środków elektronicznych,
  - głosowanie korespondencyjne przed walnym zgromadzeniem;
- zwiększy się zakres i dostępność informacji po walnym zgromadzeniu.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o działalności ubezpieczeniowej oraz niektórych innych ustaw

Celem projektu jest implementacja do prawa polskiego przepisów dyrektywy 2005/68/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 listopada 2005 r. w sprawie reasekuracji zmieniająca dyrektywy Rady 73/239/EWG, 92/49/EWG a także dyrektywy 98/78/WE i 2002/83/WE.

W dniu 13 lutego 2009 r. Sejm uchwalił ustawę o zmianie ustawy o działalności ubezpieczeniowej oraz niektórych innych ustaw.

Ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz.U. 2008 nr 228 poz. 1507)

Unormowanie zasad wypłat świadczeń emerytalnych wykupywanych za zgromadzone w otwartych funduszach emerytalnych kapitały wymagało rozstrzygnięcia dwóch kwestii. Po pierwsze – określenia podmiotu, który miałby dokonywać wypłaty świadczeń, po drugie – jakiego rodzaju miały to być świadczenia. Odpowiedzi na te dwa pytania o charakterze fundamentalnym z punktu widzenia reformy emerytalnej służyły dwa projekty ustaw, przygotowane w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej. Pierwszej kwestii dotyczył projekt ustawy o funduszach dożywotnich emerytur kapitałowych, który powoływał do życia fundusze dożywotnich emerytur kapitałowych zarządzane przez powszechne towarzystwa emerytalne albo specjalne spółki akcyjne dedykowane tylko temu celowi – zakłady emerytalne. Wspomniany projekt ustawy o funduszach dożywotnich emerytur kapitałowych określał szczególne wymogi prawne odnoszące się do tworzenia i funkcjonowania funduszy dożywotnich emerytur kapitałowych, zasady gospodarki finansowej, formy reglamentacji działań tych podmiotów oraz nadzoru nad nimi. Ustawa ta, po przejściu procesu legislacyjnego i uchwaleniu przez Sejm RP oraz Senat RP, została przekazana zgodnie z unormowania Konstytucji RP do podpisu Prezydenta RP, który zwrócił się z wnioskiem do sejmu RP o ponowne rozpatrzenie ustawy, argumentując iż zawiera ona regulacje naruszające zasady sprawiedliwości społecznej oraz równości podmiotów. Projekt ustawy nie uzyskał stosownej kwalifikowanej większości sejmowej, a tym samym nie został uchwalony.

Kategorialnie odmienna sytuacja istnieje w zakresie wskazania świadczeń, które będą otrzymywać członkowie otwartych funduszy emerytalnych. Problem ten normuje bowiem ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych. Rze-

czony akt normatywny określa rodzaje świadczeń pieniężnych wypłacanych ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych, zasady nabywania prawa do emerytur kapitałowych, zasady i tryb przyznawania emerytur kapitałowych, zasady ustalania wysokości i wypłaty emerytur kapitałowych. Ustawa o emeryturach kapitałowych wprowadza zasadę, iż ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych przysługuje emerytura kapitałowa w postaci okresowej emerytury kapitałowej albo dożywotniej emerytury kapitałowej. Szczególnego podkreślenia wymaga fakt, iż oba projekty ustaw przygotowywane były przy silnym wsparciu i współudziale pracowników Urzędu Komisji, którzy na potrzeby prac legislacyjnych przygotowywali specjalne analizy, zestawienia oraz prezentacje. Pracownicy urzędu brali czynny udział w Zespole Roboczym powołanym przy Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej na potrzeby przygotowania obu projektów, a następnie wpierali merytorycznie Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w toku prac parlamentarnych i udzielali odpowiedzi na liczne pytania posłów i senatorów. Można stwierdzić, iż przedstawiciele Urzędu Komisji wywarli znaczący wpływ na przyjęte rozwiązania prawne i organizacyjne oraz brzmienie poszczególnych przepisów prawa, albowiem Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w toku prac legislacyjnych opierało się na wiedzy oraz doświadczeniu urzędu z zakresu mechanizmów funkcjonowania rynku finansowego, w tym zwłaszcza rynku emerytalnego oraz ubezpieczeniowego. Warto nadto nadmienić, iż w związku z uchwaleniem ustawy o emeryturach kapitałowych, przedstawiciele Urzędu Komisji brali także udział w pracach nad przygotowaniem aktów wykonawczych do tej ustawy, w tym zwłaszcza przygotowaniem rozporządzenia RM z dnia 8 stycznia 2009 r. w sprawie terminu i sposobu dokonywania przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych i otwarte fundusze emerytalne czynności dotyczących okresowych emerytur kapitałowych.

Ustawa z dnia 6 listopada 2008 r. o zmianie ustawy o indywidualnych kontaktach emerytalnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. nr 220, poz. 1432)

Celem prac nad niniejszą ustawą było wprowadzenie zmian, które umożliwią zgromadzenie większych oszczędności mających posłużyć uzupełnieniu dochodów emerytalnych oraz zachęceniu osób obecnie nieoszczędzających na indywidualnych kontaktach emerytalnych do uczestnictwa w tym systemie. Zmiana ustawy o IKE ma więc na celu uatrakcyjnienie oferty IKE i zachęcenie Polaków do oszczędzania w tej formie na przyszłe emerytury. Niniejsza ustawa została ogłoszona 12 grudnia 2008 r. i weszła w życie 1 stycznia 2009 roku.

Ustawa z dnia 7 listopada 2008 r. o Komitecie Stabilności Finansowej (Dz.U. z 2008 r., nr 209, poz. 1317)

Zgodnie z wytycznymi przyjętymi na forum Unii Europejskiej przez Radę ECOFIN i Komitet ds. Ekonomicznych i Finansowych, państwa członkowskie zobowiązane zostały m.in. do stworzenia sieci bezpieczeństwa *domestic safety net* oraz do opracowania planów awaryjnych na wypadek zaistnienia sytuacji kryzysowej (*contingency plans*). W Polsce w roku

2007 utworzono Komitet Stabilności Finansowej, będący forum współpracy i koordynacji działań dla Ministra Finansów, Komisji Nadzoru Finansowego oraz Narodowego Banku Polskiego. Komitet działał na podstawie trójstronnego porozumienia z dnia 21 grudnia 2007 roku. Zgodnie z rekomendacją członków Komitetu z początkiem roku 2008 podjęte zostały prace nad przygotowaniem regulacji ustawowej, które toczyły się w ramach grupy roboczej utworzonej przez Komitet, grupującej ekspertów z trzech instytucji obsługujących członków Komitetu, w tym Urzędu KNF. Sejm uchwalił ustawę o KSF w dniu 28 listopada 2008r, a jej przepisy weszły w życie 13 grudnia 2008r.

Pozostałe akty wykonawcze

Projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń

Przedmiotowa zmiana wynika z Ustawy z dnia 18 marca 2008 r. o zmianie ustawy o rachunkowości (Dz.U. 2008 nr 63 poz. 393, z późn. zm.), zwanej dalej ustawą o zmianie ustawy o rachunkowości, której celem jest transpozycja do polskich przepisów po-

stanowień dyrektywy 2006/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. zmieniającej m.in. dyrektywę Rady 78/660/EWG z dnia 25 lipca 1978 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych niektórych rodzajów spółek, dyrektywę Rady 83/349/EWG z dnia 13 czerwca 1983 r. w sprawie skonsolidowanych sprawozdań finansowych oraz dyrektywę Rady 91/674/EWG z dnia 19 grudnia 1991 r. w sprawie rocznych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych zakładów ubezpieczeń oraz wynikającą z ww. ustawy zmianą upoważnienia ustawowego do wydania rozporządzenia (art. 81 ust. 2 pkt 6 lit. a).

Projekt rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie zakresu informacji wykazywanych w sprawozdaniach finansowych i skonsolidowanych sprawozdaniach finansowych, wymaganych w prospekcie emisyjnym dla emitentów z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, dla których właściwe są polskie zasady rachunkowości

Niniejsze rozporządzenie stanowi wykonanie delegacji z art. 55 pkt 3 ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz.U. nr 184, poz. 1539 z późn. zm.). Przedmiotowa zmiana wynika z ustawy o zmianie ustawy o rachunkowości, której celem jest transpozycja do polskich przepisów postanowień dyrektywy 2006/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. zmieniającej dyrektywy Rady 78/660/EWG w sprawie rocznych sprawozdań finansowych niektórych rodzajów spółek, 83/349/EWG w sprawie skonsolidowanych sprawozdań finansowych oraz 91/674/EWG w sprawie rocznych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych zakładów ubezpieczeń.

Nowelizacja aktów wykonawczych do ustawy Prawo Bankowe

W związku z wynikającą z art. 80 ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym koniecznością wydania przez Komisję Nadzoru Finansowego w terminie do 1 stycznia 2009 r. aktów wykonawczych do ustawy – Prawo bankowe wydanych przez Komisję Nadzoru Bankowego i wygasających z końcem 2008 r., KNF dokonała nowelizacji 9 uchwał KNB:

- w sprawie określenia wykazu dokumentów dotyczących działalności gospodarczej przedsiębiorcy zagranicznego, który ma wykonywać powierzone przez bank czynności określone w art. 6a ust. 1 ustawy - Prawo bankowe (uchwała nr 379/2008 KNF zastąpiła uchwałę 3/2004 KNB),
- w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, w tym zakresu i warunków stosowania metod statystycznych oraz zakresu informacji załączanych do wniosków o wydanie zgody na ich stosowanie, zasad i warunków uwzględniania umów przelewu wierzytelności, umów o subpartycypację, umów o kredytowy instrument

pochodny oraz innych umów niż umowy przelewu wierzytelności i umowy o subpartycypację, na potrzeby wyznaczenia wymogów kapitałowych, warunków, zakresu i sposobu korzystania z ocen nadawanych przez zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej oraz agencji kredytów eksportowych, sposobu i szczegółowych zasad obliczania współczynnika wypłacalności banku, zakresu i sposobu uwzględniania działania banków w holdingach w obliczaniu wymogów kapitałowych i współczynnika wypłacalności oraz określenia dodatkowych pozycji bilansu banku ujmowanych łącznie z funduszami własnymi w rachunku adekwatności kapitałowej oraz zakresu, sposobu i warunków ich wyznaczania (uchwała nr 380/2008 KNF zastąpiła uchwałę 1/2007 KNB),

- w sprawie innych pomniejszeń funduszy podstawowych, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszania o nie funduszy podstawowych banku, innych pozycji bilansu banku zaliczanych do funduszy uzupełniających, ich wysokości, zakresu i warunków ich zaliczania do funduszy uzupełniających banku, pomniejszeń funduszy uzupełniających, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszania o nie funduszy uzupełniających banku; oraz zakresu i sposobu uwzględniania działania banków w holdingach przy określaniu sposobu obliczania funduszy własnych (uchwała nr 381/2008 KNF zastąpiła uchwałę 2/2007 KNB),
- w sprawie szczegółowych zasad i warunków uwzględniania zaangażowań przy ustalaniu przestrzegania limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań, określenia zaangażowań, wobec których nie stosuje się przepisów dotyczących limitów koncentracji zaangażowań i dużych zaangażowań oraz warunków, jakie muszą one spełniać, określenia zaangażowań, wobec których wymagane jest uzyskanie zgody Komisji Nadzoru Finansowego na niestosowanie przepisów dotyczących limitów koncentracji zaangażowań i dużych zaangażowań oraz zakresu i sposobu uwzględniania działania banków w holdingach, w obliczaniu limitów koncentracji zaangażowań (uchwała nr 382/2008 KNF zastąpiła uchwałę 3/2007 KNB),
- w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego (uchwała nr 383/2008 KNF zastąpiła uchwałę 4/2007 KNB),
- w sprawie wymagań dotyczących identyfikacji, monitorowania i kontroli koncentracji zaangażowań, w tym dużych zaangażowań (uchwała nr 384/2008 KNF zastąpiła uchwałę 5/2007 KNB),
- w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym, dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu (uchwała nr 385/2008 KNF zastąpiła uchwałę 6/2007 KNB),
- w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności (uchwała nr 386/2008 KNF zastąpiła uchwałę nr 9/2007 KNB),

- w sprawie określenia ocen wiarygodności kredytowej nadawanych przez zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej, z których bank może korzystać w celu ustalenia wymogów kapitałowych i zakresu korzystania z tych ocen oraz ich powiązania ze stopniami jakości kredytowej (uchwała nr 387/2008 KNF zastąpiła uchwałę 10/2007 KNB wraz z nowelizacją wprowadzoną uchwałą 11/2007 KNB).
- Uchwały zostały przyjęte przez Komisję Nadzoru Finansowego na posiedzeniu w dniu 17 grudnia 2008 roku.

Prace nad innymi projektami aktów prawnych

W 2008 r. Urząd KNF brał udział w uzgodnieniach międzyresortowych i opiniowaniu następujących aktów prawnych:

- Ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz.U. 2008 nr 228 poz. 1507),
- Ustawy z dnia 18 marca 2008 r. o zmianie ustawy o Służbie Celnej (Dz.U. 2008 nr 53 poz. 311) i Ustawy z dnia 7 listopada 2008 r. o zmianie ustawy – Prawo celne oraz ustawy – Kodeks karny skarbowy (Dz.U. 2008 nr 215 poz. 1355),
- projektu ustawy o biegłych rewidentach i ich samorządzie,
- projektu ustawy o funduszach dożywotnich emerytur kapitałowych,
- projektu rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie zawodów regulowanych, w których jest wyłączone uprawnienie do wyboru stażu adaptacyjnego albo testu umiejętności.

Ponadto Urząd Komisji współpracował z Ministerstwem Finansów w zakresie prac legislacyjnych dotyczących zmiany podstawowych aktów prawnych, które stanowią podstawę funk-

cjonowania polskiego sektora bankowego w oparciu o dokonywane zmiany Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej oraz związanych z nimi interpretacji w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej.

W związku z rozpoczęciem od 2009 roku wypłat emerytur z otwartych funduszy emerytalnych, Komisja Nadzoru Finansowego, we współpracy z Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej oraz Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, uczestniczyła w przygotowywaniu oraz opiniowaniu aktów prawnych w tym zakresie (m.in. rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie terminu i sposobu wymiany informacji między Zakładem Ubezpieczeń Społecznych i otwartymi funduszami emerytalnymi, związanych z ustalaniem prawa i wysokości okresowych emerytur kapitałowych oraz terminu i sposobu przekazywania przez otwarte fundusze emerytalne środków na wypłatę tych emerytur). Prowadzone były także prace koncepcyjne konieczne dla sprawowania nadzoru w nowym obszarze oraz liczne uzgodnienia z podmiotami zaangażowanymi w ten proces (ZUS i PTE).

Rada Rozwoju Rynku Finansowego przy Ministrze Finansów

Przedstawiciele Urzędu Komisji brali w 2008 roku udział w pracach Rady Rozwoju Rynku Finansowego (RRRF) – organu opiniodawczo-doradczego powołanego przez Ministra Finansów.

W ramach prac RRRF pracownicy Urzędu Komisji uczestniczyli w pracach następujących grup roboczych:

- grupy do spraw funduszy inwestycyjnych, której celem był przegląd i analiza możliwości uporządkowania ustawy o funduszach inwestycyjnych pod kątem obowiązków informacyjnych, uproszczenia postępowania licencyjnego, czy też wprowadzenia ułatwień dla funduszy typu *venture capital*,
- grupy roboczej do spraw przeglądu regulacji prawa bankowego, w ramach której trwają zaawansowane prace nad projektem zmian w ustawie – Prawo bankowe, w szczególności w zakresie outsourcingu w działalności bankowej oraz tajemnicy bankowej,
- grupy roboczej do spraw usług płatniczych, w ramach której trwają prace nad projektem ustawy o usługach płatniczych, implementującej dyrektywę 2007/64/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego zmieniającą dyrektywy 97/7/WE, 2002/65/WE, 2005/60/WE i 2006/48/WE i uchylającą dyrektywę 97/5/WE,
- grupy roboczej ds. kredytu hipotecznego zajmującej się kompleksową weryfikacją tej problematyki, m.in. instytucji odwróconego kredytu hipotecznego,
- zespołu roboczego do spraw zmian w przepisach prawa regulujących działalność OFE, powołanego przez Ministra Finansów,
- grupy roboczej ds. *Solvency II*, zajmującej się pracami

mi nad projektem Unii Europejskiej Wypłacalność II, w szczególności nad projektem dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej nowy system regu-

lacji działalności ubezpieczeniowej, w tym wypłacalności zakładów ubezpieczeń i reasekuracji oraz nadzoru opartego o ryzyko.

**Zaangażowanie Komisji
Nadzoru Finansowego
we współpracę
międzynarodową**

9

Zaangażowanie Komisji Nadzoru Finansowego we współpracę międzynarodową

Organizacje międzynarodowe

Międzynarodowa Organizacja Komisji Papierów Wartościowych (IOSCO)

KNF jest członkiem Komitetu Rynków Rozwijających się. Kierując w ramach przedmiotowego Komitetu pracami Grupy Roboczej nr 4 zajmującej się współpracą nadzorczą i wymianą informacji (*IOSCO EMC Working Group No 4 on Enforcement and Exchange of Information – EMC WG4*), przedstawiciele Urzędu KNF m.in.:

- kontynuowali prace nad mandatem WG4 nt. wymiany informacji w zakresie oceny przydatności i adekwatności kandydatów na kluczowe funkcje w podmiotach nadzorowanych;
- we współpracy z przedstawicielami izraelskiego organu nadzoru (Israel Securities Authority) przeprowadzili ankietę wśród członków Komitetu Rynków Rozwijających się. Na podstawie uzyskanych odpowiedzi opracowali raport zaprezentowany podczas posiedzenia Komitetu Rynków Rozwijających w październiku 2008 r. Mandat będzie kontynuowany, efektem czego mają zostać opracowane best practices w tym zakresie;
- we współpracy z turecką Capital Markets Board oraz Międzynarodową Organizacją Komisji Papierów Wartościowych (IOSCO) zorganizowali Seminarium *IOSCO EMC Working Group 4 Seminar on Enforcement Aspects of Takeover Regulations* (11-14 czerwca 2008 r., Stambuł, Turcja). Seminarium, w którym udział wzięło ok. 80 uczestników z 30 krajów było okazją m.in. do zaprezentowania zaktualizowanej przez KNF wersji raportu *Report on Takeover Regulation in the Jurisdictions of some IOSCO EMC Members*.

Ponadto KNF uczestniczyła w pracach m.in.:

- Standing Committee No. 4 Komitetu Technicznego – była jego członkiem z uwagą na fakt przewodniczenia EMC WG4;

- Grupy Doradczej Komitetu Rynków Rozwijających się; Technical Committee Task Force on Corporate Governance – udział w pracach Grupy Roboczej, która prowadzi we współpracy z OECD badania nad sposobami ochrony akcjonariuszy mniejszościowych spółek, których akcje zostały wprowadzone do obrotu na rynku regulowanym.

Międzynarodowe Stowarzyszenie Nadzorów Ubezpieczeniowych (IAIS)

Uczestnicząc w pracach organizacji, przedstawiciele Urzędu Komisji koncentrowali się na zagadnieniach dotyczących opracowania nowych standardów wypłacalności dla grup ubezpieczeniowych, w szczególności utrzymania bardziej zrównoważonego podejścia do traktowania grup ubezpieczeniowych niż w projekcie dyrektywy Wypłacalność II.

Reprezentant Urzędu pełni w IAIS rolę koordynatora regionalnego (region Europy Środkowej, Wschodniej i Zakaukazia). W ramach tej działalności Urząd KNF wspomaga kraje z regionu m.in. w kwestii organizacji seminariów regionalnych, implementacji programu translacyjnego, określenia potrzeb szkoleniowych w regionach, wdrażania standardów w regionie, dążąc do łatwiejszego osiągnięcia przez nich celów przedstawionych w dokumencie IAIS „*Roadmap for Standard Implementation Activities*”. Reprezentanci Urzędu Komisji brali również udział w pracach Komitetu Technicznego IAIS.

Międzynarodowa Organizacja Nadzorów Emerytalnych (IOPS)

Przedstawiciele Urzędu brali udział w trzech spotkaniach orga-

nizacji. Dyskutowano na nich kwestie związane z przeglądem systemów nadzorczych, nadzorem opartym o ryzyko w odniesieniu do programów emerytalnych, obowiązkami informacyjnymi funduszy w stosunku do ich członków (ze szczególnym uwzględnieniem systemów o zdefiniowanej składce). Dyskutowano również nad zagadnieniami związanymi z wpływem światowego kryzysu finansowego na systemy emerytalne.

Dodatkowo przedstawiciele Urzędu wzięli udział w dwóch konferencjach współorganizowanych przez IOPS, prezentując na nich polskie rozwiązania w odniesieniu do wypłat emerytalnych i zagadnienia zwiększania świadomości społecznej w zakresie edukacji emerytalnej.

Bazylejski Komitet ds. Nadzoru Bankowego (BIS)

Urząd KNF przekazywał dane oraz zgłaszał uwagi do materiałów opracowanych na forum trzech grup roboczych:

- Accord Implementation Group's Operational Risk Subgroup (AIGOR) – wypracowuje najlepsze praktyki w zakresie stosowania zaawansowanych metod (AMA) do wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego, jak również zapewnienia spójnego podejścia nadzorców bankowych do oceny AMA i modeli statystycznych;
- Accord Implementation Group – Validation (AIGV) – opracowuje najlepsze praktyki w zakresie stosowania zaawansowanych metod (IRB) do wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego oraz II Filaru Nowej Umowy Kapitałowej;
- International Liaison Group (ILG) – grupa „łącznikowa”; gromadzi zarówno kraje należące do Komitetu BC, jak i wybrane inne państwa. Spotykała się w roku 2008 trzykrotnie z udziałem przedstawiciela Urzędu jako jednego z trzech przedstawicieli (obok Rosji i Czech) z regionu Europy Środkowo-Wschodniej. Przedmiotem informacji i dyskusji były w szczególności prace BCBS w zakresie wdrażania Bazylei II oraz korygowania jej ustaleń.

Komitet Nadzorców Bankowych z Krajów Europy Środkowej i Wschodniej (BSCEE)

W 2008 roku obszarem szczególnie istotnych prac prowadzonego przez Urząd Komisji Sekretariatu Grupy było współorganizowanie oraz koordynowanie Konferencji Członków Grupy. XXI coroczna Konferencja BSCEE odbyła się w Belgradzie i koncentrowała się na temacie *Rapid credit growth implication on financial stability*. Druga Konferencja BSCEE, współorganizowana i koordynowana przez Sekretariat, odbyła się w Brukseli i dotyczyła tematów *Liquidity risk oraz Valuation, provisioning and risk disclosure*.

Sekretariat BSCEE udzielał wsparcia o charakterze administracyjnym wobec Przewodniczącej Grupy BSCEE, współpracował i utrzymywał stały kontakt z Komitetem Bazylejskim oraz z innymi instytucjami i organizacjami związanymi z nadzorem bankowym, jak również innymi grupami regionalnymi BCBS.

Do głównych zadań Sekretariatu BSCEE w 2008 roku należało również koordynowanie oraz przygotowanie raportu rocznego z działalności w zakresie nadzoru bankowego państw członkowskich, zarządzanie budżetem państw członkowskich Grupy oraz utrzymywanie i uaktualnianie oficjalnej strony internetowej BSCEE.

Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)

Przedstawiciele Urzędu dwukrotnie uczestniczyli w obradach Grupy Roboczej Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (*Organisation for Economic Co-operation and Development – OECD*) do spraw Prywatnych Funduszy Emerytalnych (*Working Party on Private Pensions – WPPP*). Wykonywano również zadania na rzecz grupy zadaniowej do spraw statystyki funduszy emerytalnych (*Taskforce on Funded Pension Statistics*) poprzez konsultacje, udostępnianie danych i udział w ankietach oraz zgłaszanie uwag do dokumentów w okresie między sesjami WPPP.

W ramach OECD powołano Komitet Sterujący ds. Ładu Korporacyjnego (*OECD Steering Group on Corporate Governance*), w którego pracach biorą udział delegacje państw członkowskich OECD, a także przedstawiciele Komisji Europejskiej oraz Banku Światowego. W kwietniu 2008 r. przedstawiciel Urzędu Komisji został wybrany do Biura Komitetu Sterującego, w którego składzie jest jedynym reprezentantem spośród nowych państw Unii Europejskiej

Współpraca międzynarodowa związana z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu (MONEYVAL oraz FATF)

Głównym celem Specjalnego Komitetu Rady Europy, zajmującego się oceną systemów zwalczania procederu prania pieniędzy i finansowania terroryzmu (*Committee of Experts on the Evaluation of Anti-Money Laundering Measures and the Financing of Terrorism – MONEYVAL*) jest kompleksowa ewaluacja systemów przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu w krajach członkowskich Rady Europy, które nie są jednocześnie krajami członkowskimi Grupy Specjalnej ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniądzy (*Financial Action Task Force*

– FATF). Członkowie MONEYVAL spotykają się na zebraniach plenarnych cztery razy do roku w Strasburgu i na tzw. zebraniach typologicznych.

Podczas posiedzeń plenarnych Grupy Specjalnej ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (*Financial Action Task Force – FATF*)

do zadań przedstawiciela Urzędu Komisji w 2008 r. należało między innymi przedstawianie informacji w zakresie przepisów oraz stosowanych praktyk związanych z funkcjonowaniem krajowego systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu. Jego zadaniem była także wymiana doświadczeń z przedstawicielami innych delegacji.

Współpraca na poziomie europejskim

Komitet Europejskich Regulatorów Rynku Papierów Wartościowych (CESR)

W odpowiedzi na kryzys organy Unii Europejskiej podjęły decyzję o przyspieszeniu prac legislacyjnych w kilku kluczowych dla całego rynku finansowego dziedzinach, jak nowelizacja dyrektywy dotyczącej przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania (funduszy typu UCITS). Nadzorcy musieli znacznie zintensyfikować współpracę roboczą celem zmierzenia się z aktualnymi problemami, m.in. uregulowania zasad delegacji zadań pomiędzy nadzorcami, metod wyceny skomplikowanych produktów finansowych, ekwiwalentności regulacji prospektowych państw pozaunijnych, nadzoru nad agencjami ratingowymi, transatlantyckiego harmonizowania wymogów dotyczących rynków regulowanych, analizą skutków upadku Lehman Brothers, wypracowaniem wskaźnika profilu ryzyko/zysk każdego funduszu UCITS. Wszystkie z nowo wytyczonych kierunków działań są reakcją na życzenia zgłaszane przez Komisję Europejską. Większość jest związana z reagowaniem na ujawniające się podczas kryzysu kluczowe wyzwania nadzorcze. Dlatego też w roku 2008 powstała konieczność jeszcze większego niż w latach ubiegłych zaangażowania ekspertów KNF w prace CESR.

W odpowiedzi na wniosek ECOFIN wprowadzono możliwość przyjmowania decyzji Komitetu w drodze głosowania kwalifikowaną większością głosów w miejsce uprzedniej jednomyślności. Komisja Nadzoru Finansowego stała na stanowisku, by zakres takich decyzji wpisany do statutu Komitetu nie obejmował ewentualnych przyszłych decyzji o znaczeniu bezpośrednio wiążącym dla nadzorców (szczególnie - konkretnych decyzji dotyczących podmiotów nadzorowanych). UKNF konsekwentnie realizował politykę sprzeciwu wobec tendencji do tworzenia w sposób stopniowy i płynny ponadnarodowych ciał o niedookreślonych uprawnieniach o kompetencjach nadzorczych.

Post-ECOFIN Task Force

W tej specjalnej grupie roboczej (spotkania na poziomie najwyższych przedstawicieli członków CESR) odbywała się dyskusja na

temat funkcjonowania i roli Komitetu w przyszłości, w związku ze zmianami na międzynarodowych rynkach finansowych. W odpowiedzi na wniosek ECOFIN wprowadzono możliwość przyjmowania decyzji Komitetu w drodze głosowania kwalifikowaną większością głosów w miejsce uprzedniej jednomyślności. Jest to niewątpliwie rozwiązanie wzmacniające decyzyjność CESR, niemniej jednak KNF zadbała o to, by zakres takich decyzji wpisany do statutu Komitetu nie obejmował ewentualnych przyszłych decyzji o znaczeniu bezpośrednio wiążącym dla nadzorców (szczególnie – konkretnych decyzji dotyczących podmiotów nadzorowanych). W dyskusji na temat funkcjonowania CESR, Urząd KNF konsekwentnie popierał jego niezależność od instytucji unijnych i doradczo-koordynacyjny charakter.

Review Panel

Zadaniem stałej grupy roboczej Review Panel jest monitorowanie spójności stosowania przez instytucje członkowskie CESR dyrektyw regulujących rynek kapitałowy, jak również nawiązujących prawnie aktów 3 poziomu (standardów, wytycznych i rekomendacji CESR). Jest to narzędzie praktycznej realizacji zadania CESR, jakim jest dążenie do maksymalnego zbliżania (konwergencji) praktyk nadzorczych na poziomie europejskim.

Ostatecznym celem prac grupy jest wywarcie nacisku (*peer pressure*) na te kraje członkowskie CESR, których przepisy prawne implementujące Dyrektywy rynku finansowego, zawierają istotne odstępstwa od postanowień tych dyrektyw. Aby odnaleźć różnice w prawie bądź praktyce członkowie przeprowadzają między sobą analizy w postaci pisemnej samooceny podlegającej następnie weryfikacji lub „mapowaniu” uprawnień. Ta ostatnia formuła prac dominowała w roku 2008: prowadzono mapping stosowania MiFID, sankcji na podstawie Dyrektywy Transparency, Standardu 2 dot. informacji finansowej.

Standing Committee on Financial Reporting (CESR-Fin)

CESR-Fin jest stałą grupą operacyjną CESR zajmującą się sprawami raportowania finansowego, rachunkowości, audytu i dziedzin pokrewnych. Jej podstawowym zadaniem jest wspieranie współpracy właściwych organów nadzoru Europejskiego Obszaru Gospodarczego (jak również pogłębianie współpracy z krajami spoza EOG) w zakresie nadzoru nad informacją finansową emitentów. CESR-Fin aktywnie wpływa na rozwój i wdrażanie międzynarodowych standardów rachunkowości, tj. Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej oraz związanych z nimi interpretacji ogłoszonych w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej poprzez dialog z głównymi podmiotami zaangażowanymi w proces wdrażania tych standardów. Ponadto opracowuje standardy i wskazówki w zakresie nadzoru nad stosowaniem MSR/MSSF. CESR-Fin zajmuje się także zagadnieniami związanymi z usługami świadczonymi przez biegłych rewidentów, dotyczącymi standardów badania sprawozdań finansowych, standardów niezależności i etyki biegłych rewidentów oraz kwestiami związanymi z zapewnianiem jakości audytu oraz publicznym nadzorem nad zawodem biegłego rewidenta.

W 2008 r. odbyły się 4 posiedzenia CESR-Fin, w których uczestniczył przedstawiciel Urzędu Komisji. W ramach prowadzonych przez CESR-Fin działań m.in.:

- przygotowano stanowisko nt. wyceny instrumentów finansowych o ograniczonej płynności według wartości godziwej oraz stanowisko CESR dotyczące reklasyfikacji instrumentów finansowych,
- opracowano wskazówki CESR dla KE dot. równoważności standardów rachunkowości Chin, Japonii i USA, Kanady i Korei Południowej oraz Indii,
- współpracowano z IASB (International Accounting Standards Board) oraz EFRAG (European Financial Reporting Advisory Group) w zakresie opiniowania aktualizowanych istniejących standardów MSR/MSSF oraz nowych MSR/MSSF,
- współpracowano z US SEC w temacie zbieżności i równoważności standardów rachunkowości, tj. MSR/MSSF i US GAAP (amerykańskich krajowych standardów rachunkowości).

European Enforcers Coordination Session (EECS)

EECS to subkomitet CESR-Fin powstały na mocy Standardu CESR Nr 2 dotyczącego nadzoru nad informacją finansową „Koordynacja działań nadzorczych”. W celu zapewnienia spójnego zastosowania MSR/MSSF w EOG, w ramach EECS odbywa się wymiana informacji na temat decyzji i stosowanej praktyki w zakresie nadzoru nad informacją finansową zamieszczaną w prospektach emisyjnych oraz raportach finansowych emitentów z rynku regulowanego, a także dyskutowane są szczególne przypadki zastosowania MSR/MSSF.

W 2008 r. odbyło się 7 spotkań EECS, w których uczestniczył przedstawiciel Urzędu Komisji. Urząd Komisji zorganizował w dniach 10-11 grudnia 2008 r. posiedzenie EECS w Warszawie, na którym gościł 25 przedstawicieli organów nadzoru krajów EOG i 2 przedstawicieli Sekretariatu CESR.

W celu zapewnienia koordynacji i spójności działań w zakresie nadzoru nad wdrażaniem informacji finansowych dla organów nadzorujących EOG dostępna jest specjalna baza EECS, która umożliwia korzystanie z informacji dotyczących istotnych decyzji podjętych przez te organy w związku z nadzorem nad sprawozdawczością i zastosowaniem MSR/MSSF przez emitentów.

Zapewnianiu jednolitego stosowania MSR/MSSF w EOG służy także publikowanie na stronie internetowej CESR (www.cesr.eu) dokumentów zawierających wybrane decyzje związane z nadzorem nad informacją finansową, pochodzące z bazy EECS. Do końca 2008 r. zostały opublikowane cztery takie dokumenty (pakiety):

- „Extract from EECS's database of enforcement decisions”, kwiecień 2007 r.,
- „2nd Extract from EECS's database of enforcement decisions”, grudzień 2007 r.,
- „3rd Extract from EECS's database of enforcement decisions”, maj 2008 r.,
- „4th Extract from EECS's database of enforcement decisions”, grudzień 2008 r.

Expert Group on Prospectuses

W okresie objętym sprawozdaniem miały miejsce trzy spotkania grupy kontaktowej CESR ds. prospektu, których efektem było uzgodnienie wspólnego stanowiska w kilkudziesięciu kwestiach, w tym m.in. prezentacji w prospekcie danych finansowych pro forma, aneksowania prospektu emisyjnego oraz ujawnianych w prospekcie informacji o opodatkowaniu przychodów z papierów wartościowych.

W grudniu 2008 r. rozpoczęła funkcjonowanie podgrupa mająca za zadanie ocenę ekwiwalentności regulacji prospektowych państw trzecich (w pierwszej kolejności USA i Izraela) w kontekście możliwości sporządzania prospektu emisyjnego przez emitenta z siedzibą w państwie trzecim na podstawie tych regulacji i uzyskania jego zatwierdzenia w państwie członkowskim Unii Europejskiej.

Post-Trading Expert Group (PTEG)

Grupa kontynuowała w 2008 r. prace ds. rozliczeń i rozrachunku. Jej działalność dotyczyła monitorowania kwestii związanych z Target 2-Securities – systemem tworzonym przez Eurosystem. Przy aktywnym udziale przedstawiciela Urzędu KNF między innymi:

- sfinalizowano prace nad dokumentem „Terms of Reference”, na podstawie którego badane będzie wykonywanie postanowień Code of Conduct przez sygnatariuszy tzn. depozyty papierów wartościowych,
- pracowano nad rekomendacjami CESR/ESCB dotyczącymi rozliczeń i rozrachunków w UE w celu zniesienia barier transgranicznych dla tego typu usług,
- analizowano inicjatywę stworzenia centralnego europejskiego systemu rozrachunkowego dla derywatów obracanych na rynkach pozagiełdowych (Over The Counter), co jest jednym z pomysłów zapobiegania kryzysom w przyszłości.

Credit Rating Agencies (CRA)

Od sierpnia 2008 r. na forum CESR toczą się prace nad kształtem przyszłego rozporządzenia regulującego funkcjonowanie sektora agencji ratingowych (CRA). Urząd Komisji bierze aktywny udział w tych pracach grupy zadaniowej ds. agencji ratingowych zmierzających do zaprojektowania nowych ram prawnych, pozwalających efektywnie nadzorować działalność CRA.

Takeover bids network

Grupa zajmuje się problemami, jakie państwa członkowskie napotykają przy nadzorowaniu przebiegu procesów przejęć oraz przy regulowaniu tych kwestii w oparciu o dyrektywę 2004/24/WE (w sprawie przejęć). Prace grupy skupiają się na sporządzeniu i przedstawieniu raportu o doświadczeniach po 5 latach od wejścia w życie dyrektywy.

Prace pozostałych grup eksperckich: CESR-Tech, CESR-Pol, Grupa Ekspercka CESR ds. zarządzania inwestycyjnego, Grupa Ekspercka ds. MiFID, Grupa ekspercka ds. dyrektywy o wymogach przejrzystości (*transparency*) omówione zostały w rozdziale „Główne pola działań” w podrozdziale „Prace związane z dyrektywami rynku kapitałowego”.

CESR Corporate Governance Network

Przedstawiciel Urzędu bierze udział w pracach Corporate Governance Network, która stanowi forum dyskusji i wymiany doświadczeń w zakresie wdrażania i stosowania zasad ładu korporacyjnego w państwach członkowskich Unii Europejskiej. Głównymi tematami prac w 2008 r. były implementacja wymogu publikowania w raportach rocznych sprawozdania ze stosowania ładu korporacyjnego, implementacja dyrektywy o niektórych prawach akcjonariuszy oraz wynagrodzenia członków zarządów i rad nadzorczych.

Komitet Europejskich Nadzorów Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (CEIOPS)

W 2008 roku w związku z sytuacją kryzysową odbywała się intensywna wymiana informacji na temat sytuacji finansowej zakładów ubezpieczeń działających w Unii Europejskiej. Monitorowano na bieżąco zaangażowanie zakładów w inwestycje, które mogły generować straty. Urząd Komisji przesyłał do CEIOPS informacje o zakresie zaangażowania finansowego polskich zakładów w tego typu przedsięwzięcia. Przedstawiciele Urzędu pracowali też w ramach CEIOPS nad dokumentami zawierającymi wnioski z kryzysu finansowego dla projektu Wyłaczalność II.

Zgodnie z zaleceniami ECOFIN w celu wzmocnienia roli komitetów trzeciego szczebla procedury Lamfalussy'ego, CEIOPS dokonał zmiany statutu, rozszerzając zakres decyzji podejmowanych kwalifikowaną większością głosów w miejsce jednomyślności. Reprezentanci Urzędu KNF brali aktywny udział w wypracowywaniu nowych rozwiązań w celu wyłączenia z zakresu nowej procedury zmian statutu CEIOPS oraz wydawania decyzji prawnie wiążących członków CEIOPS.

Przedstawiciele Urzędu brali udział w pracach CEIOPS' Review Panel, który został utworzony w drugiej połowie 2008 roku. Na tym forum brali udział w pracach nad przygotowaniem pytań oraz metod oceny odpowiedzi dotyczących praktyk stosowanych w bieżącym nadzorze oraz praktyk w zakresie wymiany informacji pomiędzy organem wiodącym i innymi właściwymi organami.

W 2008 r. reprezentanci Urzędu uczestniczyli w 14 spotkaniach Komitetów Koordynacyjnych (*Co-ordination Committees*), na których odbywa się wymiana informacji pomiędzy nadzorami zaangażowanymi w kontrolowanie zakładów z grup ubezpieczeniowych, dotycząca sytuacji finansowej grup i sposobu prowadzenia przez nie działalności.

Financial Stability Committee (FSC)

W 2008 r. Komisja Nadzoru Finansowego przygotowała i przekazała do Komitetu Stabilności Finansowej (FSC) informacje o sytuacji finansowej na rynkach ubezpieczeń i pracowniczych funduszy emerytalnych do wiosennego i jesiennego raportu o stabilności finansowej. Brała także udział w przygotowaniu finalnych wersji obu raportów. Raporty te są co pół roku przygotowywane i publikowane przez CEIOPS.

Occupational Pensions Committee (OPC) i Solvency Sub-Committee (SSC)

W 2008 roku Komitet dokonywał przeglądu Protokołu Budapeszteńskiego polegającego na zakreśleniu obszarów do dalszych prac i zgłaszania propozycji jego zmian. Komitet ds. Pracowniczych Programów Emerytalnych (OPC) zajmował się outsourcingiem w działalności Institutions for Occupational Retirement Provision (w warunkach polskich – pracownicze fundusze emerytalne) oraz sporządził raport prezentujący kwestie outsourcingu w poszczególnych krajach członkowskich UE. Na posiedzeniach Komitetu OPC omawiane były kwestie dotyczące regulacji inwestycyjnych oraz stabilności rynków finansowych.

W czerwcu 2007 r. członkowie OPC uchwalili powołanie Podkomitetu ds. Wypłacalności (SSC), którego zadaniem było wspomoczenie pracy Komitetu w zakresie rezerw technicznych i zasad ich finansowania w pracowniczych programach emerytalnych.

Podkomitet spotkał się w 2008 r. cztery razy, a efektem jego prac jest raport „Survey on fully funded, technical provisions and security mechanisms in the European occupational pension sector”, który został zatwierdzony na marcowym posiedzeniu plenarnym CEIOPS.

Committee on Consumer Protection (CCP)

Komitet Ochrony Konsumentów (CCP) został powołany w marcu 2008 r. Dla KNF szczególne znaczenie miało włączenie kwestii reklam do przeglądu kompetencji i struktury organów nadzoru krajów członkowskich w zakresie ochrony konsumenckiej. Informacje dotyczące uregulowań w tym zakresie w innych państwach członkowskich były bardzo przydatne ze względu na prace związane z nowelizacją przepisów dotyczących polityki reklamowej i kontroli reklam podmiotów nadzorowanych.

Pozostałe formy współpracy w ramach CEIOPS zostały opisane poniżej w punkcie traktującym o projekcie Wypłacalność II.

Europejski Komitet Nadzorców Bankowych (CEBS)

Polski organ nadzoru współuczestniczył w tworzeniu standardów i wytycznych opracowywanych i publikowanych przez CEBS. Do najważniejszych zadań należała analiza sytuacji kryzysowej na rynkach finansowych i koordynacja wspólnych działań zaradczych prowadzonych w ramach Komitetu. Urząd

Komisji Nadzoru Finansowego w 2008 r. aktywnie uczestniczył w pracach poniżej wskazanych komitetów i grup roboczych CEBS.

Group de Contact (GdC)

Podstawowa grupa robocza CEBS. Podczas spotkań omawiano i aprobowano do przedstawienia CEBS dokumenty opracowywane przez podgrupy robocze GdC. Spotkania stanowiły też forum wymiany informacji i poglądów na temat sytuacji w bankowości w wymiarze globalnym, europejskim i wreszcie lokalnym, a nadto prac innych grup działających pod egidą CEBS, Komisji Europejskiej i innych międzynarodowych instytucji. GdC przeprowadził kilkanaście ankiet dotyczących regulacyjnego i nadzorczego podejścia krajów do określonych zagadnień obszaru bankowości.

Expert Group on Financial Information (EGFI)

W ramach EGFI działają następujące podgrupy, w pracach których brali udział przedstawiciele Urzędu Komisji: Podgrupa ds. Rachunkowości, Podgrupa ds. Audytu, Podgrupa ds. Sprawozdawczości, Joint Expert Group on Reconciliation of Credit Institutions' Statistical and Supervisory Reporting Requirements.

Liquidity Risk Management Task Force (LiqTF)

W okresie objętym sprawozdaniem prace LiqTF koncentrowały się na opracowaniu dokumentu CEBS nt. zarządzania ryzykiem płynności. Opracowanie CEBS's technical advice on liquidity risk management (*second part*) zostało opublikowane 18 września 2008 roku.

Expert Group on Prudential Regulation (EGPR)

W 2008 r. do głównych tematów poruszanych przez Grupę należały zagadnienia dotyczące funduszy własnych, agencji ratingowych, dużych zaangażowań, instrumentów hybrydowych, zarządzania ryzykiem płynności, regulacji w zakresie banków powierniczych oraz cykliczności.

Pillar 2 Convergence Network (P2CN)

Zakres prac grupy roboczej ds. konwergencji w zakresie filaru 2 (P2CN) w 2008 roku obejmował takie zagadnienia, jak: efekty dywersyfikacji w ramach filaru 2, systemy oceny ryzyka (RAS) oraz zarządzanie ryzykiem koncentracji. Grupa opracowała w 2008 roku dokument konsultacyjny CEBS dot. efektów dywersyfikacji w ramach procesu ICAAP – CP 20.

Working Group on Cyclicity

W okresie objętym sprawozdaniem prace Grupy Roboczej ds. Cykliczności były skoncentrowane na przedstawieniu podejścia stosowanego przez narodowe władze nadzorcze wobec cykliczności wymogów kapitałowych w ujęciu Bazylei II/CRD oraz problematyce cykliczności ryzyka kredytowego w księdze bankowej w bankach stosujących zaawansowane metody wyliczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego (IRB).

Europejski Bank Centralny (ECB)

W strukturze ECB powołany został Komitet ds. Nadzoru Bankowego – BSC, w ramach którego operują cztery grupy robocze, w pracach których udział bierze KNF.

Working Group on Macroprudential Analysis (WGMA)

Prace Grupy WGMA w 2008 r. zostały zdominowane przez zawirowania na rynkach finansowych i ich skutki dla stabilności sektora bankowego. Grupa przygotowała informację dotyczącą sytuacji finansowej banków UE po trzecim kwartale 2008 r. oraz inne materiały, w których opracowywaniu uczestniczył polski organ nadzoru poprzez przesyłanie odpowiednich danych oraz opracowań dotyczących naszego kraju.

W trakcie 2008 r. zostały także zrealizowane inne projekty dotyczące rynku nieruchomości komercyjnych, listów zastawnych, transferu ryzyka kredytowego, wzrostu akcji kredytowej w Europie Środkowo-Wschodniej.

The Joint Task Force on the Impact of the New Capital Framework (TFICF)

W maju 2008 r. odbyło się spotkanie tzw. „Workstream B” (*Workstream on the Impact of New Capital Framework in the Economic Cycle*) Grupy Roboczej TFICF powołanej w celu zbierania i monitorowania danych niezbędnych do określenia zmian minimalnych wymogów kapitałowych w ramach nowego otoczenia regulacyjnego.

Working Group on Developments in Banking (WGDB)

W 2008 r. z uwagi na kryzys na rynkach finansowych członkowie WGDB prezentowali najważniejsze wydarzenia, które miały miejsce w sektorach bankowych ich krajów. W ramach WGDB opracowano raport przedstawiający sytuację na rynku bankowym w UE oraz przeprowadzono szereg innych projektów.

Joint Task Force on Crisis Management (CMTF)

Grupa działająca pod auspicjami CEBS i EBC, której zadaniem jest opracowywanie procesów antykryzysowych działań zaradczych w odniesieniu do grup bankowych.

Biuro Statystyki Wspólnot Europejskich (EUROSTAT)

KNF regularnie przekazuje do Eurostatu dane o nadzorowanym przez siebie rynku. W 2008 r. przygotowano dane dotyczące wyników zakładów ubezpieczeń oraz funduszy emerytalnych w Polsce za 2007 r. do badania pt. „Statystyka strukturalna przedsiębiorstw”.

KNF uczestniczyła w projekcie „Poprawa Jakości Rachunków Narodowych” na mocy porozumień pomiędzy KNF a Głównym Urzędem Statystycznym z dnia 27 listopada 2007 r., Projekt miał na celu weryfikację szacunków produkcji usług ubezpieczeniowych w Polsce ogółem oraz w podziale na sektory instytucjonalne gospodarki narodowej zgodnie z wymogami Europejskiego Systemu Rachunków Narodowych i Regionalnych ESA'95 i z rekomendacjami EUROSTATU. W ramach projektu Urząd KNF przygotował algorytm liczenia wielkości produkcji instytucji ubezpieczeniowych w Polsce oraz dokonał jej kalkulacji dla roku 2006. Ponadto Urząd opracował informacje dotyczące procentowego udziału sektorów instytucjonalnych w składce przypisanej brutto oraz odszkodowaniach wypłaconych brutto. Projekt realizowany był ze środków Komisji Europejskiej przy współfinansowaniu GUS zgodnie z umową o dotacji zawartą w dniu 22 grudnia 2006 r. pomiędzy Komisją Europejską (a ściślej EUROSTAT-em) a Głównym Urzędem Statystycznym.

Współpraca dwustronna z zagranicznymi organami nadzoru

Zawieranie porozumień dwustronnych w zakresie rynku kapitałowego (Memorandum of Understanding – MoU)

Międzynarodowa Organizacja Komisji Papierów Wartościowych (IOSCO) przyjęła standard, na podstawie którego kraje członkowskie zobowiązują się do dwustronnej współpracy i pomocy przy wymianie informacji służących nadzorowi nad rynkiem. Organ nadzoru, opierając się na zaleceniach IOSCO, opracował projekt umowy, która jest zawierana z jej odpowiednikami w innych krajach. Do końca 2008 r. Komisja zawarła 21 takich porozumień.

Rewalidacja porozumień dwustronnych zawartych przez b. Komisję Nadzoru Bankowego (MoU)

W związku z likwidacją Komisji Nadzoru Bankowego zaistniała konieczność wypracowania formuły pozwalającej na przedłuże-

nie ważności porozumień zawartych przez b. KNB. W pierwszej kolejności rewalidowane zostały porozumienia z najważniejszymi partnerami, przede wszystkim tymi, którzy zapowiedzieli lub zaplanowali wizyty inspekcyjne w polskich bankach, podmiotach zależnych od banków zagranicznych nadzorowanych przez te organy nadzoru. W następnej kolejności rewalidowano porozumienia z władzami nadzorczymi krajów, których nadzorowane podmioty mają największy udział w polskim sektorze bankowym.

Zrewalidowano porozumienia z następującymi nadzorcami:

- Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht (niemiecki organ nadzoru),
- Banca d'Italia,
- CBFA (belgijski organ nadzoru),
- China Banking Regulatory Commission,
- De Nederlandsche Bank,
- Federal Deposit Insurance Corporation,
- Board of Governors of the Federal Reserve System,
- New York State Banking Department,
- Office of the Comptroller of the Currency,
- Office of Thrift Supervision,
- Banque de France,
- Bank of Lithuania,
- Banco de Portugal.

Główne pola działań

Projekt Wypłacalność II

W 2008 r. aktywność pracowników Urzędu dotyczyła trzech obszarów prac nad projektem Wypłacalność II: prowadzonych w ramach CEIOPS (zob. poniżej), Rady Unii Europejskiej (zob. poniżej) oraz prac na potrzeby własne organu nadzoru (zmierzające do przygotowania Komisji do prowadzenia nadzoru w oparciu o ryzyko oraz analizujące stan przygotowania podmiotów rynkowych do funkcjonowania w nowym systemie).

Prace w ramach Komitetu Europejskich Nadzorów Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (CEIOPS) – bezpośredni udział w pracach CEIOPS i jego grup roboczych

W dniu 5 lutego 2008 r. zarządzeniem Przewodniczącego KNF powołany został Zespół Roboczy ds. realizacji projektu Unii Europejskiej Wypłacalność II, którego członkowie biorą aktywny udział w pracach grup roboczych utworzonych w CEIOPS specjalnie dla realizacji projektu Wypłacalność II, co oznacza udział w spotkaniach i współtworzenie przygotowywanych przez grupy dokumentów. W 2008 r. przedstawiciele Urzędu Komisji brali też udział we wszystkich Posiedzeniach Plenarnych CEIOPS, na których zatwierdzane były rozwiązania przygotowane w grupach roboczych, a także wyznaczane kierunki dalszych prac.

a) Czwarte ilościowe badanie wpływu (*Quantitative Impact Study 4 – QIS 4*)

Urząd Komisji koordynował przeprowadzenie w Polsce czwartego ilościowego badania wpływu (*Quantitative Impact Study 4 – QIS 4*). Urząd zorganizował spotkania i szkolenie dla przedstawicieli zakładów ubezpieczeń, poświęcone założeniom i metodologii QIS 4. Po zakończeniu badania Urząd sporządził i przekazał do CEIOPS raport z wynikami dla polskich zakładów ubezpieczeń. Wyniki badania dla rynku polskiego zostały też przedstawione jego uczestnikom.

b) Grupa ekspercka ds. wymogów finansowych (*Financial Requirements Expert Group – FinReq*)

W 2008 r. grupa przygotowała między innymi: poradę CEIOPS dla Komisji Europejskiej dot. zasady proporcjonalności, specyfikację techniczną czwartego ilościowego badania wpływu QIS 4, raport europejski z badania QIS 4. W 2008 roku odbyło się łącznie 10 spotkań Grupy. Przedstawiciele Urzędu Komisji wzięli udział we wszystkich spotkaniach.

c) Grupa ekspercka ds. modeli wewnętrznych (*Internal Model Expert Group – IMEG*)

W 2008 roku grupa opracowała rozdział dotyczący modeli wewnętrznych w europejskim raporcie z badania QIS 4, raport z badania rynku „*Stock-taking report on the use of Internal Models in Insurance*” na temat obecnie stosowanych modeli (polscy eksperci byli odpowiedzialni za opracowanie zagadnień testów stresu oraz *backtestingu*), rozpoczęła też prace nad projektowaniem aktów wykonawczych (polscy eksperci uczestniczą pracach nad art. 119, 121 i 122). W 2008 r. odbyło się 11 spotkań Grupy (w tym 1 w Warszawie, którego gospodarzem był Urząd) oraz 1 spotkanie jej podgrupy ds. ilościowych. Przedstawiciele Urzędu Komisji wzięli udział we wszystkich z nich.

d) Grupa ekspercka ds. zarządzania wewnętrznego, nadzoru oraz sprawozdawczości (*Internal Governance, Supervisory Review and Reporting Expert Group – IG-SRR*)

W 2008 roku grupa zajmowała się przede wszystkim opracowywaniem projektów przyszłych aktów wykonawczych do dyrektywy Wyłącalność II oraz konsultowała z rynkiem niektóre z nich (dot. własnej oceny ryzyka i wypłacalności, procesu nadzoru, podstawowych wymogów w zakresie sprawozdawczości oraz systemu zarządzania). Prowadziła też prace zmierzające do stworzenia jednolitej sprawozdawczości podmiotów nadzorowanych w ramach EEA. Opiniowała także dokumenty organizacji międzynarodowych (IAIS, IASB) nt. rachunkowości i sprawozdawczości. W 2008 r. przedstawiciele Urzędu wzięli udział w 9 spotkaniach grupy.

e) Komitet Nadzoru Grup Ubezpieczeniowych (*Insurance Groups Supervision Committee – IGSC*)

W pierwszym półroczu 2008 r. Komitet udzielał formal-

nych odpowiedzi na zapytania Komisji Europejskiej dotyczące rozwiązań grupowych w dyrektywie Wyłącalność II. Najwięcej wątpliwości i zastrzeżeń budzą kwestie ilości i przepływu kapitału wewnątrz grupy, a co za tym idzie – poziomu ochrony ubezpieczonych oraz podziału kompetencji pomiędzy nadzorcami.

Zgodnie z przepisami projektu dyrektywy przedstawionego przez Komisję Europejską w lipcu 2007 roku, zarządzanie kapitałem w grupie miałyby się odbywać w sposób zintegrowany, czyli grupa nie utrzymywałaby pełnego pokrycia wymogów kapitałowych swoich członków a jedynie pewną część ze względu na oczekiwane korzyści z efektu dywersyfikacji działalności w różnych obszarach. W razie potrzeby kapitał byłby swobodnie transferowany do jednostki, w której pojawiło się zapotrzebowanie. Idea ta znalazłaby odzwierciedlenie w poziomie kapitałów w podmiotach zależnych w grupie ubezpieczeniowej (tzw. spółkach córkach, które stanowią znaczną część polskiego rynku ubezpieczeniowego). Podmioty zależne nie musiałyby utrzymywać kapitałów na pokrycie wszystkich swoich wymogów finansowych, a jedynie na tę część, która zapewnia ciągłość działania z prawdopodobieństwem 0,85 (przyjęty poziom dla pozostałych zakładów to 0,995). W zamian otrzymywałyby obietnicę pokrycia tych wymogów w przyszłości w razie potrzeby od jednostki dominującej (spółki matki). Uwolnione aktywa pozostawione byłyby do dyspozycji całej grupy, dla której liczony w ten sposób wymóg kapitałowy byłby istotnie niższy niż suma wymogów poszczególnych jednostek wchodzących w skład grupy. Taka metoda liczenia i pokrywania wymagań kapitałowych w opinii Urzędu KNF nie zabezpiecza działalności grupy i właściwej ochrony ubezpieczonych. Ostatnie wydarzenia na rynkach finansowych pokazały, że scenariusz globalnego załamania, w wyniku którego realizacja efektu dywersyfikacji nie następuje, jest jak najbardziej prawdopodobny i obniżony wymóg kapitałowy dla całej grupy może nie zapewnić ciągłości działania na wymaganym dla samodzielnych podmiotów poziomie bezpieczeństwa.

Z zagadnieniem zintegrowanego zarządzania kapitałem w grupie ubezpieczeniowej wiąże się problem przeniesienia ciężaru nadzoru nad działalnością ubezpieczeniową z poziomu lokalnego nadzorca (organu nadzoru państwa, na terenie którego świadczone są usługi lub umiejscowione jest ryzyko) na poziom nadzorca grupowego (organu nadzoru kraju członkowskiego, w którym ma siedzibę podmiot dominujący grupy ubezpieczeniowej). Nadzorca lokalny nie miałby żadnego wpływu ani narzędzi nadzorczych do zapewnienia stabilności finansowej jednostek zakładów znajdujących się w jego jurysdykcji, natomiast przejmowałby i ponosiłby pełną odpowiedzialność w razie niezdolności spółki córki do pokrycia jej zobowiązań (m.in. poprzez nałożenie na niego obowiązku wyegzekwowania należnych kapitałów od spółki matki oraz w efekcie konieczności po-

krycia odszkodowań z lokalnych funduszy gwarancyjnych).

Dzięki aktywności przedstawicieli Urzędu KNF, a także współpracy nawiązanej z innymi europejskimi nadzorcami, Komisja Europejska nie otrzymała od CEIOPS formalnej aprobaty propozycji uniemożliwiającej egzekwowanie lokalnych wymogów kapitałowych. W wyniku zaangażowania pracowników Urzędu KNF i współpracy z Ministerstwem Finansów niekorzystne rozwiązania grupowe zostały usunięte przez Radę UE z projektu dyrektywy. Dalsze prace IGSC zależą od końcowego efektu negocjacji nad dyrektywą.

Prace prowadzone w ramach Rady Unii Europejskiej (ECOFIN) i Komisji Europejskiej – wsparcie pod względem technicznym i eksperckim Ministerstwa Finansów reprezentującego Polskę w tych pracach

Członkowie Zespołu Roboczego ds. realizacji projektu Unii Europejskiej Wyłącznie II biorą udział w opiniowaniu dokumentów i przygotowywaniu stanowiska Polski w sprawach z zakresu projektu Wyłącznie II podejmowanych na forum instytucji unijnych, w których Polskę reprezentuje Ministerstwo Finansów, odpowiadając na zapotrzebowanie w tym zakresie zgłaszane przez resort finansów. Pracownicy Urzędu wielokrotnie brali też udział – na zaproszenie Ministerstwa Finansów – w spotkaniach Grupy roboczej ds. usług finansowych oraz międzynarodowych spotkaniach roboczych, towarzyszących jej pracom, w charakterze ekspertów technicznych. Uczestniczyli także w organizowanych przez Ministerstwo Finansów spotkaniach Grupy roboczej ds. Wyłącznie II przy Radzie Rozwoju Rynku Finansowego.

W 2008 r. prace te koncentrowały się na zgłaszaniu uwag do projektu dyrektywy ramowej oraz proponowanych do niego poprawek w ramach prac Grupy roboczej ds. usług finansowych Rady Unii Europejskiej, a także przed spotkaniami COREPER i ECOFIN. Komisja Nadzoru Finansowego przekazywała uwagi do Ministerstwa Finansów i przedstawiała swoje stanowisko zarówno w drodze korespondencyjnej, jak i podczas roboczych spotkań z przedstawicielami resortu w celu zapewnienia realnego poziomu ochrony ubezpieczonych. W efekcie wspólnych działań Komisji i Ministerstwa udało się doprowadzić do zawarcia kompromisu na szczelnie Rady Unii Europejskiej, m.in. wykreślającego z projektu dyrektywy kontrowersyjne przepisy dotyczące ilości i przepływu kapitału wewnątrz grupy oraz podziału kompetencji pomiędzy nadzorcami.

Zmiany do Dyrektywy CRD

W okresie objętym sprawozdaniem Komisja Europejska przedstawiła oficjalny projekt zmian do dyrektywy CRD, która jest

głównym aktem prawnym regulującym działalność sektora bankowego w Unii Europejskiej. Najbardziej kluczowe kwestie projektu to nowe zasady dotyczące sekurytyzacji oraz zasady określania i egzekwowania drugofilarowych wymogów kapitałowych w grupie bankowej.

Proponowany mechanizm retencji przez bank pewnej części sekurytyzowanego długu, w którego dystrybucji pośredniczy dana instytucja kredytowa był podyktowany wpływem procesu sekurytyzacji na rozwój sytuacji kryzysowej, która dotknęła globalny system finansowy. Ze względu na małe zaangażowanie krajowego sektora bankowego w sekurytyzację, KNF przyjęła neutralną postawę wobec zmian proponowanych przez KE.

W zakresie zmian dotyczących drugofilarowych wymogów kapitałowych propozycja Komisji Europejskiej dalece wykraczała poza konsultowane wcześniej rozwiązania. Projekt zakładał nadanie nadzorca konsolidującemu prawa ostatniego głosu w decydowaniu o stosowaniu wymogów drugofilarowych w grupie bankowej. Rozwiązania mające na celu skonstruowanie nowego modelu działalności grup bankowych, w którym grupa stosuje wymogi filaru drugiego tylko na poziomie skonsolidowanym, zostały zaopiniowane przez KNF jako bardzo niekorzystne. Pogłębiłyby one obecnie istniejący dysonans, w którym pewne uprawnienia nadzorcze przekazane są w ręce nadzorca konsolidującego przy jednoczesnym pozostawieniu odpowiedzialności za działalność członków grupy bankowej na poziomie lokalnym. Ponadto rozwiązania te nie spełniają wymogów ostrożnościowych, albowiem w projekcie KE nie uwzględniono zagadnień związanych z barierami dla transferowalności kapitału wewnątrz grupy bankowej, które w obecnej sytuacji są niezwykle istotne nie tylko z punktu widzenia KNF.

W związku z powyższym przedstawiciele KNF wraz z pracownikami Ministerstwa Finansów podjęli starania mające na celu utrzymanie obecnych zasad nadzoru nad wymogami drugofilarowymi. Starania te skoncentrowały się głównie na zawiązaniu koalicji państw członkowskich UE podzielających polskie stanowisko oraz aktywnym uczestnictwie w spotkaniach Grupy Roboczej ds. Zmiany Dyrektywy CRD (CRDWG). Mimo że zgromadzona liczba głosów stanowiła słabą mniejszość blokującą, był to ważny głos w dyskusji na forum Rady UE. W jej wyniku osiemnaście państw Unii zakwestionowało proponowane przez KE rozwiązania drugofilarowe. Ostre stanowisko mniejszości blokującej pozwoliło na osiągnięcie kompromisu zakładającego utrzymanie status quo w zakresie uprawnień nadzorczych przy wprowadzeniu drugofilarowego mechanizmu konsultacyjnego obejmującego wszystkich członków kolegium nadzorczego. Kompromis ten został zatwierdzony przez ECOFIN oraz Komisję Europejską. Raport Parlamentu Europejskiego również akceptuje to rozwiązanie, jednakże ostateczne przyjęcie zmian do CRD planowane jest na pierwszą połowę 2009 roku.

Pozostałe zmiany do CRD obejmują: utworzenie kolegiów nadzorczych skupiających nadzorców nad członkami danej grupy

bankowej; wprowadzenie jednolitych formatów sprawozdawczych dla europejskiego sektora bankowego; kwestie o charakterze technicznym dotyczące instrumentów hybrydowych oraz rozwiązania dotyczące dużych zaangażowań. Zostały one zaakceptowane przez KNF.

Prace związane z dyrektywami rynku kapitałowego

Dyrektywa Market Abuse

Działania grupy CESR-Pol zmierzają do osiągnięcia wspólnego podejścia w zakresie implementacji i stosowania przez wszystkie kraje członkowskie Dyrektywy Market Abuse i dyrektyw wykonawczych do niej. W tym celu CESR-Pol przygotowuje wytyczne w zakresie stosowania dyrektyw dotyczących nadużyć na rynku finansowym. Drugim podstawowym obszarem działania CESR-Pol jest analiza przypadków nadużyć, w tym wymiana opinii i informacji pomiędzy państwami członkowskimi.

W 2008 r. grupa przygotowała dokument „Poziom 3. – trzeci zestaw CESR wytycznych i informacji dotyczących jednolitego zastosowania Dyrektywy”, który odnosi się do zagadnień związanych ze stabilizacją i skupem akcji własnych oraz dwoistością pojęcia informacji poufnej.

W strukturze CESR-Pol. działa Grupa Surveillance & Intelligence, będąca grupą roboczą, na forum której dochodzi m.in. do wymiany doświadczeń z zakresu zwalczania nadużyć na rynku kapitałowym oraz informacji dotyczących interpretacji przez poszczególne krajowe organy nadzoru, określonych zachowań na rynku kapitałowym pod kątem nadużyć rynkowych w zakresie regulowanym reżimem prawnym Dyrektywy Market Abuse. W 2008 r. grupa spotkała się trzykrotnie.

Członkowie grupy uczestniczą w pracach Urgent Issue Groups, powoływanych ad hoc przez zainteresowanych członków CESR w przypadkach zaistnienia okoliczności wskazujących na nadużycia o charakterze międzynarodowym.

Dyrektywa MiFID

W celu szybkiego i efektywnego wdrożenia nowego porządku regulacyjnego w zakresie rynku kapitałowego wynikającego z Dyrektywy 2004/39 (MiFID) powołana została Grupa Ekspertka ds. MiFID (MiFID Level 3). Większość prac grupy toczy się w ramach dwóch podgrup: podgrupy dot. pośredników (*Intermediaries subgroup*) oraz podgrupy dot. rynków (*Markets subgroup*). W roku 2008 przedstawiciele Urzędu KNF wzięli udział w sześciu posiedzeniach grupy oraz podgrup.

Przedmiotem prac w roku 2008 były następujące zagadnienia:

- najważniejsze zmiany, jakie miały miejsce w obrębie poszczególnych jurysdykcji po wejściu w życie Dyrektywy MiFID i po jej implementacji;
- *supervisory briefings*: opracowania przeznaczone zarówno dla organów nadzoru, jak i uczestników rynku, wyjaśniające podstawowe założenia wybranych instytucji Dyrektywy MiFID, tzn.: *conflicts of interest inducements best execution*;
- prace nad stworzeniem alternatywnego wyboru obowiązku obliczania i oszacowania akcji dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym, który wynika z art. 33 Rozporządzenia Komisji (WE) Nr 1287/2006 z dnia 10 sierpnia 2006 r. wprowadzającego środki wykonawcze do dyrektywy 2004/39/WE;
- prace nad stworzeniem raportu opisującego transparentność dotyczącą instrumentów rynku dłużnego (m.in. obligacji przedsiębiorstw);
- prace nad interpretacją art. 42.6 MiFID, dotyczącą notyfikacji rozwiązań technicznych instalowanych w kraju goszczącym, ułatwiających dostęp do rynku regulowanego kraju macierzystego.

Celem grupy CESR-Tech jest opracowanie i wdrożenie systemu TREM (*Transaction Reporting Exchange Mechanism*), będącego praktyczną realizacją zapisów art. 25 Dyrektywy MiFID (tj. obowiązku przekazywania przez firmy inwestycyjne raportów z transakcjami do właściwej instytucji nadzorującej przez firmy inwestycyjne). Wymiana informacji o transakcjach ma odbywać się pomiędzy poszczególnymi Instytucjami Nadzorującymi (*competent authorities*). Transakcje są przesyłane zgodnie z opracowanym przez grupę standardem informatycznym. W dniu 1 listopada 2007 r., zgodnie z terminem przewidzianym w Dyrektywie MiFID, państwa członkowskie CESR wdrożyły system TREM. Pod koniec 2007 r. powołano podgrupę TREM User Network, która zajmuje się eliminowaniem błędów powstających podczas raportowania za pośrednictwem TREM. W 2008 r. odbyło się dziewięć spotkań grupy.

Dyrektywa UCITS

W zakresie Grupy Ekspertkiej CESR ds. zarządzania inwestycyjnego w 2008 r. miały miejsce cztery posiedzenia, we wszystkich z nich uczestniczył przedstawiciel Urzędu Komisji. Wśród najważniejszych prac prowadzonych przez Grupę w 2008 r. należy wymienić:

- wkład Grupy w prace Komisji Europejskiej w zakresie zmian Dyrektywy UCITS, dotyczących m.in. paszportu spółki zarządzającej, procedury notyfikacji zagranicznych funduszy UCITS i transgranicznych fuzji funduszy UCITS,
- prace na podstawie specjalnego mandatu Komisji Europejskiej dotyczące przygotowania analizy w zakresie formatu i treści nowego dokumentu informacyjnego dla inwestorów funduszy UCITS, który zgodnie z przyjmowanymi zmianami do Dyrektywy UCITS ma zastąpić obecny skrót prospektu

informacyjnego. Nowy dokument informacyjny (Key Investor Document – KID) miałby być skierowany szczególnie na potrzeby inwestorów detalicznych. Powinien zawierać wyłącznie takie informacje, które są konieczne do podjęcia decyzji inwestycyjnej przez inwestorów oraz są zaprezentowane w sposób zrozumiały dla przeciętnego odbiorcy. Dokument ma być uniwersalny w skali całej Unii Europejskiej, tak aby umożliwił porównanie funduszy UCITS pochodzących z różnych krajów unijnych. Jednocześnie ma on mieć zastosowanie do każdego rodzaju funduszu, bez względu na jego konstrukcję i stopień skomplikowania produktu, powinien się też mieścić na dwóch stronach formatu A4. W 2008 r. prace koncentrowały się przede wszystkim na trzech aspektach: prezentacja historycznych wyników funduszu, prezentacja opłat oraz wskazanie ryzyk związanych z funduszem. Na podstawie koncepcji przygotowanej przez CESR, Komisja Europejska w 2008 r. rozpoczęła testy, w ramach których w kilku krajach, w tym w Polsce, szczegółowo bada odbiór KID przez inwestorów, a w dalszej kolejności przez dystrybutorów tytułów uczestnictwa funduszy UCITS,

- prace specjalnej grupy zadaniowej, która zajmuje się rozwiązywaniem bieżących problemów pojawiających się w praktyce działania nadzorców funduszy inwestycyjnych w różnych krajach członkowskich, a także analizą zasad sprawowania nadzoru w poszczególnych krajach, przede wszystkim w celu zintensyfikowania wzajemnej współpracy pomiędzy nadzorcami. Przedmiotem działań grupy jest m.in. nadzór w zakresie funduszy UCITS oraz stosowane przez spółki zarządzające sposoby zarządzania ryzykiem inwestycyjnym funduszy UCITS. W ramach szczególnych zadań grupa monitoruje sytuację na rynku europejskich funduszy inwestycyjnych w związku z kryzysem na rynkach finansowych.

Dyrektywa o wymogach przejrzystości (transparency)

Wymiana doświadczeń związanych z implementacją oraz stosowaniem przepisów Dyrektywy 2004/109/WE (Transparency) oraz dyrektywy wykonawczej 2007/14/WE jest celem działalności Grupy eksperckiej ds. dyrektywy o wymogach przejrzystości (*transparency*). Najistotniejsze problemy, które są przedmiotem działalności grupy to:

- analiza przebiegu implementacji oraz problemów związanych ze stosowaniem Dyrektywy w poszczególnych państwach członkowskich,
- opracowanie procedury dotyczącej wymiany informacji o decyzjach w sprawie uznawania przepisów państw trzecich, w których znajduje się siedziba emitenta za równoważne w stosunku do przepisów państwa macierzystego oraz dotyczących zwolnień z obowiązku konsolidacji posiadanych akcji z pakietami należącymi do podmiotu dominującego (art. 23.1 i 23.6 Dyrektywy),
- działalność narodowych systemów OAM i ustanowienie europejskiej sieci narodowych mechanizmów gromadzenia informacji,

- funkcjonowanie przepisów dotyczących wykonywania obowiązków informacyjnych w różnych krajach członkowskich.

Nadzór nad konglomeratami finansowymi

Efektom współpracy pomiędzy CEIOPS a CEBS jest Grupa robocza ds. konglomeratów finansowych (IWCFC). W 2008 r. Grupa została poproszona przez Komisję Europejską o dokonanie analizy dyrektywy 2002/87/WE w sprawie dodatkowego nadzoru nad instytucjami kredytowymi, zakładami ubezpieczeń oraz przedsiębiorstwami inwestycyjnymi konglomeratu finansowego w celu zbadania, czy dyrektywa spełnia cele dla których została ustanowiona. Analizie zostały poddane definicje zawarte w dyrektywie, obszar regulowany dyrektywą oraz regulacje dotyczące wymogów kontroli wewnętrznej. IWCFC zostało również poproszone o analizę różnic w implementacji i stosowaniu dyrektywy przez poszczególne kraje członkowskie oraz, czy różnice te mają wpływ na realizację nadzoru uzupełniającego nad konglomeratami. Wypracowaniem odpowiedzi dla Komisji Europejskiej zajmuje się powołany w ramach IWCFC zespół FRWG (FCD Review Working Group), w którym aktywnie uczestniczą przedstawiciele Urzędu KNF.

Przegląd procedury Lamfalussy'ego i udział w dyskusji nad kształtem nadzoru w Unii Europejskiej

W 2008 r. w Unii Europejskiej kontynuowano prace nad rewizją procedury Lamfalussy'ego. Pod koniec 2007 r. zakończono przegląd funkcjonowania tej procedury, a Rada Unii Europejskiej (ECOFIN) na spotkaniu w dniu 4 grudnia 2007 r. wydała szczegółowe zalecenia w sprawie zmian koniecznych dla lepszego funkcjonowania tej procedury w przyszłości. KNF aktywnie włączył się w działania związane z realizacją tych zaleceń, w szczególności w przedmiocie zmian zasad funkcjonowania tzw. komitetów 3. poziomu (CESR, CEIOPS, CEBS). Zgodnie z zaleceniami ECOFIN komitety te zobowiązane były do wprowadzenia do swoich statutów postanowień dopuszczających, w szerszym niż dotąd zakresie, podejmowanie decyzji większością kwalifikowaną, przy jednoczesnym zastosowaniu procedury *complain-or-explain*. Przedstawiciele KNF brali aktywny udział w kształtowaniu nowych przepisów statutów, mając na uwadze że ich brzmienie ma konsekwencje dla statusu komitetów 3. poziomu, a także dla kształtu systemu nadzoru finansowego w Unii Europejskiej. Z podobnych przyczyn KNF włączyło się aktywnie w przygotowanie i przekazanie przez CESR, CEIOPS, CEBS do Komisji Europejskiej uwag w sprawie proponowanych przez Komisję zmian do decyzji powołujących do życia owe komitety. Proces rewizji tych decyzji Komisja podjęła również wskutek wydania tego rodzaju zalecenia przez ECOFIN.

Wielostronne porozumienia o współpracy (MMoU)

Zawieranie porozumień wielostronnych (MMoU)

Komisja Nadzoru Finansowego jest sygnatariuszem Porozumienia (Memorandum of Understanding) o współpracy pomiędzy organami nadzoru finansowego, bankami centralnymi i ministerstwami finansów Unii Europejskiej na temat transgranicznej stabilności finansowej podpisanego w dniu 1 czerwca 2008 roku. Porozumienie to szczegółowo określa zasady współpracy w sytuacjach kryzysowych, zarówno na poziomie poszczególnych krajów członkowskich, jak i na obszarze całej Unii Europejskiej. Ustanawia również kryteria podziału kosztów w zależności od wielkości poniesionych strat i podziału kompetencji nadzorczych między państwami macierzystymi i goszczącymi.

Komisja Nadzoru Finansowego jest sygnatariuszem dwóch wielostronnych porozumień o współpracy i wymianie informacji: IOSCO Multilateral Memorandum of Understanding (od 4 listopada 2003 roku), zawieranego pomiędzy członkami Międzynarodowej Organizacji Komisji Papierów Wartościowych – IOSCO (do końca 2008 r. do MMoU przystąpiło 49 instytucji nadzorujących rynki finansowe w różnych krajach), oraz Multilateral Memorandum of Understanding on the Exchange of Information and Surveillance of Securities Activities (od 1 maja 2004 roku), stanowiącego podstawę do współpracy i wymiany informacji pomiędzy instytucjami nadzorującymi rynki kapitałowe w 27 krajach UE, zrzeszonymi w Komitecie Europejskich Regulatorów Rynku Papierów Wartościowych (*Committee of European Securities Regulators – CESR*).

W ramach IOSCO KNF uczestniczyła w pracach Grupy Monitorującej (Monitoring Group) skupiającej sygnatariuszy MMoU i odpowiedzialnej za analizowanie wymiany informacji pomiędzy regulatorami na podstawie Wielostronnego Porozumienia.

W dniach 27-28 marca 2008 r. odbyło się w Warszawie Seminarium *IOSCO Regional Seminar and Workshop on Cooperation and Exchange of Information between Securities Supervisors from Eastern and Southern Europe: how to join and effectively use IOSCO MMoU*, zorganizowane przez KNF we współpracy z IOSCO. W seminarium wzięło udział ponad 50 uczestników z 25 krajów. Seminarium adresowane do przedstawicieli zagranicznych organów nadzoru z Europy Środkowej, Wschodniej i Południowej miało na celu promowanie współpracy i wymiany informacji pomiędzy nadzorcami rynków papierów wartościowych, jak również zachęcanie do przystępowania do Wielostronnego Porozumienia o Współpracy i Wymianie Informacji (*IOSCO Multilateral Memorandum of Understanding*).

IOSCO Screening Group

Działalność grupy oceniającej zdolność poszczególnych regulatorów do przystąpienia do Wielostronnego Porozumienia o Współpracy i Wymianie Informacji (IOSCO Multilateral Memorandum of Understanding – MMoU) znacząco rozwinęła się w 2008 roku. Zgodnie z przyjętym założeniem do dnia 1 stycznia 2010 r. sygnatariuszami Wielostronnego Porozumienia powinni zostać wszyscy obecni zwykli członkowie IOSCO.

W 2008 roku KNF kontynuowała prace nad otrzymaną w grudniu 2007 r. aplikacją z albańskiego organu nadzoru (Albanian Financial Supervisory Authority). Ponadto we wrześniu 2008 r. KNF otrzymała również w celu weryfikacji aplikację macedońskiego organu nadzoru (Macedonian Securities and Exchange Commission).

Projekty pomocowe Unii Europejskiej

Projekt współpracy bliźniaczej dla bułgarskiej Komisji Nadzoru Finansowego

Projekt wzmocnienia instytucjonalnego bułgarskiej Komisji Nadzoru Finansowego Phare¹⁴ BG/2004/IB/FI/02 („Wzmocnienie zdolności administracyjnych Bułgarskiej Komisji Nadzoru Finansowego we wdrażaniu *acquis communautaire* w obszarze papierów wartościowych, funduszy emerytalnych oraz ubezpieczeń”) został zrealizowany przez Urząd Komisji, występujący jako partner wiodący we współpracy z młodszym partnerem – Dyrekcją Generalną Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych (*Dirección General de Seguros y Fondos de Pensiones*) z Hiszpanii.

Podstawowym zadaniem projektu, którego budżet wynosił 1,3 mln euro, była pomoc w implementacji unijnych dyrektyw i standardów w dziedzinie nadzoru nad rynkiem finansowym w Bułgarii poprzez rozwijanie, umacnianie i harmonizację prawa, struktur oraz procedur kontrolnych zgodnie z wymogami wynikającymi z przystąpienia Bułgarii do UE z dniem 1 stycznia 2007 r.

Sprawozdanie końcowe zostało zaakceptowane przez Jednostkę Finansująco-Kontraktującą Ministerstwa Finansów Bułgarii w dniu 15 stycznia 2008 roku. Zamknięcie i rozliczenie projektu nastąpiło w I kwartale 2008 roku. Jednocześnie 6 marca 2008 r. Komisja Europejska złożyła na ręce lidera projektu reprezentującego Urząd KNF gratulacje za bardzo dobrze wykonany projekt.

¹⁴ Phare – program, w ramach którego realizowane są projekty, w których instytucje polskiej administracji publicznej jako strona unijna świadczą pomoc krajom kandydującym na zasadzie współpracy bliźniaczej (*twining*) finansowanej z funduszy przedakcesyjnych UE.

Wielosektorowy projekt na rzecz wzmocnienia zdolności administracyjnych

Zgodnie z decyzją Komisji Europejskiej z 2 sierpnia 2006 r., w ramach alokacji programu „Środki Przejściowe 2005” Urząd Komisji został beneficjentem wielosektorowego projektu na rzecz wzmocnienia zdolności administracyjnych *Wzmocnienie ochrony ofiar wypadków w świetle dyrektyw komunikacyjnych, poprzez przeprowadzenie analizy funkcji i zadań poszczególnych instytucji rynku ubezpieczeń*.

Głównym celem projektu pomocy technicznej było podniesienie kwalifikacji i wiedzy pracowników organu nadzoru w zakresie europejskich rozwiązań dotyczących obowiązkowego ubezpieczenia komunikacyjnego, w tym taryfikacji ubezpieczeniowej, oceny ryzyka oraz opracowywania przepisów technicznych.

W wyniku trzeciego postępowania przetargowego w trybie nieograniczonym, 15 grudnia 2007 r. zostały podpisane umowy z dwoma wykonawcami projektu pomocy technicznej *Transition Facility*¹⁵ 2005/017-488.01.02.01.

Projekt składał się z dwóch części. Pierwsza część dotyczyła sześciu dwudniowych modułów szkoleniowych zarówno dla pracowników Urzędu KNF, jak i polskich instytucji zaangażowanych w ramach pięciu unijnych dyrektyw komunikacyjnych. Druga część projektu składała się z krajowej kampanii edukacyjnej w celu podniesienia świadomości społeczeństwa z zakresu praw i obowiązków potencjalnych ofiar wypadków drogowych w świetle nowych unijnych regulacji prawnych, w tym dyrektyw komunikacyjnych. Kampania była przeprowadzona przez profesjonalną polską firmę PR, która wygrała przetarg.

W ramach projektu opracowano i opublikowano również na stronie internetowej Urzędu KNF i polskich instytucji zainteresowanych raport nt. rozwiązań zastosowanych na polskim rynku w dziedzinie zasad taryfikacji, oceny ryzyka oraz opracowywania przepisów technicznych w odniesieniu do obowiązkowego ubezpieczenia komunikacyjnego oraz analizę rozwiązań wynikających z przepisów dyrektyw komunikacyjnych, przyjętych przez państwa członkowskie. Dodatkowo Urząd KNF przygotował na swojej stronie internetowej nowy dział poświęcony problematyce unijnych dyrektyw komunikacyjnych w celu zapoznania odbiorców kampanii z ich prawami i obowiązkami wynikającymi z wdrożonych pięciu dyrektyw komunikacyjnych oraz wskazania obywatelom odpowiednich polskich instytucji odpowiedzialnych za egzekwowanie ich praw.

Projekt został zakończony 31 maja 2008 r. zgodnie z harmonogramem realizacji.

Projekt Środki Przejściowe 2006 – Rezerwa Elastyczna

Zgodnie z decyzją Komisji Europejskiej z dnia 23 listopada 2007 r. oraz 31 stycznia 2008 r., w ramach alokacji programu „Środki Przejściowe 2006” Urząd Komisji został beneficjentem odpowiednio dwóch projektów uproszczonej współpracy bliźniaczej (*Twinning Light*):

- *implementacja Metodologii Procesu Przeglądu i Oceny Nadzorczej dla firm inwestycyjnych zgodnie z Nową Dyrektywą ws. Wymogów Kapitałowych. Wzmocnienie uprawnień nadzorczych UKNF w zakresie rynku kapitałowego;*
- *wzmocnienie zdolności nadzorczych UKNF w zakresie rynku funduszy emerytalnych oraz pracowniczych programów emerytalnych.*

Zgodnie z założeniami programu oba projekty mają na celu wzmocnienie zdolności administracyjnych Urzędu KNF w ramach umów uproszczonej współpracy bliźniaczej.

W wyniku przeprowadzenia trzech procedur cyrkulacji fiszek, w dniu 27 października 2008 r. przedstawiciele Urzędu KNF zaakceptowali 2 oferty dot. projektów:

- *wzmocnienie uprawnień nadzorczych UKNF w zakresie rynku kapitałowego;*
- *wzmocnienie zdolności nadzorczych UKNF w zakresie pracowniczych programów emerytalnych.*

W dniu 9 grudnia 2008 r. zostały podpisane umowy współpracy bliźniaczej dla obydwu projektów. Realizacja obu projektów jest przewidziana w I i II kwartale 2009 roku.

Norweski Mechanizm Finansowy

W I kwartale 2008 r. Urząd KNF uruchomił procedurę pozyskiwania bezzwrotnej pomocy finansowej dla Polski w postaci instrumentu o nazwie „Norweski Mechanizm Finansowy”.¹⁶ W dniu 31 marca 2008 r. Urząd KNF złożył wniosek aplikacyjny dla projektu *Wzmocnienie zdolności administracyjnych i instytucjonalnych Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego w zakresie prawidłowego wprowadzania w życie dorobku prawnego Wspólnoty w obszarze rynku finansowego* w ramach priorytetu 2.10 – pomoc techniczna przy wdrażaniu *acquis communautaire*.

Projekt zakłada przeprowadzenie 26 specjalistycznych, kilkudniowych szkoleń dla pracowników Urzędu Komisji, Ministerstwa Finansów oraz zakładów ubezpieczeń. Wnioskowany budżet projektu wynosi 716 157,00 euro. Realizacja projektu jest przewidziana w okresie I kwartał 2009 – II kwartał 2010 roku.

¹⁵ Transition Facility – instrument stanowiący kontynuację programu Phare, adresowany do tzw. 10 nowych członków UE. Program dotyczy okresu 2004-2006 i kontynuuje proces wzmocnienia administracji i wymiaru sprawiedliwości oraz wdrażania prawodawstwa UE.

W dniu 17 grudnia 2008 r. Urząd Komisji otrzymał raport ekspertów Biura Mechanizmów Finansowych w Brukseli zawierający pozytywną rekomendację dot. przyznania wnioskowanych środków na projekt. Zgodnie z procedurą aplikacyjną, ostateczną decyzję ws. projektu podejmie MSZ Norwegii najprawdopodobniej w I kwartale 2009 roku.

Projekt pomocy technicznej dla rosyjskiego sektora ubezpieczeniowego

W efekcie wygranego przetargu Urząd KNF jako członek międzynarodowego konsorcjum przystąpił w grudniu 2007 r. do projektu pomocy technicznej dla rosyjskiego sektora ubezpieczeniowego w ramach programu działań zewnętrznych Wspólnoty Europejskiej dla Wspólnot Niepodległych Państw. Strona polska realizuje projekt w charakterze młodszego partnera, współpracując z austriackim partnerem wiodącym oraz kierownikiem zespołu kluczowych ekspertów w Moskwie. W IV kwartale 2008 r. Urząd Komisji uruchomił wstępne działania przygotowawcze misji eksperckich z ramienia Urzędu.

Beneficjentami projektu jest Ministerstwo Finansów Federacji Rosyjskiej oraz Stowarzyszenie Rosyjskich Towarzystw Ubezpieczeniowych wraz z zakładami ubezpieczeń i członkami stowarzyszonymi.

Projekt jest realizowany w okresie od marca 2008 r. do marca 2010 roku.

Inne inicjatywy projektowe

W 2008 r. Urząd Komisji Nadzoru Finansowego nawiązał współpracę z przedstawicielami Banku Światowego oraz Agencji Stanów Zjednoczonych ds. Rozwoju Międzynarodowego (USAID), mającą na celu uruchomienie inicjatywy wsparcia instytucjonalnego dla organów nadzoru nad rynkiem finansowym na Ukrainie poprzez rozwijanie, umacnianie i harmonizację prawa, struktur oraz procedur kontrolnych.

W I kwartale 2008 r. eksperci Urzędu KNF, we współpracy z przedstawicielami USAID i Kijowie, uczestniczyli w dwutygodniowej misji z inicjatywy Banku Światowego oraz ukraińskiej Państwowej Komisji Papierów Wartościowych i Giełd. Działania ekspertów były ukierunkowane pod kątem zbadania realnych potrzeb ukraińskiego nadzorca w ramach wieloletniego programu pomocowego, w tym przeprowadzenia analizy potrzeb szkoleniowych oraz opracowania raportu zawierającego rekomendacje Urzędu Komisji dot. działań naprawczych w zakresie międzynarodowych i unijnych dobrych praktyk, wymogów, wzmocnienia instytucjonalnego oraz rozwiązań kluczowych problemów sektora finansowego na Ukrainie.

¹⁶Norweski Mechanizm Finansowy – instrument umożliwiający Polsce oraz innym nowym krajom członkowskim UE korzystanie z dodatkowych, oprócz funduszy strukturalnych i spójności, źródeł bezzwrotnej pomocy zagranicznej. Na mocy Umowy o rozszerzeniu EEA z 14 października 2003 r. ustanowiona została pomoc finansowa krajów Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu – EFTA (European Free Trade Association) tworzących EEA dla najmniej zamożnych państw UE, w tym także Polski. Darczyńcami są 3 kraje EFTA: Norwegia, Islandia i Liechtenstein. Warunkiem korzystania z formy pomocy jest współfinansowanie krajowe projektów dla administracji publicznej w wysokości min. 15% całego budżetu projektu.

Aneksy

10

Aneksy

Aneks I. Informacje o uchwałach, decyzjach administracyjnych i postanowieniach wydanych przez KNF w 2008 roku

■ TABELA I.1. LICZBA UCHWAŁ PODJĘTYCH PRZEZ KNF W 2008 ROKU

PRZEDMIOT UCHWAŁY	LICZBA PODJĘTYCH UCHWAŁ
SPRAWY DOTYCZĄCE RYNKU KAPITAŁOWEGO	
Zatwierdzenie prospektu emisyjnego w formie jednolitego dokumentu	6
Działania KNF na podstawie art. 16, 17, 18 ustawy o ofercie publicznej (wstrzymanie, zakazanie oferty publicznej lub dopuszczenie do obrotu)	4
Udzielenie zezwolenia na przywrócenie akcjom formy dokumentu (zniesienie dematerializacji akcji)	4
Udzielenie zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej	5
Nie zgłoszenie sprzeciwu wobec objęcia/nabycia akcji domu maklerskiego	3
Zgłoszenie sprzeciwu wobec objęcia/nabycia akcji domu maklerskiego	3
Udzielenie zezwolenia dla towarzystwa funduszy inwestycyjnych na wykonywanie działalności polegającej na tworzeniu funduszy inwestycyjnych	6
Udzielenie towarzystwu funduszy inwestycyjnych zezwolenia na utworzenie funduszu inwestycyjnego otwartego	2
Udzielenie towarzystwu funduszy inwestycyjnych zezwolenia na utworzenie funduszu inwestycyjnego zamkniętego	8
Udzielenie zezwolenia na zmianę statutu funduszu inwestycyjnego zamkniętego	1
Przekazanie informacji do publicznej wiadomości	3
Nałożenie kar pieniężnych na towarzystwa funduszy inwestycyjnych	8
Nałożenie kar pieniężnych na podmioty	19
Nałożenie kar pieniężnych na osoby fizyczne	22
Zawieszenie uprawnień do wykonywania zawodu maklera papierów wartościowych	2
Skreślenie maklera papierów wartościowych z listy maklerów papierów wartościowych	1
Udzielenie zezwolenia na zmianę depozytariusza funduszy inwestycyjnych	12
Przekazanie informacji właściwemu organowi nadzoru innego państwa członkowskiego o zamiarze prowadzenia działalności maklerskiej na terytorium tego państwa	8
Zgłoszenie sprzeciwu wobec zamiaru prowadzenia działalności maklerskiej na terytorium innego państwa członkowskiego	1
Umorzenie postępowania	1
Utrzymanie w mocy decyzji	21
Uchylenie decyzji	2
Odmowa uchylenia decyzji	1

Inne	8
Razem:	151
SPRAWY DOTYCZĄCE RYNKU UBEZPIECZEŃ	
Udzielenie zezwolenia na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej	2
Udzielenie zezwolenia na zmianę statutu zakładu ubezpieczeń	15
Zatwierdzenie statutu zakładu ubezpieczeń	2
Wyrażenie zgody na powołanie prezesa zarządu zakładu ubezpieczeń	11
Wyrażenie zgody na powołanie członka zarządu zakładu ubezpieczeń	12
Udzielenie zezwolenia na nabycie lub objęcie akcji zakładu ubezpieczeń	18
Wydanie zezwolenia na zmianę rzeczowego zakresu działalności zakładu ubezpieczeń	2
Odmowa wydania zezwolenia na zmianę rzeczowego zakresu działalności zakładu ubezpieczeń	1
Nałożenie kary pieniężnej	5
Umorzenie postępowania administracyjnego	7
Zatwierdzenie umowy o przeniesieniu portfela ubezpieczeń	2
Utrzymanie decyzji w mocy	9
Uchylenie decyzji	3
Inne	8
Razem:	97
SPRAWY DOTYCZĄCE RYNKU EMERYTALNEGO	
Udzielenie zezwolenia na zmianę statutu powszechnego towarzystwa emerytalnego	7
Udzielenie zezwolenia na zmianę statutu otwartego funduszu emerytalnego	9
Udzielenie zezwolenia na skrócenie terminu wejścia w życie zmian statutu otwartego funduszu emerytalnego	11
Udzielenie zezwolenia na powołanie członka zarządu powszechnego towarzystwa emerytalnego	9
Udzielenie zezwolenia na połączenie powszechnych towarzystw emerytalnych	1
Udzielenie zezwolenia na nabycie akcji powszechnego towarzystwa emerytalnego	4
Udzielenie zezwolenia na zmianę depozytariusza otwartego funduszu emerytalnego	1
Udzielenie zezwolenia na zmianę statutu pracowniczego towarzystwa emerytalnego	3
Udzielenie zezwolenia na zmianę statutu pracowniczego funduszu emerytalnego	1
Udzielenie zezwolenia na powołanie członka zarządu pracowniczego towarzystwa emerytalnego	4
Udzielenie zezwolenia na powołanie członka rady nadzorczej pracowniczego towarzystwa emerytalnego	1
Udzielenie zezwolenia na nabycie akcji pracowniczego towarzystwa emerytalnego	2
Ustalenie średniej ważonej stopy zwrotu i minimalnej wymaganej stopy zwrotu otwartych funduszy emerytalnych oraz kwoty niedoboru w otwartych funduszach emerytalnych	2
Umorzenie postępowania	2
Wygaśnięcie decyzji	4
Uchylenie decyzji	1
Utrzymanie w mocy decyzji	1
Inne	3
Razem:	66
SPRAWY DOTYCZĄCE SEKTORA BANKOWEGO	
Wyrażenie zgody na powołanie prezesa zarządu banku	30
Wyrażenie zgody na powołanie członka zarządu banku	14
Udzielenie zezwolenia na utworzenie banku	2
Udzielenie zezwolenia na rozpoczęcie działalności przez bank	2
Odmowa udzielenia zezwolenia na utworzenie banku	1

Udzielenie zezwolenia na wykonywanie prawa głosów na WZA banku	2
Udzielenie zezwolenia na dokonanie zmian w statucie banku	5
Umorzenie postępowania	1
Utrzymanie decyzji w mocy	1
Inne	20
Razem:	78
SPRAWY O CHARAKTERZE MIĘDZYSEKTOROWYM	
Razem:	3
SPRAWY DOTYCZĄCE ORGANIZACJI WEWNĘTRZNEJ PRAC KOMISJI	
Organizacja posiedzeń Komisji	4
Inne	9
Razem:	13
Ogółem	408

■ TABELA I.2. LICZBA DECYZJI ORAZ POSTANOWIEŃ WYDANYCH NA PODSTAWIE UPOWAŻNIENIA WYDANEGO PRZEZ KNF W 2008 ROKU

PRZEDMIOT DECYZJI ORAZ POSTANOWIEŃ	LICZBA DECYZJI ORAZ POSTANOWIEŃ*
SPRAWY DOTYCZĄCE RYNKU KAPITAŁOWEGO	
Zatwierdzenie prospektu emisyjnego	89
Zatwierdzenie dokumentu rejestracyjnego	2
Zatwierdzenie aneksu do prospektu emisyjnego	732
Działania KNF na podstawie art. 16, 17, 18 ustawy o ofercie publicznej (wstrzymanie, zakazanie oferty publicznej lub dopuszczenia do obrotu)	7
Udzielenie zgody na dokonanie zmian w Regulaminie Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.	5
Udzielenie zgody na dokonanie zmian w Regulaminie Alternatywnego Systemu Obrotu	3
Udzielenie zgody na dokonanie zmian w Statucie Spółki Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.	3
Zatwierdzające zmiany do Regulaminu Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A.	4
Zatwierdzenie zmiany w Statucie MTS-CeTO S.A.	1
Udzielenie zgody na dokonanie zmian w Regulaminie Towarowej Giełdy Energii	2
Udzielenie zezwolenia na pośredniczenie w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych lub tytułów uczestnictwa funduszy zagranicznych	30
Wpis do rejestru agentów firm inwestycyjnych	9
Zezwolenie na rozszerzenie przedmiotu działalności towarzystwa funduszy inwestycyjnych o doradztwo w zakresie obrotu papierami wartościowymi	1
Zezwolenie na utworzenie funduszu inwestycyjnego otwartego	3
Zezwolenie na utworzenie specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego	5
Zezwolenie na utworzenie funduszu inwestycyjnego zamkniętego	113
Zatwierdzenie prospektu emisyjnego certyfikatów inwestycyjnych funduszu inwestycyjnego zamkniętego	17

* na podstawie Uchwały nr 1/2008 KNF z dnia 7 stycznia 2008 r. w sprawie udzielenia Przewodniczącemu oraz Zastępcom Przewodniczącego Komisji upoważnienia do podejmowania działań w zakresie właściwości KNF, w tym do wydawania postanowień i decyzji administracyjnych oraz na podstawie Uchwały nr 253/2008 KNF z dnia 4 sierpnia 2008 r. w sprawie udzielenia Przewodniczącemu oraz Zastępcom Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego upoważnienia do podejmowania działań w zakresie właściwości KNF, w tym do wydawania postanowień i decyzji administracyjnych oraz do udzielania dalszych pełnomocnictw.

Zatwierdzenie aneksu do prospektu emisyjnego certyfikatów inwestycyjnych funduszu inwestycyjnego zamkniętego	52
Zezwolenie na zmianę statutu funduszu inwestycyjnego i na skrócenie terminu wejścia w życie zmian w statucie funduszu	72
Zezwolenie na przekształcenie funduszy inwestycyjnych otwartych albo specjalistycznych funduszy inwestycyjnych otwartych w jeden fundusz z wydzielonymi subfunduszami	2
Zgoda na lokowanie aktywów w papiery wartościowe lub instrumenty rynku pieniężnego będące przedmiotem obrotu na rynku zorganizowanym w państwie innym niż Rzeczpospolita Polska lub państwo należące do OECD	12
Zezwolenie na zawarcie umowy o obsługę sekurytyzowanych wierzytelności z podmiotem innym niż bank krajowy	4
Wyznaczenie likwidatora funduszu	1
Odmowa udzielenia zezwolenia na pośredniczenie w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych	1
Uznanie kwalifikacji zawodowych do wykonywania zawodu maklera papierów wartościowych	1
Zawieszenie postępowania administracyjnego	98
Podjęcie postępowania administracyjnego	29
Żądanie wprowadzenia niezbędnych zmian lub uzupełnień w treści ogłoszonego wezwania do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę akcji spółki publicznej	2
Udzielenie zezwolenia na prowadzenie rejestrów lub rachunków towarów giełdowych	2
Umorzenie postępowania administracyjnego	68
Zmiana decyzji	1
Uchylenie decyzji	2
Inne	14
Razem:	1 387
SPRAWY DOTYCZĄCE RYNKU UBEZPIECZEŃ	
Nałożenie kary pieniężnej	14
Wydanie zezwolenia na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie ubezpieczeń	47
Wydanie zezwolenia na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie reasekuracji	1
Wydanie decyzji cofającej zezwolenie na wykonywanie działalności brokerskiej	25
Wydanie decyzji zmieniającej decyzję w przedmiocie zezwolenia na wykonywanie działalności brokerskiej	24
Zatwierdzenie statutu zakładu ubezpieczeń	23
Wpis do rejestru aktuariuszy	14
Zobowiązanie do wykonania zaleceń	4
Wyrażenie zgody na uznawanie instrumentów finansowych za aktywa stanowiące pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	11
Umorzenie postępowania administracyjnego	16
Inne	6
Razem:	185
SPRAWY DOTYCZĄCE RYNKU EMERYTALNEGO	
Udzielenie zezwolenia na powołanie członka rady nadzorczej powszechnego towarzystwa emerytalnego	13
Udzielenie zezwolenia na zmianę umowy o przechowywanie aktywów otwartego funduszu emerytalnego	6
Postanowienie o wyznaczeniu nowego terminu do załatwienia sprawy z zakresu powszechnych towarzystw emerytalnych i otwartych funduszy emerytalnych	4
Postanowienie o odmowie przywrócenia terminu do uzupełnienia braków formalnych	1
Postanowienie o wznowieniu postępowania administracyjnego w sprawie wniosku o udzielenie zezwolenia na powołanie członka zarządu powszechnego towarzystwa emerytalnego	1

Postanowienie o wstrzymaniu wykonalności decyzji administracyjnej w sprawie udzielenia zezwolenia na powołanie członka zarządu powszechnego towarzystwa emerytalnego	1
Udzielenie zezwolenia na zmianę umowy z depozytariuszem	2
Udzielenie zezwolenia na powołanie członka rady nadzorczej pracowniczego towarzystwa emerytalnego	8
Wykreślenie osoby wykonującej czynności akwizycyjne z rejestru osób upoważnionych do wykonywania czynności akwizycyjnych na rzecz otwartych funduszy emerytalnych	1
Wpis pracowniczego programu emerytalnego do rejestru	77
Wpis zmian pracowniczego programu emerytalnego do rejestru	300
Wykreślenie pracowniczego programu emerytalnego z rejestru	18
Wpis porozumienia o zawieszeniu naliczania i odprowadzania składek do rejestru	1
Inne	1
Razem:	434
SPRAWY DOTYCZĄCE SEKTORA BANKOWEGO	
Udzielenie zezwolenia na dokonanie zmian w statucie banku	408
Umorzenie postępowania w sprawie powołania prezesa/członka zarządu banku (wycofanie wniosku)	3
Zgoda na zaliczenie zobowiązania podporządkowanego banku zrzeszającego do funduszy własnych	4
Zgoda na zaliczenie zobowiązania podporządkowanego banku spółdzielczego do funduszy własnych	29
Zezwolenie na otwarcie przedstawicielstwa instytucji kredytowej	2
Powoływanie powiernika i zastępcy powiernika przy banku hipotecznym	2
Udzielenie zezwolenia na zaliczanie do funduszy uzupełniających zobowiązań podporządkowanych	7
Udzielenie zezwolenia na zaliczanie do funduszy uzupełniających zobowiązań z tytułu obligacji	1
Udzielenie zezwolenia na zwolnienie z obowiązku przekazywania sprawozdań finansowych podmiotów blisko powiązanych z bankiem	12
Udzielenie zezwolenia na zwolnienie z obowiązku przekazywania do KNF sprawozdań skonsolidowanych w wersji przetłumaczonej na język polski	5
Udzielenie zezwolenia na zmianę metody obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego z metody standardowej na metodę podstawowego wskaźnika	1
Udzielenie zezwolenia związanego z wykonywaniem czynności przez przedsiębiorców zagranicznych lub za granicą	27
Udzielenie zezwolenia w związku z wykonywaniem w imieniu i na rzecz banku pośrednictwa w zakresie czynności bankowych polegających m.in. na zawieraniu i zmianie rachunków i umów bankowych	82
Udzielenie zezwolenia na umorzenie prowadzonych postępowań administracyjnych dotyczących złożonych wniosków outsourcingowych	5
Inne umorzenie	1
Udzielenie zezwolenia na przeznaczenie do podziału między akcjonariuszy banku kwoty przekraczającej zysk za rok obrotowy	1
Inne	23
Razem:	613
Ogółem	2 619

■ TABELA I.3. ZESTAWIENIE ZGÓD I ZEZWOLEŃ ORAZ ROZPATRZONYCH ZAWIADOMIEŃ W 2008 R. W ZAKRESIE SEKTORA FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH

PRZEDMIOT ZEZWOLENIA/ZGODY	LICZBA UDZIELONYCH ZGÓD I ZEZWOLEŃ ORAZ ROZPATRZONYCH ZAWIADOMIEŃ
Zezwolenie na wykonywanie działalności przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych	6
Zezwolenie na rozszerzenie przedmiotu działalności towarzystwa funduszy inwestycyjnych o doradztwo w zakresie obrotu papierami wartościowymi	1
Zezwolenie na utworzenie funduszu inwestycyjnego otwartego	3
Zezwolenie na utworzenie specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego	7
Zezwolenie na utworzenie funduszu inwestycyjnego zamkniętego	121
Zezwolenie na zmianę statutu funduszu inwestycyjnego i na skrócenie terminu wejścia w życie zmian w statucie funduszu	73
Zezwolenie na przekształcenie funduszy inwestycyjnych otwartych albo specjalistycznych funduszy inwestycyjnych otwartych w jeden fundusz z wydzielonymi subfunduszami	2
Zgoda na zmianę depozytariusza	12
Zgoda na lokowanie aktywów w papiery wartościowe lub instrumenty rynku pieniężnego będące przedmiotem obrotu na rynku zorganizowanym w państwie innym niż Rzeczpospolita Polska lub państwo należące do OECD	12
Zezwolenie na zawarcie umowy o obsługę sekurytyzowanych wierzytelności z podmiotem innym niż bank krajowy	4
Zawiadomienie o zamiarze nabycia/zbycia akcji towarzystwa funduszy inwestycyjnych	10
Zawiadomienie o zamiarze zbywania tytułów uczestnictwa funduszu zagranicznego na terytorium RP	34 ¹⁷
Informacja o zamiarze rozpoczęcia wykonywania działalności przez spółkę zarządzającą na terytorium RP	5
Wyznaczenie likwidatora funduszu	1
Inne (umorzenia, zawieszenia, podjęcie postępowania, zmiana decyzji itp.)	32
Razem	323

¹⁷ Na podstawie tych zawiadomień Komisja Nadzoru Finansowego w 2008 roku wpisała do rejestru funduszy zagranicznych 20 funduszy i 377 subfunduszy.

■ TABELA I.4. WYKAZ POSTĘPOWAŃ LICENCYJNO-AUTORYZACYJNYCH W 2008 ROKU

RODZAJ SPRAWY	LICZBA POSTĘPOWAŃ ZAKOŃCZONYCH	LICZBA POSTĘPOWAŃ W TOKU	LICZBA POSTĘPOWAŃ
Wniosek o zatwierdzenie zmian statutu zakładu ubezpieczeń lub statutu głównego oddziału zagranicznego zakładu ubezpieczeń	41	8	49
Wniosek o wyrażenie zgody na powołanie członka (prezesa) zarządu zakładu ubezpieczeń, w tym wniosek o odstąpienie od wymogu posiadania udowodnionej znajomości języka polskiego	27	11	38
Wniosek o udzielenie zezwolenia na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej	3	0	3
Cofnięcie zezwolenia na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej, w tym cofnięcie zezwolenia w zakresie niektórych grup ubezpieczeń	0	0	0
Wniosek o wydanie zezwolenia na zmianę rzeczowego zakresu działalności zakładu ubezpieczeń	2	2	4
Zawiadomienie o zamiarze nabycia lub objęcia akcji lub praw z akcji zakładu ubezpieczeń w wysokości zapewniającej przekroczenie progu 20%, 33%, 50% głosów na walnym zgromadzeniu lub udziału w kapitale zakładowym albo co do podjęcia innych działań, powodujących, że krajowy zakład ubezpieczeń stanie się podmiotem zależnym innego podmiotu	25	3	28
Wniosek o wpis do rejestru aktuariusza	15	2	17

■ TABELA I.5. STATYSTYKA ZADAŃ LICENCYJNO-AUTORYZACYJNYCH WOBEC POWSZECHNYCH TOWARZYSTW EMERYTALNYCH I OTWARTYCH FUNDUSZY EMERYTALNYCH W 2008 ROKU

RODZAJ ZADANIA	SPRAWY ZAKOŃCZONE
Udzielenie zezwolenia na zmianę statutu powszechnego towarzystwa emerytalnego	7
Udzielenie zezwolenia na zmianę statutu otwartego funduszu emerytalnego	9*
Udzielenie zezwolenia na skrócenie terminu wejścia w życie zmian statutu otwartego funduszu emerytalnego	11
Udzielenie zezwolenia na powołanie członka zarządu powszechnego towarzystwa emerytalnego	10*
Udzielenie zezwolenia na powołanie członka rady nadzorczej powszechnego towarzystwa emerytalnego	13
Udzielenie zezwolenia na zmianę depozytariusza aktywów otwartego funduszu emerytalnego	1
Udzielenie zezwolenia na zmianę umowy o przechowywanie aktywów otwartego funduszu emerytalnego	6
Udzielenie zezwolenia na nabycie akcji powszechnego towarzystwa emerytalnego	4
Udzielenie zezwolenia na połączenie towarzystw emerytalnych	1
Stwierdzenie wygaśnięcia decyzji zezwalającej na zmianę statutu powszechnego towarzystwa emerytalnego	1
Stwierdzenie wygaśnięcia decyzji zezwalającej na zmianę statutu otwartego funduszu emerytalnego	1
Stwierdzenie wygaśnięcia decyzji zezwalającej na skrócenie terminu wejścia w życie zmian statutu otwartego funduszu emerytalnego	2

* liczba spraw zakończonych uwzględnia również decyzje o umorzeniu postępowania administracyjnego; Dwa wnioski zostały pozostawione bez rozpoznania w związku z nieuzupełnieniem braków formalnych.

■ TABELA I.6. LICZBA WYDANYCH PRZEZ KNF DECYZJI W POSTĘPOWANIACH DOTYCZĄCYCH PRACOWNICZYCH PROGRAMÓW EMERYTALNYCH W 2008 ROKU

WYSZCZEGÓLNIENIE	WPIS	WPIS ZMIAN	WPIS POROZUMIENIA, O KTÓRYM MOWA W ART. 38 UST. 4 USTAWY O PPE	WYKREŚLENIE
Decyzje pozytywne	77	300	1	18
Decyzje odmowne	-	-	-	-
Decyzje umarzające postępowanie	-	2	-	-
Pozostawienie wniosku bez rozpoznania/ postanowienie o zwrocie podania	-	7	-	2

■ TABELA I.7. LICZBA UDZIELONYCH PRZEZ KNF ZEZWOLEŃ W SPRAWACH DOTYCZĄCYCH PRACOWNICZYCH TOWARZYSTW EMERYTALNYCH I PRACOWNICZYCH FUNDUSZY EMERYTALNYCH W 2008 ROKU

PRZEDMIOT POSTĘPOWANIA	LICZBA WYDANYCH ZEZWOLEŃ
Udzielenie zezwolenia na zmianę statutu pracowniczego towarzystwa emerytalnego	2
Udzielenie zezwolenia na zmianę statutu pracowniczego funduszu emerytalnego	2
Udzielenie zezwolenia na zmianę umowy z depozytariuszem pracowniczego funduszu emerytalnego	2
Udzielenie zezwolenia na nabycie akcji pracowniczego towarzystwa emerytalnego	2
Udzielenie zezwolenia na powołanie członka rady nadzorczej pracowniczego towarzystwa emerytalnego	8
Udzielenie zezwolenia na powołanie członka zarządu pracowniczego towarzystwa emerytalnego	4

■ TABELA I.8. METODOLOGIE WYCENY PRZEKAZANE PRZEZ OFE DO AKCEPTACJI KNF W 2008 ROKU

NAZWA OFE	LICZBA PRZESŁANYCH METODOLOGII
AIG OFE	15
Allianz Polska OFE	12
Commercial Union OFE BPH CU WBK	32
OFE WARTA	25
ING OFE	14
Nordea OFE	18
Aegon OFE	11
Pekao OFE	13
Bankowy OFE	19
OFE Pocztylion	8
OFE Polsat	5
OFE PZU „Złota Jesień”	9
OFE Skarbiec-Emerytura	3
AXA OFE	12
Generali OFE	12
Razem:	208

Aneks 2. Emitenci oraz fundusze inwestycyjne zamknięte, których prospekty emisyjne zostały zatwierdzone przez KNF w 2008 roku

■ TABELA 2.1. EMITENCI, KTÓRYCH PROSPEKTY EMISYJNE ZOSTAŁY ZATWIERDZONE PRZEZ KNF W 2008 ROKU

EMITENT	DATA ZATWIERDZENIA PROSPEKTU
Mirbud S.A.	16.12.2008 r.
Centrum Klima S.A.	15.12.2008 r.
Invar & Biuro System S.A.	09.12.2008 r.
MW Trade S.A.	08.12.2008 r.
Barlinek S.A.	05.12.2008 r.
Mediatel S.A.	04.12.2008 r.
ANTI S.A.	04.12.2008 r.
Polmed S.A.	28.11.2008 r.
Delko S.A.	28.11.2008 r.
Autoguard S.A.	28.10.2008 r.
Zakłady Automatyki POLNA S.A.	23.10.2008 r.
ENE S.A.	22.10.2008 r.
STORMM S.A.	30.09.2008 r.
IZNS HAWA S.A.	30.09.2008 r.
Zakłady Odzieżowe Bytom S.A.	29.09.2008 r.
PIECOBIOGAZ S.A.	26.09.2008 r.
POLCOLORIT S.A.	26.09.2008 r.
Giełda Praw Majątkowych VINDEXUS S.A.	24.09.2008 r.
Bumech S.A.	23.09.2008 r.
ENE S.A.	18.09.2008 r.
BOWIM S.A.	16.09.2008 r.
Berling S.A.	16.09.2008 r.
TETA S.A.	15.09.2008 r.
KopaHaus S.A.	28.08.2008 r.
Budopol - Wrocław S.A.	28.08.2008 r.
SAF	19.08.2008 r.
Interbud - Lublin	19.08.2008 r.
Inwest Consulting S.A.	11.08.2008 r.
CHEMOSERVIS-DWORY S.A.	04.08.2008 r.
Pol-Inowex S.A.	29.07.2008 r.
Netmedia S.A.	10.07.2008 r.
Dom Maklerski IDM S.A.	07.07.2008 r.
Izostal S.A.	16.06.2008 r.
Stelmet S.A.	12.06.2008 r.
Trion S.A.	12.06.2008 r.

Atrem S.A.	11.06.2008 r.
BBI ZENERIS NFI S.A.	02.06.2008 r.
Zakłady Azotowe w Tarnowie – Mościcach S.A.	26.05.2008 r.
PZ Cormay S.A.	26.05.2008 r.
AD. DRĄGOWSKI S.A.	26.05.2008 r.
B3 System S.A.	20.05.2008 r.
Dantex S.A.	16.05.2008 r.
Przedsiębiorstwo Elektromontażowe Elkop S.A.	12.05.2008 r.
Sonel S.A.	06.05.2008 r.
Krosno S.A.	30.04.2008 r.
PZM „VIMEX” S.A.	28.04.2008 r.
Biuro Projektowania Systemów Cyfrowych S.A.	28.04.2008 r.
Lima S.A.	24.04.2008 r.
Polskie Towarzystwo Reasekuracji S.A.	18.04.2008 r.
MSU S.A.	17.04.2008 r.
Towarzystwo Finansowe Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo-Kredytowych S.A.	01.04.2008 r.
4FUN MEDIA S.A.	31.03.2008 r.
CAM MEDIA S.A.	31.03.2008 r.
Centrozap S.A.	31.03.2008 r.
COMES S.A.	31.03.2008 r.
Grupa Kościuszko „Polskie Jadło” S.A.	31.03.2008 r.
Platforma Mediowa Point Group S.A.	31.03.2008 r.
Zakłady Dzierwarskie Mewa S.A.	31.03.2008 r.
Żywiecka Fabryka Sprzętu Szpitalnego Famed S.A.	31.03.2008 r.
Pozbud T&R S.A.	28.03.2008 r.
Pamapol S.A.	28.03.2008 r.
Hydrobudowa Polska S.A.	28.03.2008 r.
Elmo S.A.	28.03.2008 r.
Hefal Serwis S.A.	26.03.2008 r.
Selena FM S.A.	21.03.2008 r.
Armaturo Kraków S.A.	21.03.2008 r.
Vertex S.A.	21.03.2008 r.
Przedsiębiorstwo Produkcyjno Handlowe KOMPAP S.A.	21.03.2008 r.
Zakład Budowy Maszyn „Zremb – Chojnice” S.A.	20.03.2008 r.
Trimtab S.A.	20.03.2008 r.
Drewex S.A.	13.03.2008 r.
BBI ZENERIS NFI S.A.	07.03.2008 r.
Trakcja Polska S.A.	07.03.2008 r.
Electus S.A.	07.03.2008 r.
Marvipol S.A.	06.03.2008 r.
Unibep S.A.	29.02.2008 r.
Wojas S.A.	25.02.2008 r.
Optimus S.A.	20.02.2008 r.
Vobis S.A.	08.02.2008 r.
Skyline Investment S.A.	08.02.2008 r.
Hawe S.A.	05.02.2008 r.
Power Media S.A.	05.02.2008 r.

Sanwil S.A.	05.02.2008 r.
Atlas Estates Limited	31.01.2008 r.
K2 Internet S.A.	31.01.2008 r.
Karen Notebook S.A.	24.01.2008 r.
Przetwórstwo Tworzyw Sztucznych „Plast – Box” S.A.	24.01.2008 r.
Optopol Technology S.A.	24.01.2008 r.
Jutrzenka S.A.	23.01.2008 r.
Zakłady Tworzyw Sztucznych „Ząbkowice-ERG” S.A.	23.01.2008 r.
Przedsiębiorstwo Montażu Konstrukcji Stalowych i Urządzeń Górniczych Pemug S.A.	21.01.2008 r.
Energoaparatura S.A.	22.01.2008 r.
Cyfrowy Polsat S.A.	16.01.2008 r.
Hardex S.A.	14.01.2008 r.
Harper Hygienics S.A.	14.01.2008 r.

■ TABELA 2.2. FUNDUSZE INWESTYCYJNE ZAMKNIĘTE, KTÓRYCH PROSPEKTY EMISYJNE ZOSTAŁY ZATWIERDZONE PRZEZ KNF W 2008 ROKU

FUNDUSZE INWESTYCYJNE ZAMKNIĘTE – EMITENCI	DATA ZATWIERDZENIA PROSPEKTU
KBC INDEX Małych i Średnich Spółek Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	14.01.2008 r.
KBC EXTRA PROFIT Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	18.01.2008 r.
KBC EXTRA PROFIT II Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	28.02.2008 r.
KBC BRIC II Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	03.03.2008 r.
Arka BZ WBK Akcji Środkowej i Wschodniej Europy Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	20.03.2008 r.
Investor Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	20.03.2008 r.
BPH Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Sektora Nieruchomości 2	17.04.2008 r.
OPERA Za 3 Grosze Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	05.05.2008 r.
Investor Gold Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	05.05.2008 r.
KBC Światowych Spółek Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	08.05.2008 r.
PKO Rynku Nieruchomości Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	11.06.2008 r.
OPERA Terra Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	20.06.2008 r.
KBC PREMIA PLUS Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	24.07.2008 r.
KBC Rynków Wschodzących Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	26.08.2008 r.
BPH Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Korzystnego Kursu	09.09.2008 r.
KBC PREMIA PLUS II Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	30.09.2008 r.
Investor Leveraged Buy Out FIZ Aktywów Niepublicznych Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	17.10.2008 r.

Aneks 3. Przedmiotowy podział skarg kierowanych do KNF

■ TABELA 3.1. PRZEDMIOTOWY PODZIAŁ SKARG WPŁYWAJĄCYCH DO URZĘDU KNF NA SPÓŁKI PUBLICZNE W LATACH 2007–2008

SPÓŁKI PUBLICZNE	2007	%	2008	%
Obowiązki informacyjne	25	42,37	24	35,29
Prawa korporacyjne akcjonariuszy	0	0,00	11	16,18
Publiczna subskrypcja akcji	8	13,56	7	10,29
Spółki wycofane z obrotu na rynku regulowanym	0	0,00	2	2,94
Pozostałe	26	44,07	24	35,29
Ogółem	59	100,00	68	100,00

■ TABELA 3.2. PRZEDMIOTOWY PODZIAŁ SKARG WPŁYWAJĄCYCH DO URZĘDU KNF NA FIRMY INWESTYCYJNE W LATACH 2007–2008

FIRMY INWESTYCYJNE	2007	%	2008	%
Jakość świadczonych usług	0	0,00	36	30,25
Realizacja zleceń	17	18,09	31	26,05
Świadczenie usług przez Internet	14	14,89	16	13,45
Realizacja wezwań	1	1,06	6	5,04
Wynik zarządzania	3	3,19	3	2,52
Rekomendacje	1	1,06	2	1,68
Wysokość opłat i prowizji	0	0,00	1	0,84
Obsługa publicznej emisji	8	8,51	0	0,00
Pozostałe	50	53,19	24	20,17
Ogółem	94	100,00	119	100,00

■ TABELA 3.3. PRZEDMIOTOWY PODZIAŁ SKARG WPŁYWAJĄCYCH DO URZĘDU KNF NA FUNDUSZE INWESTYCYJNE, TOWARZYSTWA FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH, DEPOZYTARIUSZY, AGENTÓW TRANSFEROWYCH, DYSTRYBUTORÓW JEDNOSTEK UCZESTNICTWA W LATACH 2007–2008

FUNDUSZE INWESTYCYJNE, TOWARZYSTWA FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH, DEPOZYTARIUSZE, AGENCI TRANSFEROWI, DYSTRYBUTORZY JEDNOSTEK UCZESTNICTWA	2007	%	2008	%
Jakość świadczenia usług	0	0,00	70	36,84
Termin realizacji zleceń	0	0,00	38	20,00
Wycena jednostek uczestnictwa	25	22,52	25	13,16
Cena nabycia lub odkupienia jednostek uczestnictwa	23	20,72	25	13,16
Wysokość opłat i prowizji	13	11,71	3	1,58
Pozostałe	50	45,05	29	15,26
Ogółem	111	100,00	190	100,00

■ TABELA 3.4. PRZEDMIOTOWY PODZIAŁ SKARG WPŁYWAJĄCYCH DO URZĘDU KNF DOTYCZĄCYCH ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE W LATACH 2007–2008

SKARGI NA DZIAŁALNOŚĆ ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ WG PODZIAŁU NA PRZEDMIOT SKARGI	2007	%	2008	%
Odmowa wypłaty	46	35,11	38	20,21
Polityka informacyjna zakładów ubezpieczeń	0	0,00	27	14,36
Wysokości wykupu	10	7,63	15	7,98
Nierzetelność agenta	0	0,00	13	6,91
Opieszałość	9	6,87	11	5,85
Wysokości odszkodowania	10	7,63	7	3,72
Odstąpienie od umowy	5	3,82	6	3,19
Wycena jednostek UFK	0	0,00	6	3,19
Wysokość składki	2	1,53	4	2,13
Zmiana warunków umowy	6	4,58	5	2,66
Skarga agenta na towarzystwo	0	0,00	2	1,06
Pełnomocnictwo	0	0,00	4	2,13
Interpretacja OWU	0	0,00	3	1,60
Wysokość sumy ubezpieczenia	1	0,76	1	0,53
Odmowa udostępnienia akt	1	0,76	2	1,06
Problemy z wypowiedzeniem umowy	0	0,00	1	0,53
Ochrona danych osobowych	0	0,00	1	0,53
Pozostałe	41	31,30	42	22,34
Ogółem	131	100,00	188	100,00

■ TABELA 3.5. PRZEDMIOTOWY PODZIAŁ SKARG WPŁYWAJĄCYCH DO URZĘDU KNF DOTYCZĄCYCH ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ MAJĄTKOWYCH W LATACH 2007–2008

PRZYCZYNA SKARGI	2007	%	2008	%
Opieszałość	305	34,98	668	48,41
Wysokość odszkodowania	220	25,23	303	21,96
Odmowa wypłaty	152	17,43	175	12,68
Odmowa udostępnienia akt	20	2,29	31	2,25
Odstąpienia od umowy	15	1,72	26	1,88
Problemy z wypowiedzeniem umowy	0	0,00	18	1,30
Polityka informacyjna towarzystwa	0	0,00	15	1,09
Wysokość składki	9	1,03	12	0,87
Pełnomocnictwo	4	0,46	9	0,65
Nierzetelność agenta	0	0,00	4	0,29
Zwrot składki	0	0,00	4	0,29
Skarga agenta na zakład ubezpieczeń	0	0,00	2	0,14
Ochrona danych osobowych	0	0,00	3	0,22
Interpretacja OWU	0	0,00	1	0,07
Zmiana warunków umowy	0	0,00	1	0,07
Wysokość sumy ubezpieczenia	1	0,11	0	0,00
Wysokość wykupu	0	0,00	0	0,00
Pozostałe	146	16,74	108	7,83
Ogółem	872	100,00	1 380	100,00

■ TABELA 3.6. PRZEDMIOTOWY PODZIAŁ SKARG WPŁYWAJĄCYCH DO URZĘDU KNF DOTYCZĄCYCH OFE W LATACH 2007–2008

PRZEDMIOT SKARGI	2007	%	2008	%
Nieprawidłowości przy dokonywaniu transferów do innych funduszy	996	86,84	1 667	85,97
Wątpliwości dotyczące sposobu i wysokości pobieranych opłat przez fundusz	1	0,09	92	4,74
Brak informacji o stanie rachunku	2	0,17	22	1,13
Podejrzenie fałszowania podpisu strony na umowie o członkostwo w funduszu	13	1,13	16	0,83
Prowadzenie działalności akwizycyjnej	0	0,00	8	0,41
Zawarcie umowy o członkostwo na podstawie fałszywych informacji o funduszu lub wbrew woli skarżącego	7	0,61	8	0,41
Wypłaty pieniężne po śmierci członka funduszu	9	0,78	6	0,31
Niedopełnienie obowiązku poinformowania członka o nadaniu numeru indywidualnego rachunku w funduszu	0	0,00	3	0,15
Zawarcie przez fundusz umowy z osobą nieletnią bez zgody jej opiekuna prawnego	0	0,00	3	0,15
Przeliczenie składki	0	0,00	2	0,10
Brak pouczenia o konsekwencjach przystąpienia do funduszu	1	0,09	1	0,05
Odmowa przesłania kopii umowy przez fundusz	0	0,00	0	0,00
Opóźnienie w przekazywaniu składek	88	7,67	0	0,00
Odmowa ZUS wpisu do Centralnego Rejestru Członków OFE	1	0,09	0	0,00
Pozostałe	29	2,53	111	5,72
Ogółem	1 147	100,00	1 939	100,00

■ TABELA 3.7. PRZEDMIOTOWY PODZIAŁ SKARG WPŁYWAJĄCYCH DO URZĘDU KNF NA BANKI KOMERCYJNE W 2008 ROKU

BANKI KOMERCYJNE	2008	%
Kredyty i pożyczki	994	48,56
Prowadzenie rachunków	248	12,12
Karty kredytowe	186	9,09
Fuzja	101	4,93
Karty płatnicze	80	3,91
Realizacja dyspozycji	77	3,76
Lokaty	53	2,59
Świadczenie usług przez Internet	33	1,61
Skargi przekazane do wiadomości Urzędu	17	0,83
Pozostałe	258	12,60
Ogółem	2 047	100,00

■ TABELA 3.8. PRZEDMIOTOWY PODZIAŁ SKARG WPŁYWAJĄCYCH DO URZĘDU KNF NA BANKI SPÓŁDZIELCZE W 2008 ROKU

BANKI SPÓŁDZIELCZE	2008	%
Kredyty i pożyczki	15	29,41
Prowadzenie rachunków	6	11,76
Karty płatnicze	1	1,96
Realizacja dyspozycji	1	1,96
Lokaty	1	1,96
Skargi przekazane do wiadomości Urzędu	1	1,96
Pozostałe	26	50,98
Ogółem	51	100,00

Aneks 4. Zestawienie działań edukacyjnych podjętych przez KNF w 2008 roku

■ TABELA 4.1. TEMATYKA CYKLU SEMINARIÓW ZORGANIZOWANYCH W 2008 ROKU

TEMAT	ODBIORCA	DATA SEMINARIUM
Bazylea II – nadzorcza ocena wniosków o zgodę na stosowanie metod zaawansowanych na potrzeby szacowania kapitału regulacyjnego z tytułu ryzyka kredytowego w bankach: kluczowe elementy oraz wskazówki dla banków planujących złożenie wniosków	banki	10.04
Zasady funkcjonowania Elektronicznego Systemu Przekazywania Informacji	emitenci, firmy inwestycyjne, fundusze inwestycyjne	23.09
Obowiązki emitentów w świetle dyrektywy Transparency	emitenci	25.09
Regulacje dotyczące prospektu emisyjnego (I edycja)	emitenci, przyszli emitenci	02.10
Obrót instrumentami finansowymi oraz uczestnictwo w tym obrocie - przepisy europejskie	firmy inwestycyjne	07.10
Przekazywanie informacji poufnej oraz inne obowiązki i ograniczenia stosowane wobec emitenta	emitenci	09.10
Rola Rad Nadzorczych w sprawowaniu nadzoru nad organizacją systemu kontroli wewnętrznej w bankach spółdzielczych (I edycja)	banki spółdzielcze	14.10
Nabywanie akcji krajowych zakładów ubezpieczeń na tle regulacji ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej. Autoryzacja członków organów zakładów ubezpieczeń.	zakłady ubezpieczeń	15.10
Nadzór wewnętrzny w domach maklerskich	firmy inwestycyjne	16.10
Wybrane zagadnienia w zakresie wdrożenia Uchwał KNB transponujących postanowienia dyrektywy CRD	banki	28.10
Korzyści wynikające z posiadania pracowniczych programów emerytalnych, jak założyć, znaczenie, rola	pracodawcy, organizacje pracodawców	29.10
Wyzwania stojące przed zakładem ubezpieczeń w kontekście dyrektywy Wypłacalność II	zakłady ubezpieczeń	30.10
Wprowadzenie do zagadnień związanych z rynkiem kapitałowym oraz wybrane instrumenty prawne KNF ochrony uczestników rynku	sędziowie i prokuratorzy	4.11
Fundusze inwestycyjne - nowelizacja ustawy i przepisy wykonawcze	towarzystwa funduszy inwestycyjnych	06.11
Regulacje dotyczące prospektu emisyjnego (II edycja)	emitenci, przyszli emitenci	18.11
Rola depozytariuszy na rynku otwartych funduszy emerytalnych	powszechne towarzystwa emerytalne	19.11
Oferta publiczna w świetle nowelizacji ustawy o ofercie	emitenci	25.11
Obrót instrumentami finansowymi oraz uczestnictwo w tym obrocie - przepisy europejskie - konflikt interesów oraz outsourcing	firmy inwestycyjne	26.11
Fundusze własne, limity koncentracji - aspekty praktyczne, kierunki zmian	banki	27.11
Obowiązki informacyjne emitentów (w tym z zakresu sprawozdawczości)	emitenci	01.12
Obowiązki emitentów w świetle nowelizacji ustawy o ofercie publicznej	emitenci	02.12
Ochrona klienta usług finansowych, w zakresie inwestowania w fundusze inwestycyjne oraz zawierania umów ubezpieczenia na życie z elementami inwestycyjnymi	rzecznicy konsumentów	03.12
Rola Rad Nadzorczych w sprawowaniu nadzoru nad organizacją systemu kontroli wewnętrznej w bankach spółdzielczych (II edycja)	banki spółdzielcze	04.12
Przekazywanie informacji poufnej oraz inne obowiązki i ograniczenia stosowane wobec emitenta (edycja II)	emitenci	09.12

Aneks 5. Budżet Urzędu Komisji

■ TABELA 5.1. WYKONANIE PLANU DOCHODÓW BUDŻETOWYCH KNF W 2008 ROKU

DOCHODY BUDŻETOWE	PLAN (W ZŁ)	WYKONANIE PLANU	
		(W ZŁ)	(W PROC.)
Wpłaty zakładów ubezpieczeń na pokrycie kosztów nadzoru nad działalnością ubezpieczeniową i brokerską	22 438 000	30 238 409	135
Wpłaty PTE na pokrycie kosztów nadzoru nad działalnością OFE	13 940 000	15 758 118	113
Wpłaty rynku kapitałowego na pokrycie kosztów nadzoru	24 762 000	16 258 789	66
Wpłaty nadzorowanych banków na pokrycie kosztów nadzoru	141 633 000	172 411 931	122
Oplaty pobrane z tytułu czynności związanych z egzaminami brokerskimi i na aktuariuszy oraz na agentów ubezpieczeniowych	180 000	324 600	180
Kary nałożone na nadzorowane podmioty	2 555 000	3 999 645	157
Pozostałe	265 000	990 859	374
Ogółem	205 773 000	239 982 351	117

■ TABELA 5.2. WYKONANIE PLANU WYDATKÓW KNF W 2008 ROKU

WYDATKI BUDŻETOWE	PLAN (W ZŁ)	WYKONANIE PLANU	
		(W ZŁ)	(W PROC.)
Wydatki z tytułu wynagrodzeń łącznie z narzutami i pochodnymi na wynagrodzenie	100 111 000	93 314 462	93
Wydatki pozapłacowe	102 662 000	90 259 595	88
W tym:			
wydatki bieżące	47 664 000	44 259 500	93
wydatki majątkowe	54 998 000	45 917 238	83
Ogółem	202 773 000	183 491 200	90

■ TABELA 5.3. BUDŻET URZĘDU KNF W UKŁADZIE ZADANIOWYM (CZĘŚĆ I)

WYKONANIE BUDŻETU PAŃSTWA ZA 2008 R. W UKŁADZIE ZADANIOWYM (CZ. I)					
L.P.	NAZWA ZADANIA	PLAN NA 2008 R. (TYS. ZŁ)	PLAN PO ZMIANACH (TYS. ZŁ)	WYKONANIE (TYS. ZŁ)	WYKONANIE W STOSUNKU DO PLANU (%)
	KOMISJA NADZORU FINANSOWEGO - CZĘŚĆ 70	202 773	202 773	183 491	90,49
1.	Sprawowanie nadzoru nad rynkiem kapitałowym, ubezpieczeniowym, emerytalnym i bankowym, w tym	202 773	202 773	183 491	90,49
1.1.	Zapewnienie prawidłowego funkcjonowania rynku kapitałowego	13 581	13 581	10 478	77,15
1.2.	Sprawowanie nadzoru nad działalnością zakładów ubezpieczeń.	6 477	7 477	6 936	92,76
1.3.	Sprawowanie nadzoru nad podmiotami rynku emerytalnego.	7 545	6 545	4 586	70,06
1.4.	Sprawowanie nadzoru bankowego.	138 011	63 100	49 586	78,58
1.5.	Tworzenie i koordynacja polityki.	37 159	112 070	111 905	99,89

TABELA 5.3. BUDŻET URZĘDU KNF W UKŁADZIE ZADANIOWYM (CZĘŚĆ II)

WYKONANIE BUDŻETU PAŃSTWA ZA 2008 R. W UKŁADZIE ZADANIOWYM (CZ. II)					
L.P.	NAZWA ZADANIA	CEL	MIERNIK	WARTOŚĆ	
				PLAN NA 2008 R.	WYKONANIE
1.	Sprawowanie nadzoru nad rynkiem kapitałowym, ubezpieczeniowym, emerytalnym i bankowym, w tym	Zapewnienie prawidłowego funkcjonowania rynku finansowego, jego stabilności, bezpieczeństwa, przejrzystości oraz wzrostu zaufania do rynku finansowego poprzez zapewnienie ochrony interesów uczestników rynku.	Liczba naruszeń popełnianych przez uczestników rynku finansowego.	-	-
1.1.	Zapewnienie prawidłowego funkcjonowania rynku kapitałowego	Poprawa bezpieczeństwa inwestorów oraz wzrost zaangażowania obywateli w inwestycje kapitałowe.	Odsetek przeszkolonych pracowników PNK. (%)	10	36
			Odsetek czasu pracy pracowników PNK poświęcony na szkolenia uczestników rynku kapitałowego. (%)	2	1,4
1.2.	Sprawowanie nadzoru nad działalnością zakładów ubezpieczeń.	Zapewnienie spełnienia przez zakłady ubezpieczeń warunków prawnych w zakresie licencjonowania i autoryzacji w celu ochrony interesów ubezpieczających i ubezpieczonych.	Liczba rozstrzygnięć administracyjnych (decyzji) wydanych przez organ nadzoru w związku z rozpatrywaniem wniosków z zakresu licencjonowania i autoryzacji działalności zakładów ubezpieczeń.	115	113
			Odsetek nadzorowanych zakładów ubezpieczeń biorących udział w badaniach „Wypłacalność II”. (%)	40	99
1.3.	Sprawowanie nadzoru nad podmiotami rynku emerytalnego.	Zapewnienie zgodności działalności nadzorowanych podmiotów z przepisami prawa, statutów oraz z interesem członków funduszy emerytalnych, uczestników pracowniczych programów emerytalnych i emerytów.	Stwierdzone nieprawidłowości skutkujące nałożeniem kary bądź skierowaniem powiadomienia o nieprawidłowościach: w odniesieniu do podmiotów rynku emerytalnego.	12	18
			Odsetek pracowniczych programów emerytalnych, w których stwierdzono nieprawidłowości w stosunku do ogólnej liczby PPO. (%)	2	15
1.4.	Sprawowanie nadzoru bankowego.	Nadzór nad bankami poprzez stworzenie skutecznych narzędzi nadzoru.	-	-	-
1.5.	Tworzenie i koordynacja polityki.	Koordinacja merytorycznej działalności Urzędu, współpracy międzynarodowej i zapewnienie sprawnej obsługi kadrowej, finansowej i administracyjnej.	-	-	-

Aneks 6. Akty prawne przywołane w sprawozdaniu z działalności KNF w 2008 roku

- Ustawa z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz.U. 2006 nr 157 poz. 1119, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz.U. 2004 nr 159 poz. 1667, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz.U. 2003 nr 124 poz. 1151, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 15 lipca 2003 r. o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz o przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu (Dz.U. 2003 nr 153 poz. 1505, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz.U. 2004 nr 146 poz. 1546, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. z 2005 r., nr 183 poz. 1538, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz.U. 2005 nr 184 poz. 1539, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U. 2002 nr 72 poz. 665, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (Dz.U. 2000 nr 119 poz. 1252, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. 2003 nr 60 poz. 535, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych (Dz.U. 2005 nr 121 poz. 1019).
- Ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. 2003 nr 124 poz. 1152, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz.U. 1997 nr 88 poz. 553, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o pośrednictwie ubezpieczeniowym (Dz.U. 2003 nr 124 poz. 1154, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy - Kodeks spółek handlowych oraz ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. 2009 nr 13 poz. 69).
- Ustawa z dnia 4 września 2008 r. o zmianie ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych oraz o zmianie innych ustaw (Dz.U. 2008 nr 231, poz. 1547).
- Ustawa z dnia 4 września 2008 r. o zmianie ustawy o funduszach inwestycyjnych, ustawy - Prawo bankowe oraz ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz.U. 2008 nr 231, poz. 1546).
- Ustawa z dnia 13 lutego 2009 r. o zmianie ustawy o działalności ubezpieczeniowej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2009 nr 42 poz. 341).
- Ustawa z dnia 18 marca 2008 r. o zmianie ustawy o rachunkowości (Dz.U. 2008 nr 63 poz. 393, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 6 listopada 2008 r. o zmianie ustawy o indywidualnych kontaktach emerytalnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2008 nr 220 poz. 1432).
- Ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz.U. 2008 nr 228 poz. 1507).
- Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. 2001 nr 112 poz. 1198, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. 2002 nr 76 poz. 694, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 7 listopada 2008 r. o Komitecie Stabilności Finansowej (Dz.U. 2008 nr 209, poz. 1317).
- Ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz.U. 2005 nr 249 poz. 2104, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. 2004 nr 19 poz. 177, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 18 marca 2008 r. o zmianie ustawy o Służbie Celnej (Dz.U. 2008 nr 53 poz. 311).
- Ustawa z dnia 7 listopada 2008 r. o zmianie ustawy - Prawo celne oraz ustawy - Kodeks karny skarbowy (Dz.U. 2008 nr 215 poz. 1355).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 18 października 2005 r. w sprawie zakresu informacji wykazywanych w sprawozdaniach finansowych i skonsolidowanych sprawozdaniach finansowych, wymaganych w prospekcie emisyjnym dla emitentów z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, dla których właściwe są polskie zasady rachunkowości (Dz.U. 2005 nr 209 poz. 1743).
- Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 2007 roku w sprawie wpłat na pokrycie kosztów nadzoru nad bankami (Dz.U. 2007 nr 249 poz. 1855).

Aneks 7. Regulacje Unijne przywołane w sprawozdaniu z działalności KNF w 2008 roku

- Dyrektywa 2004/109/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie harmonizacji wymogów dotyczących przejrzystości informacji o emitentach, których papiery wartościowe dopuszczane są do obrotu na rynku regulowanym oraz zmieniająca dyrektywę 2001/34/WE (tzw. „Dyrektywę o przejrzystości”/„Transparency”).
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/25/WE z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie ofert przejęcia.
- Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1287/2006 z dnia 10 sierpnia 2006 r. wprowadzające środki wykonawcze do dyrektywy 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do zobowiązań przedsiębiorstw inwestycyjnych w zakresie prowadzenia rejestrów, sprawozdań z transakcji, przejrzystości rynkowej, dopuszczania instrumentów finansowych do obrotu oraz pojęć zdefiniowanych na potrzeby tejże dyrektywy.
- Dyrektywa 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych (zwana dyrektywą „MiFID”).
- Dyrektywa 2006/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie adekwatności kapitałowej firm inwestycyjnych i instytucji kredytowych.
- Dyrektywa Komisji 2006/73/WE z dnia 10 sierpnia 2006 r. wprowadzająca środki wykonawcze do dyrektywy 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów organizacyjnych i warunków prowadzenia działalności przez przedsiębiorstwa inwestycyjne oraz pojęć zdefiniowanych na potrzeby tejże dyrektywy.
- Dyrektywa Komisji 2007/16/WE z dnia 19 marca 2007 r. dotycząca wykonania dyrektywy Rady 85/611/EWG w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS) w zakresie wyjaśnienia niektórych definicji.
- Dyrektywa 2005/68/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 listopada 2005 r. w sprawie reasekuracji zmieniająca dyrektywy Rady 73/239/EWG, 92/49/EWG, a także dyrektywy 98/78/WE i 2002/83/WE.
- Dyrektywa 2006/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. zmieniająca m.in. dyrektywę Rady 78/660/EWG z dnia 25 lipca 1978 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych niektórych rodzajów spółek, dyrektywę Rady 83/349/EWG z dnia 13 czerwca 1983 r. w sprawie skonsolidowanych sprawozdań finansowych oraz dyrektywę Rady 91/674/EWG z dnia 19 grudnia 1991 r. w sprawie rocznych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych zakładów ubezpieczeń.
- Capital Requirements Directive (CRD) – nowelizacja Dyrektywy 2000/12/EC z dnia 20 marca 2000 r. oraz Dyrektywy 93/6/EEC z dnia 15 marca 1993 roku.
- Dyrektywa 2007/64/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego zmieniająca dyrektywy 97/7/WE, 2002/65/WE, 2005/60/WE i 2006/48/WE i uchylająca dyrektywę 97/5/WE.
- Dyrektywa 2002/87/WE z dnia 16 grudnia 2002 r. w sprawie dodatkowego nadzoru nad instytucjami kredytowymi, zakładami ubezpieczeń oraz przedsiębiorstwami inwestycyjnymi konglomeratu finansowego.
- Dyrektywa Komisji 2007/14/WE z dnia 8 marca 2007 r. ustanawiająca szczegółowe zasady wdrożenia niektórych przepisów dyrektywy 2004/109/WE.

Aneks 8. Publikacje i opracowania przywołane w sprawozdaniu z działalności KNF w 2008 roku

- Nadzór nad rynkiem kapitałowym i towarowym
  - Sytuacja finansowa towarzystw funduszy inwestycyjnych w 2007 r. i w I półroczu 2008 r.
  - Raport z działalności maklerskiej w 2007 r. i w I połowie 2008 r.
  - Materiał informacyjny na temat zbywania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej tytułów uczestnictwa emitowanych przez fundusze zagraniczne w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2008 r.
  - Materiał informacyjny na temat zbywania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej tytułów uczestnictwa emitowanych przez fundusze zagraniczne w okresie od 1 lipca do 31 grudnia 2007 r.
  - Odpowiedzialność za sporządzenie prospektu emisyjnego i innych dokumentów przygotowanych w związku z ofertą publiczną oraz ubieganiem się o dopuszczenie papierów wartościowych do obrotu na rynku regulowanym.
- Nadzór ubezpieczeniowy
  - Biuletyn Kwartalny. Rynek ubezpieczeń.
  - Biuletyn Roczny. Rynek ubezpieczeń w 2007 roku.
  - Raport nt. ryzyka w działalności zakładu ubezpieczeń i kontroli wewnętrznej.
  - Podsumowanie wyników ankiety nt. ryzyka w działalności zakładu ubezpieczeń i kontroli wewnętrznej.
  - Raport o wypłacalności zakładów ubezpieczeń według stanu na dzień 30 września 2008 r.
  - Raport z analizy półrocznych sprawozdań ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych zakładów ubezpieczeń na życie, sporządzonych według stanu na dzień 30 czerwca 2008 r.
  - Działalność brokerów ubezpieczeniowych w 2007 r.
  - Raport o wypłacalności zakładów ubezpieczeń według stanu na dzień 30 czerwca 2008 r.
  - Raport o wypłacalności zakładów ubezpieczeń według stanu na dzień 31 marca 2008 r.
  - Raport o wypłacalności zakładów ubezpieczeń według stanu na dzień 31 grudnia 2007 r.
  - Raport z analizy półrocznych sprawozdań ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych, sporządzonych według stanu na dzień 31 grudnia 2007 r.
  - Raport pt. „Outsourcing w zakładach ubezpieczeń”.
  - Raport pt. „Wpływ kryzysu na amerykańskim rynku kredytów hipotecznych na polski rynek ubezpieczeń”.
  - Raport pt. „Kontrola wewnętrzna i audyt wewnętrzny w zakładach ubezpieczeń”.
  - Raport pt. „Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego”.
  - Raport pt. „Ubezpieczeniowe produkty strukturyzowane”.
- Nadzór emerytalny
  - Biuletyn Kwartalny. Rynek OFE.
  - Biuletyn Kwartalny. Rynek PFE.
  - Biuletyn Roczny. Rynek OFE.
  - Opracowania statystyczne:
    - losowaniach członków OFE,
    - Stopy zwrotu OFE,
    - Transfery,
    - Losowania ZUS.
  - Rynek pracowniczych programów emerytalnych w 2007 roku.
  - Informacja o indywidualnych kontaktach emerytalnych sporządzona na podstawie danych liczbowych za 2007 rok.,
  - Informacja o indywidualnych kontaktach emerytalnych sporządzona na podstawie danych liczbowych na koniec I półrocza 2008 roku.
  - Sytuacja finansowa powszechnych towarzystw emerytalnych w 2007 roku.
  - Sytuacja finansowa powszechnych towarzystw emerytalnych w I połowie 2008 roku.
  - Działalność inwestycyjna funduszy emerytalnych w okresie od 31 marca 2005 roku do 31 marca 2008 roku.
  - Działalność inwestycyjna funduszy emerytalnych w okresie od 30 września 2005 roku do 30 września 2008 roku.
  - Konkurencja na rynku OFE.
  - Rekomendacje zmian w zakresie ograniczeń inwestycyjnych OFE.
  - Rynek otwartych funduszy emerytalnych 2007.
  - Poradnik uczestnika pracowniczego programu emerytalnego.
  - Poradnik pracodawcy prowadzącego pracowniczy program emerytalny.
  - III filar – dane za 2007.
- Nadzór bankowy
  - Raport o sytuacji sektora bankowego w 2007 roku.
  - Informacja o sytuacji banków 2008/06.
  - Informacja o sytuacji banków po trzech kwartałach 2008.
  - Finansowanie nieruchomości przez banki w Polsce - stan na czerwiec 2008.
  - Przegląd zasad i praktyki działania wybranych systemów unii kredytowych i spółdzielczych kas oszczędnościowo – kredytowych w Polsce.
- Raporty i opracowania o charakterze międzysektorowym
  - Projekt analizy stabilności systemu finansowego.
  - Raport na temat opłacalności inwestowania w IKE i aktywności inwestycyjnej Polaków, barometr oczekiwań inwestorów.

- Raporty w fazie opracowania (przewidziane zakończenie prac w 2009 roku):
  - Raport na temat reasekuracji ryzyka katastroficznego,
  - Raport na temat przyjętych przez zakłady ubezpieczeń regulacji wewnętrznych i polityki podziału zysku finansowego,
- Raport na temat realizacji przepisów art. 4a Ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. 2002 nr 76 poz. 694, z późn. zm.),
- Raport na temat wykorzystania testów stresu w procesie nadzoru nad zakładami ubezpieczeń.